RIKETS STÄNDERS

JUSTITIE-OMBUDSMANS

Embets-Berättelse

för åren 1844 och 1845.

STOCKHOLM, 1846.
P. A. NORSTEDT & SÖNER, Kongl. Boktryckare.

Af Rikets Höglofl. Ständer vid sistförlidna, år 1844 började, urtima Riksdag å nyo förordnad att vara Deras Justitie-ombudsman, fullgör jag nu mitt åliggande, enligt Regeringsformen och Rikets Ständers för nämnda Embete fastställda Instruktion, att genom trycket allmängöra en berättelse angående embetsförvaltningen, omfattande begge åren 1844 och 1845.

De tillförne emellan riksdagarne meddelade berättelser, äfvensom de, vid hvarje riksdags början, till Rikets Ständer framlagda allmänna redogörelser, hvilka i föreskrifven ordning varit för allmänheten tillgängliga, hade Embetets innehafvare tillåtit sig att jemväl öfverlemna till Konungens Statsråds och Högsta Domstols Herrar Ledamöter, till Kongl. Hofrätterna och åtskilliga andra Domare samt till Kongl. Kollegierna, Konungens samtliga Befallningshafvande och Domkapitlen; Efter erhållen kännedom hvarom och uppå särskild under ofvannämnda riksdag väckt motion, Rikets Ständer, hvilka ansett det vara af nytta för samtlige så väl lägre som högre Domstolar att taga kännedom om hvad nämnde berättelser innehölle, helst sådant borde i sin mån bidraga till enhet i lagskipningen, funnit godt förordna, att de embetsberättelser, som dädanefter blefvo från trycket utgifna, borde ej allenast, på sätt hittills skett, tillställas Öfverdomstolarne och de allmänna Embetsverken, utan äfven tillsändas hvarje ordinarie Domare å landet, samt hvarje Stads Domstol.

I öfverensstämmelse härmed kommer utdelning af denna berättelse att äga rum; hvarvid och då anledningen till Rikets Ständers omförmälda förordnande lärer få hämtas ifrån de förut afgifna embetsberättelsernas innehåll, det äfven torde vara tillbörligt underrätta derom, att dessa äldre embetsberättelser, så vidt återstående exemplar deraf äro i Embetets arkiv att tillgå, skola tillhandahållas de ordinarie Domare å landet och de Domstolar i Stä-

derna, hvilka i sådant afseende sig anmäla och sjelfva vilja om handlingarnes uttagande och afhämtning draga försorg.

Lagskipningen och andra offentliga Myndigheters förhandlingar, hvarå en allmän tillsyn skolat iakttagas, hafva visserligen äfven under de sednast förflutna tvänne åren, företett sådana förhållanden, som bort utgöra föremål för anmärkningar af flerfaldig art, hämtade ej mindre ifrån egna forskningar, än ock ifrån enskildes angifvelser och klagomål; men då största antalet af de på det sednare sättet inledda funnits obefogade eller genom vederbörandes afgifna förklaringar vederlagda, och jemväl många af de på förstnämnda sätt yppade dels kunnat, genom infordrade upplysningar, nöjaktigt utredas, dels ock blifvit af vederbörande till riktigheten erkända och sålunda till framtida efterföljd beredda, qvarstår ett jemförelsevis ringa antal af dessa anmärkningar, som påkallat anställande af laga åtal; till hvilken sedan flera år tillbaka fortfarande minskning äfven bidragit samma omständigheter, som i berättelsen för åren 1840 och 1841 äro omförmälda.

Hvad den speciella redogörelsen vidkommer, har jag, i likhet med förut antagna regeln, att afhandla de mål och ärenden, rörande hvilka, sedan min sist afgifna årsberättelse och intill nedanstående dag, domslut hos vederbörande Öfverrätter eller ock, efter föregången klagan, å Högsta ort fallit.

Innan jag öfvergår till de af min embetsåtgärd beroende ärenden rörande offentliga myndigheter och deras förfaranden, anser jag mig böra meddela underrättelse om slutliga utgången af de tvänne emot enskilda personer anställda åtal, hvarom i embetsberättelsen för åren 1842 och 1843, pag. 117 och 120 förmäles. Sedan nemligen Kongl. Svea Hofrätt, genom särskilda utslag den 3 Februari 1843 angående assessoren Jacob Dubbe och den 28 Oktober 1842 angående bandfabrikören T. Hirsch Hirschson, dömt desse personer, hvilka, den förre år 1840 och den sednare år 1841, uti besvärsskrifter till Stockholms Stads Bevillnings Pröfningskommitté, skrifvit vanvördligt och missfirmande emot Taxeringskommitténs Ledamöter, att derför hvar för sig böta

femtio daler silfvermynt, med sexton R:dr 32 sk. banko och sin förgripelse inför Stockholms Kämnersrätt offentligen afbedja, med stadgande tillika, hvad Hirsch beträffar, att han, vid bristande tillgång till böterna, skulle i stället hållas i tre veckors fängelse; hade hos Kongl. Maj:t underdåniga besvär öfver Kongl. Hofrättens berörde utslag blifvit af de sakfällde anförda, och Hirsch derjemte i underdånighet sökt, att Kongl. Maj:t af gunst och nåd täcktes eftergifva den offentliga afbönen.

Beträffande således vidare dessa hos Kongl. Maj:t fullföljda mål; så är, i anseende till assessoren Dubbes under tiden timade död, hans besvärstalan ansedd såsom förfallen och derföre utan pröfning lemnad; hvaremot, angående Hirsch, uppå hans underdåniga besvärs- och böneskrift, Kongl. Maj:t, medelst utslag den 13 Juni 1845, Sig utlåtit och funnit hvarken skäl vara anfördt, som kunde verka ändring i Hofrättens öfverklagade utslag, eller anledning förekomma att den sökta nåden bevilja.

På sätt nyssnämnda berättelse, pag. 55 och följande, gifver vid handen, hade, i följd af mitt förordnande, Advokatfiskals-embetet i Kongl. Götha Hofrätt emot borgmästaren i Alingsås Haldan Unger, anställt åtal, för denne sistnämndes förfarande i afseende å en till kronohäktet derstädes inkommen person, vid namn Börje Nilsson från Stenshult, hvarom Kongl. Hofrätten, genom utslag den 13 Oktober 1842, sig utlåtit och, då borgmästarens åtalade, under målets utförande upplysta, tillgöranden borde läggas honom till last såsom embetsfel af särdeles svår beskaffenhet, derför, med tillämpning af 1 kap. 12 § Rättegångsbalken, dömt honom att under sex månaders tid varda skiljd från sitt innehafvande borgmästare-embete med dertill hörande löninkomster och förmåner, samt utgifva ersättning till Kongl. Maj:t och Kronan för den häktades underhåll längre tid än vederbort och till denne för hans obehöriga lidande.

Uppå de häröfver hos Kongl. Maj:t af borgmästaren Unger i underdånighet anförda besvär, är Kongl. Maj:ts med Dess Högsta Domstol beslutade utslag under den 4 Februari 1845 meddeladt, af innehåll, att Kongl. Maj:t funnit skäl ej vara anfördt, som kunde verka ändring i öfverklagade utslaget; om hvilket slut, efter hvad Högsta Domstolens protokoll för berörde dag innehåller, de tillstädes varande Ledamöter, *Herrar Justitieråden*, nu mera Presidenten *Isberg*, *Bredberg*, *Nyblæus*, *Nordenstolpe*, *Grefve Snoilsky*, *Grefve G. A. Sparre* och *af Rolén* sig förenat.

Slutligen och då sedermera borgmästaren Unger i underdånighet sökt att af gunst och nåd varda från det honom ådömda ansvar förskonad, har Kongl. Maj:t, i utslag den 11 sistlidne Augusti, förklarat Sig icke finna anledning att den sökta nåden bevilja.

I samma berättelse, pag. 96 och följande, förmäles, huruledes en tillförordnad domhafvande i Listers Härad af Blekinge län, häradshöfdingen M. Bergqvist blifvit anklagad och ställd under tilltal dels för i embetets utöfning begångna förbrytelser och dels för annat brott; uti hvilken sak, efter det vid vederbörlig domstol undersökning och pröfning af detta sednare föregått, Kongl. Hofrätten öfver Skåne och Blekinge, till hvars upptagande åtalade embetsförbrytelserna hörde och som ägde att saken i hela dess vidd slutligen afdöma, medelst utslag den 30 Oktober 1843 sig yttrat och, under åberopande af 1 kap. 12 § Rättegångsbalken och 8 kap. 3 § Missgerningsbalken, ansett Bergqvist, genom sitt förfarande i honom anförtrodt embetsärende, hafva gjort sig ovärdig att dädanefter i domarevärf begagnas, och derjemte dömt honom att, för förfalskningsbrott, mista äran och böta tjugusex R:dr 32 sk. samt gälda ersättning ej mindre till de flera personer, som genom hans åtgärder blifvit lidande, än ock till Kongl. Maj:t och Kronan för underhåll, längre tid än vederbort, åt dem ibland dessa personer, som varit häktade.

Vid pröfning af denna sak, i anledning af Bergqvists underdåniga besvär, har Kongl. Maj:t, genom Sin Högsta Domstol, i utslag den 5 November 1844, förklarat Sig finna besväranden ej hafva anfört skäl, som kunde verka ändring uti det af honom öfverklagade utslag; detta, enligt Högsta Domstolens protokoll för nyssnämnde dag, beslutadt af då närvarande *Herrar Justitieråden Themptander, Bredberg, Engelhart, Backman, Grefve Snoilsky, Grefve G. A. Sparre* och *af Rolén.*

Berättelsen upptager vidare, pag. 81 och följande, ett af mig förordnadt, inför Kongl. Svea Hofrätt af Advokatfiskals-embetet derstädes utfördt åtal, angående det emot häradshöfdingen i Jemtlands norra domsaga Johan Montelius angifna förfarande, att hafva för åtskilliga af honom, å Rödöns Häradsrätts vägnar, utfärdade fastebref beräknat och tagit högre lösen, än gällande

Expeditionstaxor stadgade; för hvilket, med företedda handlingar äfven bekräftade, förfarande bemälda Kongl. Hofrätt, genom utslag den 23 Januari 1844, på anförda grunder samt under åberopande af Expeditionstaxorna den 17 Maj 1801 och den 15 Maj 1821, tillika med Kongl. Förordningen den 3 December 1812, ålagt häradshöfdingen att till vederbörande återbära hvad han för ifrågaställda fastebref utöfver rätta lösen fordrat och uppburit, så ock att böta sexton R:dr 32 sk. banko; deröfver hos Kongl. Maj:t underdåniga besvär af häradshöfdingen Montelius blifvit anförda.

Och har Kongl. Maj:t, efter målets föredragning i Dess Högsta Domstol, medelst utslag den 18 Februari innevarande år, Sig utlåtit och funnit, skäl icke vara anfördt, som i Hofrättens öfverklagade utslag kunde verka ändring; uti hvilket domslut, såsom Högsta Domstolens protokoll för nyssnämnde dag upplyser, *Herrar Justitieråden Themptander, Engelhart, Nordenstolpe, Grefve Snoilsky, Grefve G. A. Sparre* och *Schmidt* deltagit och sammanstämt.

Enligt hvad af meranämnda Berättelse, pag. 68 och följande, inhämtas, hade Konungens Befallningshafvandes i Westerbottens län meddelade förordnande, att den, genom Kongl. Svea Hofrätts utslag den 19 Juli 1839, Catarina Larsdotter i Fjällstugan, för tvefaldt hor, ådömda bestraffning af tjuguåtta dagars fängelse vid vatten och bröd icke skulle få verkställas förr än ett år förflutit från det hon i början af November 1838 framfödt barn, gifvit anledning till åtal emot Vederbörande inför bemälda Kongl. Hofrätt, som, medelst utslag den 11 Oktober 1842, enär Hofrättens utslag af år 1839 icke, såsom vederbörande likväl velat tyda det*), innehöll stadgande om ett sådant uppskof med den sakfälldes bestraffning, hvadan all verkan af Underrättens förut i berörde hänseende lemnade föreskrift förfallit, vid detta förhållande och uppå i öfrigt andragna skäl samt under åbero-

---

*) Detta Utslag upptager, såsom vanligt, uti inledningen eller den så kallade rubriken, innehållet af Underrättens beslut, deri äfven slutligen förekommer föreskriften om uppskof med bestraffningen; Men Hofrätten uppfattar sitt eget domslut sålunda, att Hofrätten, "med Häradsrätten, funne Catarina Larsdotter för sitt brott böra, jemlikt de af bemälde Rätt i denna del åberopade lagens rum och Kongl. Författningar, undergå fängelse vid vatten och bröd i tjuguåtta dagar, samt enskildt skriftas och aflösas;" Varande Hofrättens utslag öfversändt till Konungens Befallningshafvande, för att, såsom dermed följda skrifvelsen omförmäler, vederbörande kungöras och i laga ordning till verkställighet befordras.

pande af 1 kap. 12 §. Rättegångsbalken, dömt Landssekreteraren i ofvannämnde län att, för det olagligen förordnade uppskofvet, böta femtio daler silfvermynt med 16 R:dr 32 sk. banko samt ersätta Kongl. Maj:t och Kronan kostnaden för den sakfälldes underhåll i häktet under uppskofstiden med 12 R:dr 4 sk.

Derefter är af Kongl. Maj:t, i anledning af Landssekreterarens häröfver anförda underdåniga besvär, det med Högsta Domstolen beslutade utslag under den 10 September 1844 meddeladt, att ehuru den uti Förordningen den 10 April 1810 lemnade föreskrift angående uppskof med verkställande af fängelsestraff med vatten och bröd å qvinna, som med lägersmål sig försett, icke bort tillämpas i fråga om ofvannämnde, Catarina Larsdotter ådömda bestraffning, och Hofrättens utslag af den 19 Juli 1839 således bort, såsom Hofrätten i dess sednare beslut antagit, till verkställighet befordras; likväl och då klaganden utaf uppställningen af Hofrättens förstberörde utslag kunnat äga anledning till åtalade förfarandet, funne Kongl. Maj:t skäligt att, med ändring af öfverklagade utslaget, förklara, att hvad emot klaganden blifvit anmärkt, ej varit af den beskaffenhet, att ansvar eller ersättningsskyldighet derför borde klaganden ådömas.

Deltagande i detta domslut och derom ense, voro, enligt Högsta Domstolens protokoll samma dag, *Herrar Justitieråden Stråle*, nu mera Presidenten *Isberg, Nyblæus, Engelhart, Grefve Snoilsky* och *Grefve C. Sparre.*

Anmärkningsmål af enahanda beskaffenhet, som det nyss omförmälda, hafva tillförne förekommit och blifvit afgjorda på sätt Embetsberättelsen för åren 1836 och 1837, pag. 17 och 22 utvisar. — Ett ytterligare exempel af samma art är det efterföljande.

Under granskning af inkomna fånglistorna från länshäktet i Malmö för fjerde qvartalet 1842 samt första och andra qvartalen 1843 inhämtades bland annat, att, efter det qvinspersonen Sophia Charlotta Höckert blifvit af Rådstufvurätten i nämnde stad den 5 November 1842 dömd att för förfalskningsbrott mista äran och böta tretton R:dr 16 sk. banko eller vid bristande bötestillgång undergå tolf dagars fängelse vid vatten och bröd, hvilket beslut Kongl. Hofrätten, hvars pröfning det är vordet underställdt, genom utslag den 28 i samma månad, gillat, verkställigheten af berörde fängelsestraff vid vatten

vatten och bröd, hvartill Höckert i saknad af böter skolat befordras, blifvit uppskjuten till den 29 April 1843, utan annan uppgifven anledning, än den i fånglistan för nästförutgångne Januari månad anförda: "att den sakfällda medhade spädt dibarn." Vid sådant förhållande och då lagen i 3 kapitlet 6 § Straffbalken innehölle det allmänna stadgande, att kroppsplikt, ådömd häktad qvinna, som är hafvande, "må uppskjutas sex veckor efter det hon födt hafver," deraf äfven måste följa, att uppskof längre tid, än den sålunda bestämda, icke borde äga rum, så vida ej fortfarande sjuklighet eller andra omständigheter dertill föranledde, och Kongl. Förordningen den 10 April 1810 angående mildring i straffet för lägrad qvinna och uppskof med bestraffningen för lägersmålsbrott, om än denna för specielt fall stiftade lag, utan erinran deremot, kunde tjena till efterrättelse äfven för andra fall, der sakfälld qvinna befunnes på fri fot, likväl destomindre borde tillämpas, när hon vore häktad, som sådant icke kunde förenas med lagens ofvan anförde allmänna bud, hvilket ostridigt afsett att förekomma den sakfälldas lidande genom uppskof med bestraffningens verkställighet en längre tid under fortfarande häkte, ville det synas, som Höckert, hvilken, enligt antekning i fånglistan för Augusti månad 1842, redan den 22 i samma månad framfödt barn, skulle hafva längre tid, än vederbort, i häktet fått afbida verkställighet af den henne ådömda bestraffning, derigenom henne tillskyndats otillbörligt lidande, samt Staten åbragts onödig kostnad medelst Höckerts underhåll.

Öfver hvad sålunda blifvit anmärkt och uti aflåten skrifvelse den 20 Mars 1844 meddeladt, afgaf Konungens befallningshafvande i Malmöhus Län under den 18 derpåföljde Maj skriftligt utlåtande, deruti anfördes: att lagens åberopade stadgande i 6 § 3 kapitlet Straffbalken om endast sex veckors anstånd med kroppsplikt för qvinna, som födt barn, skulle förutsätta, det någon församling, ort eller person funnes, till hvilken det späda barnet kunde öfverantvardas, medan modren undergick straffet, isynnerhet då fråga vore om flere dagars fängelse vid vatten och bröd: att Höckert ifrån barndomen kringstrukit, och att, oaktadt mycken skriftvexling, närmare besked om henne icke kunnat erhållas, än att hon första gången begått H. H. Nattvard i Åsbo socken af Linköpings stift, dit hon slutligen afforslades: att någon förbindelse för berörde, från Malmö aflägsna socken att emottaga barnet icke förefunnits, samt att någon utväg till barnets vårdande i häktet icke varit att tillgå: att Lagstiftaren, med förutseende af sådane fall och svårigheter för qvinnor att finna utväg till oäkta barns skötsel under det modren afstraffades med vatten och bröd, genom Kongl.

Förordningen den 10 April 1810 stagdat, att qvinna, som efter oloflig beblandelse blefve hafvande, icke skulle undergå fängelsestraff vid vatten och bröd förr, än ett år efter det barnet föddes: att detta lagstadgande, yngre än allmänna lagen och alldeles inträffande på förhållandet med Höckert, som efter oloflig beblandelse födt barn, ovillkorligen bort tjena Konungens befallningshafvande till efterrättelse: att det icke varit Konungens befallningshafvande tillständigt att lösgifva Höckert, hvilken vore en kringvandrande och ärelös dömd person, helst i sådant fall Konungens befallningshafvande aldrig kunnat redovisa de ådömda böterna: att någon annan utväg alltså icke återstått, än att qvarhålla Höckert i häkte och afbida den tid, då barnet möjligtvis kunnat upphöra att dia; samt att, då Höckert den 29 April 1843 derom gjort anmälan, hon samma dag, på läkarens inrådan, blifvit till bestraffningen intagen.

Efter öfvervägande af hvad Konungens befallningshafvande anfört, och som deraf inhämtades, att 1810 års Kongl. Förordning, angående mildring i straffet för lägrad qvinna, ville tydas och tillämpas såsom en allmän, med ändring af 3 kapitlet 6 § Straffbalken, gällande lag för alla de tillfällen, då qvinna, som har spädt barn, skall undergå kroppsplikt, hvilket likväl, efter hvad högstberörde Kongl. Förordning tydligen ådagalade, icke varit lagstiftarens mening, samt de för öfrigt och särskildt angående ifrågavarande person åberopade omständigheter ej heller syntes förtjena uppmärksamhet, enär, just med afseende å sådana eller andra inträffande omständigheter, då häktad qvinna skall undergå kroppsstraff eller till arbetsinrättning försändas, samt till förekommande af ett längre uppskof med bestraffningens verkställighet, som eljest måste äga rum, särskilda stadganden voro meddelade, enligt hvilka det på Konungens befallningshafvande ankomme att bereda utväg för den häktades späda barns upptagande och vård, kunde jag icke underlåta att fullfölja mina anmärkningar vid Konungens befallningshafvandes ofvanberörde förfarande, såsom emot lagens bestämda föreskrifter stridande; hvarföre och på det att rättelse deri för framtiden i lika beskaffade fall måtte iakttagas samt ersättning till den enskilda för hennes lidande, och till Staten för hennes underhåll längre tid än vederbort, i laga ordning beredas, jag, uti skrifvelse den 17 Juni 1844, uppdrog åt advokatfiskals-embetet i Kongl. Hofrätten öfver Skåne och Blekinge att inför Kongl. Hofrätten emot Konungens befallningshafvande anställa och utföra den talan, hvartill lag och sakens beskaffenhet föranledde.

Med anledning af advokatfiskals-embetets, till fullgörande häraf, anställda åtal, har Konungens befallningshafvande, uti afgifven förklaring, såsom ytterligare förment stöd för klandrade tillgörandet, ansett sig böra tillägga, att, om än stadgande funnes, som föreskref skyldighet att under häktad qvinspersons afstraffning bereda utväg för dess späda barns upptagande och vård, berörde stadgande desto mindre kunde lämpas till förevarande fall, som Höckert efter bestraffningens undergående varit pligtig återtaga barnet, hvilket då icke haft att påräkna föda af en genom afstraffningen afsinad moder, utan antingen fått svälta ihjel, eller ock vidare underhållas på bekostnad af allmänna medel: att om jemförelse skett emellan sådan kostnad och den för Höckerts underhåll i häktet, sannolikt frågan både om Statens lidande och om remiss till åtal uteblifvit; samt att en utaf provincialläkaren utgifven, förklaringen bilagd attest om Höckerts barns sjuklighet borde helt och hållet tillintetgöra de emot Konungens befallningshafvande väckta påståenden; hvarefter, uti afgifvet slutpåstående, advokatfiskals-embetet, utan afseende å hvad Konungens befallningshafvande andragit till ursäkt för omförmälda förfarande, hvilket uppenbarligen härrört från misstydning af Kongl. Förordningen den 10 April 1810 och förbiseende af ännu gällande lagbudet i 3 kapitlet 6 § Straffbalken, yrkat, att landshöfdingen och landssekreteraren måtte för åtalade felaktigheten, jemlikt grunderna i 1 kapitlet 12 § Rättegångsbalken, fällas till ansvar, och dem åläggas att ej allenast hålla Kongl. Maj:t och Kronan skadeslös för fångspis åt Höckert från den 9 December 1842, då Kongl. Hofrättens den 28 förutgångne November angående Höckert gifna utslag varit för Konungens befallningshafvande tillgängligt, och intill den 29 April 1843, då detsammas verkställighet börjat, utan äfven godtgöra Höckert för lidandet af hennes obehöriga qvarhållande i fängelse, derest hon på sådan upprättelse gjorde anspråk.

Sedan Konungens befallningshafvande, som häröfver är vorden hörd, i afgifven förklaring, med åberopande af hvad förut blifvit anfördt och på vidare upptagna skäl, yrkat befrielse från åtalet, och derjemte tillkännagifvit, att upplysning om Höckerts nuvarande vistelseort icke kunnat erhållas, så att yttrande, huruvida hon gjorde anspråk på ersättning för det lidande, henne tillskyndats genom den fördröjda fängelsetiden, icke kunnat infordras, har Kongl. Hofrätten, genom utslag den 13 Februari innevarande år, sig utlåtit, att enär lagens föreskrift i 3 kapitlet 6 § Straffbalken icke blifvit ändrad genom Kongl. Förordningen den 10 April 1810, hvilken endast handlade om mildring i straffet för lägrad qvinna, funne Kongl. Hofrätten, det Konungens befallningshafvande icke bort, på sätt som skett, utöfver den i ofvannämnda

lagens rum stadgade tid, uppskjuta verkställigheten af det Sophia Charlotta Höckert ådömda fängelsestraff vid vatten och bröd; men då Konungens befallningshafvandes klandrade tillgörande syntes hafva tillkommit af missförstånd om rätta tydningen af Kongl. Förordningen den 10 April 1810, ansåg Kongl. Hofrätten annan påföljd icke böra äga rum, än att landshöfdingen och landssekreteraren förpligtades ersätta Kongl. Maj:t och Kronan kostnaden för Höckerts underhåll i häktet från den 9 December 1842 till och med den 28 April 1843, uppgående, enligt inkommen vederbörlig uppgift, till fjorton Riksdaler 28 sk. banko; Och ägde Höckert, i händelse hon funne sig dertill befogad, att i behörig ordning emot Konungens befallningshafvande anställa talan om godtgörelse för det lidande, henne genom obehörigen fördröjda fängelsetiden tillskyndats.

Öfver detta Kongl. Hofrättens utslag, dervid jag för min del låtit bero, äro deremot af Konungens befallningshafvande hos Kongl. Maj:t underdåniga besvär anförda, hvilka ännu icke till pröfning förekommit.

Genom beslut den 12 December 1840 hade Konungens befallningshafvande i Blekinge län, uppå anmälan, att drängen Petter Holmstedt från Karlstorp saknade tillgång till honom vid Blekinge läns Landskansli den 27 Februari 1839 ådömda böter för första resan dryckenskap 3 R:dr 16 sk., för sabbatsbrott 3 R:dr 16 sk. och för oljud å öppen gata 1 R:dr 32 sk., under åberopande af 5 kapitlet 4 § Straffbalken, ålagt Holmstedt att, i brist af tillgång till berörde böter, undergå tolf dagars fängelse vid vatten och bröd; hvilken bestraffning ock, efter hvad af Carlskrona länshäktes fånglista för Januari månad 1841 inhämtades, kommit till verkställighet; Och emedan, jemlikt åberopade lagrum, såsom det lydde, innan förändring deri genom Kongl. Förordningen den 10 Juni 1841 stadgades, omförmälda böter, som motsvarade tjugufem daler silfvermynt, rätteligen skolat förvandlas till kroppsplikt af åtta dagars fängelse vid vatten och bröd, samt följaktligen i detta mål den anmärkning ägde rum, att Landshöfdinge-embetets förvandlingsbeslut, hvarigenom en svårare kroppsplikt blifvit den sakfällde ålagd, vore stridande emot tydlig lag och, medelst bestraffningens verkställighet, tillskyndat honom ett otillbörligt lidande, fann jag mig föranlåten att, genom skrifvelse den 10 Oktober 1842, anmoda advokatfiskals-embetet i Kongl. Hofrätten öfver Skåne och Blekinge att derstädes emot landskamereraren och tillförordnade landssekreteraren,

hvilka fattat berörde olaga beslut, anställa och utföra den talan, hvartill lag och sakens beskaffenhet kunde föranleda, med iakttagande derjemte, att Holmstedts rätt till ersättning, så vida han, i saken hörd, ville göra anspråk derom gällande, samt Kongl. Maj:t och Kronans godtgörelse för hans underhåll längre tid i häktet, än vederbort, varda befordrade.

Uti förklaring öfver advokatfiskals-embetets, i öfverensstämmelse härmed afgifna anmärkningsmemorial hafva landskamereraren och tillförordnade landssekreteraren medgifvit ifrågavarande bötesförvandlings oriktighet och underkastat sig laga ansvar derför, med hemställning, om icke detta borde drabba tillförordnade landssekreteraren ensam, då ärendet varit vid Landskansli-afdelningen handlagdt, och landskamereraren icke haft annan befattning dermed än att underskrifva expeditionen; hvarjemte tillförordnade landssekreteraren, såsom ursäkt, åberopat den mängd af öfverhopande göromål, som ständigt sysselsätta landssekreteraren och icke tillåta honom att utan biträde sjelf handlägga alla förekommande ärenden. Hvaremot advokatfiskals-embetet, under förmenande, att det af tillförordnade landssekreteraren anförda försvarsskäl icke förtjenade synnerligt afseende, och att landskamereraren, såsom ledamot af Landshöfdinge-embetet, måste anses hafva gemensamt med landssekreteraren bidragit till det förvandlingsbeslut, hvars felaktighet blifvit af dem erkänd, yrkat, att landskamereraren och tillförordnade landssekreteraren måtte ådömas ett efter grunderna i 1 kapitlet 12 § Rättegångsbalken lämpadt bötesansvar och åläggas att gemensamt godtgöra så väl Kongl. Maj:t och Kronan för kostnaden till Holmsteds utspisning med bröd i fyra dagar, som ock den sistnämnde för hans lidande af den otillbörligt förlängda bestraffningstiden; hvarefter och sedan af vederbörande blifvit dels anmäldt, att drängen Petter Holmstedt icke kunnat anträffas, för att, på sätt Kongl. Hofrätten föreskrifvit, i ämnet höras, dels upplyst, att kostnaderna år 1841 för en fånge, som med vatten och bröd afspisats, efter 2 ℔ bröd om dagen, utgjort under fyra dagar 6 sk. 4 rst. banko, Kongl. Hofrätten, genom utslag den 7 Oktober 1844, sig utlåtit, att emedan Petter Holmstedt, vid saknad tillgång till gäldande af de honom för fylleri, oljud å allmän gata och sabbatsbrott ådömda böter åtta R:dr 16 sk., på sätt anmärkt blifvit, rätteligen skolat afstraffas med endast åtta dagars fängelse vid vatten och bröd, men i stället, i följd af Landshöfdinge-embetets beslut, kommit att undergå tolf dagars så beskaffadt fängelse, pröfvade Kongl. Hofrätten, utan afseende å hvad Landshöfdinge-embetet till sitt urskuldande obefogadt anfört, rättvist, i förmågo af 1 kapitlet 12 § Rättegångsbalken, döma tillförordnade landssekreteraren och landskamereraren att för berörde lagskipnings-

fel böta hvardera sex R:dr 32 sk., samt att gemensamt med sex skillingar 4 rst banko godtgöra Kongl. Maj:t och Kronan för Holmsteds bespisning med bröd under den obehörigen utsträckta strafftiden; hvarjemte det lemnades Holmstedt öppet, att särskildt i laga ordning emot vederbörande anställa den talan om ersättning för honom tillskyndadt lidande, hvartill han kunde finna sig befogad.

Sedan vid granskning af Landskrona kronohäktes fånglista för Januari månad 1841 befunnits, att Luggude Häradsrätts den 18 November 1840 fällda utslag, hvarigenom förre hussaren Ingel Qvick blifvit för stöld dömd att, i brist af böter, undergå tjuguåtta dagars fängelse vid vatten och bröd jemte uppenbar kyrkoplikt, oaktadt Qvick blifvit påföljde dag till häktet insänd, likväl icke förr än den 13 i förstnämnda månad Konungens befallningshafvande i länet tillhandakommit, hvadan med verkställigheten af det Qvick ålagda kroppsstraff måst intill den dagen uppskjutas, anmodade jag advokatfiskalsembetet i Kongl. Hofrätten öfver Skåne och Blekinge att affordra Häradsrättens vid ifrågavarande tillfälle särskildt tillförordnade ordförande förklaring öfver anledningen till det dröjsmål, som med expedierande af Häradsrättens berörde utslag ägt rum, och att, efter förekommande omständigheter, talan emot t. f. domhafvanden utföra.

Efter det advokatfiskals-embetet, till fullgörande häraf, äskat t. f. domhafvandens förklaring angående anmärkta förhållandet, har denne dels till svar derå uppgifvet, att Häradsrättens utslag i detta, såsom ofta tillförne i andra, brottmål troligen hade genast efter afkunnandet, men utan qvitto, delgifvits åklagaren, för att till verkställighet befordras, helst Qvick dermed förklarade sig nöjd, och att åtminstone en del af den tid, hvarförinnan utslaget sedermera blef Konungens befallningshafvande tillställdt, syntes hafva åtgått för undersökning, huruvida Qvick, som ej haft stadigt hemvist, saknade bötestillgång, derefter först kroppsstraffet kunnat å honom verkställas; dels ock sedermera, uppå uppmaning af advokatfiskals-embetet att närmare styrka dessa sina uppgifter, tillkännagifvit, att hans bemödande i det afseendet icke velat lyckas, eftersom åklagaren hvarken kunnat erinra sig, eller ägde någon anteckning om utslagets emottagande; hvarefter och då t. f. domhafvanden slutligen afsagt sig all vidare förklaringsrätt i målet samt underkastat sig den påföljd, som för anmärkta försummelsen kunde honom åläggas, advokatfiskals-embetet framställt

det slutpåstående, att, som vid ofvanomförmälda förhållande måste antagas, att dröjsmålet med verkställigheten af Qvick ådömda kroppsstraffet härrört derifrån att t. f. domhafvanden bevisligen icke i behörig tid och ordning lemnat Konungens befallningshafvande del af Häradsrättens förrberörda utslag, t. f. domhafvanden härför måtte fällas till böter enligt 1 kapitlet 12 § Rättegångsbalken och honom åläggas ej mindre godtgöra Kongl. Maj:t och Kronan för Qvicks underhåll i häktet ifrån den 8 December 1840, då tiden till besvärs anförande emot Häradsrättens utslag tilländagick, och intill den 13 Januari 1841, då straffverkställigheten börjat, än äfven lemna Qvick skälig upprättelse eller ersättning för hans lidande af otillständigt förlängda fängelsetiden; varande från Konungens befallningshafvande i Malmöhus län insänd uppgift på kostnaderne för Qvicks underhåll under tretiofem dagars förlängd fängelsetid, uppgående till tre R:dr 32 sk. 4 rst. banko, med tillkännagifvande derjemte, att Qvicks vistelseort vore okänd, hvadan något yttrande från honom icke kunnat anskaffas.

Genom utslag den 26 Juli 1844 har Kongl Hofrätten sig utlåtit och, med tillämpning af 1 kapitlet 12 § Rättegångsbalken, pröfvat rättvist fälla t. f. domhafvanden att, för anmärkta dröjsmålet att till verkställighet aflemna Luggude Häradsrätts ofvannämnda utslag, böta sex R:dr 32 sk. samt ersätta Kongl Maj:t och Kronan kostnaden för Qvicks underhåll i häktet från den 8 December 1840, då tiden till besvärs anförande emot samma utslag tilländagick, och intill den 13 Januari 1841, då straffverkställigheten börjat, med tre R:dr 32 sk. 4 rst. banko; Och skulle Qvick äga öppet att särskildt i laga ordning emot domhafvanden anställa den talan om upprättelse för honom tillskyndadt obehörigt lidande, hvartill han kunde finna sig befogad.

På sätt Luggude Häradsrätts den 25 Februari 1841 meddelade, af mig infordrade utslag utvisade, hade bemälde Rätt, som ansett hussaren Jöns Jönsson Lindström förvunnen att hafva olofligen tillgripit annans egendom, skattad till ett värde af tre R:dr 16 sk. banko, derför, under åberopande af 40 kap. 1 § Missgerningsbalken och Kongl. Förklaringen den 23 Mars 1807, dömt Lindström, tillförne icke för stöld straffad, att stånda tjufsrätt och böta tredubbla beloppet med tio R:dr nämnde mynt eller, vid bristande tillgång dertill, straffas med åtta dagars fängelse vid vatten och bröd, samt en söndag undergå

uppenbar kyrkoplikt; hvilket kroppstraff, jemte kyrkoplikten, Lindström, efter hvad Landskrona kronohäktes fånglista innehöll, utstått.

Emot omförmälda utslag förekom den hufvudsakliga anmärkning, att, ehuru värdet af det utaf Lindström tillgripna gods uppgått endast till tre R:dr 16 sk. banko eller tio daler silfvermynt, samt Lindström, hvilken, enligt hvad i utslaget uttryckligen förmältes, icke tillförne för tjufnadsbrott lidit straff, följaktligen och derest han icke förut pliktat för första och andra resan snatteri, hvartill åter handlingarne ej gåfvo någon anledning, bort, jemlikt 47 kapitlet Missgerningsbalken, åtalade tillgreppet med snatteribot försona och således umgälla detsamma med en R:dr 32 sk. böter eller, i brist deraf, tre dagars häkte samt enskild skrift, Häradsrätten likväl dömt honom att derför ansvara såsom för första resan stöld. Men utom det uppenbart lagstridiga härutinnan och om än tillämpning af 40 kapitlet 1 § Missgerningsbalken lagligen kunnat äga rum, var i allt fall, vid förvandling af tjufvaböterna till kroppsstraff, det väsentliga misstag af Häradsrätten begånget, att Lindström blifvit ålagdt åtta dagars fängelse vid vatten och bröd i stället för fyra dagars sådant fängelse, hvilket sistnämnda kroppsstraff, beräknadt efter stöldens värde, i händelse utslaget i öfrigt varit lagenligt, skolat, jemlikt 5 kapitlet 4 § Straffbalken, vid bristande bötestillgång Lindström ådömas; hvadan, genom sistberörda felaktighet i Häradsrättens utslag, den sakfälldes ändock obehöriga lidande blifvit ytterligare ökadt.

Då Häradsrättens ifrågavarande domslut, i begge nu anmärkta hänseenden, var stridande emot bestämd och tydlig lag samt förthy påkallade laga beifran samt rättelse till undanrödjande af dess verkan, i fall den sakfällde skulle ånyo för tjufnadsbrott tilltalas, uppdrog jag, medelst skrifvelse den 16 Augusti 1842, åt advokatfiskals-embetet i Kongl. Hofrätten öfver Skåne och Blekinge att emot tillförordnade domhafvanden, under hvilkens ordförande Häradsrättens ifrågavarande olaga dom blifvit fattad, inför Kongl. Hofrätten anställa och utföra den talan, hvartill lag och sakens beskaffenhet föranledde, samt dervid tillika yrka, att Häradsrättens utslag måtte, såsom lagstridigt, till all kraft och påföljd för framtiden undanrödjas; hvarjemte tillfälle borde beredas Lindström att blifva hörd, om han för det honom öfvergångna olagliga lidande gjorde anspråk på upprättelse och ersättning.

Sedan emedlertid Lindström ånyo blifvit vid ofvanbemälde Häradsrätt för olofligt tillgrepp tilltalad och jemväl, genom utslag den 8 December 1841, dömd för andra resan stöld, men Kongl. Hofrätten, efter underdånig hemställning hos Kongl. Maj:t, medelst utslag den 12 April 1842 undanröjt verkan af den högre ansvarsbestämmelsen, som Häradsrätten genom dess sistomförmälda utslag för iteration af tjufnadsbrott tillämpat, har advokatfiskals-embetet, som äfven ifrån Kongl. Hofrätten erhållit remiss å Häradsrättens den 25 Februari 1841 meddelade utslag, börjat sin talan emot t. f. domhafvanden i öfverensstämmelse med ofvan angifna grunder; hvarförutan emot samme domhafvande åtal äfven blifvit väckt, för det Häradsrätten under hans ordförande dels den 24 April 1841 dömt Jonas Zacharias Stark att, för innehafvande af stulet gods till värde af 3 R:dr 16 sk., stå tjufsrätt och böta tio R:dr eller i brist af tillgång dertill straffas med åtta dagars fängelse vid vatten och bröd, samt en söndag undergå uppenbar kyrkoplikt, dels ock uraktlåtit att Kongl. Hofrättens pröfning underställa Häradsrättens den 3 sistnämnde månad meddelade utslag, angående Åboen Ola Andersson i Lilla Vestregården, tilltalad för svärmoders ofredande; varande, efter det t. f. domhafvanden, i affordrad förklaring, tillkännagifvit, att han icke hade något skäl att anföra till försvar för klandrade domsluten, af advokatfiskals-embetet uti slutpåstående yrkadt, att t. f. domhafvanden, för de af honom begångna lagskipningsfel, måtte dömas till bötesansvarighet i öfverensstämmelse med stadgandet i 1 kap. 1 § Rättegångsbalken samt förpligtas godtgöra Kongl. Maj:t och Kronan för den ökade kostnad, som användts till Lindströms och Starks utspisning hvardera under åtta dagars fängelse vid vatten och bröd, i stället för kosthållningen under tre dagars enkelt fängelse; att, då, enligt Konungens befallningshafvandes i Malmöhus län skrifvelse, Lindströms och Starks vistelseort vore okänd, det måtte varda dem förbehållet att efter befogenhet särskildt anmäla och utföra deras ersättningsanspråk, samt att förfogande borde vidtagas till kungörande uti Kågeröds och Qvistofta församlingar, att den uppenbara kyrkoplikt, som Lindström och Stark till följd af Luggude Häradsrätts den 25 Februari och 24 April 1841 meddelade utslag kommit att undergå, varit dem emot lag ådömd i stället för enskild skrift, som rätteligen skolat för deras snatteriförseelse åläggas.

Öfver de ofvan upptagna särskilda åtalen har Kongl. Hofrätten genom utslag den 13 Maj 1844 sig utlåtit, att, enär hvarken det gods, som Lindström tillgripit, eller det af Stark innehafda tjufgods uppgått till det belopp, att, enligt stadgandena i 40 kap. 1 § och 47 kap. 1 § Missgerningsbalken, jemförda med 41 kap. 3 § samma balk, Lindström och Stark för de förbrytelser, hvartill de voro förvunne, bort ådömas ansvarspåföljd såsom för stöld; hvadan t. f. domhafvanden till last låge att, genom Luggude Häradsrätts under hans

ordförande beslutade särskilda utslag, Lindström och Stark blifvit ansedde skyldige att stå tjufsrätt och alltså dömde till svårare bestraffning, än hvartill deras berörde förbrytelser, hvilka rätteligen varit att hänföra till egenskapen af snatteri, lagligen kunnat föranleda; äfvensom Lindström och Stark, vid saknad tillgång till dem hvardera ådömda böter 10 R:dr, under förutsättning, att desamma varit riktigt uträknade, icke bort, enligt 40 kap. 1 § ofvanberörde balk, jemförd med 5 kap. 4 § Straffbalken, ådömas högre ansvar, än fyra dagars fängelse vid vatten och bröd i stället för af Häradsrätten vid böternas förvandling utsatta samt af Lindström och Stark undergångna åtta dagars enahanda fängelse; alltså, och då t. f. domhafvanden, hvilken, enligt 25 kap. 5 § Rättegångsbalken, bort till Kongl. Hofrättens pröfning hemställa Luggude Häradsrätts den 3 April 1841 gifna utslag, angående Ola Andersson, tilltalad för ofredande mot svärmoder, underlåtit sådant fullgöra; pröfvade Kongl. Hofrätten rättvist på det sätt bifalla advokatfiskals-embetets påstående, att t. f. domhafvanden, för dess omförmälda felaktiga förfarande under domare-embetets utöfning, fälldes att böta tretiotre R:dr 16 sk. och att med 20 sk. gälda Kongl. Maj:t och Kronan ersättning för Lindströms och Starks utspisning under den obehörigen utsträckta strafftiden; hvarjemte från predikstolen i Kågeröds och Qvistofta församlingar skulle kungöras, att den uppenbara kyrkoplikt, hvilken, för ofvannämnda snatteribrott, Lindström i Kågeröds kyrka och Stark i Qvistofta kyrka undergått, varit dem emot lag ådömd i stället för enskild skrift, som de bort undergå; och lemnades det slutligen Lindström och Stark öppet att särskildt i laga ordning emot t. f. domhafvanden anställa talan om ersättning för det dem tillskyndade lidande.

Enligt hvad infordradt utdrag af domboken vid lagtima höstetinget med Ölands södra Mot den 30 September 1841 utvisade, hade Häradsrätten genom utslag samma dag, med åberopande af 40 kap. 3 § Missgerningsbalken, Kongl. Förordningen den 20 Januari 1779 och Kongl. Förklaringen den 23 Mars 1807, dömt inhyses Lars Larsson i Stenåsa att, för andra resan stöld till värde af 12 R:dr banko, böta tjufnadens fyradubbla värde med 48 R:dr, samt undergå uppenbar kyrkoplikt en söndag, men, om han saknade tillgång till böterna, i stället straffas med sjutton par spö; hvilken bestraffning, såsom fånglistan från häradshäktet utvisade, äfven kommit till verkställighet.

Vid granskning af detta utslag, anmärkte jag, att Häradsrätten, som ådömt den sakfällde spöstraff vid bristande tillgång till böterna, således ej tillämpat Kongl. Förordningen den 10 Juni 1841, angående kroppspliktens utsättande i fängelse vid vatten och bröd, då förvandling sker i brist af tillgång till böter. — Om denna underlåtenhet ägt rum i den föreställning, att Förordningen icke skulle vara tillämplig i fråga om andra resan stöld, så vida 40 kap. 3 § Missgerningsbalken för sådant brott, när böter saknades, stadgade en särskild förvandlingsgrund, med bestämmelse af straffet i spö eller ris, behöfde endast erinras om högstberörde Kongl. Förordnings ordalydelse: "Äro efter lag eller särskilda författningar böter ådömda, i stället för hvilka, vid bristande tillgång hos den sakfällde, kroppsplikt, enligt 5 kap. Straffbalken stadgas bör, då må icke spö eller ris ådömas, utan skall, i sådana fall, kroppsplikten alltid utsättas till fängelse vid vatten och bröd efter de grunder, 4 § i nyss åberopade kapitel innehåller." Och då detta allmänna lagbud, hvarifrån något undantag icke tillika vore gjordt, enligt dess tydliga mening omfattade och till samma lagstiftningsgrund förenade hvad lag och författningar dittills för hvarje särskildt fall i detta hänseende stadgat, borde derunder äfven begripas 40 kap. 3 § Missgerningsbalken, som tilläte, att stöld andra gången finge försonas med böter, och endast vid bristande tillgång bestämde kroppsplikt, helst sistberörda lagstadgande, som för den brottslige utsatte en viss tillökning i kroppsplikten och beräknade denna tillökning i spö eller ris, hvarmed, efter dåvarande lagstiftningsgrund, stöld första gången och i allmänhet andra brott, för hvilka bötas finge, i brist af tillgång blefvo straffade, tydligen ägde sammanhang icke blott med 1 § nyssåberopade kapitel och Balk, utan ock med de i lagen för öfrigt i 5 kap. Straffbalken föreskrifna grunder för böters förvandling till kroppsplikt, och således, likasom i hvarje annan dylik händelse, lemnade öppet tillfälle att, vid bristande tillgång till böter hos den sakfällde, i stället för hvilka kroppsplikt, enligt nyssnämnda kapitel af Straffbalken, stadgas borde, icke ådöma spö eller ris, utan utsätta kroppsplikten till fängelse vid vatten och bröd, efter jemförelse emellan de grunder, som 1 och 4 §§ samma kapitel för de särskilda straffarterna uppgåfvo. I enlighet med oftanämnde Kongl. Förordning, 40 kap. 3 § Missgerningsbalken och 5 kap. 4 § Straffbalken, sådant sistnämnda lagrum lydde i Kongl. Förordningen den 10 Juni 1841, hade alltså vid ifrågavarande fall, med beräkning af det stulnas värde 12 R:dr eller 36 daler silfvermynt samt det emot iterationsstraffet af fem par spö svarande penningebelopp af 15 daler eller till-

hopa 51 daler, ofvanbemälde person, då han saknade tillgång att gälda de honom ålagde böter, rätteligen bort i stället ådömas det emot 51 daler svarande straff af fjorton dagars fängelse vid vatten och bröd.

Öfver hvad sålunda emot Häradsrättens utslag blifvit anmärkt, infordrade jag förklaring af häradshöfdingen, såsom ansvarig för det lagstridiga beslutet, hvarefter denne afgifvit utlåtande, som bland annat innehöll: att Häradsrättens ifrågavarande utslag, enligt hans förmenande, vore stödt på lag: att han hittills icke af ofvanåberopade Kongl. Förordning kunnat draga den slutsats, att densamma ovilkorligen skulle tillämpas äfven vid förvandling för andra resan stöld, så vida lagens stadgande i 40 kapitlet 3 § Missgerningsbalken, att för sådant brott, vid bristande tillgång till böter, straffet ökes med fem par spö, icke genom bestämd föreskrift blifvit upphäfvet; och att, då anklagade Lars Larsson skall hafva varit ibland antalet af de brottslingar, hvilkas själstillstånd vore till den grad förderfvadt, att det af lagen medgifna mildare straff hvarken medförde förbättring eller tjenade såsom afskräckande för andra, häradshöfdingen måste för denna person tillämpa det straff, som, ehuru långt ifrån tillämpligt för så beskaffade brott i allmänhet, häradshöfdingen icke trodde vara af lag förbjudet, och hvaruti det stod den sakfällde öppet att söka ändring, om han åstundat och icke ansett sig deraf väl förtjent.

Då jag icke, emot de af mig för anmärkningen anförda grunder, kunde godkänna denna af häradshöfdingen tillkännagifna mening, hvilken icke blott utmärkte hans föreställning, att Häradsrättens utslag vore enligt med lag, utan äfven antydde, att framdeles, i lika beskaffade fall som det nu anmärkta, förekommande omständigheter skulle afgöra, om han, vid bestämmande af förvandlingsstraff för den brottslige, ådömde spö och risstraff eller fängelse vid vatten och bröd; ansåg jag mig icke böra låta bero vid en lagskipningsåtgärd, som, till sin grund lagstridig, således för den sakfällde medfört ett otillbörligt lidande och, i händelse den lemnades utan vidare erinran, tillåfventyrs skulle, under samma domhafvande, tjena till framtida efterföljd; hvarföre jag, i skrifvelse den 15 Januari 1844, anmodade advokatfiskals-embetet i Kongl. Götha Hofrätt att, i öfverensstämmelse med ofvan utvecklade grunder, inför Kongl. Hofrätten emot bemälde häradshöfding anställa och utföra den talan, hvartill lag och sakens beskaffenhet föranledde.

Sedan till följd häraf advokatfiskals-embetet yrkat, att Kongl. Hofrätten, med ogillande af häradshöfdingens antagna och följda åsigter i fråga om tydning och tillämpning af Kongl. Förordningen den 10 Juni 1841 angående kroppspliktens utsättande i fängelse vid vatten och bröd, då förvandling skedde

i brist af tillgång till böter, måtte för framtida efterföljd lemna häradshöfdingen tjenlig tillrättavisning, har Kongl. Hofrätten, medelst utslag den 9 Maj 1845 sig utlåtit och funnit, att Häradsrätten, då Lars Larssons omförmälde tjufnadsbrott varit af den art, att det kunnat med penningeböter försonas, rätteligen bort, med tillämpning af Kongl. Förordningen den 10 Juni 1841, för den händelse att han ej förmådde gälda böterna, döma honom, att med fängelse vid vatten och bröd umgälla sin förbrytelse; hvarföre Kongl. Hofrätten, med bifall till advokatfiskals-embetets framställning, erinrade häradshöfdingen att framdeles i lika beskaffade fall åt nämnde Kongl. Förordning gifva den tydning, som med rätta meningen deraf öfverensstämde.

Af infordrade handlingar hade jag inhämtat, huruledes Rådstufvurätten i Mariestad, efter föregången ransakning angående för stöld tilltalade fattighjonen, förre snickarelärlingen Johannes Samuelsson och förre nattväktaren Peter Svensson, medelst utslag den 16 Oktober 1841 sig utlåtit och ansett de tilltalade förvunne, Johannes Samuelsson att hafva genom inbrott flera gånger, äfven å helgedag, beredt sig inträde i fattiginrättningens i nämnde stad lästa förrådsrum och derstädes tillgripit varor till ett sammanräknadt värde af 4 R:dr 25 sk. 8 rst samt Peter Svensson att hafva varit den förre behjelplig vid utförande af inbrotten och jemväl afvetat hans tillgrepp af varorna, med undantag af en del, skattad till 22 sk. 8 rst; hvarförutan Johannes Samuelsson, likasom Peter Svensson, befunnits hafva olofligen innehaft dyrkar; i anledning hvaraf Rådstufvurätten förklarat, det skulle Johannes Samuelsson, hvilken tillförne en gång blifvit straffad för stöld med inbrott, ansvara för andra resan stöld och inbrott å helgedag, samt för innehafvande af dyrk, och således, jemlikt 40 kap. 1 och 6 §§ Missgerningsbalken, Kongl. Förordningen den 20 Januari 1779, Kongl. brefvet den 30 April samma år, Kongl. Förordningarne den 9 December 1756 och den 10 Juni 1841 samt Kongl Förklaringen den 23 Mars 1807, i en bot straffas med fyratio par spö, uppenbar kyrkoplikt och tvänne års arbete å Landskrona fästning, och Peter Svensson ansvara för delaktighet i Johannes Samuelssons inbrott och tjufnad till värde af 4 R:dr 3 sk., äfvensom för innehafvande af dyrkar och för sabbatsbrott, och i följd deraf, enligt 41 kap. 1 §, 40 kap. 1 och 6 §§ och 3 kap. 6 § Missgerningsbalken, Kongl.

Förordningen den 9 December 1756 och Kongl. Förordningarne den 10 Juni 1841, "angående olika straffbestämmelser för inbrott första gången och innehafvande af dyrk," samt Kongl. Förklaringen den 23 Mars 1807, i en bot umgälla sina brott med tjuguåtta dagars fängelse vid vatten och bröd jemte uppenbar kyrkoplikt; hvarefter Kongl. Hofrätten, i anledning af Johannes Samuelssons ansökning, att det honom ådömda spöstraff, hvilket han, enligt läkares intygande, icke kunde uthärda, måtte förvandlas till fängelse vid vatten och bröd, genom utslag den 18 Januari 1842, förordnat, att Johannes Samuelsson, i stället för spöstraffet, skulle, jemlikt 5 kap. 4 § Straffbalken och Kongl. Förordningen den 10 Juni 1841, tjugusju dagar i fängelse vid vatten och bröd hållas. Utvisande fånglistorna ifrån länshäktet i Mariestad, att de sakfällde undergått, jemte uppenbara kyrkoplikten, de sålunda dem ådömda fängelsestraff, Peter Svensson i November och December månader 1841 och Johannes Samuelsson ifrån den 19 Februari till den 18 Mars 1842, och att den sistnämnde sedermera blifvit till fästningen afförd.

Vid skärskådan af Rådstufvurättens domslut i denna sak visade sig tydligt, att Rådstufvurätten för en hvar af de sakfällde, förfallne till straff för verkställdt inbrott, derjemte stadgat och tillämpat den genom Kongl. Förordningen den 9 December 1756, för olofligt innehafvande af dyrkar, lika med första gången inbrott utsatta bestraffning, hvilket, efter min tanka, var uppenbarligen stridande emot lag. Grunderna för denna tanka finnas fullständigt utvecklade uti min under den 18 November 1840 till advokatfiskals-embetet i Kongl. Götha Hofrätt aflåtna skrifvelse, hvarigenom, med anmärkning vid Wadsbo Häradsrätts den 14 Juni 1839 meddelade, i lika måtto olagliga beslut, det åtal emot vederbörande domhafvande blifvit förordnadt, och af bemälda embete sedermera utfördt, som Kongl. Hofrätten genom dess utslag den 22 Juli 1841 pröfvat och afgjort. *) Med åberopande af samma grunder och med tillämpning deraf till nu ifrågavarande mål, ansåg jag fördenskuld de tilltalades ansvarighet rätteligen hafva bort bestämmas sålunda, att Johannes Samuelsson, såsom en gång förut för inbrottsstöld straffad, nu för andra resan sådan stöld skolat, efter det stulnas värde 4 R:dr 25 sk. 8 rst. och för sabbatsbrottsböterna 3 R:dr 16 sk., sammanlagdt motsvarande åtta par spö, med tillökning af fem par för iteration af brottet och med beräkning af aderton par för likaledes itereradt inbrott, hvarunder ansvaret för olofligt innehafvande af dyrkar vore begripet, i en bot dömas till straff af tretioett par spö jemte uppenbar kyrkoplikt och tvänne års fästningsarbete; i hvilket fall, om spöstraffets förvandling kommit i fråga, motsvarande bestraffningen utgjort tjugutvå dagars fängelse vid vatten och bröd; samt, hvad Peter Svensson åter beträffade, att han, för första resan stöld till värde af 4 R:dr 3 sk., för sabbatsbrottsböterna 3 R:dr 16 sk., för delaktighet i inbrott och för olofligt innehafvande af dyrkar, när straffet för begge sistnämnda förbrytelser af samma art kunnat lagligen stadgas till endast nio par spö, i penningar motsvarande nio R:dr, följaktligen bort, efter ett sammanräknadt penningebelopp 16 R:dr 19 sk. eller nära 50 daler silfvermynt, i en bot åläggas bestraffning af fjorton dagars fängelse vid vatten och bröd, tillika med uppenbar kyrkoplikt.

*) Se embetsberättelsen för åren 1842 och 1843, pag. 75.

Under dessa förhållanden och då Rådstufvurätten, emot lag, ådömt de sakfällde svårare straff, hvarefter det Peter Svensson ådömda äfven gått i verkställighet, och, hvad angick Johannes Samuelsson, Kongl. Hofrätten, såsom dess utslag uppå hans ansökning antydde, icke ansett sig befogad att närmare granska Rådstufvurättens olagliga beslut, utan blott förvandlat det svårare spöstraffet till en emot detta svarande bestraffning af fängelse vid vatten och bröd, hvarigenom äfven Johannes Samuelsson blifvit hårdare straffad, än vederbort; ansåg jag mig icke kunna undgå att Rådstufvurättens lagstridiga förfarande beifra, och uppdrog derföre, i skrifvelse den 20 Januari 1844, åt advokatfiskals-embetet i Kongl. Hofrätten att emot Rådstufvurättens ordförande och ledamöter, hvilka i beslutet deltagit, anställa och utföra den talan om ansvar och ersättning till vederbörande, hvartill lag och sakens beskaffenhet föranledde.

Öfver det, till följd häraf, inför Kongl. Hofrätten af advokatfiskals-embetet anställda åtal, hafva Rådstufvurättens ordförande och ledamöter blifvit hörde, och uti afgifven förklaring andragit, att de, lika med hvad anmärkt blifvit, ansett olofligt innehafvande af dyrk och inbrott i afsigt att stjäla vara förbrytelser af enahanda art, hvilka, under en lagsökning och så länge lika straff var stadgadt för dem begge, ej borde särskildt bestraffas; i följd hvaraf de icke heller skulle hafva ålagt Samuelsson och Svensson straff för innehafvandet af dyrkar, utan endast för det af dem verkställda inbrott, om åtal härför hos Rådstufvurätten förekommit till handläggning och afdömande den tid, lagen bestämde lika straff för omförmälde brott, och således före promulgationen af Kongl. Förordningen den 10 Juni 1841; men som denna Kongl. Förordning, med ändring af Kongl. Förordningen den 9 December 1756, angående straff för olofligt innehafvande af dyrk stadgade, att, utaf de deri utsatte straffbestämmelser af spö för man och ris för qvinna, eller fängelse vid vatten

och bröd, sistnämnde bestraffning, eller tolf dagars fängelse vid vatten och bröd, borde tillämpas, då brottet första gången föröfvades, hvilket vore fallet med ej mindre Johannes Samuelsson, än Peter Svensson; alltså och då, enligt den förändrade lydelse 4 § i 5 kap. Straffbalken erhållit genom en annan äfven den 10 Juni 1841 gifven Kongl. Förordning, nio dagars fängelse vid vatten och bröd motsvarade det för inbrott bestämda straff af nio par spö eller sju par ris, och olika antal dagar vatten och brödstraff sålunda funnos bestämda för inbrott i afsigt att stjäla och för olofligt innehafvande af dyrk, samt det för sistnämnda brott förordnade fängelsestraff vore större än det för inbrott, kunde, enligt förklarandernes tanka, åtminstone underdomaren, som vore bunden af lagens bokstaf, icke undgå att, äfven vid de fall, då nämnda brott samtidigt blifvit begångna af samma personer och förekommo till bedömande uppå en lagsökning, ålägga straff särskildt för hvarje af dessa brott; varande till stöd för denna åsigt exempelvis den händelse åberopad, att af tvänne personer, som gemensamt blifvit tilltalade för första resan inbrott i afsigt att stjäla och för olofligt innehafvande af dyrk, den ena befunnes förvunnen att hafva begått begge dessa brott, men den andre endast ansågs saker för innehafvande af dyrk, i hvilket fall underdomaren förmenades icke kunna förordna, att den af de anklagade, hvilken vore förvunnen att hafva begått begge brotten, skulle för desamma, såsom varande likartade, afstraffas med nio dagars fängelse vid vatten och bröd, men den andre, som endast vore saker till ansvar för det sednare brottet, eller olofligt innehafvande af dyrk, likmätigt den förändrade lydelse Kongl. Förordningen den 9 December 1756 erhållit genom Kongl. Förordningen den 10 Juni 1841, straffas med tolf dagars dylikt fängelse, ej heller tilltro sig döma sistnämnde anklagade, lika med den först omförmälde, till endast nio dagars fängelse vid vatten och bröd, samt till stöd härför förklara den uti siståberopade Kongl. Förordningen upptagna straffbestämmelse af tolf dagars fängelse vid vatten och bröd såsom skrif- eller tryckfel, änskönt något officielt tillkännagifvande härom icke försports och det af Rikets Ständer den 16 Juni 1841, således efter kungörandet af den Kongl. Förordning, som ändrar 5 kap. 4 § Straffbalken, undertecknade Riksdagsbeslut innehåller i 3 momentet af 58 §, det Rikets Ständer, med Kongl. Maj:ts nådiga fastställelse, beslutat, "att af de för olofligt innehafvande af dyrk utsatta två straffbestämmelser, af spö för mannen och ris för qvinnan, eller fängelse vid vatten och bröd, endast sistnämnda bestraffning, eller tolf dagars fängelse vid vatten och bröd, får tillämpas, då brottet första gången föröfvas;" och hafva

slutligen förklaranderne, under åberopande, att de, om misstag vore begånget genom det Samuelsson och Svensson ålagda särskilda ansvar för innehafvande af dyrkar, blifvit dertill af andras fel missledda, yttrat det hopp, att derför ej blifva strängt bedömde.

Derefter har advokatfiskals-embetet, som förmält sig icke kunna för nöjaktig antaga den af Rådstufvurättens ordförande och ledamöter afgifna förklaring, ytterligare, på anförda skäl, lagt de tilltalade till last hvad i afseende å ifrågavarande beslut blifvit anmärkt, samt yrkat, att de derför måtte vidkännas den tillrättavisning, Kongl. Hofrätten, enligt grunderna i 1 kap. 12 § Rättegångsbalken, pröfvade rättvist bestämma, och derjemte förpligtas godtgöra Kongl. Maj:t och Kronan kostnaden för Johannes Samuelssons och Peter Svenssons underhåll i häktet längre än vara bort, efter vederbörandes uträkning, med sammanlagdt två R:dr 21 sk. 4 rst. banko; hvaremot advokatfiskals-embetet, enär ej mindre Johannes Samuelsson, än Peter Svensson, skriftligen tillkännagifvit, att de ej gjorde anspråk på upprättelse för det dem tillskyndade olagliga lidande, ansåg något utlåtande derom icke erfordras,

Sedan Rådstufvurättens ordförande och ledamöter öfver dessa påståenden blifvit hörde och, uti ingifven skrift, med anmälan, att en af de Rådstufvurättens två ledamöter, hvilka deltagit uti ifrågavarande beslut, numera aflidit, endast åberopat hvad af dem förut blifvit anfördt, har Kongl. Hofrätten, medelst utslag den 13 Mars innevarande år, sig utlåtit och funnit Rådstufvurätten hafva fetat deri, att den 1:o för begge de sakfällda tillämpat särskildt ansvar för inbrott och i lag förutsatt uppsåt dertill medelst innehafvande af dyrk, hvilken lagtillämpning varit desto oriktigare, som icke ens för särskilda inbrott, under en lagföring åtalade, särskilda straff lagligen ägt rum, 2:o dessutom för Peter Svensson bestämt ansvaret för det han innehaft dyrk högre, än som å verkställdt inbrott belöper, eller till fängelse vid vatten och bröd i tolf dagar, i stället för nio dagar, som, enligt 5 kap. 4 § Straffbalken, jemförd med Kongl. Förordningen om ändring deri af den 10 Juni 1841, motsvarade nio par spö, hvartill straffet högst uppginge för innehafvande af dyrk efter Kongl. Förordningen den 9 December 1756, deri den särskilda Kongl. Förordningen i detta ämne af den 10 Juni 1841 hvarken gjort eller åsyftat göra annan ändring, än att af de i 1756 års Förordning utsatta bestraffningar af spö eller ris och deremot svarande fängelse vid vatten och bröd, endast sistnämnda bestraffning borde tillämpas, då brottet första gången föröfvades, och 3:o emot föreskriften i 11 punkten af Kongl. Förklaringen den 23 Mars 1807

beräknat Peter Svenssons kroppsplikt icke i ett sammanhang efter det stulnas värde, ökadt med sabbatsbrottsböterna och de penningebelopp, som motsvarade urbota straffen, i hvilken händelse, äfven när innehafvandet af dyrk särskildt bestraffades, kroppsplikten stannat vid fängelse vid vatten och bröd i nitton dagar, utan särskildt efter penningebeloppen och med tillägg eller bibehållande i oförändradt skick af de bestraffningar af nio och tolf dagars fängelse vid vatten och bröd, som å urbota brotten ansetts följa, hvarigenom högsta kroppsplikt uppkommit; och som, på grund af Rådstufvurättens felaktiga domslut, de sakfällde sålunda kommit att straffas svårare än vederbort, nemligen Johannes Samuelsson med tjugusju i stället för tjugutvå och Peter Svensson med tjuguåtta i stället för fjorton dagars fängelse vid vatten och bröd; alltså och jemte det åtalet emot en af Rådstufvurättens ledamöter, såsom dåmera afliden, komme att förfalla, dömde Kongl. Hofrätten, likmätigt 1 kap. 12 § Rättegångsbalken och Kongl. brefvet den 2 Maj 1766, borgmästaren och den andre ledamoten att hvar för sig böta tjugufem R:dr, samt gemensamt ersätta Kongl. Maj:t och Kronan kostnaden af de sakfälldes olaga bestraffning med två R:dr 21 sk. 4 rst. allt banko.

Likasom i nästföregående mål hade jag, i anledning af Kämnersrättens i Norrköping den 13 April 1843 meddelade utslag, anmärkt, att sedan Kämnersrätten ansett smedslärlingen Carl Englund förvunnen att hafva från sin husbonde tillgripit trenne till 3 sk. banko uppskattade dyrkar, i afsigt att dem vid förekommande fall begagna, hvilka dyrkar, jemte en fjerde, den Englund, enligt uppgift, skall sjelf förfardigat, han vid häktandet jemväl innehaft, utan att dock veterligen hafva med dem någon skada föröfvat, och Englund derförinnan, för det han å söndag genom inbrott föröfvat stöld till värde af 13 R:dr nämnde mynt, blifvit, medelst Bråbo Häradsrätts utslag den 2 nästförutgångne Mars, förklarad saker till ansvar för sabbatsbrott, första resan inbrott i afsigt att stjäla och första resan tjufnad till omförmälda belopp, Kämnersrätten, med åberopadt stöd af 3 kap. 6 §, 40 kap. 1 och 6 §§ samt 42 kap. 1 § Missgerningsbalken, Kongl. Förordningarne den 9 December 1756 och den 10 Juni 1841 samt Kongl. Förklaringen den 23 Mars 1807, dömt Englund, som skulle hafva gjort sig förfallen att böta för sabbatsbrott 3 R:dr 16 sk. och, för första resan stöld, tjufnadens tredubbla värde 39 R:dr 18 sk., med iakttagande att stölden från husbonde låg i tväböte, samt att straffas,

för första resan inbrott, med nio dagars fängelse vid vatten och bröd och, för innehafvande af dyrkar utan husbondens vetskap, fastän skada ej derigenom skett, likaledes med nio dagars fängelse af enahanda beskaffenhet, att i en bot umgälla berörde förbrytelser med tjugufyra dagars fängelse vid vatten och bröd samt derefter undergå uppenbar kyrkoplikt; Ådagaläggande fånglistorna från Norrköpings stadshäkte, att detta utslag, hvarmed den sakfällde låtit sig nöja, blifvit till verkställighet befordradt.

Ofvanberörda domslut syntes mig vara emot lag uppenbarligen stridande i så måtto, som Englund, ehuru, enligt Bråbo Häradsrätts förenämnda utslag, öfvertygad om inbrott och derför förklarad skyldig till det i lag utsatta straff, likväl är vorden för innehafvande af dyrkar utaf Kämnersrätten ådömd särskild bestraffning. Då Englund, under samma lagsökning tilltalad för berörde brott, blifvit af Häradsrätten, som endast ägde att upptaga frågan om inbrottsstölden, i denna del förklarad sakfälld, hade Kämnersrätten, hvars upptagande det emot Englund jemväl angifna brott, att hafva olofligen innehaft dyrkar, tillhört och som äfven ansåg honom till detta brott saker, samt alltså borde slutligen bestämma det straff, hvilket å hans förbrytelse lagligen skolat följa, i sådant hänseende ålegat öfverväga hvartdera brottets beskaffenhet och utan hinder af Häradsrättens föregångna pröfningsutslag tillse, att icke, emot hvad lag stadgade, likartade brott särskildt bestraffades. Med iakttagande häraf och i öfverensstämmelse med de af mig uti nästföregående mål åberopade grunder, hade ofvanbemälde persons bestraffning rätteligen bort bestämmas på det sätt, att han, som gjort sig förfallen att böta för sabbatsbrott 3 R:dr 16 sk. och för af honom begångna stölder 39 R:dr 18 sk., samt derjemte för inbrott och olofligt innehafvande af dyrkar var skyldig till straff af nio dagars fängelse vid vatten och bröd, skulle umgälla sina förbrytelser i en bot med tjugu dagars enahanda fängelse. Och emedan Kämnersrätten uti dess ifrågavarande utslag, emot sådana i lag bestämdt uttryckta grunder, beräknat särskilda straff för hvardera af de tvänne sistnämnda förbrytelserna och såmedelst stadgat den svårare bestraffningen af tjugufyra dagars fängelse vid vatten och bröd, genom undergående hvaraf ett otillbörligt lidande blifvit den sakfällde tillskyndadt, blef detta mål, på sätt min under den 17 Februari 1845 aflåtna skrifvelse utvisar, öfverlemnadt till advokatfiskals-embetet i Kongl. Götha Hofrätt, med anmodan att inför Kongl. Hofrätten emot Kämnersrättens ordförande och ledamöter, hvilka i Rättens ofvanberörda lagstridiga domslut deltagit, anställa och utföra den ansvars- och ersättningstalan, lag och sakens beskaffenhet fordrade.

Uti förklaring öfver advokatfiskals-embetets härom började talan, hafva Kämnersrättens ordförande och tvänne ledamöter hufvudsakligen andragit: att ehuru vid målets bedömande det icke undfallit Kämnersrätten, att, derest Englund, som begått inbrott i Bråbo härad, jemväl hade föröfvat dylikt brott uti Norrköping genom begagnande af de dyrkar, han innehaft, honom icke kunnat ådömas högre ansvar, än om han endast en gång begått inbrott, hade likväl Kämnersrätten, enär Bråbo Häradsrätt förklarat Englund saker till ansvar för första resan stöld med inbrott och öfverlemnat målet till Kämnersrätten, på det att Englund för dyrkarnes innehafvande måtte till ansvar befordras, samt Kongl. Förordningen den 9 December 1756 stadgade, att det tjenstehjon eller den lösa person, som befunnes hafva hos sig dyrkar utan husbondens minne, skulle, fastän någon skada ej skett, utan skonsmål straffas, mannen med nio par spö och qvinnan med sju par ris eller deremot svarande fängelse vid vatten och bröd, ansett sig icke vara lagligen berättigad tillåta, att förrberörda olika brott, fastän med lika straff belagda, skulle få försonas med det straff, lagen för ett af dem bestämmer, utan Englund deremot, jemte det af Häradsrätten ådömda straff för inbrott, utan skonsmål böra undergå bestraffning för det han såsom tjenstehjon olofligen innehaft dyrkar; hvarföre och enär lagen stadgade särskildt straff för den, som beginge inbrott i afsigt att stjäla, och för det tjenstehjon eller den lösa person, som, utan husbondes minne, innehade dyrkar, fastän skada dermed icke skett, samt Englund genom egen bekännelse blifvit om dessa olika brott öfvertygad, Kämnersrättens ordförande och ledamöter förmodade, att Kämnersrätten bort, på sätt som skett, belägga de olika brotten med särskilda straff, och att anmärkta förfarandet således icke måtte till ansvars- eller ersättningspåföljd föranleda.

Sedan advokatfiskals-embetet derefter, uti afgifvet slutpåstående, under åberopande af de skäl, som till stöd för åtalet voro anförda, dels yrkat, att Kämnersrätten måtte för ifrågavarande felaktiga lagtolkning meddelas den tillrättavisning, som Kongl Hofrätten, efter grunderna i 1 kap. 12 § Rättegångsbalken, pröfvade rättvist bestämma, och dels hemställt, att, som, enligt hvad Landshöfdinge-embetet i Östergötlands län tillkännagifvit, Englund blifvit eftersökt, men icke kunnat anträffas, för att affordras yttrande i fråga om den upprättelse, hvarpå han kunde vilja göra anspråk för uthärdad hårdare bestraffning, än vederbort, honom måtte förbehållas rättighet till rekonventionstalan, när han till utförande deraf sig anmälte; har Kongl. Hofrätten, genom utslag den 7 April innevarande år, sig utlåtit och, lika med hvad anmärkt blifvit, funnit det vara emot lagens grund och mening stridande, att, då en

person under samma lagföring tilltalas för inbrott i afsigt att stjäla och för innehafvande af dyrkar, å honom tillämpas särskildt straff för hvartdera brottet; Och som Kämnersrätten icke af Bråbo Häradsrätts ofvanomförmälda utslag varit i någon mån förhindrad att lagenligt bestämma den bestraffning, hvartill Englund för alla de honom till last förda förbrytelser gjort sig skyldig, samt Kämnersrätten oriktigt förfarit derutinnan, att den, utom de för inbrottet stadgade nio dagars fängelse vid vatten och bröd, jemväl ansett Englund skyldig särskildt till nio dagars enahanda fängelse för innehafvande af dyrkar; alltså erinrades Kämnersrätten om detta sitt misstag, till rättelse vid dylika fall i framtiden; hvarjemte Carl Englund förklarades berättigad att särskildt i behörig ordning göra anspråk på ersättning för honom utöfver lag öfvergånget lidande, i fall han funne sig dertill befogad.

Sedan, i anledning af förd klagan deröfver, att ett hos Konungens befallningshafvande i Östergöthlands län anhängigt mål rörande ny vägdelning inom Göstrings härad skall hafva allt sedan Januari månad år 1839 berott på Konungens befallningshafvandes åtgärd, men, enligt hvad från Landskansliet derstädes under den 9 Oktober 1840 utfärdadt diarii-utdrag utvisade, då ännu icke blifvit med slut afhulpet, jag uti skrifvelse den 29 i sistnämnda månad, jemte meddelande af inkomna klagoskrifterna, anmodat Konungens befallningshafvande att i dess utlåtande deröfver upplysa, i hvilket skick ifrågavarande mål sig befunne och hvad som efter den 30 Januari 1839 vållat hinder för dess slutliga pröfning, hade landssekreteraren i länet, som ensam undertecknat det infordrade och den 10 nästderpåföljde November insända utlåtandet, med förmälan att, i Herr landshöfdingens frånvaro, det torde tillkomma landssekreteraren, till hvars föredragning och expedition ofvanberörda mål hörde, att förklara och ansvara för hvad dervid kunde hafva blifvit försummadt, i följd deraf andragit: att landssekreteraren, som medgåfve, att detta mål länge hvilat oafgjordt hos Konungens befallningshafvande, icke ägde annan anledning dertill att uppgifva, än att han ej hunnit utarbeta detsamma förr än han gjort: att, med afseende å målets särdeles invecklade och vidlyftiga beskaffenhet, och enär öfriga vid Landskansliet förekommande mångfaldiga ärenden icke fingo ligga neder, utan måste i behörig ordning handläggas, endast de mellanstunder, som dervid öfverblifvit, kunnat för dess expedierande användas: att under tiden påminnelse om målets afgörande blott en gång blifvit gjord; och att

det af klaganderne önskade utslaget hade varit uppsatt långt förr än deras första klagoskrift till mig inlemnades, ehuru, såsom hos landssekreteraren aldrig efterfrågadt eller till utlösen begärdt, antekning derom dessförinnan icke skulle behöft i diarium inflyta. Efter sålunda föregången skriftvexling och då, enligt landssekreterarens tillkännagifvande, omförmälda mål redan var afgjordt och utslag deri uppsatt innan första klagoskriften till mig inkom, eller den 6 Juni 1840, ansåg jag den förda klagan icke föranleda till vidare åtgärd.

En af förre klaganderne, P. Petersson i Fallsberg, ingaf sedermera den 17 Januari 1842 en skrift, deri han, under åberopad egenskap af Göstrings härads ombud i dess allmänna ekonomiska angelägenheter, anförde, att, efter talrika påminnelser och hos mig anmäldt klagomål, ett exemplar af Konungens befallningshafvandes under den 30 Juni 1840 meddelade utslag i frågan om bro- och vägindelning inom nämnde härad omsider emot lösen blifvit till honom för Bjälbo församlings räkning utlemnadt, men att det deremot icke skall varit möjligt förmå landssekreteraren att expediera de öfriga exemplaren af samma utslag, så att det kunnat häradets innevånare kungöras, hvilket vederbörande kronofogdes bifogade, under den 31 December 1841 utfärdade intygande skulle ådagalägga; i anseende hvartill och enär följden af detta dröjsmål vore, att en oberäknelig tidrymd åtginge innan utslaget vunne laga kraft eller de förberedande beslut, hvilka måste föregå sjelfva mätnings- och delningsförrättningen, hunno vidtagas, sökanden anhållit om min embetsåtgärd, i ändamål att derigenom, inom bestämd tid, de öfriga exemplaren af ifrågavarande utslag måtte till behörigt kungörande inom häradet expedieras.

Af denna förnyade anledning och då af Konungens befallningshafvandes omförmälda, vid ansökningen bilagda utslag inhämtades, huruledes deri, efter meddelade hufvudsakliga yttranden i målet och hvad dermed ägde gemenskap, slutligen är vordet förordnadt, att samma utslag borde af Göstrings härads ombud delgifvas kommissionslandtmätaren, åt hvilken vägdelningen blifvit uppdragen, och hvilken skulle äga att densamma efter stadgade grunderna verkställa; hvarjemte den underrättelse blifvit meddelad, att den med utslaget missnöjde finge deröfver anföra besvär hos Kongl. Kammarkollegium inom fyra månader efter af utslaget bevisligen erhållen del och att erforderliga exemplar af utslaget skulle öfversändas till kronofogden i orten, för att emot lösen tillställas de socknar eller enskilde hemmansägare, af hvilka å ena eller andra sidan voro utförda olika påståenden, som Konungens befallningshafvande pröfvat; men det likväl, på sätt sökanden åberopat, syntes vara utredt, att de för vederbörande erforderliga exemplaren af utslaget, hvilka, enligt nyssnämnda

föreskrift, skolat till kronofogden öfversändas, ännu icke vid 1841 års slut kommit honom tillhanda, aflät jag under den 19 nästderpåföljde Mars en ytterligare skrifvelse, deri jag anmodade Konungens befallningshafvande att icke allenast uppgifva de omständigheter, hvilka kunde hafva vållat, att verkställigheten af omförmälda föreskrift, under den sedan utslagets meddelande förflutna tid af ett och ett halft år, uteblifvit, utan äfven upplysa, huruvida en sådan verkställighet sedermera följt eller icke; i sammanhang hvarmed och med hämtadt stöd af Kongl. Kammarkollegii cirkulär den 23 September 1823, som förmår, dels att, "då Konungens befallningshafvande utfärdar utslag angående deltagande i allmänna vägars och broars underhållande, hvilka oftast röra flera socknar, byars eller hemmans innehafvare, vederbörande kronobetjente eller den vinnande parten, efter hvarje måls särskilda förhållande, alltid skola föreläggas att besörja om samma besluts behöriga uppläsande å predikstolarne i vederbörande församlingar och ett exemplars, i hufvudskrift eller bestyrkt afskrift, qvarlemnande eller qvarblifvande derstädes, på sätt Kongl. Kammarkollegii kungörelse den 1 Februari 1808 föreskrifver, dels ock att, i händelse besvär öfver sådana utslag anföras, bevis öfver ett sådant kungörande bör bifogas, då Konungens befallningshafvande infordrad förklaring och eget yttrande insänder," jag icke kunde undgå att fästa uppmärksamhet derå, att det sålunda stadgade sätt för kungörande af Konungens befallningshafvandes meranämnda utslag, så vidt af utslaget inhämtades, icke blifvit iakttaget; om orsaken hvartill jag derföre jemväl äskade Konungens befallningshafvandes utlåtande; hvaruppå Landshöfdinge-embetet, jemte skrifvelse den 11 Maj, insändt landssekreterarens utlåtande, deri förmältes, att då ifrågavarande utslag icke blifvit utfärdadt af Konungens befallningshafvande, enär Herr landshöfdingen å den tiden var frånvarande, utan vore underskrifvet af Landshöfdinge-embetet, som utgjordes af landskamereraren och landssekreteraren, hvilken, då emot det ifrågavarande beslutet icke något blifvit anmärkt, ansvaret för behörig expedition af utslaget ensam ålåge, den af mig till Konungens befallningshafvande aflåtna skrifvelsen blifvit landssekreteraren tillställd, för att de äskade upplysningarne afgifva; och var i sådan afsigt vidare anfördt, att iakttagande af föreskriften i utslaget om erforderliga exemplars öfversändande till kronofogden, för att vederbörande delgifvas, hade uteblifvit, sedan de utslag, som af omförmälda anledning utskrifvits, blifvit af kommisionärer ifrån Landskansliet uttagna och vederbörande direkte tillställda; och att, hvad angick anmärkningen dervid, som skulle föreskriften i Kongl. Kammarkollegii cirkulär den 23 September 1823 hafva blifvit förbisedd, landssekreteraren ansåge denna föreskrift hafva till sin

verkan förfallit genom stadgandet i Kongl. Maj:ts cirkulärbref den 26 April 1827; i följd hvaraf och då P. Petersson i Fallsberg, så vida han styrkt sig vara till talan i saken berättigad, erkänt, det han innehade ett exemplar af utslaget; då häradsombuden borde gifva landtmätaren del af beslutet för behörig verkställighet; då landtmätaren sedermera var i tillfälle att detsamma med sockneombuden kommunicera, vid utsättande nytt sammanträde, som alltid skulle äga rum, och då ombuden, efter om utslaget sålunda vunnen kännedom, kunde inhämta sina kommitenters yttranden, huruvida besvär deremot borde anföras eller icke, samt för sådan händelse sjelfve deraf taga afskrifter, landssekreteraren föreställde sig, det befinnas måtte, att han, såsom expeditionshafvande, icke kunnat annorlunda, än som skett, tillvägagå.

Vid granskning af hvad sålunda förekommit och då min skrifvelse af den 19 Mars blifvit meddelad Konungens befallningshafvande, i hvilken egenskap landskamereraren och landssekreteraren gemensamt öfverlemnat det af denne sistnämnde afgifna utlåtandet, ansåg jag, med förklarande, att den deri gjorda erinran, huruvida P. Petersson i Fallsberg vore till talan i saken berättigad, ej förtjente något afseende, hinder icke möta att, i ofvanomförmälda delar och hvad dermed ägde gemenskap, taga vederbörandes förfarande under vidare pröfning.

I anledning af anmärkningen dervid, att det uti Kongl. Kammarkollegii cirkulär den 23 September 1823 stadgade sätt för expedition och kungörande af utslag i så beskaffade mål som detta, icke blifvit i Konungens befallningshafvandes ifrågavarande utslag iakttaget, hade väl landssekreteraren förklarat, det han ansåge berörde föreskrift hafva till sin verkan förfallit genom stadgandet i Kongl. cirkulärbrefvet den 26 April 1827. Denna förklaring utmärkte emedlertid ett uppenbart missförstånd om de särskilda påbudens egenskap och ändamål. Det sednare eller Kongl. cirkulärbrefvet af år 1827, kungjordt genom Kongl. Svea Hofrätts Universal den 21 Maj samma år, anginge egentligen domstolar och exekutionssäten samt innefattande, i sista momentet, det allmänna stadgande, att allenast ett exemplar af dom eller utslag borde utskrifvas för parter, som förde gemensam talan, men lemnade icke någon föreskrift, huruledes besluten skulle vederbörande delgifvas eller kungöras, hvilket ej heller varit af nöden, då i detta hänseende allmänna lagen tjenade till efterrättelse. Det förra åter eller Kammarkollegii cirkulär af år 1823 meddelade speciella föreskrifter, hvilka, gällande blott för vissa mål och nödvändiga med afseende å dessas särskilda beskaffenhet, hufvudsakligen afsågo sättet för

för beslutens kungörande, hvarvid den vigt fästes, att föreläggandet för vederbörande i detta hänseende alltid skulle finna rum i sjelfva utslaget. Vid sådant förhållande och så vida det icke kunde motsägas, att föreställningen, det en äldre lag borde till sin verkan förfalla genom en yngre, som icke innehölle något stadgande i ämnet, låge utom rimlighetens gräns, kunde det ej heller med ringaste fog ifrågasättas, att ju icke cirkuläret af år 1823 i alla delar fortfore att vara gällande. I följd häraf och enär Konungens befallningshafvandes oftanämnda utslag endast lemnade det besked, att erforderliga exemplar deraf skulle öfversändas till kronofogden, för att emot lösen tillställas de socknar eller enskilda hemmansägare, af hvilka å ena eller andra sidan olika påståenden voro utförda, samt det af landssekreteraren, i dess sednare utlåtande uppgjorda förslag, huruledes utslaget skulle kunna med vederbörande kommuniceras, hvarken öfverensstämde med lagligen gifna föreskrifter eller förmådde undanrödja deras för embetsmyndigheter bindande kraft, borde jag äfven fortfarande emot icke blott landssekreteraren, utan derjemte landskamereraren, hvilka begge, i egenskap af Konungens befallningshafvande, afgjort målet, anmärka samt derföre till laga åtal anmäla den emot tydligt lagbud begångna och således ansvariga felaktighet, att utslaget icke meddelat de omständliga föreskrifter i afseende på dess kungörande, hvilka förråberopade cirkulär af år 1823 gåfve vid handen, hvarigenom ifrågavarande väg och brodelnings verkställighet utan tvifvel redan blifvit och tilläfventyrs än ytterligare blefve obehörigen fördröjd.

Beträffande derefter den emot landssekreteraren särskildt riktade klagan och hvad i denna del blifvit af mig anmärkt; så ehuru trovärdigheten af landssekreterarens, i dess utlåtande öfver första klagoskriften, gjorda uppgift, att Konungens befallningshafvandes utslag i målet skall varit uppsatt långt förr än den 6 Juni 1840, då nämnde klagoskrift till mig inkom, i märklig mån förringades genom flera sedermera inlupna omständigheter, ville jag likväl nu, likasom tillförne, antaga denna uppgift såsom med verkliga förhållandet enlig samt inskränkte mig följaktligen till hvad i öfrigt förekommit. Å ena sidan var af P. Petersson, uti den i Januari månad 1842 ingifna skriften, uppgifvet, att ett exemplar af Konungens befallningshafvandes under den 30 Juni 1840 meddelade utslag omsider blifvit till honom för Bjälbo församlings räkning utlemnadt, men att det icke skall varit möjligt förmå landssekreteraren att expediera de öfriga exemplaren af utslaget, så att det kunnat häradets innevånare kungöras; hvaremot landssekreteraren, i sednare utlåtandet, föreburit,

att iakttagande af föreskriften i utslaget om erforderliga exemplars öfversändande till kronofogden, för att vederbörande delgifvas, hade uteblifvit, sedan de utslag, som af omförmälda anledning utskrifvits, blifvit af kommissionärer ifrån landskansliet uttagna och vederbörande direkte tillställda. Men genom detta yttrande var hvarken klagandens uppgift vederlagd eller anledningen till landssekreterarens underlåtenhet att iakttaga det i utslaget stadgade expeditionssätt tillbörligen förklarad. I frågans så beskaffade skick och för att afhjelpa obestämdheten uti landssekreterarens yttrande samt derigenom bereda en tillförlitlig grund för att urskilja, huruledes han, såsom expeditionshafvande, tillvägagått, var det alltså, efter min tanka, landssekreterarens åliggande att uppgifva och vederbörligen styrka för hvilka i målet delägande parters räkning, exemplar af utslaget utskrifvits, samt å hvilka tider dessa utskrifna exemplar af parterna eller deras kommissionärer uttagits. Och då landssekreteraren icke begagnat det tillfälle, som redan lemnats, att utreda förhållandet härutinnan, återstod ännu den utväg, såsom i allt fall den lämpligaste, att, genom anställande talan inför laga domstol, affordra honom en sådan utredning, hvarvid, der så nödigt pröfvades, klaganden äfven kunde varda hörd; och hvarefter, enär utredt blifvit, huru långt dröjsmål med de utskrifna exemplarens af utslaget uttagande å Landskansliet ägt rum efter utslagets datum den 30 Juni 1840, ifrån hvilken dag landssekreteraren borde för sina åtgärder, såsom expeditionshafvande, ansvara, det ankomme på allmänna åklagarens urskiljning att för sin del afgöra, om landssekreterarens förfarande kunde anses rättfärdigadt, eller i hvad mån laga skäl förefunnos att vidare, såsom tjensteförsummelse, beifra landssekreterarens erkända förfarande att icke ens ombesörja verkställighet af den ofullständiga föreskrift, sjelfva utslaget, i afseende å dess expedition till vederbörande parter, meddelat; ett förfarande, som, detta sednare fall förutsatt, äfven i sin mån kunde hafva bidragit till obehörigt uppehåll med delningsförrättningens slutliga fullbordan.

I öfverensstämmelse med sålunda anvisade grunder uppdrog jag, genom skrifvelse den 16 Juli förrnämnde år 1842, åt advokatfiskals-embetet i Kongl. Götha Hofrätt, att derstädes angående detta mål dels emot landssekreteraren och landskamereraren gemensamt, i deras egenskap af Konungens befallningshafvande, dels emot landssekreteraren särskildt, såsom expeditionshafvande, anställa och utföra den talan, lag och målets beskaffenhet fordrade.

Till följd häraf har detta mål blifvit hos Kongl. Hofrätten anhängigt, hvarvid, uti afgifvet memorial, advokatfiskals-embetet, som ansett åtalet, så vidt det afsåge den felakliga föreskriften i Konungens befallningshafvandes utslag, redan vara till fullo utredt, äskat, att landssekreteraren, med afseende å den del af åtalet, som rörde honom enskildt, måtte, innan slutligt påstående afgafs, uppgifva och styrka, för hvilka i omförmälda mål delägande parters räkning exemplar af utslaget utskrifvits, samt å hvilka tider dessa utskrifna exemplar af parterna eller deras kommissionärer blifvit uttagna.

Uti häröfver afgifven förklaring har landssekreteraren, under fortsatt yrkande, att åtalet i dess helhet gälde honom ensam, men ej landskamereraren, väsendtligen anfört: att landssekreteraren öfverlemnade till Kongl. Hofrättens bedömande, huruvida han orätt förfarit, som icke, i enlighet med Kammarkollegii kungörelse den 1 Februari 1808, låtit utskrifva särskilda exemplar af ifrågavarande utslag: att han icke kunde erkänna skyldighet hvarken för sig, att utan lösen utfärda alla dessa utslag, eller för kronobetjeningen, att utan ersättning deraf besörja afskrifter: att då flertalet af socknarne inom Göstrings härad utförde gemensamma påståenden i vägdelningsfrågan, så kunde icke, emot Kongl. cirkulärbrefvet den 26 April 1827, särskilda exemplar af utslaget för en hvar af dessa socknar emot lösen utskrifvas: att i allt fall någon annan förbindelse ej åläge landssekreteraren i afseende på utslagets expedierande, än den expeditionstaxan föreskrefve, enär hvarken Kongl. Kammarkollegii sistnämnde kungörelse eller dess cirkulär af den 23 September 1823 tillkommit på Kongl. Maj:ts nådiga befallning, utan endast innefattade en anmodan till Konungens befallningshafvande, som ägde att derå fästa det afseende, hvartill omständigheterna kunde föranleda: att då de af Konungens befallningshafvandes ifrågavarande utslag meddelade exemplar, hvardera om aderton ark, allt efter som de, utan hinder för öfriga ärenders gång, hunno utskrifvas, från Landskansliet utlöstes, hade stadgandet om deras öfversändande till kronofogden i och med detsamma förfallit, och någon särskild åtgärd kunde så mycket mindre åligga landssekreteraren, som häradsombuden, enligt föreskrift, skulle sjelfve gifva förrättningsmannen del af utslaget: att landssekreteraren hvarken dittills hållit eller derefter ämnade låta föra någon särskild anteckning af sådan beskaffenhet, som advokatfiskals-embetets ofvanberörda yrkande antydde, hvilket ej heller möjligen kunde af honom fullgöras, då minst femtusende utslagsexemplar och resolutioner från landskansliet årligen utlösas, och befarade han ingalunda, att Kongl. Hofrätten kunde godkänna den mening, som skulle han vara skyldig att anteckna och bevisa, när och till hvilka en sådan mängd expeditioner blifvit utlemnade: att när någon part uppträdde med klagan öfver honom förvägrad expedition eller obehörigt dröjsmål med dess utlemnande, fråga först kunde uppstå, i hvad fall ansvar borde äga rum, men då något

sådant förhållande nu ej inträffat, hade landssekreteraren, i afseende på ifrågavarande påstående, icke något annat att förklara, än att det icke vore honom möjligt att meddela de af advokatfiskals-embetet fordrade upplysningar vidare, än att, enligt den å inneliggande utslagskonceptet, på sätt vanligt varit, antecknade signatur, det visade sig, att sex exemplar deraf blifvit utskrifna, hvilka alla jemväl blifvit utlösta: att de tvifvel, som framkastats emot landssekreterarens uppgift, att Konungens befallningshafvandes utslag varit uppsatt långt före den 6 Juni 1840, saknade all grund, enär landssekreteraren bestämdt erinrade sig, att utslaget varit i koncept uppsatt åtminstone före slutet af Maj månad samma år; och har landssekreteraren slutligen anhållit att blifva frikallad från afgifvande af vidare förklaring, enär han icke hade något att tillägga hvad af honom redan blifvit anfördt, och underkastade sig hvad Kongl. Hofrätten kunde finna blifva en följd af advokatfiskals-embetets afgifvande slutpåstående.

Af denna förklaring har, på hemställan af advokatfiskals-embetet, P. Pettersson erhållit del och emot densamma bland annat påmint, att Konungens befallningshafvandes ifrågavarande utslag, ehuru dateradt den 30 Juni 1840, icke varit tillgängligt till utlösen förr, än i September månad år 1841 och då endast i ett exemplar för Bjälbo församling, å hvars vägnar klagomål öfver oskäligt dröjsmål med sakens afgörande redan varit förda: att icke någon enda socken finnes inom Göstrings härad, som icke i ofvanberörda vägdelningsfråga åtminstone i någon del fört stridig talan emot de öfriga, hvadan det fall sålunda varit för hand, då, i sträng öfverensstämmelse med 1827 års Kongl. bref, ett exemplar af utslaget bort för hvarje socken utfärdas: att Petersson, oaktadt sorgfälligaste efterspaning, icke kunnat erfara att, utom det för Bjälbo församling utskrifna exemplar af utslaget, flera än två exemplar deraf för två enskilda hemmansägare utkommit; och att, på det ej inträffa skulle, att Konungens befallningshafvandes utslag aldrig vunne laga kraft, Petersson dåmera, ehuru för enskild del icke intresserad i frågans fortgång, ombesörjt att utslaget blifvit, på sätt företedt betyg af notarius publikus i Skenninge rådmannen C. J. Cnattingius utvisade, under December månad år 1842 och Januari månad år 1843 i häradets alla kyrkor kungjordt.

Derefter har advokatfiskals-embetet, uti afgifvet memorial, slutligen sig yttrat och dervid andragit, hvad först vidkom anmärkningen, att i Konungens befallningshafvandes utslag icke blifvit iakttaget det uti Kongl. Kammarkollegii cirkulär den 23 September 1823 stadgade sätt för expedition och kungörande af utslag i mål af det ifrågavarandes beskaffenhet, att som Konungens befallnings-

hafvande icke ägde att egenmäktigt undandraga sig åtlydnad af de Kongl. kollegiernas, å dragande kall och embetets vägnar, gifna bud och befallningar, ehvad dessa grundade sig omedelbart på Kongl. Maj:ts nådiga föreskrifter eller icke, samt dessutom Kongl. Kammarkollegii kungörelse den 1 Februari 1808 om expedierande och kungörande af Konungens befallningshafvandes utslag i ekonomi- och politimål i allmänhet vore grundad på Kongl. Maj:ts nådiga bref af den 5 förutgångne Januari, och Kongl. Kammarkollegii cirkulär af den 23 September 1823 egentligen endast innefattade en erinran, att nyssnämnde kungörelse måste tjena till efterrättelse i afseende på vissa i cirkuläret närmare beskrifna så beskaffade mål; och hvad landssekreteraren i afseende på expeditionslösen anfört, vore af allt för underordnad vigt, för att kunna upphäfva eller ens inverka på Konungens befallningshafvandes pligt att ställa sig behörigen gifna författningar till efterlefnad; alltså och på de af Justitie-ombudsmannen i öfrigt anförda grunder, samt enär både landskamereraren och landssekreteraren måste ansvara för innehållet af det utslag, de, i egenskap af Konungens befallningshafvande, gemensamt utfärdat, påstod advokatfiskals-embetet, att de, för deras lagstridiga beslut, måtte fällas att, jemlikt 1 kap. 12 § Rättegångsbalken, hvar för sig böta det belopp, Kongl. Hofrätten pröfvade rättvist bestämma; och då, beträffande derefter det enskildt emot landssekreteraren, såsom expeditionshafvande, anmärkta förhållande, att han icke ens ombesörjt verkställighet af den ofullständiga föreskrift utslaget, i afseende på dess expedition till vederbörande parter, meddelat, det icke vore tänkbart, att landssekreteraren med Konungens befallningshafvandes koncept-utslag i sin hand och den upplysning tillgänglig, att sex exemplar deraf blifvit utskrifna, icke skulle kunna bedöma för hvilka parters räkning, utslagsexemplar blifvit utfärdade, så vida nemligen ett exemplar vore utskrifvet, på sätt utslaget stadgade, för hvarje socken eller enskild hemmansägare, som i saken fört talan, stridig mot öfriga parternas, men det ej heller finge antagas, att landssekreteraren af tredska undandragit sig meddela i berörde hänseende af honom äskade upplysning, ansåg advokatfiskals-embetet påtagligt, att landssekreteraren icke låtit utskrifva särskildt exemplar för hvarje socken eller enskild part, som i målet fört särskild talan; och enär, vid jemförelse af 2 kap. 6 § Utsökningsbalken, 24 kap. 5 § Rättegångsbalken och Kongl. Maj:ts förnyade expeditionstaxa den 15 Maj 1821, det vore klart, att Konungens befallningshafvandes oftanämnde utslag, såsom dateradt den 30 Juni 1840, samma dag bort vara i tillräckligt antal exemplar färdigt att till vederbörande expedieras, men, utom det att landssekreteraren icke uttryckligen bestridt P. Peterssons i Falls-

berg uppgift, att det för Bjälbo församling utskrifna exemplar icke förr än efter långt dröjsmål var tillgängligt till utlösen, och att öfriga exemplaren ännu i början af Januari månad år 1842 ej blifvit expedierade, det förekom, att landssekreteraren, såsom anledning dertill, att målet, enligt från landskansliet utfärdadt diariiutdrag, ännu den 9 Oktober 1840 visade sig ej vara med slut afhulpet, anfört, att, churu utslaget varit färdigt i slutet af Maj samma år, någon anteckning derom ej behöft i diarium inflyta, enär utslaget ej blifvit efterfrågadt eller till lösen begärdt, hvilket andragande, sammanställdt med landssekreterarens sedermera gjorda uppgift, att utslagen utlöstes allt efter som de hunno utskrifvas, innebure ett erkännande, att de åtminstone ej den 9 Oktober 1840 varit utskrifna; ty och då landssekreteraren sålmedelst vore förvunnen att åtminstone något öfver tre månader, utan gällande ursäkt, hafva fördröjt och äfven sedermera till en del aldeles underlåtit expedierandet af Konungens befallningshafvandes ifrågavarande utslag, yrkade advokatfiskals-embetet, det landssekreteraren, enligt sist åberopade lagrum och författningar, måtte fällas att derför böta åtta riksdaler sexton skillingar; men som Petersson dels visat, att Konungens befallningshafvandes utslag då mera blifvit i häradets alla kyrkor kungjordt, och dels icke fordrat någon kostnadsersättning, fann advokatfiskals-embetet för sin del vidare påföljd af åtalet ej kunna äga rum; öfver hvilket slutpåstående landskamereraren, så vidt det honom angick, blifvit hörd och aflemnat förklaring af det hufvudsakliga innehåll: att Kongl. Kammarkollegii kungörelse af den 1 Februari 1808 och cirkulär af den 23 September 1823 icke uttryckligen skulle stadga, att den derigenom förordnade föreskrift, angående kungörande och delgifvande af utslag i frågor om bro- och vägdelning, borde i sjelfva utslaget införas, utan vore genom det uti berörda cirkulär förekommande alternativa förordnande att vederbörande kronobetjent eller den vinnande parten, efter hvarje måls särskilda beskaffenhet, skulle föreläggas att ombesörja kungörandet och delgifvandet, tvärtom antydt, att ett slikt föreläggande kunde, efter expeditionshafvandens godtfinnande, meddelas antingen uti utslaget eller genom skrifvelse till vederbörande kronobetjent; hvarföre och då vid sådant förhållande det tillkommit landssekreteraren, såsom expeditionshafvande, att, när kommunikationssättet icke blifvit i utslaget föreskrifvet, derom lemna vederbörande kronobetjent särskildt förständigande, och det icke tillhört landskamereraren att vaka deröfver, att landssekreteraren fullgjorde en sådan sin skyldighet, landskamreraren bestridt allt afseende å advokatfiskals-embetets mot honom framställda ansvarspåstående.

Och har Kongl. Hofrätten, medelst utslag den 9 Juli 1845, sig utlåtit och funnit det hafva ovilkorligen ålegat landshöfdinge-embetets ledamöter att, vid uppfattande af utslaget den 30 Juni 1840 rörande en ny vägdelning inom Göstrings härad, ställa sig till bokstaflig efterrättelse Kongl. Kammarkollegii kungörelse den 1 Februari 1808 och cirkulär af den 23 September 1823, hvartill hört, att i sjelfva utslaget blifvit inrymdt, huru med dess kungörande och delgifvande borde tillgå, derom underrättelse bort för vederbörande parter genast efter utslagets utfärdande vara tillgänglig, utan att de, såsom landskamereraren i sin förklaring ifrågasatt och förmenat, kunnat hafva behof att afbida något särskildt förständigande derom genom kronobetjeningen, en tydning den der i alla fall icke uti förevarande mål finge lända landskamereraren till ursäkt, sedan utslaget, försedt med en mot berörde stadganden stridig och ofullständig föreskrift, blifvit af honom godkändt och undertecknadt; och emedan landshöfdinge-embetets ledamöters underlåtenhet och felaktiga förfarande i berörde hänseende haft till följd, att ifrågavarande vägdelnings verkställighet under en längre tid blifvit obehörigen fördröjd; pröfvade Kongl. Hofrätten, med bifall till advokatfiskals-embetets framställda påstående och i förmågo af 1 kap. 12 § Rättegångsbalken, rättvist döma merbemälde ledamöter, landssekreteraren och landskamereraren, att, för hvad de sålunda emot deras embetspligt brutit, hvar för sig böta tretiotre riksdaler sexton skillingar; hvarjemte och enär det dessutom, på sätt advokatfiskals-embetet utredt, låge landssekreteraren till last, att han, hvilken det tillhört att expediera ifrågavarande utslag, utan gällande ursäkt sådant fördröjt och till en del aldeles underlåtit, Kongl. Hofrätten, jemlikt Kongl. Maj:ts förnyade expeditionstaxa den 15 Maj 1821, jemförd med 24 kap. 5 § Rättegångsbalken, fällde bemälde landssekreterare att, för försummelse härutinnan, plikta tjugufem daler med åtta riksdaler sexton skillingar.

De hos Kongl. Maj:t å svarandernes sida i underdånighet anförda besvär öfver ofvanberörda utslag äro ännu på nådig pröfning beroende.

Uti en till mig ingifven skrift hade postinspektoren i Lindesberg Carl Erik Jerling, på grund af teaterföreståndaren J. H. Halls skriftligen lemnade uppdrag och öfverlåtelse af hans rätt, anmält och med företedda handlingar sökt visa, huruledes borgmästaren i Lindesberg Salomon Rubin, som på Magistratens vägnar den 14 December 1839 låtit hemsöka Hall med kraf, i afseende på erläggande af bevillning med flera afgifter för åtskilliga i staden

gifna teater-representationer, nästderpåföljde dag eller den 15 December, enligt borgmästarens uthändigade qvitto, af Hall uppburit, för fem stycken uppförda representationer, stadgade afgifter till ett belopp af tjuguen R:dr 32 sk., men likväl icke blott underlåtit att dessa afgifter, hvilka till en del utgjorde bevillningsmedel, i behörig ordning leverera och för desamma visa redo, helst de alldeles saknades uti de af borgmästaren öfver samma års kronouppbörd afgifna räkningar, utan äfven sedermera, i anledning af Konungens befallningshafvandes i länet derom gjorda förfrågan, å Magistratens vägnar, den 30 Oktober 1840 skriftligen inberättat, att under loppet af nästföregångna året några skådespel i Lindesberg icke blifvit uppförda, för hvilka bevillning och afgift till Kongl. teaterns pensionskassa bort erläggas; i sammanhang hvarmed Jerling uppgifvit, att, efter hvad i orten vore kändt, en mängd representationer mångfalldiga år i Lindesberg ägt rum af sådana personer, som i bevillningsförordningen, till särskild bevillnings erläggande uppräknas, och bland hvilka Jerling äfven namngifvit åtskilliga, men att ingen visste, hvart bevillning och afgift till teaterns pensionskassa tagit vägen, ehuru otvifvelaktigt syntes, att den måste vara till någon erlagd, så vida bevillningsförordningens föreskrifter blifvit iakttagna. Anhållande Jerling för öfrigt, att öfver hans sålunda förda talan, hvilken icke anginge Magistratens öfrige ledamöter, borgmästaren Rubins förklaring måtte varda infordrad och Jerling derefter delgifven, för att densamma med påminnelser bemöta och sin talan närmare bestämma.

Sedan ej mindre borgmästaren Rubin, än Magistratens öfrige ledamöter, i anledning af Jerlings berörde skrift, inkommit med infordrade utlåtanden, blef den förstnämndes till Jerling, enligt dennes begäran, utlemnadt och af honom bemött med skriftliga påminnelser, dervid han ytterligare angifvit borgmästaren att hafva, under flera år sedan han tillträdt sitt embete, på förr omförmälda sätt undanhållit både bevillningsmedel och Kongl. teaterns pensionskassa tillkommande afgifter; i afseende hvarå Jerling med bifogande af handlingar sökt ådagalägga, att borgmästaren år 1833 utfärdat utmätningsordres till betäckande af afgifter för de representationer, teaterföreståndaren Mellblom då i Lindesberg uppfört, men icke destomindre underlåtit att i kronoräkenskaperna för samma år redovisa en dylik afgift och derjemte hos Konungens befallningshafvande i länet den 20 Maj 1836 skriftligen anmält, det några representationer år 1833 icke blifvit i staden gifna: att, ehuru derstädes likaledes år 1838 flera representationer ägt rum, för hvilka afgifter

till Kongl. Maj:t och kronan samt teaterns pensionskassa bort erläggas, sådane afgifter icke blifvit i årets kronoräkenskaper upptagna och redovisade, eller till Konungens befallningshafvande särskildt insända, hos hvilken embetsmyndighet borgmästaren i stället tillkännagifvit, såsom skrifvelse derom af den 31 Januari 1839 utvisade, det några representationer år 1838 icke blifvit uppförda; och slutligen, att, efter hvad dessutom i hela orten vore allmänt kändt, allt ifrån år 1828 till och med år 1838, nästan hvarje år skådespel af flera slag blifvit i Lindesberg uppförda utaf åtskilliga till namn äfven uppgifna personer; men att för dessa år, med undantag af året 1831, inga afgifter för sådana representationer till teaterns pensionskassa influtit, hvilka afgifter, äfvensom de deraf Kongl. Maj:t och kronan tillkommande bevillningsmedel, borgmästaren således förmentes hafva obehörigen sig tillegnat.

Uti de, öfver Jerlings sålunda gjorde angifvelser, å särskilda tider inkomna utlåtanden, hade borgmästaren Rubin, med förmälan, att nämnde angifvelser icke anginge Magistratens öfrige ledamöter, utan borgmästaren ensam, anfört, beträffande uppgiften i afseende å teaterföreståndaren Hall, att enär de år, skådespel eller mekaniska konster i Lindesberg förevisades, hvilket ganska sällan inträffade, sådant vanligen skedde vid någon af de årliga marknaderna i Februari eller Augusti månad, skulle den ovanliga tid, Hall år 1839 vistades i staden, af försummad anteckning derom, hafva föranledt till ett misstag och förflyttat hans representationer till 1840 års vintermarknad, ända till dess Jerlings första angifvelseskrift upplyste borgmästaren om rätta förhållandet, då äfven tvänne andra representationer funnits uteglömda; hvilket borgmästaren erkände kunna, såsom en försummelse, läggas honom till last, men trodde ej rimligen böra anses uppsåtligt eller tillskrifvas egennytta. Med redovisningen af de för sådana tillfällen inflytande afgifter hade sålunda förfarits, att dessa medel icke ingått i kronoräkenskaperna, utan alltid blifvit till Konungens befallningshafvande i länet öfversända, på sätt äfven nu med de ifrågavarande iakttagits, enligt Magistratens till Konungens befallningshafvande under den 12 Januari 1841 aflåtna skrifvelse, med åtföljande "räkning öfver teaterafgifter för uppförda representationer i Lindesberg åren 1839 och 1840," nemligen år 1839 för sju representationer, bevillning och teaterkasseafgift, tretio R:dr 16 sk. och år 1840 för tvänne representationer åtta R:dr 16 sk., tillsammans tretionio R:dr banko. Vidkommande dernäst förhållandet med de år 1833 teater-

föreståndaren Mellblom affordrade afgifter, till hvilkas betäckande utmätning blifvit förordnad, skulle borgmästaren, som i egenskap af riksdagsman bivistade 1834 och 1835 årens riksmöte, hvilket började i Januari månad 1834, innan den tid, räkenskaperna för teatermedlen vanligen redovisades, således icke hafva ägt tillfälle att kontrollera, huruvida bref till Konungens befallningshafvande ingått, som upplyste om representationer varit hållna, och sedermera, då skrifvelse härom från Magistraten den 20 Maj 1836 expedierades, icke erinrat sig Mellbloms vistande i Lindesberg år 1833, samt följaktligen ej heller efterhört, hvad åtgärd blifvit vidtagen med dennes under qvarstad satta teaterdekorationer, men först år 1837, efter ett tillfälligt besök i auktionskammarens förvaringsrum, fått anledning att utfärda kungörelse om deras försäljning å offentlig auktion, hvilken ock den 30 Januari samma år förrättades af rådmannen Fröberg, som äfven hade bort emottaga auktionsmedlen. Omsider och sedan borgmästaren, vid erhållen kommunikation af Jerlings sednare skrift, under den 14 Juni 1842 affordrade Fröberg dittills uteblifven redovisning för auktionsförrättningen, hade Fröberg den 16 derpåföljde Augusti skriftligen anmält, att vaktmästaren Schöldberg väl inställt sig för att betala de af honom å auktionen inropade dekorationerna, men att Fröberg af uppgifven anledning icke ville befatta sig med någon liqvid för nämnde auktion, utan finge Schöldberg lemna auktionsmedlen till den, som vederborde. Erkännande borgmästaren äfven i afseende å detta fall, att honom kunde till last läggas, det han dels tillåtit Mellblom skådespels uppförande innan afgiften derför blifvit erlagd, dels åsidosatt att påskynda redovisning för auktionsmedlen, hvilket dock, efter borgmästarens förmenande, icke kunde anses såsom en förskingring. Hvad åter anginge Jerlings uppgift om de flera, under loppet af åren 1828 till och med 1838, nästan hvarje år i Lindesberg uppförda skådespel, för hvilka ingen bevillning och afgift till teaterns pensionskassa blifvit redovisade, ville borgmästaren icke bestrida, att ju icke alla de af Jerling uppgifna personer tid efter annan besökt staden och äfven dels med och dels utan att kungöra derom, roat mindre sällskapskretsar med sina föreställningar eller så kallade aftonunderhållningar, hvarvid hela inkomsten knappast varit tillräcklig att betala afgifterna till kronan och förutnämnda pensionskassa, och hvaraf följden understundom blifvit ytterligare bidrag af allmänna välgörenheten, för att icke fortfarande belastas med underhåll åt dessa för kommunen främmande och likgiltiga personer; men om än borgmästarens förfarande att, vid sådana tillfällen, underlåta de stadgade afgifternas uttagande, icke kunde

i juridiskt hänseende försvaras, trodde han likväl, att det ej skulle anses så fördömligt, som Jerling velat antyda. Förmälande borgmästaren slutligen, att han framdeles icke skulle blottställa sig för anmärkningar rörande ifrågavarande afgifter, då han med år 1843 förändrat det hittills brukliga uppbördssättet och öfverlemnat till kronouppbördsmannen att dessa medel i kronans öfriga räkenskaper upptaga och redovisa.

Vid öfvervägande af hvad sålunda å ömse sidor anfördt blifvit, och ehuru, på sätt de af postinspektoren Jerling företedda handlingar utvisade, kronouppbörden i Lindesbergs stad ombesörjdes och redovisades af Magistraten derstädes, å hvars vägnar borgmästaren och en af ledamöterna undertecknat de deröfver, enligt uppbördsförfattningarnes föreskrift, afgifna räkningar, ansåg jag likväl de i detta mål anmälda förhållanden, sådana de blifvit uppgifna och erkända, icke röra Magistraten gemensamt, utan blott dess ordförande, borgmästaren Rubin, hvilken jemväl åtagit sig ensam ansvarigheten för desamma; såsom följd hvaraf och då borgmästarens afgifna förklaringar fastmindre rättfärdigade honom och hans förfarande, som han tvertom sjelf erkänt, att han, i afseende å de ifrågaställda bevillnings- och andra till intägt föreskrifna medel, låtit komma sig till last, i vissa fall, försummelse att för dylika medel redovisa och, vid andra tillfällen, åsidosättande helt och hållet af sin pligt att desamma utfordra, jag äfven fann mig föranlåten att ställa borgmästaren under laga åtal för hvad han i ofvanomförmälda delar funnes hafva, i strid mot sina åligganden, handlat eller åsidosatt. Och som detta borgmästarens förfarande egentligen rörde befattningen med kronans uppbörd och annan inrättning tillkommande medel, de der skola, jemte kronouppbörden, emottagas och redovisas, öfverlemnade jag, likmätigt 5 och 13 §§ af Kongl. Kammarrättens instruktion den 15 Oktober 1831, till advokatfiskals-embetet derstädes att ett sådant åtal i laga ordning utföra; hvarvid borde anmärkas: 1:o att, ehuru Rikets Ständers bevillningsförordning af år 1835 och, i likhet dermed, deras författningar i samma ämne af åren 1824 och 1830 stadgade för Teaterdirektörer och andra personer, hvilka med tillstånd gifva representationer af mekaniska konster m. m. eller visa främmande djur m. m., en viss bevillningsafgift för hvarje representation, hvilken afgift, innan dessa personer från orten afreste eller pass den meddelades, skulle vara erlagd och qvitto derå kunna företes å den ort, dit de sig begåfvo, samt genom särskild författning, för dylika representationer, en ytterligare afgift till Kongl. teaterns pensionskassa blifvit påbjuden, uti ofvanberörde stad det förhållande icke dessmindre ägt rum,

att, vid åtskilliga tillfällen under loppet af åren 1828 till och med 1838, sådana personer gifvit representationer eller så kallade aftonunderhållningar, hvartill inträde emot betalning lemnats, utan att någondera af nyssnämnda afgifter synts vara utfordrade, erlagde eller redovisade; hvilket förhållande, om än icke kunde i bevis ledas, att, såsom angifvaren velat antyda, de stadgade afgifterna vid omförmälda tillfällen verkligen utgått, men blifvit olofligen undandragna, åtminstone, efter borgmästarens eget erkännande, att hafva tillåtit sådana representationer utan afgifternas gäldande, ådagalade en lika egenmäktig, som obehörig och derföre ansvarig eftergift af kronans och annan inrättnings tillständiga rätt; 2:o att borgmästaren, som år 1833, i egenskap af utmätningsförrättare, förordnat qvarstad å teaterföreståndaren Mellbloms tillhörigheter, för att dermed gäldas måtte de afgifter, Mellblom för de af honom då gifna representationer ålegat att utgöra, icke förr än år 1837 fogat anstalt om det i qvarstad satta godsets försäljning å offentlig auktion, ej heller sedermera förr än i Juni månad år 1842 affordrat vederbörande redogörelse för samma auktion, och under tiden år 1836 hos Konungens befallningshafvande i länet anmält, att någon teaterrepresentation år 1833 icke blifvit i Lindesberg gifven, hvarigenom borgmästaren låtit komma sig till last icke blott en sanningslös och missledande uppgift, utan äfven en mångårig försummelse, med den påföljd, att allmänna medel under tiden icke kunnat redovisas och levereras; samt 3:o att borgmästaren dels den 15 December 1839, enligt qvitto af teaterföreståndaren Hall, emottagit de stadgade och honom affordrade afgifter för flera då gifna representationer, dels, efter hvad borgmästaren äfven erkänt, samma år uppburit dylika, för tvänne andra representationer erlagda afgifter, men icke dessmindre den 30 Oktober 1840 till Konungens befallningshafvande inberättat, att, under nästföregångna årets lopp, några skådespel icke blifvit i Lindesberg uppförda, för hvilka bevillning och afgift till Kongl. teaterns pensionskassa bort utgå; en uppgift, som likväl, efter erhållen del af Jerlings första anklagelseskrift, borgmästaren återkallat och, under den 12 Januari 1841 till Konungens befallningshafvande, med anmälan om förra uppgiftens oriktighet, insändt sådana medel, influtna år 1839, jemte påföljda året 1840, till det belopp, hvartill de, enligt bifogad räkning, uppgingo; hvilket förfarande, det borgmästaren sökt förklara sålunda, att han, i anseende till den ovanliga tid på året, då ifrågavarande afgifter för år 1839 influtit, af glömska och misstag ansett dem tillhöra 1840 års uppbörd, ändock destoheldre påkallade beifran och ansvarighet, som, oansedt härutinnan en brottslig afsigt

icke bevisligen kunde borgmästaren tillvitas, det i allt fall uppenbarade en grof vårdslöshet samt frånvaro af all ordning och reda i hvad till uppbördsverket hörde. För öfrigt och beträffande det af borgmästaren begagnade sätt att för meranämnde afgifter redogöra; så enär, enligt hvad förut var sagdt, desamma dels tillhörde bevillningen och dels borde jemte denna uppbäras och redovisas, vore det äfven anmärkningsvärdt, att borgmästaren, i strid mot de tid efter annan utfärdade bevillningsförordningar och deri till efterlefnad åberopade instruktioner och förordnanden rörande räkenskaperna öfver kronouppbörden och redovisningen derför, uteslutit alla medel af förut omförmälda beskaffenhet utur de öfver uppbörden afgifna räkningar samt vid andra tider och tillfällen, än för dessas afgifvande stadgades, upprättat och aflemnat särskild redogörelse för sådana medel; hvilket förfaringssätt var icke allenast förbudet, utan äfven med ansvar belagdt. Allt detta meddelades advokatfiskals-embetet genom min den 20 Mars 1843 aflåtna skrifvelse, med uppdrag att, vid åtalets utförande enligt sålunda angifna grunder, jemväl iakttaga Kongl. Maj:ts och kronans samt Kongl. teaterns pensionskassas af målet beroende rätt.

Då advokatfiskals-embetet inför Kongl. Kammarrätten anställt en sådan talan, har borgmästaren Rubin uti afgifven förklaring hufvudsakligen åberopat hvad han förut i målet anfört, med tillägg endast, hvad angick den anmärkta uraktlåtenheten att af åtskilliga personer, som i Lindesberg uppfört mekaniska konster och aftonunderhållningar, fordra bevillning och teaterafgift, att bevillningsförordningen icke uttryckligen bemyndigade Magistraten att på förhand utfordra sådane afgifter, utan endast lemnade Magistraten öppet, att genom nekadt pass sätta skådespelaren i nödvändighet att desamma betala, samt att, enär, i afseende å sättet för redovisningen af omförmälde representationsafgifter, dermed, under borgmästarns företrädares tjenstetid, skall förfarits på enahanda sätt, utan att någon anmärkning dervid blifvit gjord, borgmästaren förmodat någon annan ordning för denna redovisning icke vara föreskrifven.

Uti afgifvet slutpåstående har advokatfiskals-embetet derefter, med åberopadt stöd af 1 kap. 12 § Rättegångsbalken samt Kongl. brefven den 10 December 1756 och den 12 November 1761, yrkat, det borgmästaren Rubin för sina ifrågavarande tjenstefel måtte dömas förlustig tjenst och lön på sex månader; hvarjemte och enär upplyst och medgifvet vore, att alltifrån och med år 1828 till och med år 1838 nästan hvarje år skådespel af flera slag, hvartill inträde emot betalning lemnats, varit i Lindesberg upp-

förda, men bevillning till Kongl. Maj:t och kronan och afgift till Kongl. teaterns pensionskassa för skådespels uppförande der i staden endast för några af dessa år blifvit redovisad, hvaraf uppenbart vore, att Kongl. Maj:t och kronan samt Kongl. teaterns pensionskassa blifvit lidande, ehuru beloppet af deras förlust icke kunde uppgifvas eller numera med visshet utredas, advokatfiskals-embetet tillika påstått, det borgmästaren Rubin måtte förpligtas att till Kongl. Maj:t och kronan samt nämnde kassa utgifva skälig ersättning; öfver hvilket påstående borgmästaren Rubin blifvit hörd och med ytterligare förklaring i målet inkommit; hvaruppå Kongl. Kammarrätten, genom utslag den 31 December 1845, sig utlåtit, att som borgmästaren Rubin, uti sina förklaringar i målet, dels förmält sig icke kunna bestrida, det borgmästaren under loppet af åren 1828 till och med 1838 tillåtit teaterdirektörer och andra personer, hvilka, jemlikt de under nämnda tid gällande särskilda bevillningsförordningar, bort för de utaf dem med behörigt tillstånd gifna representationer af mekaniska konster eller förevisningar af främmande djur m. m. utgöra stadgad bevillning, förutom den genom särskild författning påbudna afgift till Kongl. teaterns pensionskassa, att uti staden Lindesberg uppföra skådespel eller gifva så kallade sceniska aftonunderhållningar, hvartill inträde emot betalning lemnats, utan att de sålunda stadgade afgifterna blifvit dem affordrade eller redovisade, dels ock vidgått, icke allenast att borgmästaren, som år 1833 förordnat om qvarstad å teaterföreståndaren Mellbloms åtskilliga tillhörigheter för gäldande af de afgifter, Mellblom för då gifna teatraliska föreställningar skolat utgöra, icke förr än år 1837 vidtagit anstalt om det i mät tagna godsets försäljning å offentlig auktion och sedermera icke förr än år 1842 och således efter det förhållandet emot honom blifvit hos Justitie-ombudsmannen anmärkt, affordrat vederbörande redogörelse för auktionsbeloppet, samt under tiden, år 1836, hos Konungens befallningshafvande i länet anmält, att några teater-representationer år 1833 icke i Lindesberg skola ägt rum, utan ock att borgmästaren af teaterföreståndaren Hall den 15 December 1839, på sätt ett handlingarne i målet bilagdt qvitto utvisade, emottagit afgifter för fem då redan gifna representationer med tillsammans 21 R:dr 32 sk. banko och samma år jemväl uppburit dylika afgifter för tvänne andra representationer med 8 R:dr 32 sk., eller tillsammans 30 R:dr 16 sk., men, det oaktadt, den 30 Oktober 1840 hos Konungens befallningshafvande i länet tillkännagifvit, att, under nästförutgångna året, några skådespel, hvarför dylika afgifter bort utgöras, icke i Lindesberg blifvit uppförda,

samt att borgmästaren, i strid med gällande författningar, intill år 1843 uteslutit alla ofvannämnda representationsafgifter utur den öfver uppbörden årligen afgifna räkenskapen och i annan ordning deröfver upprättat och afgifvit särkild redogörelse; alltså och emedan borgmästaren sålunda till last fölle, att han i embetets utöfning till Konungens befallningshafvande lemnat sanningslösa och missledande uppgifter angående oftanämnda representationsafgifter samt, genom mångårig försummelse att sådane afgifter utfordra, vållat uppskof och hinder i redovisningen af allmänna medel, äfvensom att han felat emot de föreskrifter angående sättet för uppbördens redovisning, som i gällande författningar voro meddelade; pröfvade, i förmågo af 1 kap. 12 § Rättegångsbalken, jemförd med Kongl. brefven den 10 December 1756 och den 12 November 1761, Kongl. Kammarrätten rättvist, det skulle borgmästaren Rubin, för uppenbar grof vårdslöshet och opålitlighet i embetets utöfning, under sex månaders tid vara förlustig sin i staden Lindesberg innehafvande borgmästaretjenst med åtföljande lönförmåner; och förpligtades borgmästaren att, för hvad genom berörde hans försummelse i tjenstens utöfning Kongl. Maj:t och kronan samt Kongl. teaterns pensionsinrättning frångått, vara ansvarig; i afseende hvarå, enär beloppet icke kunnat af advokatfiskals-embetet närmare uppgifvas eller med visshet bestämmas, samt då de för år 1839 till borgmästaren erlagda representations-afgifter under rättegången blifvit, i sammanhang med dylika afgifter för år 1840, redovisade, borgmästaren skulle ersätta hvad utaf belöpande afgifter för de af teaterföreståndaren Mellblom år 1833 i Lindesberg gifna representationer till Kongl. Maj:t och kronan samt Kongl. teaterns pensionsinrättning ännu kunde vara oguldet, likasom de för en utaf C. J. Blank, enligt hans vid handlingarne i målet bilagde affisch, den 5 April 1838 i nämnde stad gifven så kallad scenisk aftonunderhållning bestämda enahanda afgifter.

Uti detta Kongl. Kammarrättens utslag har hos Kongl. Maj:t, genom underdåniga besvär, borgmästaren Rubin sökt ändring, eller ock att af gunst och nåd varda, ifrån det honom ådömda ansvar befriad. Beroende målet ännu på Kongl. Maj:ts nådiga pröfning.*)

---

*) Detta mål är numera afgjordt. Sedan Konungens Högsta Domstol, på sätt dess protokoll för den 21 Oktober upplyser, vid målets föredragning i närvaro af *Herrar Justitieråden Themptander, Stråle, Bredberg, Backman, Grefve Snoilsky, Grefve G. A. Sparre* och *Schmidt,* funnit klaganden icke hafva anfört skäl, föranledande till ändring i Kammarrättens utslag, och ansett ej heller anledning förekomma att nåd för klaganden i underdånighet tillstyrka, har Kongl. Maj:t, efter föregången

Hos mig hade förre kryddkramhandlaren F. A. Döling skriftligen klagat deröfver, att, sedan Öfverståthållare-embetet för polisärenden upptagit ett af förre kryddkramhandlaren Erik Levander emot Döling anmäldt mål, Herr polismästaren B. C. Bergman, som handlagt detta mål, uppå Levanders yrkande förklarat Döling skyldig att träda i häkte, ehuru målet icke skall varit af den beskaffenhet, att Dölings häktande lagligen kunnat äga rum; öfver hvilken klagan Hr polismästaren, efter deraf erhållen del, inkommit med utlåtande, hvaremot Döling, enligt sin begäran fått afgifva skriftliga påminnelser och dervid ytterligare fullföljt sin klagan, som derefter förblifvit hvilande i afbidan på utgången af det till Stockholms Kämnersrätt förvista målet.

Af handlingarne inhämtades, huruledes hos Öfverståthållare-embetet för polisärenden den 27 Mars 1843 förre handlanden Levander, under uppgift, att Döling icke kunde i godo förmås att återlemna en af honom den 22 December 1842 emottagen skuldsedel å 1232 R:dr 35 sk. 7 rst. riksgäldssedlar eller uppfylla sitt löfte enligt hans utgifna förbindelse af samma dag, anhållit om kallelse å Döling, uti påstående, det honom måtte åläggas genast till Levander antingen återställa ofvannämnda skuldsedel eller fullgöra sin utgifna förbindelse samt betala ränta, jemte ersättning för rättegångskostnaden och för den skada, han genom sin uraktlåtenhet förorsakat. I anledning häraf kallad, inställde sig Döling nästpåföljde dagen den 28 Mars, då Levander företedde den åberopade, af Döling den 22 December 1842 utgifna handlingen, innehållande, "att Döling emottagit en revers af C. W. Åvall å 1232 R:dr 35 sk. 7 rst. riksgäldssedlar och förbunde sig att derför lemna valuta inom trenne dagar i 270 buteljer likör, dem han skulle kontant försälja efter 1 R:dr 12 sk. riksgäldssedlar buteljen, och hvilket skulle vara fullgjordt om en månad derefter och 50 buteljer deraf till då instundande Trettondedag jul;" förklarande Döling, som erkände sin förbindelse, att han till annan person lemnat den deri omnämnda revers. Sedan ytterligare förhör i målet den 31 Mars samt den 1 och 5 April för sig gått, derunder Döling, jemte anförande af de omständigheter, som skola vållat hinder emot fullgörande af hans förbindelse, invändt, att målet icke tillhörde

---

underdånig anmälan af klagandens nådansökning, genom utslag den 12 November, jemte utlåtande öfver anförda besvären i likhet med Högsta Domstolens beslut, förklarat Sig ej finna anledning att klaganden den sökta nåden förunna.

Tillägg under tryckningen.

hörde Öfverståthållare-embetets handläggning, utan borde upptagas vid domstol, hvarest Döling, som icke på bedrägligt sätt förskaffat sig denna kommission, skulle vara beredd att derför visa redo, men Levander deremot, enär redovisningen uteblifvit, och Dölings mening påtagligen vore att genom bedrägeri och svek, i likhet med hvad han förut gjort sig känd, förnärma Levanders rätt, yrkat Dölings inmanande i häkte, intill dess han rätt för sig gjort; förklarade Öfverståthållare-embetet, genom beslut sistnämnde dag, med kännedom deraf, att Döling ofta varit tilltalad för bedrägligt förhållande i handel och vandel samt derför äfven vid särskilda tillfällen blifvit häktad, Döling skyldig att genast träda i allmänt häkte; hvarefter Öfverståthållare-embetet den 7 och 8 April fortsatte förhören och slutligen den 10 i samma månad, då Levander, till säkerhet för hvars fordringsanspråk Döling erbjudit andra hos honom vid häktandet anhållna skuldsedlar, ansett dessa icke innefatta den säkerhet, att Levander kunde bestämma sig för nedläggande af sin talan, hänvisade målet till fullföljd vid Stockholms Kämnersrätt, med tillägg, att Döling borde i häkte afbida ransakning. När målet sedermera den 27 i sistberörde månad hos Kämnersrätten förekom, dervid Levander fullföljde sitt hos Öfverståthållare-embetet anmälda påstående om Dölings förpligtande att fullgöra hvad han, genom sin ifrågavarande förbindelse, sig åtagit, och Döling, jemte svaromål i hufvudsaken, yrkade, att han, som förmente sig icke hafva på något brottsligt sätt förfarit, måtte från häktet lösgifvas, meddelade Kämnersrätten, som icke fann den emot Döling väckta talan så beskaffad, att han i och för detta mål borde i häkte hållas, förordnande derom, att han genast komme att till Öfverståthållare-embetet öfverlemnas, för att, i fall annat hinder icke mötte, ställas på fri fot. Under fortsatt handläggning af målet den 11 derpåföljde Maj, då parterna tillstädeskommo och, i anledning af Rättens uppmaning till dem att med hvarannan söka i godo bilägga saken, Levander yttrade, att, i händelse Döling, såsom han uppgifvit, i Öfverståthållare-embetet nedsatt tvänne skuldsedlar af andra personer, den ena å 200 R:dr R:gs och den andra å 83 R:dr 16 sk. banko, samt medgåfve, att Levander finge emottaga dessa skuldförbindelser, hvartill Döling äfven förmälte sig villig, Levander, som derigenom ansåge sig godtgjord för sin fordran hos Döling, ville nedlägga all vidare talan emot honom samt emedlertid begärde, att målets ytterligare företagande måtte tills vidare bero på Levanders anmälan, beslöt Kämnersrätten, att vidare åtgärd med målet skulle hvila, intill dess begäran om dess fortsättande

framställdes, dock att sådant borde ske inom samma års slut, emedan i annat fall målet komme att ur Rättens diarier bortregistreras. Efter skedd anmälan om målets fortsättning, voro parterne åter tillstädes den 23 December, af hvilka Levander, under förmälan, att den ena af de skuldsedlar, han af Döling fått emottaga, skulle befinnas utan allt värde, enär dess utgifvare vore omyndig, derföre yrkade, att Döling måtte åläggas att sjelf indrifva den förskrifna summan eller af egna medel gälda densamma samt dessutom godtgöra Levanders besvär och kostnader; hvaremot Döling bestridde ersättningsanspråket, men yttrade sig beredvillig att betalning för den omförmälda skuldsedeln utsöka. Och sedan Levander, på fråga, bestämdt förklarat sig i öfrigt icke hafva något ersättnings- eller ansvarspåstående att emot Döling framställa, stadnade Kämnersrätten uti det för parterna äfven afsagda beslut, att, med afseende å Levanders sistberörda förklarande och då brottmålsansvar, enligt lag, icke heller kunde äga rum för Dölings underlåtenhet att inom bestämd tid fullgöra den af honom uthändigade förbindelsen, Rätten, jemte det Döling ifrån allt ansvar i målet frikändes, funne sig icke kunna med den af Levander väckta ersättningstalan, i den ordning målet till domstolen inkommit, taga vidare befattning, utan ägde Levander att derom efter stämning utföra, om han trodde sig dertill befogad.

Herr polismästaren Bergman hade uti sitt utlåtande öfver klagoskriften, i anledning af Dölings uppgift, att han skall för brottsligt förfarande varit oantastad ända till dess han af t. f. polismästaren Hultberg blifvit, likasom nu, på förment olagligt sätt i häkte inmanad, åberopat och ådagalagt, huruledes Döling tillförne, uppå särskilda personers ansökningar, varit till Öfverståthållare-embetet inkallad, för att lemna redovisning för emottagna skuldebref å större och mindre summor, först år 1830 och sedermera år 1838 vid tvänne tillfällen, det sednare med den påföljd, att han arresterades, vidare år 1839, år 1840 tvänne gånger och slutligen år 1841, af hvilka ansökningsmål trenne till domstols åtgärd remitterades, ett lemnades beroende på sökanden sjelf att sin talan vid domstol utföra och tvänne förföllo genom parterna emellan träffad förlikning; äfvensom att Döling är vorden sakfälld och dömd, dels genom Kongl. Maj:ts utslag den 10 April 1839, för det han sökt utprångla och beläna tvänne med falsk borgen försedda reverser, att böta 3000 R:dr banko, eller i brist deraf undergå tjuguåtta dagars fängelse vid vatten och bröd, hvilken bestraffning han jemväl kort derpå utstått, dels genom Stockholms Kämnersrätts lagakraftvunna utslag den 2 Februari

1842, att, för oredligt förfarande såsom ombudsman, böta 1000 R:dr eller, vid bristande tillgång, straffas med tjuguåtta dagars fängelse vid vatten och bröd; hvarförutan, i afseende å hans lefnadsförhållanden för öfrigt kunde tilläggas, att han skulle hafva fyra särskilda gånger till sina borgenärer afstått sin egendom och, enligt vederbörandes bevis, vore år 1842 taxerad för borgerlig rörelse till 20 R:dr, men att detta belopp och de öfriga honom påförda utskylder till Kongl. Maj:t och Kronan blifvit, på grund af fattigdom, ur räkenskaperna afskrifna. Anförande Hr polismästaren vidare, att i 2 § af Kongl. förordningen den 29 Juni 1833, huru med försvarslösa personer förhållas bör, benämndes en person, hvilken på förenämnda sätt är vorden tilltalad, dömd och med högsta kroppsplikt afstraffad, för vanartad, en benämning, som torde för Döling vara den lindrigaste, när han, efter hvad allmänt kändt vore, större delen af sin lefnad hämtat sin bergning af det han bedrägligen kunnat åtkomma. I afseende å så beskaffade personer tillkomme det Konungens befallningshafvande och polismyndigheterna att förfoga, om och huruvida desse borde på fri fot vistas, särdeles då bedrägligt förhållande lades dem till last. Och som Döling, vid ifrågavarande tillfälle, ytterligare varit för dylika bedrägliga transaktioner angifven samt, i enlighet med målsägarens yrkande, förklarats skyldig att träda i häkte, ville Hr polismästaren hemställa, om han kunde anses hafva dervid förfarit så utan all laga anledning, att åtal derför borde äga rum.

Vid öfvervägande af detta allt med hvad mera förekommit, ansåg jag frågan, huru Hr polismästaren Bergmans öfverklagade förfarande borde betraktas, hufvudsakligen bero på beskaffenheten af det mål, som emot Döling hos Öfverståthållare-embetet anmältes. Dervid förekom, att Levanders talan innefattade påstående om Dölings förpligtande i följd af sin skriftliga förbindelse, att antingen återställa den deri omnämnde skuldsedel, eller ock fullgöra förbindelsen samt betala ränta, jemte ersättning för den genom hans uraktlåtenhet vållade kostnad och skada. Under målets vidare handläggning och sedan Döling erkänt sin förbindelse samt i öfrigt med svar bemött Levanders påstående, men tillika invändt, att målet icke skulle tillhöra Öfverståthållare-embetet, utan borde vid domstol upptagas, anförde väl Levander, såsom anledning för sitt yrkande om Dölings inmanande i häkte, att dennes mening påtagligen vore att genom bedrägeri och svek förnärma Levanders rätt; men Levander uppgaf icke, huruledes detta förmenta bedrägeri eller svek skulle af Döling utföras, än mindre att sådant skett, hvarföre hans häktande yrkades icke ovilkorligt, utan till dess han rätt för sig gjort. Vid

dessa förhållanden och som stämning eller käromål vore grunden för rättegång, syntes det efter min tanka otvifvelaktigt, att Levanders emot Döling anmälda talan, för sig betraktad, var af tvistemåls egenskap och destomindre kunde, genom Dölings genmäle, förändras till den af brottmål, som han icke förnekade sin förbindelse eller undandrog sig dess fullgörande, ehuru i sednare afseendet framställdes flera erinringar, de der likväl ostridigt hade bort pröfvas, innan de kunde förkastas; hvilken pröfning åter, att sluta af hvad Öfverståthållare-embetets protokoll innehölle, alldeles åsidosattes. Då nu målet, i följd af dess omförmälda egenskap, rätteligen icke tillhört Öfverståthållare-embetet för polisärenden, samt detta embetes ytterligare befattning dermed således saknat stöd af lag, kunde fördenskull den omständigheten, att Levander under målets fortgång antydt (icke bestämdt angifvit) Dölings transaktion såsom bedräglig, lika litet som kännedomen derom, att Döling ofta skall varit tilltalad för bedrägligt förhållande i handel och vandel samt derför äfven vid särskilda tillfällen blifvit häktad, innefatta laga anledning för Öfverståthållare-embetet att, vid ifrågavarande tillfalle, förklara honom skyldig att i häkte träda; ett beslut, som ej heller i någon mån rättfärdigades, hvarken genom hvad hos Öfverståthållare-embetet vid de fortsatta förhören förefallit, utmärkande fastmera den vanliga gången af en redovisningstvist, hvilken finge bero på käranden att fullfölja eller nedlägga, eller genom målets hos domstolen erhållna lagenliga utveckling och slut, ådagaläggande till öfverflöd dess rätta egenskap af tvistemål, deri brottmålsansvar lagligen ej kunde äga rum, och visande derjemte vådan att göra afseende å en i sjelfva verket obestämd angifvelse, hvilken käranden sedermera icke ville eller med fog kunde vidare förklara.

Genom denna utredning af frågan, som bekräftade, att den sak, hvari Döling blifvit hos Öfverståthållare-embetet hörd, icke i något hänseende kunde räknas ibland dem, der svaranden eller den tilltalade lagligen finge i häkte manas, voro ock de till styrko för Öfverståthållare-embetets beslut uppgifna grunder, i hvad de angingo sjelfva saken, fullkomligen vederlagda; hvaraf följde, att ej mindre samma beslut, än Öfverståthållare-embetets, när förhören slutades, meddelade förklarande, att Döling borde i häktet afbida företagande af den till Kämnersrätten förvisade ransakningen, måste finnas uppenbarligen lagstridiga, så vida icke detta omdöme kunde mildras genom andra härvid förekommande omständigheter. Hr polismästaren Bergmans andragande i sistnämnde syftning borde derföre äfven närmare skärskådas. Vid Hr polismästarens uppgift om de flera tillförne hos Öfverståthållare-

embetet emot Döling anmälda mål, rörande yrkad redovisning för emottagna skuldebref, kunde då med skäl den erinran äga rum, att beskaffenheten och utgången af dessa mål, så vidt derför vore redovisadt, icke rättfärdigade Öfverståthållare-embetets befogenhet att med dem taga befattning, och att således Öfverståthållare-embetet deraf icke bort hämta någon anledning att det nu ifrågavarande upptaga. Hvad Hr polismästaren i öfrigt anfört, dels om tvänne särskildt uppgifna, och till deras beskaffenhet här ofvan beskrifna mål, deri Döling blifvit till böter fälld och, vid bristande tillgång dertill, kroppsplikt honom ålagd, dels om Dölings fyra särskilda gånger anhängiggjorda konkurser, dels ock om hans närvarande fattigdoms-tillstånd, lemnade väl tillförlitliga och till äfventyrs för andra nyttiga upplysningar om Dölings framfarna lefnad, motsägande hans egna uppgifter derom i klagoskriften; men den slutföljd, Hr polismästaren af detta anförande velat draga, att nemligen en person, under dylika förhållanden, borde anses vanartad i den mening, 2 § af Kongl. Förordningen den 29 Juni 1833 utmärkte, måste efter min tanka destohellre sakna all grund, som åberopade stadgandet, deri omtalades person dömd och straffad för bedrägligt eller ärerörigt förhållande, eller tjufnad och andra gröfre brott, icke afsåge sådana gerningar, hvilka kunde med böter försonas och ej medförde förlust af rättigheten att tillhöra borgerskapet; en rättighet, hvarvid, efter hvad upplyst blifvit, Döling ännu var bibehållen, oansedt de flera åtal, för hvilka han varit blottställd, och de domar, som öfver honom blifvit fällda. Häraf och enär ingen torde vilja påstå, att blott fattigdom utmärkte vanart, visade sig äfven, att ej mindre Hr polismästarens ifrån en oriktig lagtolkning härledda erinran om Konungens befallningshafvandes och polismyndigheternas makt att afgöra, om vanartiga personer finge vistas på fri fot eller icke, än Hr polismästarens bedömande af Dölings fordna lefnad måste för närvarande fall befinnas utan vigt och tillämpning.

Då sålunda de särskilda af Hr polismästaren Bergman anförda omständigheter lagligen icke kunnat hafva någon inflytelse å behandlingen af ifrågavarande sak, med hvilken Öfverståthållare-embetet rätteligen ej ägt att sig befatta, och samma omständigheter ej heller inneburit giltig anledning att beröfva Döling personlig frihet, qvarstod, utan förändring, den anmärkta lagstridigheten af Öfverståthållare-embetets förfarande att inmana Döling i häkte och låta honom derstädes förblifva. Ett sådant förfarande, om än tillkommet af orätt fattadt förstånd om lagen och dess föreskrifter samt utfördt af missledt nit i embetets utöfning, innebar likväl en lagöfverträdelse

af den eftertänkliga art, att den icke borde utan beifran lemnas. Jag fann mig alltså föranlåten att fullfölja hvad sålunda anmärkt blifvit, och, jemte skrifvelse härom af den 12 Februari 1844, öfverlemna handlingarne i detta mål till advokatfiskals-embetet i Kongl. Svea Hofrätt, för att inför Kongl. Hofrätten emot Hr polismästaren Bergman anställa och utföra den talan, lag och sakens beskaffenhet påkallade, dervid tillfälle borde beredas Döling, att blifva hörd och anmäla det ersättningspåstående, hvartill han kunde finna sig befogad.

Sedan advokatfiskals-embetet, till följd häraf, inför Kongl. Hofrätten anställt sin talan emot Hr polismästaren Bergman och dervid, på ofvan antydda grunder, yrkat, att Hr polismästaren, för Öfverståthållare-embetets omförmälda lagstridiga förordnanden, måtte, med stöd af 9 kap. 5 § Utsökningsbalken jemförd med 1 kap. 12 § Rättegångsbalken, dömas att böta trehundra daler silfvermynt med etthundra riksdaler banko, äfvensom förpligtas att icke allenast godtgöra Döling för det lidande, honom, på sätt berördt är, tillskyndats, utan ock, jemlikt stadgandet i Kongl. brefvet den 11 December 1766, ersätta Kongl. Maj:t och kronan kostnaden för Dölings underhåll i häktet den tid han, såsom nämndt är, derstädes förvarats, har ej mindre Hr polismästaren Bergman med ytterligare förklaring inkommit, än äfven Döling ägt tillfälle att ersättningsanspråk anmäla; hvarefter Kongl. Hofrätten, genom utslag den 11 Juli 1845, sig yttrat, att som upplyst och medgifvet vore, att sedan förre kryddkramhandlanden Levander hos Öfverståthållare-embetet för polisärenden anmält, att förre handlanden Döling den 22 December 1842 fått af Levander emottaga en skuldsedel å 1232 R:dr 35 sk. 7 rst. Riksgäldssedlar, emot skriftlig förbindelse att inom två dagar tillhandahålla Levander 270 buteljer likör såsom valuta för skuldsedeln, och samma likör till uppgifvet pris för Levanders räkning inom viss tid i Januari 1843 försälja, men ej kunde i godo förmås att återställa skuldsedeln eller sin berörda förbindelse fullgöra, samt i anseende härtill icke allenast yrkat, att Döling måtte tillhållas återlemna skuldsedeln eller uppfylla sin förbindelse samt betala ränta och ersätta Levander den skada, som vore honom tillskyndad, utan ock, enär Döling, vid förhör, som i anledning häraf blifvit af Öfverståthållare-embetet med honom anställda, icke gittat återskaffa skuldsedeln eller gifva utfäst valuta för densamma, tillvitat Döling att, genom bedrägeri och svek, vilja Levander förnärma, och hemställt, om icke Döling förty borde i häkte inmanas, Hr polismästaren Bergman, å Öfverståthållare-embetets vägnar, genom beslut den 5 nästpåföljde April förordnat, att Döling, hvilken för bedrägligt förhållande i handel och vandel ofta varit tilltalad och jemväl häktad, skulle inmanas i häkte, och genom beslut den 27 i samma månad, då målet blifvit för vidare handläggning till domstol hänskjutet, föreskrifvit, det Döling borde i häkte afbida ransakning; men det tillmäle, genom hvilket sålunda blifvit af Levander hos Öfverståthållare-embetet väckt fråga ej mindre om skuldfordran än om svekfullt och bedrägligt förhållande af Döling i honom af Levander anförtrodd sysslomanna-befattning, icke afsett brott af urbota beskaffenhet och följaktligen, emot grunderna för lagens stadgande i 1 kap. 1 och 2 §§ Straffbalken, ej kunnat utgöra laga skäl att Döling i häkte inmana; alltså och då vid det förhållande, att Döling ej var vid ifrågakomna tillfälle till Öfverståthållare-embetet inkallad, för att i öfverensstämmelse med Kongl. förordningen angående försvarslösa personer den 19 Juni 1833 behandlas, något yttrande, huruvida Döling, i anseende dertill, att han tillförne blifvit sakfälld för delaktighet i förfalskningsbrott, utprångling och belåning af skuldsedlar, försedda med falsk borgen, samt oredligt förfarande i egenskap af sysloman, varit att betrakta såsom vanartad person och förty kunnat af Öfverståthållare-embetet i förvar tagas, icke i detta mål erfordrades, men vid jemförelse af omständigheterna i målet och Hr polismästarens förklaranden ej antagas må, att Hr polismästarens olagliga beslut om Dölings häktande tillkommit af hat och illvilja eller för egen eller andras vinning, pröfvade Kongl. Hofrätten, i förmågo af 1 kap. 12 § Rättegångsbalken, rättvist, det Hr polismästaren Bergman för den felaktighet, som härutinnan honom till last fölle, skulle böta femtio daler silfvermynt med sexton riksdaler 32 sk. samt ersätta Döling för det honom genom samma beslut tillskyndade lidande med tjugo riksdaler banko; hvarförutan Hr polismästaren förpligtades återgälda Kongl. Maj:t och kronan kostnaden för Dölings underhåll i häktet intill dess han, i följd af Kämnersrättens den 27 April 1843 meddelade beslut, blef derutur lösgifven.

De underdåniga besvär öfver Kongl. Hofrättens utslag, som hos Kongl. Maj:t blifvit å svarandens sida anförda, hafva ännu icke till pröfning förekommit.

Den speciella redovisningen för de genom mina embetsåtgärder inledda anmärkningsmål och deras utgång är nu slutad. Det har redan i början af denna berättelse blifvit sagdt, att antalet af dessa mål under ifrågavarande tidrymd, likasom under de nästförutgångna fyra åren, betydligen förminskats emot tillförne, tillbaka räknadt till år 1834; och orsakerna dertill äro äfven

antydda. Men detta förhållande påkallar destomera nödvändigheten att nu, i likhet med hvad förr iakttagits, fästa uppmärksamhet å de af öfriga vederbörande i förrberörda hänseenden väckta och fullföljda mål, för att sålunda bereda en öfversigt af hvad i synnerhet emot lagskipningen blifvit anmärkt, och derigenom gifva grund för ett omdöme uti den vigtiga frågan, huru de lagskipande myndigheterna uppfyllt sin bestämmelse och motsvarat samhällets rättmätiga anspråk.

Efter att derföre hafva inhämtat kännedom om alla mål af omförmälda beskaffenhet, så vidt de blifvit afgjorda åren 1844 och 1845, bör jag icke underlåta att särskildt bemärka dem, hvilka, vare sig för åtalade embetsförbrytelsens svårare egenskap, eller för målets utgång, förete mindre vanliga förhållanden. Af sådan art förekommer egentligen blott tvänne mål, hos Kongl. Hofrätten öfver Skåne och Blekinge gjorda anhängiga, och hvilka således här nedan kortligen uppfattas.

Hos Listers Häradsrätt, under ordförande af häradshöfdingen Hr hofrättsrådet och riddaren S. E. Trägårdh, hade bönderne Jon Nilsson i Knutstorp, Måns Olsson i Melby, Mattis Jönsson i Kulla, Lars Mattisson i Mörrum och Nils Håkansson i Kullarp den 7 Maj 1822, vid utförande af deras till häradsrätten instämda talan att få i börd lösa ett sextondedels mantal N:o 53 Hosaby, såsom bördeskilling nedsatt 1444 R:dr 21 sk. 4 rst. banko. Då, efter bördetvistens slut, bördemännen anmälte sig, för att återfå bördeskillingen, blefvo de, under hvarjehanda förevändningar, i många års tid uppehållna i deras lagliga rätt. Inseende omsider, att de icke i godo kunde komma i åtnjutande af denna rätt, sökte de att göra den lagligen gällande emot Hr hofrättsrådet Trädgårdh, som, efter hvad bekant blifvit, hade uttagit bördeskillingen; men okunnige om laga rättegångsordning, vände de sig för sådant ändamål till Häradsrätten och yrkade der, efter stämning, att af Hr hofrättsrådet utbekomma det belopp, bördeskillingen utgjort, jemte ränta och kostnadsersättning. Härigenom bereddes tillfälle att å svarande sidan, genom invändningar dels emot domstolens behörighet dels rörande andra rättegångsfrågor, ytterligare i flera år fördröja saken, till dess den af käranderne fullföljdes i Kongl. Hofrätten, hvarest advokatfiskals-embetet, vid erhållen kunskap derom, anställde åtal emot bemälde domare, såsom den der ifrågavarande bördeskilling uttagit och användt; äfvensom vidare och sedan han derföfver blifvit hörd, advokatfiskals-embetet påstod laga ansvar å honom, hvilken, efter hvad upplystes, icke förr än under åtalet den 20 Maj 1843

1843 och då ej annorlunda, än med utgifna förbindelser, för bördeskillingen redovisat. Kongl. Hofrätten afgjorde saken genom utslag den 29 Oktober 1844 och yttrade, att enär oftanämnde, i Listers häradsrätt under Hr hofrättsrådet Trägårdhs ordförande insatta bördeskilling icke lagligen kunnat komma utur häradsrättens vård annorledes, än genom densammas kontanta utbetalning inför rätten till vederbörande part, samt Hr hofrättsrådet icke allenast erkänt sig sedermera hafva innehaft bördeskillingen, af hvilken han, då icke ens föreburits, att dermed blifvit på nyssberörde sätt förfaret, följaktligen obehörigen satt sig i besittning, utan äfven många år fördröjt redovisning och utbetalning af samma medel; pröfvade Kongl. Hofrätten, i förmågo af 1 kap. 12 § Rättegångsbalken rättvist döma honom, som förut pliktat för olaga behandling af frågor om bördeskilling, att, för det grofva embetsfel, som sålunda låg honom till last, under ett år vara förlustig sitt i Listers och Bräkne härader innehafvande häradshöfdinge-embete med thy åtföljande löninkomster; om verkställighet hvaraf Kongl. Hofrätten, sedan dess utslag vunnit laga kraft eller fastställelse, ville uppå advokatfiskals-embetets anmälan föranstalta. Och har Kongl. Maj:t, uppå den sakfälldes underdåniga besvär häröfver, medelst Dess i Högsta Domstolen beslutade utslag af den 7 Oktober 1845 sig utlåtit och funnit skäl icke vara anfördt, som till ändring i Hofrättens beslut kunde föranleda; om hvilket slut, efter hvad Högsta Domstolens protokoll för nyssnämnda dag innehåller, närvarande *Herrar Justitieråden Stråle, Bredberg, Nyblæus, Engelhart, Backman, Grefve G. A. Sparre* och *Schmidt* sig förenat; hvarefter, i anledning af den sakfälldes underdåniga ansökning att af nåd ifrån det honom ådömda ansvar förskonas, Kongl. Maj:t, sedan Dess Högsta Domstol underdånigt utlåtande deröfver afgifvit, i utslag den 11 Februari innevarande år behagat förklara Sig icke finna anledning att ansökningen bifalla.

Inför samma Kongl. Hofrätt hade advokatfiskals-embetet derstädes särskilda tider anställt åtal emot Justitiarien i Engelholm, häradshöfdingen J. Fristedt, för felaktigt och lagstridigt förfarande vid utöfningen af det honom anförtrodda domare- och justitiarie-embete, hvarvid följande omständigheter blifvit honom till last förda, nemligen: 1:o obehörigt dröjsmål att afgöra och till ena parten aflemna slutligt utslag uti ett hos rådstufvurätten i nämnde stad år 1836 anhängigt skuldfordringsmål; 2:o försummelse att i stadgad tid och ordning hos Kongl. Hofrätten anmäla, om och hvilka testaments- och arfshandlingar, som under åren 1838, 1839 och 1840 vid rådstufvurätten

blifvit bevakade af den beskaffenhet, att bevillning derför skolat erläggas; 3:o underlåtenhet att inom bestämd tid och i fullständigt skick till Hans Exellens Hr Justitie-Stats-Ministern insända förteckningar å de hos rådstufvurätten år 1838 handlagda brottmål och civila rättegångsärenden; 4:o uteblifven renovation af rådstufvurättens lagfarts-, inteckningsförords- och förmynderskaps-protokoll för flera månader 1841; 5:o otillständigt uppehåll med expedierande af rådstufvurättens den 14 December 1840 gifna utslag angående en för hustjufnad tilltalad och häktad person, samt bestyrkande med embetsbetyg af veterligen sanningslösa uppgifter om denna person i Engelholms kronohäktes fånglistor för år 1841; 6:o obehörigt dröjsmål att till Kongl. Hofrätten insända rådstufvurättens ransakning och den 7 April 1841 beslutade, underställda utslag angående en för förfalskningsbrott dömd person, hvilken sålunda kommit att längre tid än vederbort i häkte qvarblifva; 7:o olagligt uppskof med befordrande till delgifning och verkställighet af Bjäre häradsrätts utslag den 21 Maj 1841 angående en för hustjufnad anklagad person, som af sådan anledning i häkte oskäligen qvarhållits; 8:o uteblifvande med renoverade exemplar af rådstufvurättens domböcker för åren 1830 till och med 1840, och 9:o yppade hvarjehanda oordningar och brister i afseende på domböcker, protokoll och andra handlingar, hörande till rådstufvurättens arkiv; öfver hvilket allt Fristedt dels skriftligen sig förklarat dels blifvit inför Kongl. Hofrätten hörd; och hvaruppå advokatfiskals-embetet, i afgifna slutpåståenden, yrkat, att Fristedt, som icke låtit sig rätta af de å hans tillförne åtalade flerfaldiga tjensteförseelser redan använda bestraffningar, måtte, enligt 1 kap. 12 § Rättegångsbalken, för samtliga ofvanberörda fel och förbrytelser, i en bot dömas sitt domare- och justitiarie-embete förlustig samt förpligtas att uppgifna ersättningar gälda. Genom utslag den 28 Oktober 1844, hade Kongl. Hofrätten sig utlåtit, att då ifrågavarande emot Fristedt åtalade försummelser och förgripelser voro af den för domare-embetets helgd och medborgares rättigheter förnärmande beskaffenhet, att de ej kunde med böter eller suspension försonas, Kongl. Hofrätten, med afseende jemväl å de i öfrigt anförda skäl och under åberopande af nyssnämnda lagrum, pröfvade rättvist döma Fristedt att, för hvad honom i anmärkta delar till last låg, i en bot vara sitt innehafvande domare- och justitiarie-embete förlustig samt icke allenast ersätta Kongl. Maj:t och kronan kostnaden för underhåll i häktet åt ofvanbemälda för brott dömda personer under den tid, de derstädes, genom Fristedts förvållande, obehörigen qvarblifvit, med tillsammans sextioen R:dr 4 sk. 4 rst. banko, utan ock godtgöra de utgifter, som kunde åtgå till iordningställande af rådstufvurättens arkiv och afhjelpande af deri befunna brister; vederbörande, som förmente sig lidande i följd af Fristedts tjensteförsummelse, öppet lemnadt att derför emot honom framdeles utföra talan. Efter det Fristedt hos Kongl. Maj:t i underdånighet sökt ändring i detta utslag, eller ock att af nåd varda vid den honom anförtrodda justitiarie-tjenst bibehållen, och sedan anmäldt blifvit, att Fristedt den 10 December 1845 aflidit, är slutligen detta mål föredraget i Konungens Högsta Domstol den 13 Januari innevarande år, och Kongl. Maj:ts utslag under samma dag meddeladt, af innehåll, att enär Hofrätten, i lemnad hänvisning till ändrings sökande i dess ofvanberörde utslag, rätteligen föreskrifvit, bland annat, att klaganden skulle vid sina underdåniga besvär, hvilka borde sist den 12 December 1844 ingifvas, foga bevis, att han hos vederbörande embetsmyndighet nedsatt ådömda ersättningsbeloppet till Kongl. Maj:t och kronan, vid äfventyr att, om sådant försummades, besvären ej kommo under pröfning, men klaganden icke förr än den 28 i nämnde månad, och således efter besvärstidens utgång, till Kongl. Maj:t inlemnat bevis öfver verkställd nedsättning af omförmälda ersättningsbelopp, Kongl. Maj:t funne de anförda besvären ej kunna till pröfning upptagas; och ansåge Kongl. Maj:t, då upplyst var, att Fristedt aflidit, hans nådansökning hafva förfallit.

Ibland öfriga anmärkningsmålen finnas visserligen äfven sådana, som berört åtskilliga under lagskipningen förekomna åtgärder och domslut, hvilka, såsom lagstridiga, påkallat åtal, rättelse och ansvar; men de flesta hafva angått hvarjehanda ringare fel och förseelser vid embetsutöfningen. Ansvarigheten har emedlertid icke vid något tillfälle öfverstigit böter och ersättningsskyldighet; och understundom stannat endast vid sistnämnda påföljd; hvarförutan i några fall, der hvarken böter eller ersättningsskyldighet kunnat äga rum, anmärkningarne åtminstone föranledt dertill, att åtalade förfaranden blifvit ogillade och vederbörande derom förständigade. Uti andra mål åter, till antalet utgörande nära en femtedel af det hela, äro angifvelserna utan afseende lemnade.

Alla dessa af Rikets Hofrätter under ifrågavarande år afgjorda anmärkningsmål, när dertill räknas de, för hvilka här ofvan är specielt redovisadt, kunna slutligen till deras beskaffenhet, antal och utgång sammanfattas enligt efterföljande förteckning, som först upptager de mål, uti hvilka, för de tilltalade, ansvar eller annan laga rättelse ifrågakommit, nemligen:

	Af Kgl. Svea Hofrätt.		Af Kgl. Göta Hofrätt.		Af Kgl. Hofrätten öfver Skåne och Blekinge.		Summa.
	1844.	1845.	1844.	1845.	1844.	1845.	
För olaga dom eller beslut i tvistemål eller brottmål	9	9	9	20	13	3	63
För försummelse med handlingars eller domböckers insändande, eller förseelser mot expeditions-taxan . .	20	14	3	7	6	3	53
För andra fel eller försummelser i embetsutöfning	12	7	7	11	5	3	45
Summa	41	30	19	38	24	9	161
Härtill komma de mål, uti hvilka de angifne blifvit frikände, dels genom utslag	4	3	3	10	4	3	27
dels derigenom, att målen afskrifvits, eller utan pröfning fått förfalla	1	—	6	5	1	2	15
Summa	5	3	9	15	5	5	42
Summa Summarum	46	33	28	53	29	14	203

Det bör för öfrigt anmärkas, att antalet af domare och tjenstemän, som blifvit angifne eller tilltalade endast uppgår till 142, hvaraf hos Kongl. Svea Hofrätt 53, hos Kongl. Götha Hofrätt 61 samt hos Kongl. Hofrätten öfver Skåne och Blekinge 28: att flera angifvelser eller åtal förekommit emot samma domare eller myndighet, hvadan de tilltalades antal är vida mindre, än summan af anmärkningsmål; och att ibland de inför Kongl. Svea Hofrätt tilltalade räknas 15 år 1844 och 11 år 1845, hvilka underlåtit att i laga tid insända domböcker och derför genast, uppå advokatfiskals-embetets påstående, blifvit till böter fällda; hvaremot sådana åtal i de andra Hofrätterna endast äga rum vid de tillfällen, då vederbörande, som i nyssberörde hänseende sig försummat, icke iakttaga först meddelad erinran att sin eftersatta skyldighet fullgöra. För falsk eller obehörig angifvelse af embetsbrott är, under dessa åren, ingen enskild person till ansvar fälld.

Den allmänna öfversigt, som i de tillförne af trycket utgångna embetsberättelser för åren 1834 till och med 1841 blifvit meddelad angående domstolarnes och öfriga judiciella embetsmyndigheters göromål, omfattande åren 1830 till och med 1840, kunde, vid afgifvande af embetsberättelsen för åren 1842 och 1843, icke fortsättas af orsak, som då äfven tillkännagafs. En sådan utredning af lagskipningens tillstånd bör således vid detta tillfälle iakttagas ifrån och med år 1841, fortgående till och med år 1844, såsom förr, hufvudsakligen grundad å de under tiden till Kongl. Maj:t ifrån Hans Exellens Hr Justitie-Stats-Ministern inkomna berättelser om justitie-förvaltningen i riket, samt med ledning tillika af särskildt inhämtade upplysningar, på sätt följande sammandrag gifva vid handen:

Civila Rättegångs-Ärenden:

Domstolarne å Landet.

Härads-Rätterna.	1841.	1842.	1843.	1844.
Konkursmål, under året inkomna	456.	425.	579.	644.
Skuldfordringsmål, dito	37,084.	30,784.	32,268.	35,512.
Andra tvistemål, dito	26,078.	25,279.	25,468.	25,533.
Ekonomi- och ansökningsmål, dito	*).	19,302.	20,223.	22,026.
Summa	63,618.	75,790.	78,538.	83,715.
Förlikta	23,746.	22,855.	23,512.	24,594.
Oafgjorda vid årets slut	10,245.	10,838.	10,933.	11,027.
Ägodelnings-Rätterna.				
Ägodelnings- eller skiftesmål, under året inkomna	1,431.	1,472.	1,563.	1,545.
Förlikta	54.	81.	72.	66.
Oafgjorda vid årets slut	260.	260.	282.	355.
Grufve- och Bergstings-Rätterna.				
Skuldfordringsmål, under året inkomna . . .	206.	115.	94.	137.
Andra tvistemål, dito	124.	174.	121.	155.

*) Uppgift härom saknas för år 1841.

	1841.	1842.	1843.	1844.
Ekonomi- och ansökningsmål, under året inkomna	437.	476.	408.	404.
Summa	767.	765.	623.	696.
Förlikta	139.	76.	68.	57.
Oafgjorda vid årets slut	112.	138.	114.	133.
Lagmans-Rätterna.				
Skuldfordrings- och andra tvistemål, under året inkomna	4,930.	5,025.	5,115.	4,978.
Förlikta eller genom underlåten fullföljd förfallna	1,889.	1,976.	2,073.	2,031.
Oafgjorda vid årets slut	149.	128.	126.	134.
Af besluten motvädjade till Hofrätt	1,193.	837.	1,179.	1,059.

Domstolarne i Städerna.

Kämners-Rätterna.				
Skuldfordringsmål, under året inkomna	3,994.	4,223.	3,836.	3,476.
Andra tvistemål, dito	695.	675.	663.	662.
Ansökningsmål dito	*).	216.	240.	220.
Summa	4,689.	5,114.	4,739.	4,358.
Förlikta	1,477.	1,655.	1,577.	1,296.
Oafgjorda vid årets slut	338.	356.	375.	339.
Af besluten motvädjade till Rådstufvurätt	686.	645.	629.	583.
Rådstufvu-Rätterna.				
Konkursmål, under året inkomna	578.	586.	670.	643.
Skuldfordringsmål, instämda under året	1,823.	1,743.	1,857.	2,044.
Andra tvistemål, genom vad, besvär eller instämning under året inkomna	1,800.	1,712.	1,679.	1,293.
Ekonomi- och ansökningsmål, under året inkomna	*).	7,922.	8,295.	8,093.
Summa	4,201.	11,963.	12,501.	12,073.

*) Uppgift härom saknas för år 1841.

	1841.	1842.	1843.	1844.
Förlikta	917.	903.	1,009.	923.
Oafgjorda vid årets slut	885.	1,144.	1,216.	1,327.
Af besluten motvädjade till Hofrätt	498.	444.	451.	445.
Akademiska Konsistorierna i Upsala och Lund.				
Skuldfordringsmål, under året inkomna	11.	13.	18.	17.
Andra tvistemål, dito	3.	2.	1.	6.
Ansökningsmål, dito	*).	20.	1.	—
Summa	14.	35.	20.	23.
Förlikta	4.	7.	11.	7.
Oafgjorda vid årets slut	4.	3.	1.	—
Kongl. Nedre Borgrätten i Stockholm.				
Skuldfordringsmål, under året inkomna	36.	18.	19.	13.
Andra tvistemål, dito	4.	15.	7.	5.
Ekonomi- och ansökningsmål, dito	*).	45.	71.	60.
Summa	40.	78.	97.	78.
Förlikta	19.	8.	8.	12.
Oafgjorda vid årets slut	5.	4.	3.	2.
Öfverståthållare-embetet i Stockholm och Konungens Befallningshafvande i riket.				
Skuldfordringsmål, under året inkomna	97,004.	97,476.	110,301.	109,249.
Ekonomi- och Politimål, dito	17,373.	19,583.	20,556.	19,284.
Observations- och Balansmål, dito	199.	199.	219.	216.
Kongl. Maj:ts bref och remisser, dito	2,199.	1,946.	1,724.	1,951.
Handräckningsärenden från embetsmyndigheter	88,770.	92,414.	96,540.	97,201.
Till verkställighet under året inkomna domar och utslag i civila mål	1,036.	991.	973.	886.

*) Uppgift härom saknas för år 1841.

Öfver-Domstolarne.

Kongl. Svea Hofrätt.

	1841.	1842.	1843.	1844.	Oafgjorda.
Konkursmål, instämda under året . . .	26.	25.	17.	21.	30.
„ vädjade „ . . .	91.	83.	62.	62.	34.
Tvistemål, instämda „ . . .	3.	14.	12.	10.	22.
„ vädjade „ . . .	425.	378.	489.	402.	361.
Fiskaliska aktioner emot domare eller andra embetsmän	40.	36.	36.	21.	5.
Besvärs- och ansökningsmål	1,043.	913.	757.	710.	55.
Kongl. Maj:ts bref och remisser . . .	109.	87.	86.	99.	12.
Andra ärenden	1,956.	1,940.	1,761.	1,950.	27.
Summa	3,693.	3,476.	3,220.	3,275.	546.

Kongl. Götha Hofrätt.

Konkursmål, instämda under året . . .	4.	11.	19.	8.	18
„ vädjade „ . .	40.	40.	27.	55.	60.
Tvistemål, instämda „ . . .	17.	7.	11.	3.	11.
„ vädjade „ . .	482.	414.	403.	351.	378.
Fiskaliska aktioner	54.	52.	44.	48.	55.
Besvärs- och ansökningsmål	838.	778.	882.	996.	208.
Kongl. Maj:ts nådiga bref och remisser .	89.	89.	151.	201.	11.
Andra ärenden	2,191.	1,282.	1,469.	1,798.	—
Summa	3,715.	2,673.	3,006.	3,460.	741.

Kongl. Hofrätten öfver Skåne och Blekinge.

Konkursmål, instämda under året . . .	—	5.	5.	2.	—
„ vädjade „ . . .	16.	19.	25.	31.	7.
Tvistemål, instämda „ . . .	1.	3.	2.	2.	2.

Tvistemål,

	1841.	1842.	1843.	1844.	Oafgjorda.
Tvistemål, vädjade under året . . .	288.	298.	320.	277.	26.
Fiskaliska aktioner	12.	10.	18.	21.	6.
Besvärs- och ansökningsmål	498.	747.	916.	798.	29.
Kongl. Maj:ts nådiga bref och remisser	44.	30.	34.	40.	5.
Andra ärenden	492.	713.	1,172.	1,068.	1.
Summa	1,351.	1,825.	2,492.	2,239.	76.

Kongl. Öfre Borgrätten i Stockholm.

Ifrån Nedre Borgrätten vädjade mål . .	9.	8.	3.	—	—
Besvärs- och ansökningsmål	33.	37.	20.	26.	—

Konungens Högsta Domstol,

der målen föredragas genom Justitie-Revisions-Expeditionen.

Revisions-saker, ifrån Hof- och Öfverrätter under året fullföljda	206.	181.	192.	164.	217.
Skiftesmål, ifrån Ägodelningsrätterna likaledes	153.	137.	154.	137.	59.
Besvärs- och ansökningsmål, under året inkomna *)	1,445.	1,345.	1,419.	1,315.	683.

Härförutan böra äfven upptagas:

Kabinetts-ärenden, eller sådana ansökningsmål, som omedelbarligen inför Kongl. Maj:t i Statsrådet förekomma, nu mera uppå Herr Justitie-Stats-Ministerns underdåniga föredragning, men fortfarande ingifvas till' Justitie-revisions-expeditionen och i vissa fall, innan föredragningen, hos Högsta Domstolen anmälas	614.	564.	587.	627.	—

*) Af dessa mål, hvilka, enligt hvad i förra berättelserna omförmäles, utan åtskillnad af deras beskaffenhet emottagas och föredragas samt derföre, sammanräknade uppgifvas, äro ungefärligen en tredjedel civila; hvaremot de öfriga, såsom brottmål, rätteligen böra ibland sådana här nedan beräknas.

Brottmål,

af samtliga Domstolarne i Riket handlagda.

Antal af brott och förseelser, för hvilka personer blifvit sakfällde:

	1841.	1842.	1843.	1844.
Försmädelse emot Gud	1.	1.	2.	—
Gäckeri med den offentliga Gudstjensten eller dervid åstadkommen förargelse	42.	41.	39.	52.
Mened	5.	17.	15.	20.
Mord, dråp	27.	27.	44.	46.
Förgöring genom förgift eller försök till sådant brott	3.	8.	4.	4.
Utan uppsåt eller af olycka vållande till annans död	72.	49.	61.	66.
Barnamod, vållande till barns död, hvarom 16 kap. Missgerningsbalken handlar	32.	32.	43.	50.
Könsförbrytelser, som i 56 till och med 59 kap. Missgerningsbalken omtalas	*).	11.	16.	14.
Tidelag eller försök dertill	10.	10.	11.	5.
Mordbrand, eller försök dertill	2.	4.	9.	11.
Röfveri, rån	6.	13.	19.	19.
Förbrytelser med ord eller gerning emot föräldrar, stjuf- eller svärföräldrar	108.	129.	121.	77.
Edsöresbrott och andra gröfre fredsbrott	44.	122.	169.	129.
Förfalskningsbrott	169.	210.	198.	202.
Stöld, snatteri	2,505.	3,348.	3,095.	2,646.
Summa	3,026.	4,022.	3,846.	3,341.
Öfverträdelse af förordningen mot fylleri och dryckenskap	4,692.	3,942.	4,170.	3,884.

*) Uppgift härom saknas för år 1841.

	1841.	1842.	1843.	1844.
Transport	4,692.	3,942.	4,170.	3,884.
Andra brott af mindre svår beskaffenhet samt förseelser emot tull-, bränvinsbrännings- och andra ekonomiska författningar	17,959.	23,938.	23,055.	24,895.
Summa	22,651.	27,880.	27,225.	28,779
Summa Summarum	25,677.	31,902.	31,071.	32,120.
hvarvid dock anmärkes, att de *sakfäldes antal* utgjort: män	22,105.	25,369.	27,040.	31,131.
qvinnor	3,203.	4,643.	3,916.	4,202.
Dertill kommer: *tilltalade, men frikände eller icke fällde*	4,910.	7,362.	6,536.	6,617.
Summa	30,218.	37,374.	37,492.	41,950.
Sjelfmord	193.	194.	200.	186.

I afseende å handläggningen af brottmål vid Hofrätterna i riket och hos Konungens Högsta Domstol, till större delen sådana, som i följd af underställning eller genom besvär och ansökningar inkommit samt följaktligen, enär de varit förut af annan domstol eller embetsmyndighet upptagna, i förestående beräkning ingått, bör emedlertid äfven uppgifvas antalet af dessa mål och andra förekomna ärenden af brottmålsegenskap, enligt deröfver gjord sammanfattning, nemligen:

Kongl. Svea Hofrätt.

	1841.	1842.	1843.	1844.	Oafgjorda.
Underställda brottmål, inkomna under året	534.	613.	582.	572.	89.
Besvärs- och ansökningsmål, dito	660.	617.	575.	638.	148.
Kongl. Maj:ts bref och remisser, dito	57.	65.	70.	71.	23.
Andra Ärenden, dito	463.	688.	482.	447.	6.
Summa	1,714.	1,983.	1,709.	1,728.	266.

	1841.	1842.	1843.	1844.	Oafgjorda.
Kongl. Götha Hofrätt.					
Underställda brottmål, inkomna under året	474.	554.	604.	593.	56.
Besvärs- och ansökningsmål, . dito . .	622.	553.	581.	525.	317.
Kongl. Maj:ts bref och remisser, dito . .	106.	74.	92.	115.	1.
Andra ärenden, ... dito . .	97.	86.	129.	78.	—
Summa	1,299.	1,267.	1,406.	1,311.	374.
Kongl. Hofrätten öfver Skåne och Blekinge.					
Underställda brottmål, inkomna under året	188.	209.	219.	207.	13.
Besvärs- och ansökningsmål, . dito . .	336.	381.	299.	289.	16.
Kongl. Maj:ts bref och remisser, dito . .	150.	152.	82.	48.	9.
Andra ärenden, ... dito . .	40.	48.	40.	22.	2.
Summa	714.	790.	640.	566.	40.
Konungens Högsta Domstol,					
uppå Justitie-Revisionens föredragning.					
Besvärs- och ansökningsmål, beräknade ibland de civila målen.					
Kammarrättsmål, hvarmed förstås kronobalansmål, samt dertill hörande redovisnings- och ersättningsfrågor, inkomna under året	8.	7.	12.	12.	20.
Ifrån Krigsdomstol eller eljest anmälda, Krigsmakten rörande Justitieärenden, dito	83.	78.	45.	46.	33.
Af Hof- och Öfverrätter hemställda brottmål, eller sådana, deri de brottslige blifvit dödsstraff ålagda, dito	43.	53.	68.	90.	5.

Hvad sistnämnda mål angår, hvilka, så vida Högsta Domstolen äfven pröfvat de anklagade skyldige till dödsstraff, sedermera och slutligen, antingen de sakfällde sökt nåd eller icke, blifvit i underdånighet hos Konungen i Dess Statsråd anmälda, och hvarom för åren 1841—1843 i sednaste årsberättelsen en kort uppgift förekommer, hämtad ifrån meddelade underrättelser, hvilka dock befunnits ofullständiga och icke tillförlitliga; har jag ej underlätit att nu, då den egentliga och närmare redogörelsen äfven för dessa mål bör gifvas, anställa den i sådant hänseende nödiga och noggranna undersökning ej mindre för nyssomförmälda år, än för året 1844, hvarigenom med full tillförlitlighet är utredt: beskaffenheten af de brott, för hvilka dödsstraff blifvit ådömda: antalet af de sakfällda, understundom två eller flera för delaktighet i samma brott: skillnaden emellan sakfällda af man- och af qvinnkön; samt ändtligen, huruvida de blifvit benådade eller icke, i hvilket sednare fall dösstraffet samma år eller ock det nästderpåföljda gått i fullbordan; visande förhållandet sålunda:

	1841.				1842.				1843.				1844.				Summa.		Summa Summarum.
	Ej benådade.		Benådade.		Ej benådade.		Benådade.		Ej benådade.		Benådade.		Ej benådade.		Benådade.		Ej benådade.	Benådade.	
	M.	Q.	M.	Q.	M.	Q.	M.	Q.	M.	Q.	M.	Q.	M.	Q.	M.	Q.			
Efterapning eller förfalskning af sedelmynt	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	4	—	—	7	7
Mord, dråp, förgiftning eller försök till sådant brott	12	2	31	3	2	—	21	4	4	—	32	6	—	—	42	9	20	148	168
Barnamord	—	—	—	9	—	—	—	8	—	—	—	5	—	—	—	15	—	37	37
Blodskam	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	5	5
Mordbrand	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	6	1	—	10	10
Röfveri, rån	—	—	4	—	—	—	9	—	1	—	11	—	—	—	23	1	1	48	49
Embetsmans öfverfallande	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3
Subordinationsbrott, rymning ur krigstjenst	—	—	2	—	—	—	6	—	—	—	8	—	—	—	11	—	—	27	27
Nidingstjufnad	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	8	8
	12	2	41	13	2	—	40	12	5	—	59	12	—	—	88	28	21	293	314
	14.		54.		2.		52.		5.		71.		—		116.		314.		
	68.				54.				76.				116.						

Efter hvad förra Embetsberättelserna, sednast den för åren 1840 och 1841, gifva vid handen, hade, ifrån och med år 1830 till och med år 1839

eller under loppet af tio år, blifvit till dödsstraff dömda 603 personer, ibland hvilka icke benådade 169, hvaraf 140 män och 29 qvinnor, undergått sådant straff, men de öfriga 434, hvaraf 314 män och 120 qvinnor erhållit nåd; visande ett medeltal, för år räknadt, af 60 dömde, 17 ej benådade och 43 benådade. Under de sedermera förflutna fem åren, ifrån och med år 1840, hvarom sistnämnde berättelse äfven innehåller uppgift, samt till och med år 1844, hafva de sakfälldes antal utgjort 365, ibland hvilka blott 23, hvaraf 21 män och 2 qvinnor, ej blifvit benådade, utan undergått dödsstraffet, men de öfriga 342, hvaraf 262 män och 80 qvinnor, vunnit förskoning derifrån; således, för denna tid, ett årligt medeltal af 73 dömde, 5 ej benådade och 68 benådade. Sammanläggas åter de femton åren, hvarunder de dömdes antal utgjort 968, de icke benådades 192 och de benådades 776, uppstår ett meddeltal, för år räknadt, af 64 dömde, 13 ej benådade och 51 benådade. Högsta antalet icke benådade har förekommit år 1831, utgörande 21 af 68 dömde; hvaremot och sedan åren 1840 och 1842 visat det minsta antalet icke benådade, nemligen hvardera året endast 2, året 1844 slutligen företer det i dubbelt hänseende sällsynta resultat, att de dömdes antal varit utom jemförelse det största, uppgående till 116, och att alla blifvit ifrån dödsstraffet förskonade. Börande likväl icke lemnas obemäldt, att, efter hvad undersökningen, fortsatt äfven för en sednare tid, ådagalägger, åtskilliga brottmål af särdeles svår beskaffenhet, inkomna åren 1843 och 1844 samt till afgörande sistnämnda år beredda, förblifvit hvilande och först år 1845 under slutlig skärskådan kommit; de flesta redan före Januari månads utgång med deri tilltalade och sakfällde till ett antal af 19 personer, ibland hvilka endast 10 erhållit nåd, men de öfriga 9 icke benådade undergått ådömda dödsstraff. Det visar sig således, att här ofvan för år 1844 upptagna antal dömde kunnat vara ökadt till 135, men i sådant fall deribland icke benådade 9 och benådade 126; ett förhållande dessa bägge kathegorier emellan närmast jemnförligt med förutgångna året 1843: och hvaraf i öfrigt torde inhämtas, dels att 1844 års resultat egentligen är anmärkningsvärdt i hänseende till de sakfälldes vida större antal, än något år tillförne, dels ock att nödvändigheten af dödsstraff, åtminstone för vissa brott af den mest svåra art, fortfarande erkännes.

Då, i sednaste årsberättelsen, såsom äfven blef anmäldt, de i förutgångne berättelserna meddelade utförligare uppgifter, sist för år 1840, angående för

brott eller såsom vanartiga och försvarslösa å fästningarne och allmänna arbetsinrättningarne förvarade fångar, ej heller fortsattes, utan lemnades å sido, för att i sammanhang med Justitieförvaltningen i allmänhet förekomma, fordrar ordningen att låta den nu lemnade öfversigten af lagskipningens tillstånd efterföljas af likaledes för ifrågavarande åren, ifrån och med 1841 till och med 1844 fortgående uppgifter rörande förutnämnda ämne, hvilka, efter jemförelse emellan inkomna fångförteckningar och de, för samma år, till Kongl. Maj:t af Styrelsen öfver fängelserna och allmänna arbetsinrättningarne i riket afgifne underdåniga berättelser, kunna indelas på sätt här nedan visas, nemligen:

1:o Uppgift å de brott, som af de i fästningarne och arbetsinrättningarne förvarade fångar, män och qvinnor, blifvit begångna:

	1841.		1842.		1843.		1844.	
	m.	q.	m.	q.	m.	q.	m.	q.
af Lifstidsfångar:								
Mord, dråp, förgöring genom förgift . .	67	13	72	19	73	23	101	23
Barnamord	—	22	—	21	—	17	—	21
Mordbrand	4	5	4	4	3	6	5	5
Röfveri, rån	41	—	40	—	53	—	63	—
Blodskam	4	—	2	—	1	—	1	—
Våld emot föräldrar	3	—	3	—	3	—	3	—
Domares öfverfallande i embetet	1	—	1	—	1	—	1	—
Subordinationsbrott	14	—	13	—	16	—	21	—
Förfalskning af bankosedlar	21	—	16	—	10	—	10	—
Stöld	595	78	610	93	659	89	717	101
af de till straffängelse på viss tid dömde:								
Mord, dråp, förgöring genom förgift . .	64	5	74	6	84	9	111	8
Barnamord, vållande till fosters död . .	—	78	—	79	—	83	—	90
Mordbrand	2	2	2	2	3	1	6	2
Röfveri, rån	32	—	28	—	27	1	44	2
Tidelag	8	—	9	—	6	—	6	—
Blodskam, tvägifte	2	1	2	1	1	1	3	3
Våld emot föräldrar eller husbönder . .	1	1	—	2	—	—	1	—
Edsöres- eller andra fredsbrott	50	3	49	2	71	1	60	1
Förfalskningsbrott	36	4	19	3	22	3	25	3

	1841.		1842.		1843.		1844.	
	m.	q.	m.	q.	m.	q.	m.	q.
Stöld, inbrott i afsigt att stjäla	708	148	737	157	742	169	757	161
Förskingring af allmänna medel	4	—	5	—	—	—	—	—
Bedrägligt eller vårdslöst förfarande under konkurs, eller annat bedrägeri	14	—	15	—	17	—	20	—
Subordinationsbrott	18	—	19	—	11	—	16	—
Rymning ur krigstjenst, kronopersedlars förskingring, myteri om bord	24	—	34	—	26	—	20	—
Brott emot tull- eller seglations-författningarne	23	—	33	—	26	—	11	—
Tryckfrihetsbrott	1	—	—	—	—	—	—	—
Fylleri	57	35	25	18	—	1	—	—

2:o Uppgift å antalet fångar under hela året:

a) *Å rikets samtlige fästningar och straff-fängelser, samt allmänna arbets- och korrektions-inrättningar, äfvensom vid Pionier- eller arbets-korpserne:*	1841.		1842.		1843.		1844.	
	m.	q.	m.	q.	m.	q.	m.	q.
Lifstidsfångar	784	117	823	136	820	135	923	148
Till straffängelse på bestämd tid dömde	1,028	279	1,028	273	1,036	269	1,081	270
I brist af laga försvar till allmänt arbete dömde	2,156	409	2,160	379	2,626	403	2,822	451
Kapitulanter, eller för opålitligt uppförande från värfvade regementena utstrukne soldater	*)	—	*)	—	479	—	427	—
Bekännelsefångar	17	—	16	—	15	—	16	—
Summa . . .	3,985	805	4,027	788	4,976	807	5,269	869

*) Antalet ej uppgifvet särskilt.

b) *Uti länshäktena och större städers häkten:*	1841.		1842.		1843.		1844.	
	m.	p.	m.	q.	m.	q.	m.	q.
För undergående af ransakning eller fängelse vid vatten och bröd	7,763	1,540	8,363	1,682	9,503	1,799	9,671	1,791
För undergående af fängelse i brist af vites- och ensaksböter	1,474	311	1,529	313	1,477	357	1,529	334
I afvaktan på anställning vid f. d. Pionnier-korpsen eller nuvarande arbets-korpsen	354	—	237	—	527	—	460	—
Såsom tilltalade för försvarslöshet eller olofligt kringstrykande	4,002	875	4,087	1,029	4,428	1,206	4,525	1,195
För undergående af bysättning	527	13	327	12	331	8	355	11
Summa . . .	14,120	2,739	14,543	3,036	16,266	3,370	16,540	3,331
Summa Summarum . . .	18,105	3,544	18,570	3.824	21,242	4,177	21,809	4,200
	21,649		22,394		25,419		26,009	
Barn, som åtföljt föräldrarne	329		322		340		302	

I afseende å denna uppgift bör dock anmärkas, dels att fångantalet här synes större, än det i sjelfva verket varit, enär ej kunnat undvikas, att samma person blifvit mer än en gång beräknad, i händelse af dess, under året, ifrån en till annan ort skedda förflyttning, hvilket, särdeles hvad angår straff- och ransakningsfångar, icke sällan inträffar; dels ock att större delen af de i läns- och stadshäktena upptagna fångar, hvarunder äfven begripas de till fängelsestraff, vid bristande böter, dömda samt de såsom försvarslösa anhållna, derifrån åter utgått efter längre eller kortare tids, ofta blott några dagars förlopp.

En säkrare grund för beräkning af fångarnes till- eller aftagande antal kan deremot hämtas af

3:o Uppgift å fångars antal vid hvartdera årets slut:

	1841.		1842.		1843.		1844.	
	m.	q.	m.	q.	m.	q.	m.	q.
Lifstidsfångar å fästningarne eller arbets- och korrektionsinrättningarne	658	111	706	121	767	125	858	126
Till straffängelse på bestämd tid dömde å d:o	689	185	705	186	731	192	709	197
Summa . . .	1,347	296	1,411	307	1,498	317	1,567	323
Bekännelsefångar	16	—	13	—	14	—	12	—

Till allmänt arbete i brist af laga försvar dömde, eller för opålitligt uppförande från värfvade regementena utstrukna:	1841.		1842.		1843.		1844.	
	m.	q.	m.	q.	m.	q.	m.	q.
Å korrektions-inrättningarne	1,063	304	1,019	304	905	310	677	336
Vid f. d. pionnier- eller nuvarande arbetskorpsen:								
Försvarslöse eller fästningsklassen . .	479	—	482	—	940	—	1,397	—
Kapitulanter eller soldatklassen . . .	234	—	216	—	227	—	198	—
I länshäktena förvarade, till allmänt arbete dömde	327	—	382	—	272	—	205	—
Summa . . .	2,103	304	2,099	304	2,344	310	2,477	336
Summa Summarum . . .	3,466	600	3,523	611	3,856	627	4,056	659
	4,066		4,134		4,483		4,715	
Vid samma tidpunkter funnos i läns- och större stadsfängelser häktade:								
Tilltalade eller dömda för brott	1,066		1,240		1,222		1,225	
Undergående fängelsestraff för bristande tillgång till vites- och ensaksböter . .	51		65		34		64	
Anhållne såsom kringstrykande eller försvarslöse	205		213		370		319	
Transportfångar	——		——		48		70	
Bysatte för gäld	50		31		47		43	
Summa . . .	1,372		1,549		1,721		1,721	
Hela fångantalet	5,438		5,683		6,204		6,436	
Barn, som åtföljt föräldrarne i fängelse .	16		34		45		20	

Med hänvisning för öfrigt till hvad äldre berättelserna härom innehålla, meddelas äfven, i sammandrag derutur och ur det nu anförda,

4:o Upgift å antalet af de till fästningarne och korrektionsinrättningarne dömde fångar, såsom det vid slutet af hvarje år befunnits:

	1825.	1827.	1830.	1831.	1832.	1833.	1834.	1835.	1836.
dömda för brott	938	1,019	1,036	1,023	1,128	1,111	1,102	1,169	1,295
„ för vanart eller försvarslöshet	1,332	1,467	1,797	1,831	2,305	2,231	2,262	2,104	2,092
Summa . . .	2,270	2,486	2,833	2,854	3,433	3,342	3,364	3,272	3,387

	1837.	1838.	1839.	1840.	1841.	1842.	1843.	1844.
dömda för brott	1,327	1,399	1,457	1,620	1,659	1,731	1,829	1,902
„ för vanart eller försvarslöshet . .	2,204	2,257	2,374	2,283	2,407	2,403	2,654	2,813
Summa . . .	3,531	3,656	3,831	3,903	4,066	4,134	4,483	4,715

Häraf inhämtas, att under loppet af tjugu år, eller ifrån och med år 1825, då fångarne voro 2,270, till och med år 1844, då de upgått till 4,715, fångantalet, genom den årligen, med tvänne tillfälliga undantag, skedda tillökningen, mer än fördubblats; hvilket gäller i afseende å ej mindre de för brott dömda, eller så kallade straff-fångar, än äfven de för vanart eller försvarslöshet till allmänna arbetsinrättningarne förfallna; likväl öfvervägande ibland fångar af mankön, under det, att deremot antalet fångar af qvinnkön ökats föga mer än till hälften öfver hvad det förstnämnde år utgjorde. Af hela fångantalet äro ungefärligen sex sjundedelar af mankön och blott en sjundedel af qvinnkön. Hvad straff-fångarne angår, bestå de flesta, omkring tre fjerdedelar, af sådane, som för itererade tjufnadsbrott blifvit straffarbete för lifstiden eller vissa år ålagdt; så att den återstående fjerdedelen inbegriper alla dem, som för andra och, till det mesta, gröfre brott blifvit sakfällda. Beträffande åter de för vanart eller försvarslöshet till allmänt arbete dömda, så har, sedan, enligt hvad i sednaste årsberättelsen, äfvensom i den derefter vid Riksdagen afgifna berättelse, är omförmäldt, Kongl. Maj:ts under den 8 Augusti 1842 i nåder meddelade beslut, om inrättande af en "krono-arbetskorps i fyra särskilda klasser", gått i verkställighet, det förändrade förhållande i afseende å fångar af mankön inträdt, att, när år 1841 ibland 2,103 fångar befunnits å Carlsborgs fästning förlagde 479 pionnierer, jemte 234 kapitulanter, utgörande soldatklassen, tillsammans 713, men de öfriga 1,390 förvarade dels å korrektionsinrättningarne, och dels, i anseende till bristande utrymme derstädes, uti länshäktena, arbetskorpsens under de påföljda åren bildade särskilda klasser uptogo vid 1844 års slut, då fångantalet uppstigit till 2,477, icke mindre än 1,397 tillhörande fästningsklasserna och 198 kapitulanter, tillsammans 1585, sysselsatte med allmänna arbeten å fästningarne eller å andra ställen; hvaremot antalet af de å korrektionsinrättningarne och i länshäktena qvarvarande nedgått till 882. Dessutom kan anmärkas, att ifrån arbetskorpsen, särdeles af soldatklassen, flera blifvit frigifna och i tjenst hos enskilde antagna, så ock att de vid arbeten utom fästningarne anställda i allmänhet ådagalagt lydnad, ordning och ett i öfrigt förbättradt uppförande; hvaraf otvifvelaktigt vill synas, att denna stiftelse skall motsvara sitt ändamål, att, genom en sålunda förändrad behandling af fångarne, i den mån de göra sig förtjente deraf, bereda dem

förhoppning och utsigt, att varda i samhället åter upptagna; en fördel ytterligare befästad medelst Kongl. Maj:ts nådiga stadga af den 29 Maj innevarande år, "angående försvarslöse och till allmänt arbete förfallne personer", hvilken i flera och vigtiga afseenden för framtiden tryggar den försvarslöses rätt och frihet. Af denna lagstiftning och hufvudsakligast af det lämpligare straffsystem, som genom en ny, snart förväntad, Brottmålslag varder infördt, torde således med någon säkerhet, om icke genast, åtminstone småningom en högeligen önskvärd minskning i fångantalet kunna påräknas.

Likmätigt 59 § Riksdagsordningen har det ålegat Rikets Ständers Kommitterade till tryckfrihetens vård att, efter sistförlidne Riksdags slut, hafva uppsigt öfver behörig fortgång af tryckningen utaf de Bihanget till Riks-Ståndens protokoll tillhörande handlingar, jemte Rikets Ständers förafskedade Riksdagsbeslut; hvarförutan Rikets Ständer vid samma Riksdag, genom särskildt förordnande af den 15 Maj 1845, åt Kommitterade uppdragit att vaka deröfver, det så väl Grundlagarne, med de deruti vid Riksdagen antagna förändringar, vid skeende omtryckning af samma Lagar, som ock Riksdagsbeslutet blefvo felfritt tryckta.

I följd häraf äro, under Kommitterades tillsyn, alla de vid Riksdagens slut icke af trycket utkomna handlingar, som i ofvannämnda Bihang till Riks-Ståndens protokoll bort inflyta, redan inom 1845 års utgång färdigtryckta, jemte det öfver handlingarne upprättade register; äfvensom, och efter det Kommitterade åt deras åliggande i öfriga delar egnat synnerlig omsorg, Riksdagsbeslutet och Grundlagarne blifvit af trycket utgifna och i samma års Författningssamling intagna, Riksdagsbeslutet under N:o 19, Regeringsformen under N:o 23, Riksdagsordningen under N:o 25 och Tryckfrihetsförordningen under N:o 28. Stockholm den 30 September 1846.

C. L. Landin.

J. N. Söllscher.

TILL

RIKETS HÖGLOFLIGE STÄNDER

Berättelse

AF

DERAS JUSTITIE-OMBUDSMAN,

AFGIFVEN VID LAGTIMA RIKSDAGEN I STOCKHOLM ÅR 1847.

STOCKHOLM, 1847.
P. A. Norstedt & Söner, *Kongl. Boktryckare.*

Vördsamt Memorial.

Sedan Rikets Höglofl. Ständer, vid den år 1844 började urtima Riksdag, å nyo täckts lemna mig det utmärkta förtroende att vara Deras Justitie-ombudsman, får jag härmedelst, vid nu förestående lagtima Riksdagen, inför Rikets Höglofl. Ständer vördsamt framlägga den allmänna redogörelse angående Embetets förvaltning, som i Grundlagen och särskildt fastställda Instruktionen anbefalles.

Då, tillförne vid tvänne Riksmöten, Rikets Höglofl. Ständer, efter föregången granskning, behagat gilla de af mig angifna åsigter och grunder, i öfverensstämmelse med hvilka Embetet under förflutna tidskiftena blifvit

utöfvadt, har det varit min pligt och utgjort mitt fortsatta bemödande att dervid bibehålla samma åsigter och grunder äfven under sednaste tidskiftet, hvilket, kortare än hvartdera af de förra, dels derföre och dels i följd af andra omständigheter, företer ett jemförelsevis mindre antal redovisningsämnen.

Regeringsformen och ofvannämnda Instruktion, som bestämma föremål och gränsor för Justitie-ombudsmannens embetsverksamhet, lemna i allmänhet åt hans egen urskiljning att densamma tillbörligen iakttaga och fullgöra; men de utmärka tillika, den förra i 106 § och den sednare i 5 och 12 §§, de fall, då särskilda förordnanden eller uppdrag dertill erfordras eller kunna förväntas.

Det ena och utan tvifvel vigtigaste, hvarom i Regeringsformens 106 § och Instruktionens 5 § förmäles, det nemligen, då Rikets Ständers Konstitutions-utskott beslutar anställande af åtal emot Konungens Rådgifvare, hade, efter hvad bekant är, vid hvartdera af de begge förutgångna Riksmötena inträffat, men deremot vid det sistförflutna icke ägt rum.

Det andra, uti Instruktionens 12 § antydt, rörer tilltal emot Rikets Ständers Fullmäktige i Banken och Riksgäldskontoret, af Rikets Ständer sjelfve, Deras Banko-utskott eller Revisorer beslutadt; men ett sådant beslut har under sednare tiden lika litet som tillförne utgått; äfvensom ej heller annan laga orsak till embetsåtgärd i detta hänseende ännu förekommit.

Ordningen, ej mindre än frågans vigt, fordrar vidare att särskildt nämna, det hvarken de vid tvänne tillfällen anmälda klagomål eller andra förhållanden visat anledningar dertill, att den i Regeringsformens 101 § beskrifna oförmodade händelse inträffat, som skulle hafva förpligtat Embetets innehafvare att emot Konungens Högsta Domstol eller någon af Dess Ledamöter med anmärkning och åtal uppträda.

Hvad åter angår lagskipningen i öfrigt samt andra offentliga myndigheters förhandlingar, hafva väl angifvelser och klagomål ofta af enskilda personer blifvit anförda, men merendels, såsom obefogade eller obestyrkta, eller ock genom infordrade utlåtanden vederlagda och förklarade, bort utan vidare afseende lemnas, så att blott några få föranledt tilltal emot de anklagade. Härförutan och hufvudsakligast under utöfningen af den mig åliggande allmänna tillsyn öfver lagarnes efterlefnad af Domare och Embetsmän, äro anmärkningar väckta och, sedan nödiga upplysningar eller vederbörandes förklaringar inhämtats, slutligen pröfvade; hvarvid många ibland dessa anmärkningar, efter en sådan föregången utredning, kunnat förfalla; äfvensom vid tillfällen, då anledning varit till anmärkningarnes fullföljd, men underrättelse ingått, att Konungens Justitiekansler likaledes anmärkt och beifrat samma förhållanden, min vidare embetsåtgärd icke varit af nöden; hvaremot, vid öfriga tillfällen, vederbörandes lagstridiga befunna domslut eller förfaranden blifvit i laga ordning åtalade. De sålunda till åtal förvisade anmärknings- och klagomål, ibland hvilka icke något af särdeles svår beskaffenhet förekommit, hafva ådagalagt dels olaga domslut, dels annat fel och dels försummelse i embete eller tjenst, hvarigenom i de flesta fall enskildes lidande eller skada orsakats; omständigheter, hvilka, ej mindre än understundom vederbörandes vidhållande af lagstridiga åsigter eller bemödande att försvara oriktiga förfaranden, påkallat ansvar och rättelse. Men, likasom uti min vördsamma berättelse vid sistförlidna Riksdag anmältes, att under då förflutna tiden antalet af fullföljda anmärknings- och klagomål betydligen förminskats emot tillförne, kan äfven nu vördsamt tillkännagifvas, att detta förhållande under sednaste tiden fortfarit; dertill orsakerna synas hafva varit desamma, som då angåfvos, nemligen: vederbörandes större uppmärksamhet å sig sjelfva, föranledd af förr gjorda och ofta återkommande anmärkningar, hvarom de af trycket utgångna Embetsberättelserna meddelat allmännare kännedom: Hr Justitiekanslerens likaledes åt lagskipningen egnade tillsyn, som beredt möjligheten att utan omgång iakttaga den i Instruktionen för Justitie-ombudsmannen antydda ordning, att allmänligen och i vanliga fall Hr Justitiekansleren först må skärskåda Domares och Embetsmäns åtgärder; samt ändtligen de af Kongl. Maj:t och Rikets Ständer beslutade Författningar, angående icke blott i allmänhet förändrade, utan äfven för vissa fall tydligen förklarade grunder för beräkning af den i 5 Kap. 4 § Straffbalken stadgade kroppspliht, hvarigenom alla tvifvelsmål i sådana hänseenden bort vara undanröjda.

Öfvergående nu till en omständligare redovisning för embetsförvaltningen, så vidt de af mig inledda ärenden och frågor blifvit af domaremakten pröfvade och afgjorda, har jag derom att vördsamt åberopa bilagda, redan genom trycket allmänheten meddelade Berättelse för åren 1844 och 1845 samt här nedan vidare afhandla de mål, hvilka sedermera likaledes blifvit till slut bragte. De ännu återstående, så ock hvad för öfrigt under embetsförvaltningen förekommit, inhämtas af de vid Expeditionen förda Diarier och Registratur, hvilka, jemte dertill hörande handlingar, skola till Rikets Höglofl. Ständers Lag-utskott inlemnas.

Enligt hvad nyss åberopade Embetsberättelse, pag. 29 och följande, utvisar, hade Kongl. Göta Hofrätt, uppå advokatfiskals-embetets derstädes anställda åtal emot Landshöfdinge-embetet i Östergötlands län, dels för underlåtenhet att i Konungens befallningshafvandes den 30 Juni 1840 fattade utslag uti ett mål rörande ny vägdelning inom Göstrings härad meddela laglig och fullständig föreskrift, huru med utslagets kungörande och delgifvande borde tillgå, dels ock för dröjsmål och försummelse att utslaget behörigen expediera, genom utslag den 9 Juli 1845, med tillämpning af 1 Kap. 12 § Rättegångsbalken, dömt landssekreteraren och landskamereraren, hvilka begge ansågos hafva i förra afseendet emot deras embetspligt brutit, att derför hvar för sig böta tretiotre riksdaler sexton skillingar, samt, jemlikt Kongl. Expeditionstaxan och 24 Kap. 5 § nyssnämnda balk, fällt landssekreteraren särskildt att, för den sednare honom till last räknade förseelsen, plikta tjugufem daler med åtta riksdaler sexton skillingar; hvaröfver hos Kongl. Maj:t underdåniga besvär af svaranderne blifvit anförda.

Af Konungens Högsta Domstols protokoll för den 24 November 1846 inhämtas, att, då, i närvaro af *Herrar Justitieråden Stråle, Bredberg, Engelhart, Grefve Snoilsky, Grefve Carl Sparre,* nu mera Presidenten *Grefve G. A. Sparre* och *Schmidt,* detta mål är vordet till afgörande företaget, Högsta Domstolens *fleste Herrar Ledamöter* funno skäl icke hafva förekommit till annan ändring i Hofrättens öfverklagade utslag, än att, enär landskamereraren, på åtal af advokatfiskals-embetet i Kammarrätten, blifvit för tillgrepp af allmänna medel dömd, bland annat, till tjenstens förlust, (hvilket sednare mål då ännu på Kongl. Maj:ts nådiga skärskådan berodde) det bötesansvar, som blifvit honom i förevarande mål ålagdt, ansåges i förstnämnda påföljd inbegripet; hvilket förhållande skulle hos Kongl. Maj:t i underdånighet anmälas, i sammanhang med landskamererarens underdåniga ansökning om förskoning af nåd från det af Kammarrätten honom ådömda ansvar; men *Herrar Justitieråden Stråle* och *Grefve Snoilsky,* hvilka ej heller funno skäl att i Hofrättens utslag, så vidt det landssekreteraren angick, göra ändring, förklarade i afseende å landskamereraren, att då, emot hans bestridande, det ej vore visadt, att den i Konungens befallningshafvandes utslag meddelade föreskrift om detsammas kungörande varit en följd af något Landshöfdinge-embetets beslut, deruti landskamereraren deltagit, och han bort kunna förlita sig derpå, att föreskriften blefve af landssekreteraren, hvilken det ålåg att utslaget expediera, i enlighet med författningarne meddelad, bemälde Herrar Justitieråd, med ändring af Hofrättens utslag, ansågo landskamereraren i detta mål icke kunna till ansvar fällas.

Sedan hos Kongl. Maj:t i Dess Statsråd underdånig anmälan om utgången af detta mål ägt rum, såsom Högsta Domstolens fleste Herrar Ledamöter stadgat, är Kongl. Maj:ts utslag, i öfverensstämmelse med deras mening, utfärdadt under den 23 Februari innevarande år.

I redan afhandlade mål är förmäldt, att dåvarande landskamereraren i Östergötlands län, kammarrätts-rådet Paul Roland Ferlin, blifvit särskildt tilltalad och dömd för tillgrepp af allmänna medel. Med afseende dels derå, att begge målen angå samma tjensteman, dels ock å den svårare beskaffenheten af detta sednare samt de märkliga omständigheterna vid dess pröfning och slutliga utgång, har jag trott det vara af vigt, att åt ett sådant lagskipningsärende, ehuru icke beroende af min embetsåtgärd, bereda allmännare kännedom; hvarföre en kort framställning deraf här synes både lämplig och tillbörlig.

Landshöfdingen i ofvannämnda län, som, vid jemförelse emellan landskontorets diarier och postbok funnit, att åtskilliga under Mars med Juni månader år 1843 beslutade bref, hvarmed 609 R:dr banko bort afskickas, den 13 nästderpåföljde Juli ännu icke varit afsända, hade af sådan anledning till förhör å landskansliet sistberörde dag förekallat landskamereraren och förelagt honom att sist den 15 i samma månad ej mindre aflemna omförmälda 609 R:dr, än ock redogöra för 150 R:dr 3 sk., utgörande lösen för åtskilliga från Kongl. Kammarkollegium ankomna utslag; derefter och enär landskamereraren, å bestämda dagen, enligt hvad det vid tillfället förda protokoll innehöll, tillkännagifvit, att han då icke hade dessa medel till hands eller kunde för dem redovisa, men förmodade, det han blefve i tillfälle att inom åtta dagar anskaffa beloppen, om anstånd lemnades, Landshöfdingen, vid sådant förhållande, icke allenast förklarat landskamereraren tills vidare oberättigad att tjensten bestrida, utan ock om hvad sålunda förekommit gjort anmälan hos Kongl. Kammarrätten, enligt hvars förordnande, efter anställd undersökning, blifvit upprättad balansräkning, hvaruti, inbegripna förr omförmälda tvänne poster å 609 R:dr och 150 R:dr 3 sk., de der redan den 8 Augusti, innan räkningen uppgjordes, blifvit af landskamereraren, jemte deponerande af 550 R:dr, inbetalde, honom till last fördes 1709 R:dr 39 sk. 1 r. banko, som han, under åtskilliga af de närmast förutgångna åren, skall för bestämda ändamål fått emottaga, men dertill icke användt. Sedan urskiljdt blifvit, hvilka utaf dessa medel, jemte ytterligare tillkomna 67 R:dr

41 sk. 10 r., hvarför landskamereraren ej heller skulle visat redo, borde upptagas i de till Kammarrätten ingående räkenskaper, och, hvad angick de öfriga till ett belopp af 909 R:dr 17 sk. 9 r., pröfningen af målet i denna del, såsom icke tillhörande Kammarrätten, är vorden öfverlemnad till Kongl. Göta Hofrätt, som, uppå advokatfiskals-embetets åtal emot landskamereraren, för bristande redovisning af sistnämnda belopp, deruti jemväl 399 R:dr af den vid landskansli-förhören anmälda post å 609 R:dr ingått, genom utslag den 19 Augusti 1845, under åberopande af 1 Kap. 12 § Rättegångsbalken, dömt landskamereraren, såsom beträdd med synnerlig vårdslöshet och försummelse i sin befattning med ifrågavarande medel, att derför på viss tid afhållas från förrättande af sin tjenst; fortsattes åtalet emot landskamereraren inför Kammarrätten, der advokatfiskals-embetet, i afseende å de medel, 868 R:dr 15 sk. 2 r., hvilka borde upptagas uti dit ingående räkenskaper, slutligen yrkade, att landskamereraren måtte ej allenast förpligtas återgälda hvad af balansen kunde vara oguldet, och å densamma betala ränta, utan ock, då af balansen ett belopp stort 565 R:dr 3 sk. 3 r. skulle hafva tillkommit genom tillgrepp och förskingring dels af de 210 R:dr, hvilka, tillsammans med de i Hofrättens utslag upptagna 399 R:dr, utgjort den vid landskansli-förhören omförmälda post å 609 R:dr, dels af andra Kronan tillhöriga medel, derför fällas till ansvar; öfver hvilket påstående landskamereraren blifvit hörd. Hvaruppå Kammarrätten, medelst utslag den 3 April sistlidna år, jemte förklarande, att landskamererarens anmärkning emot riktigheten af landskansli-protokollet för den 15 Juli 1843, så vidt det upptoge, att han skall tillkännagifvit sig icke hafva de efterfrågade penningarne till hands eller kunna för dem redovisa, blefve utan afseende lemnadt, vidare och beträffande sjelfva målet yttrade, att för ifrågaställda medel, såsom af landskamereraren redan inbetalda, annan ersättning icke kunde honom åläggas, än att han skulle, för de Kronan tillhöriga andelar deri, erlägga sex procent årlig ränta, räknad ifrån en månad efter det de i landskontoret inkommit och intill dess de blifvit ersatta; och ehuru, med vitsord åt hvad meranämnda landskansli-protokoll för den 13 och 15 Juli 1843 innehöll, ådagaläggande bland annat landskamererarens underlåtenhet att till vederbörande afsända Länsstyrelsens flera skrifvelser, hvarmed åtskilliga till landskontoret inkomna och af honom emottagna handräckningsmedel till belopp af 210 R:dr bort följa, men hvilka medel först den 8 Augusti samma år blifvit aflemnade, angifvelsen emot landskamereraren, om tillgrepp och förskingring af dessa medel,

medel, vunne stöd af hans förr omförmälda tillkännagifvande vid förhöret den 15 Juli; dock som han, hvilken sedermera efter hand inbetalt de innehafde medlen, hos Kammarrätten förnekat, att han något deraf tillgripit eller förskingrat, och hans yttrande vid nämnde förhör, efter den förklaring han deråt lemnat, icke finge i annat fall tagas såsom bevis om föröfvadt tillgrepp och förskingring af medlen, än derest anklagelsen derom af öfriga omständigheter bekräftades, men i detta hänseende förekom, dels att någon sådan undersökning icke ägt rum, hvarigenom kunnat uppdagas, om, på sätt han hos Kammarrätten uppgifvit, penningarne verkligen varit till finnandes, eller om de hos honom saknats, dels ock att, fastän någon trovärdighet ej syntes kunna tilläggas hans förebärande, de i målet förekomna omständigheter likväl icke uteslöto möjligheten deraf, att landskamereraren fortfarande innehaft penningarne, men, i den föreställning, att det emot honom af Konungens befallningshafvande anmärkta förhållande icke blefve nöjaktigt förklaradt, om ej fullständig redovisning på en gång afgåfves för alla de medel, han då ännu hade i behåll, ansett sig berättigad att dröja med liqvid till dess handlingarne hunnit granskas, och i denna syftning låtit anstå med fullgörande af hvad honom blifvit förelagdt; alltså och då saken vore i den mån mörk och tvifvelaktig, att domaren borde följa den mening, som för den anklagade vore lindrigast, och följaktligen ej borde antagas, att landskamereraren tillgripit och förskingrat ifrågavarande af honom emottagna och sedermera till fullo redovisade medel, utan hans ådagalagda uraktlåtenhet, att i behörig tid och ordning redovisa dessa medel, måste hänföras till grof försummelse i tjenstens utöfning, pröfvade Kammarrätten, med tillämpning af 1 kap. 12 § Rättegångsbalken, rättvist, det landskamereraren, som jemväl af Göta Hofrätt ansetts saker till dylikt tjenstefel, skulle i en bot straffas med förlust, under sex månaders tid, af tjensten med åtföljande lönförmåner. Öfver detta domslut anfördes hos Kongl. Maj:t underdåniga besvär ej mindre af advokatfiskals-embetet, som fullföljde sitt ansvarspåstående, än äfven af landskamereraren, hvilken sedermera ingaf underdånig ansökning om nåd; I anledning hvaraf och då målet i Konungens Högsta Domstol den 21 Oktober sistlidne år, enligt hvad protokollet visar, föredrogs och afgjordes, Högsta Domstolens dervid närvarande *Herrar Ledamöter enhälligt* förklarade, det landskamererarens underdåniga besvär, enär han försummat att efterkomma hvad Kammarrätten till fullgörande rätteligen föreskrifvit, icke kunde till pröfning upptagas; men vidkommande åter advokatfiskals-embetets underdå-

niga besvär, så enär landskamereraren vore förvunnen att hafva olofligen innehållit och vid påfordran icke kunnat framgifva, således tillgripit och förskingrat det i Kammarrättens utslag omförmälda belopp af 210 R:dr, som han i och för tjensten emottagit, funno fleste Ledamöterne, *Herrar Justitieråden Bredberg, Grefve Snoilsky*, nu mera Presidenten *Grefve G. A. Sparre* och *Schmidt*, utan afseende derå, att dessa medel sedermera blifvit erlagda, med ändring af utslaget, i hvad berörde 210 R:dr anginge, enligt 45 kap. 2 § Missgerningsbalken, sådan den lyder i Kongl. Förordningen den 29 November 1823, rättvist, det skulle landskamereraren mista tjensten, vara ovärdig att vidare nyttjas i rikets tjenst och straffas med fängelse med tjenligt arbete under ett års tid, i hvilken bestraffning vore inbegripet det ansvar, dertill han särskildt blifvit för tjenstefel ansedd saker; hvaremot öfrige Ledamöterne, *Herrar Justitieråden Themptander, Stråle* och *Backman* icke funno skäl att i Kammarrättens utslag göra ändring; och beträffande slutligen landskamererarens underdåniga nådansökning, yttrade *Herrar Justitieråden Schmidt*, Presidenten *Grefve Sparre, Grefve Snoilsky* och *Bredberg*, att de, med afseende å det mindre belopp, för hvars förskingring landskamereraren blifvit fälld till ansvar och då han kort efter balansens upptäckt bristen ersatt, i underdånighet hemställde, att hans ansvar måtte af gunst och nåd till förlust af tjensten inskränkas; uti hvilket tillstyrkande *Herr Justitierådet Backman* ansåg sig böra instämma, enär de fleste Herrar Ledamöter funnit landskamereraren brottslig enligt 45 kap. 2 § Missgerningsbalken och 1823 års Förordning; men *Herrar Justitieråden Stråle* och *Themptander* åter förklarade, att de, som funnit landskamererarens förbrytelse ej böra svårare bedömas, än att den kunnat försonas med ett halft års suspension från tjenst och lön, ansåge sig böra i underdånighet hemställa, att hans ansvar måtte af gunst och nåd dertill bestämmas.

I sådant skick blef målet inför Kongl. Maj:t uti Dess Statsråd i underdånighet anmäldt, för nådig skärskådan af landskamererarens ofvannämnda underdåniga ansökning; hvarefter Kongl. Maj:ts utslag under den 17 Februari innevarande år meddelades, deruti, efter uppfattning af det slut, hvarom Högsta Domstolen och dess fleste Herrar Ledamöter vid målets pröfning sig förenat, slutligen och beträffande landskamererarens nådansökning är tillkännagifvet, att Kongl. Maj:t, i anseende till förekomna bevekande omständigheter, ville af gunst och nåd tillåta, att landskamereraren, med förskoning från den honom ådömda bestraffning, må umgälla, hvad honom i detta

mål till last låge, med penningeböter, motsvarande tre månaders landskamererarelön.

Jemte det att i förra Berättelsen, pag. 7, slutligen redovises för ett af Kongl. Svea Hofrätt afgjordt, men till Kongl. Maj:t, genom underdåniga besvär å svarande sidan, hemstäldt mål, angående Konungens befallningshafvandes i Westerbottens län åtalade förfarande, i följd hvaraf, med oriktig tillämpning af Kongl. Förordningen den 10 April 1810 om mildring i straffet för lägrad qvinna och uppskof med hennes bestraffning för lägersmål, verkställighet af kroppsplikt för annat brott, ådömdt en qvinna, som var häktad och hade födt barn, blifvit uppskjuten till dess ett år derefter förflutit, ehuru i sådana fall 3 kap. 6 § Straffbalken tillåter uppskof med kroppsplikten endast sex veckor efter barnsbörden; ett olaga förfarande, som äfven tillförne vid tvänne tillfällen blifvit emot vederbörande anmärkt och beifradt *); är dersammastädes vidare, pag. 8 och följande, omförmäldt ett annat mål af enahanda beskaffenhet, deruti Kongl. Hofrätten öfver Skåne och Blekinge, uppå advokatfiskals-embetets åtal emot Konungens befallningshafvande i Malmöhus län, som af ofvannämnde olagliga anledning uppehållit häktade och för förfalskningsbrott dömda qvinspersonen Sophia Charlotta Höckerts bestraffning, medelst utslag den 13 Februari sistlidne år, ogillat berörde åtgärd, såsom stridande emot sist åberopade lagstadgande, men, då den syntes tillkommit genom missförstånd om rätta tydningen af 1810 års Kongl. Förordning, förklarat annan påföljd derför icke äga rum, än att Landshöfdingen och Landssekreteraren förpligtades ersätta Kongl. Maj:t och Kronan kostnaden för Höckerts underhåll i häktet under olaga uppskofstiden med fjorton riksdaler tjuguåtta skillingar banko, och att Höckert, hvilkens vistelseort dåmera var okänd, ansågs berättigad att i behörig ordning emot Konungens befallningshafvande anställa talan om godtgörelse för det lidande, henne genom obehörigen fördröjda fängelsetiden tillskyndats, hvilket sednare mål likaledes, efter de af svaranderne anförda underdåniga besvär, kommit under Kongl. Maj:ts nådiga pröfning.

Uti detta mål har numera äfven Kongl. Maj:t, i Dess med Högsta Domstolen beslutade utslag af den 25 Februari innevarande år, Sig utlåtit och funnit skäl icke vara anfördt, som kunde verka till ändring i Hofrättens

---

*) Inhämtas af Embetsberättelsen för åren 1836 och 1837, pag. 17 och 22.

öfverklagade utslag; hvarom, efter hvad Högsta Domstolens protokoll för nyssnämnde dag upplyser, de dervid närvarande *Herrar Justitieråden Stråle, Engelhart, Nordenstolpe, Grefve Carl Sparre, af Rolén* och *Schmidt* sig förenat.

Ibland anmärkningsmålen i samma Berättelse förekommer slutligen, pag. 48 och följande, det inför Kongl. Svea Hofrätt af advokatfiskals-embetet derstädes anställda åtal emot Polismästaren i Stockholm B. C. Bergman, för det han, å Öfverståthållare-embetets vägnar, fattat olagliga, i verkställighet gångna, beslut om förre kryddkramhandlaren E. A. Dölings häktande; ett embetsfel hvarför, genom Kongl. Hofrättens den 11 Juli 1845 gifna utslag, enligt 1 kap. 12 § Rättegångsbalken, Polismästaren blifvit dömd att böta femtio daler silfvermynt med sexton riksdaler 32 sk. samt ersätta det Döling tillskyndade lidande med tjugo riksdaler banko.

Uppå de häröfver hos Kongl. Maj:t af Polismästaren Bergman i underdånighet anförda besvär, har Kongl. Maj:t, genom Dess med Högsta Domstolen beslutade utslag af den 8 nästlidne September, förklarat Sig icke finna skäl vara anfördt, som kunde föranleda till ändring i Hofrättens öfverklagade utslag; i pröfningen af hvilket mål, såsom Högsta Domstolens protokoll för nämnda dag innehåller, *Herrar Justitieråden Nyblæus, Grefve Snoilsky, Grefve Carl Sparre, af Rolén, Schmidt* och *Alexanderson* deltagit, hvarvid *Herr Grefve Snoilsky* yttrat följande ifrån öfrige Herrar Ledamöters beslut skiljaktiga mening: "Ehuru den af Erik Levander till Öfverståthållare-embetet för polisärender ingifna skrift, i anledning hvaraf Döling blifvit till bemälde Embete inkallad, icke innefattar annat påstående emot Döling, än att återgälda den emottagna reversen eller fullgöra hvad han uti särskild förbindelse sig åtagit, och frågan således kunde synas vara af tvistemåls egenskap; likväl och som Levander under målets handläggning vid Öfverståthållare-embetet för polisärender sedermera emot Döling gjort bestämd angifvelse, att hafva genom svek och bedrägeri sökt förnärma Levanders rätt, och derföre yrkat, att Döling måtte i häkte inmanas; och Döling, i målet hörd, vägrat att återlemna skuldsedeln samt genom åtskilliga undanflykter, och deribland att reversen redan vore i tredje mans hand, sökt intrassla målet och undgå ansvar; vid hvilket förhållande Polismästaren Bergman, med afseende tillika derpå, att Döling, hvilken åtta särskilda gånger förut varit tilltalad för bedrägligt förhållande och vägran att redogöra för emottagna skuldsedlar till betydliga belopp eller deras värde, äfvensom för förfalskningsbrott, af hvilken

anledning han icke allenast varit inmanad i häkte, utan äfven undergått tjuguåtta dagars fängelse vid vatten och bröd, hvarförutan han en gång genom domstols beslut blifvit, i brist af böter, dömd till enahanda bestraffning för oredligt förhållande såsom ombudsman, sålunda ihärdigt fortfarit att på ett betänkligt sätt förnärma allmän säkerhet och förtroende, destomindre må i målets dåvarande outredda skick till last föras att hafva Döling i häkte inmanat, som ansvar för svek och bedrägeri kan anses icke vara i lag tillräckligen bestämdt, hvadan detsamma i visst fall blifvit af domstol utsträckt till påföljd af schavott och fängelse å fästning, samt Bergman dessutom, då häktandet beslöts, icke kunnat förutse den utgång målet vid Kämnersrätten, dit detsamma förvistes, erhöll genom Levanders derstädes förändrade talan, hvilken inskränkt sig dertill, att Döling endast skulle sjelf infria eller utsöka beloppet af en annan skuldsedel, den Döling såsom valuta velat tillställa Levander; alltså och då Polismästaren Bergman, efter min öfvertygelse, således ej kan anses hafva saknat anledning att låta Döling i allmänt förvar insätta, pröfvar jag, m. v. rättvist att, med upphäfvande af Hofrättens utslag, Bergman från det emot honom anställda åtal befria".

Uti en till mig ingifven skrift hade juveleraregesällen Per Eric Engman fört klagan deröfver, att sedan han, genom Stockholms södra förstads kämmersrätts utslag den 16 Juli 1836, blifvit dömd att, för förfärdigande af underhaltigt guldarbete, böta 133 R:dr 16 sk. banko, men Kongl. Svea Hofrätt, der Engman besvärat sig öfver Kämnersrättens beslut, i utslag den 16 Januari 1837 funnit de anförda besvären, såsom icke inom laga tid inkomna, ej kunna till pröfning upptagas, och Kongl. Maj:t, i anledning af Engmans i underdånighet fullföljda talan, medelst utslag den 19 December 1838 gillat Kongl. Hofrättens berörde yttrande; hvarefter Engman, på sätt utdrag af diarium i Kongl. Maj:ts Justitie-revisions-expedition den 17 Mars 1839 utvisade, inkommit med underdånig ansökning att af gunst och nåd njuta eftergift af de, genom Kongl. Maj:ts nyssnämnda utslag, honom ålagda böter; så hade, detta oaktadt och ehuru under tiden Engman tillhörig egendom skulle vara till omförmälda böters gäldande, genom Öfverståthållare-embetets kanslis försorg, i mät tagen, men försäljning deraf fördröjd i afbidan på nådansökningens afgörande, hvilket, enligt diarii-utdraget åteknadt betyg, ännu den 14 Juli 1840 icke ägt rum, Engman blifvit den 9 derförutgångne April af tvänne Kämnersrättens betjente, på Primarie-kämnärens befallning, gripen och i rådhushäktet insatt för att med sju veckors fängelse det ådömda

bötesbeloppet umgälla; hvarjemte och utan afseende å en af Engman, enligt hans uppgift, hos Stadens Kämnersrätts, efter dess förändrade organisation inrättade, tredje afdelning skriftligen gjord ansökning, att af ofvan åberopade anledning genast varda från häktet befriad, fångvaktmästaren skulle erhållit skriftliga ordres, att Engman borde derstädes förblifva i sju veckors tid, då han ock qvarhölls till den 29 derpåföljde Maj, på sätt fångvaktmästarens derom utfärdade betyg styrkte; i anseende hvartill och då, vid sådana omständigheter, denna åtgärd, att befordra Engman till undergående af fängelsestraff, efter hans förmenande, uppenbarligen varit olaglig samt åbragt honom ett lika otillbörligt som känbart lidande, Engman, under förhoppning, att ej mindre den eller de ledamöter af Kämnersrätten, hvilka till åtgärden medverkat, än äfven de underlydande betjente, hvilka utfört densamma, derför måtte i laga ordning tilltalas, framställt det påstående om ansvar och ersättning, hvartill han trodde sig befogad, samt slutligen anhållit, att vid en blifvande undersökning få åtskillige uppgifna personer såsom vittnen hörda.

Öfver denna klagan hade Kämnersrättens tredje afdelning blifvit hörd och i afgifvet utlåtande andragit, att då Engman vid de flera försök, hvilka rättens betjente, enligt dem meddelade skriftliga ordres, gjort att af Engman utbekomma de honom år 1836, genom dåvarande Södra förstadens kämnersrätts utslag, ådömda böter, hvilka uti rättens special allt sedermera balanserats, icke uppgifvit, än mindre, med begagnande af de flera tillfällen, hvilka honom dertill lemnats, gittat styrka, att sedan Kongl. Maj:t fastställt Kämnersrättens och Kongl. Hofrättens sammanstämmande beslut, Engman hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhållit att af gunst och nåd njuta eftergift af ofvanberörde böter, och Engman icke heller ens föregifvit, att Öfverståthållare-embetets kansli, för verkställighet af Kongl. Maj:ts utslag, anställt utmätning af samma böter, hvarom något tillkännagifvande från Öfverståthållare-embetet derförutan icke blifvit meddeladt, hade Kämnersrätten, vid sådana förhållanden och efter anmälan af rättens betjente, att tillgång hos Engman saknades till böternas gäldande, ansett sig ej längre kunna, utan eget ansvar, låta vid Engmans tredska bero, utan förvandlat böterna till sju veckors fängelse, till undergående hvaraf Engman blifvit på vanligt sätt genom Öfverståthållare-embetets kansli befordrad; med afseende hvarå Kämnersrätten yrkat, att Engmans klagan, så vidt den rörde Rätten och dess betjente, måtte lemnas utan afseende.

Efter det Engman, som begärt och erhållit del af detta utlåtande, uti inlemnad skrift bestridt Kämnersrättens uppgift, att Öfverståthållare-

embetets kansli förfogat om verkställigheten af den bestraffning, han nödgats undergå, samt fortfarit i sitt påstående, att denna verkställighetsåtgärd, på sätt fångvaktmästaren redan intygat och öfriga till vittnen åberopade personer skulle kunna bekräfta, tillkommit i följd af Kämnersrättens föranstaltande; hade, uppå Engmans tillika gjorda anhållan, ifrån vederbörande infordrats åtskilliga af honom, till bestyrkande af hans klagan, åberopade handlingar, deribland dels Kongl. Maj:ts ofvanberörde utslag af den 19 December 1838, hvarigenom Kongl. Maj:t förklarat Sig finna skäl icke vara anfördt, som kunde föranleda till ändring i Kongl. Hofrättens, af Engman öfverklagade utslag eller till bifall af hans ansökning om återställande af den utaf honom försutna tid att söka ändring i Kämnersrättens beslut, ej heller anledning förekomma att sökanden någon nåd förunna; dels ett af tvänne exekutions-betjente den 12 April 1839 uthändigadt och till Öfverståthållare-embetets kansli ingifvet betyg, att de, enligt ordres af den 20 nästförutgångna Februari, hos Engman sökt lös egendom till gäldande af ådömda böter enligt Kongl. Maj:ts högstberörde utslag, men att han icke ägt någon tillgång, som deremot till ringaste del svarat; dels ock utdrag af protokollet, hållet hos Kämnersrättens tredje afdelning den 9 April 1840, hvilket gaf vid handen, huruledes, efter anmälan af Primarie-kämnären, att hos Engman, hvilken genom Södra förstadens kämnersrätts ofvannämda, af Kongl. Hofrätten och Kongl. Maj:t fastställda, utslag af den 16 Juli 1836, är vorden fälld att böta 133 R:dr 16 sk. banko, åtskilliga försök till utbekommande af detta bötesbelopp väl blifvit gjorda, men att, efter hvad rättens betjente tillkännagifvit, tillgång hos Engman saknats, Kämnersrätten beslutit, att Engman vid sådant förhållande skulle, till försonande af ifrågavarande böter, undergå sju veckors fängelse. Derförutan Kämnersrätten, af hvilken ytterligare upplysningar äskats, i ett sednare utlåtande förmält, att tillsynen öfver rådhushäktet, der Engman undergått fängelsestraffet, redan dessförinnan tillhört Konungens Fogate, hvilken ock, efter hvad Rätten hade sig bekant, gifvit fångvaktmästaren befallning att icke insätta någon person i häktet, innan och förr än åtminstone så kallad promemoria från domstolen erhållits: att någon annan åtgärd för att få verkställighet å Rättens beslut om böternas förvandling icke heller, såsom Engman föreburit och fångvaktmästarens af Engman åberopade betyg oriktigt innehölle, blifvit af Rätten eller någon dess Ledamot vidtagen, än den dittills alltid brukliga, att Rättens primarie-kämnär, i egenskap af tillika special-förare, utskrifvit och till fångvaktmästaren låtit aflemna en promemoria, rörande den beslutade förvand-

lingen; samt att Engman hvarken innan eller under det beslutet verkställdes, begärt verkställighetens inhiberande; med hvilka anföranden, dertill äfven komme innehållet af exekutionsbetjenternas ofvannämnde betyg, Kämnersrätten trodde riktigheten af dess förra utlåtande, jemväl i de af Engman anmärkta omständigheter, vara ådagalagd. Slutligen hade ock af de från vederbörande insända fånglistor för rådhushäktet inhämtats, att Engman blifvit den 9 April 1840, såsom orden lyda, "af Kämnersrättens tredje afdelning insatt i häktet för att med sju veckors fängelse försona de genom Södra förstadens Kämnersrätts utslag den 16 Juli 1836 honom ådömda böter 133 R:dr 16 sk., hvilken bestraffning med dagen derpå började och den 29 nästföljde Maj slutades".

Vid öfvervägande af detta allt och ehuru gesällen Engmans uppgift, det honom tillhörig lösöre-egendom skall varit, till gäldande af de i ofvannämnda mål honom ådömda böter, i mät tagen medelst Öfverståthållare-embetets kanslis försorg, blifvit vederlagd genom exekutions-betjenternes öfver en sådan utmätnings-förrättning den 12 April 1839 afgifna intygande, att Engman icke ägde någon tillgång, som emot bötesbeloppet till det ringaste svarade, hvarmed äfven instämt det till Kämnersrättens protokoll den 9 April 1840 gjorda tillkännagifvande, att vid de af rättens betjente i samma ändamål anställda utmätningsförsök all tillgång hos Engman saknats; hade jag likväl funnit Kämnersrättens öfverklagade åtgärd anmärkningsvärd i afseende å det hufvudsakligen till grund för klagomålet åberopade och behörigen styrkta förhållande, att, sedan Kongl. Maj:ts utslag uppå Engmans underdåniga besvär och nådansökning den 19 December 1838 meddelats, Engman ytterligare den 7 Mars 1839 till Kongl. Maj:t inlemnat underdånig ansökning att af gunst och nåd njuta eftergift af ådömda bötesansvaret, men att sistnämnda ansökning icke varit af Kongl. Maj:t i nåder pröfvad och afgjord, då, i följd af Kämnersrättens nyssnämnda dag den 9 April 1840 fattade beslut om böternas förvandling till sju veckors fängelse, Engman blifvit redan samma dag till fängelsestraffets undergående i rådhushäktet inbragt. Det kunde nemligen ifrågasättas, huruvida denna verkställighetsåtgärd, då Engmans ytterligare nådansökning hvilade oafgjord, varit behörig eller icke, och det borde i sednare fallet utredas, om vederbörande, hvilka det tillhörde att bestraffningens verkställighet ombesörja, ägde eller saknade kännedom om nådansökningen och den då ännu återstående pröfningen deraf. I förra hänseendet innefattade väl Kongl. Brefvet den 4 Juli 1811 den allmänna föreskrift, att sedan för brott dömda personer hos Kongl. Maj:t sökt nåd och

Kongl.

Kongl. Maj:ts utslag kommit exekutorn tillhanda, det åläge honom att låta beslutet till behörig verkställighet befordras, derest laga hinder icke mötte, utan att uppehåll dermed finge genom ytterligare nådansökning beredas; med tillämpning af hvilken föreskrift och enär Kongl. Maj:ts nådiga utslag den 19 December 1838 äfven innehöll yttrande öfver Engmans förut gjorda underdåniga ansökning, att af nåd förskonas ifrån bötesansvaret, det kunde påstås, att hans ytterligare nådansökning ej borde hindra utslagets behöriga verkställighet. Men utom det att denna föreskrift, i sammanhang med den tillika gifna, att Konungens befallningshafvande borde låta vara sig angeläget, att till straff dömda och häktade personer, som ämnade hos Kongl. Maj:t söka nåd, ej saknade underrättelse om nödvändigheten att på en gång förete alla de skäl och grunder, hvilka förmenades bereda dem förskoning, synnerligast afsåge förfarandet i gröfre brottmål, der den sakfällde vore häktad, torde föreskriftens ovilkorliga tillämpning i alla förekommande mål synas betänklig äfven derföre, att, efter hvad erfarenheten visat, en förnyad nådansökning understundom pröfvats förtjena nådigt afseende. Otvifvelaktigt vore väl, att, vid sådant förhållande, de ytterligare åtgärder, som i ett hos högre Rätt slutligen afgjordt bötesmål ännu återstode, när den sakfällde saknade tillgång till ådömda böters gäldande, nemligen att förvandla dessa till annan bestraffning enligt lag, och att låta denna bestraffning till verkställighet befordra, icke bort vidtagas, på sätt i förevarande fall tillgått, utan anmälan derom hos vederbörande exekutor, hvilken det egentligen tillhörde att om verkställighetsåtgärden förordna. Underlåtenheten af en slik anmälan, som borde tillräknas domstolen, hvilken meddelat förvandlingsbeslutet och jemväl förfogat om dess verkställighet, syntes än mera klandervärd, så vida verkställigheten icke kunde anses tillåten eller behörig utan föregången hemställan, om och hvad afseende å den ytterligare nådansökningen finge göras; en omständighet, hvars vigt Kämnersrätten äfven måtte hafva insett, då i dess sednare utlåtande, till vederläggning af klagomålet, bland annat åberopats, att Engman hvarken innan, eller under det förvandlingsbeslutet verkställdes, begärt verkställighetens inhiberande. I fråga åter, huruvida Engmans ytterligare nådansökning var vederbörande kunnig eller icke, visade sig ingen anledning till anmärkning emot Öfverståthållare-embetets kansli, som, efter erhållen del af Kongl. Maj:ts utslag för att om dess verkställighet besörja, i sådant ändamål icke vidtagit annan åtgärd, än att den 20 Februari 1839, vid hvilken tid nådansökningen ännu ej var inlemnad, förordna om

anställande utmätning hos Engman för de honom ådömda böter, hvarefter och sedan denna utmätning fruktlöst aflupit, ärendet syntes hafva hvilat, tilläfventyrs efter inhämtad underrättelse om nådansökningens ingifvande; och eburu, hvad Kämnersrätten åter angick, dess egna åtgärder, lika med dess afgifna utlåtanden, utmärkte, som skulle Rätten hafva saknat all kännedom icke blott om exekutorns tillgörande, utan äfven om den bötfälldes sedermera tillkomna nådansökning, kunde likväl deremot erinras, att denna föreburna obekantskap med målets verkliga skick stannade Rätten sjelf till last, åtminstone i så måtto, att Rätten icke gjort sig underrättad om hvilka åtgärder Öfverståthållare-embetets kansli vidtagit, för att till verkställighet befordra Kongl. Maj:ts utslag medelst utmätning af de Engman ådömda böter, men särskildt gått i författning derom och, efter i sådant afseende förgäfves anställda försök, äntligen fattat sitt beslut om böternas förvandling till fängelse, utan att, såsom det syntes, Engman derförinnan varit kallad och hörd, eller sedermera om detta beslut erhållit kunskap annorledes eller förr, än då han, för bestraffningens undergående, af rättens utskickade till häktet infördes; genom hvilket förfarande, i motsats till det mera tillbörliga och lätteligen verkställbara, att till Rätten inkalla Engman och för honom afkunna beslutet, Rätten, förutsatt att Engman icke skulle hafva underlåtit att anmäla den af honom gjorda ytterligare nådansökning såsom uppgifvet hinder emot beslutets verkställighet, icke allenast betagit sig tillfälle att inhämta underrättelse om förhållandet och att i sådant fall meddela det yttrande, hvartill omständigheterna kunde föranleda, utan ock inskränkt Engmans lagliga rättighet att, i händelse hans anmälan lemnades utan afseende, densamma å högre ort fullfölja. Härtill komme jemväl, att Engman i sin klagoskrift påstått, det han, efter att hafva blifvit i häktet inmanad, hos Kämnersrätten skall gjort skriftlig ansökning att af förrnämnda orsak genast varda lösgifven, men att fångvaktmästaren icke dess mindre skulle fått skriftliga ordres om Engmans qvarblifvande för att fängelsestraffet undergå; ett förhållande, som Kämnersrätten i dess utlåtande bestridt, men Engman förmält sig kunna bevisa genom intyg af namngifna personer, om de, på sätt han tillika begärt, blefvo hörda, och hvilken bevisningsförmån, med afseende å målets beskaffenhet, skäligen ej borde honom förvägras. För öfrigt och fastän af hvad i Kämnersrättens utlåtanden vore anfördt och ofvan åberopade anteckning i fånglistorne gaf vid handen, det ville synas, att ifrågavarande verkställighetsåtgärd tillkommit egentligen i följd af Rättens föranstaltande, hvartill befogenhet under andra omständigheter kunnat hämtas af lagens

stadgande i 1 kap. 2 § sednare momentet Utsökningsbalken, saknades likväl de närmare upplysningar om förloppet härvid i hela dess vidd, hvilka voro nödiga för att bestämma, om och i hvad mån vederbörandes öfverklagade förfarande kunde rättfärdigas eller, i motsatt fall, borde dem till last räknas; och hvilka upplysningar ej heller kunde vinnas annorledes, än antingen genom vederbörandes ytterligare hörande eller ock, der så nödigt pröfvades, genom en i dessa ämnen skeende undersökning. Med sådana anmärkningsgrunder, hade jag, genom skrifvelse den 26 April 1841, åt advokatfiskalsembetet i Kongl. Svea Hofrätt uppdragit att inför Kongl. Hofrätten anställa och utföra den talan emot vederbörande, hvartill lag och sakens beskaffenhet kunde föranleda.

Till följd häraf, har advokatfiskals-embetet hos Kongl. Hofrätten anmält detta mål och i afgifvet memorial af anförda orsaker begärt, att Kämnersrätten måtte åläggas bestämdt upplysa, ej mindre genom hvilka personer gesällen Engman blifvit i häkte inmanad den 9 April 1840 och på grund af hvilken myndighets skriftliga eller muntliga befallning dessa personer bemäktigat sig Engman och honom i fängelset aflemnat, utan ock huruvida denne, efter sitt häktande, låtit till Kämnersrätten framföra skriftlig eller muntlig ansökning om fängelsestraffets inställande, och i sådant fall hvad åtgärd med föranledande deraf vidtagits; öfver hvilket memorial Kämnersrättens Ordförande och Ledamöter, som i målet haft del, sig skriftligen förklarat och dervid andragit, att tvänne namngifna stadstjenare emottagit den af primariekämneren utskrifna promemorian angående Engman, hvilken, på sätt ett af dem meddeladt och bilagdt intyg utvisade, genast efter böternas förvandlande frivilligt medföljt till häktet; att dåvarande fångvaktmästaren för en af Rättens ledamöter tillkännagifvit, att, sedan Engman af omförmälda orsak kommit i häktet, fångvaktmästaren hört omtalas, att någon af Engmans kamrater derstädes uppsatt en skrift med begäran om hans lösgifvande, och att skriften blifvit af någon bland fångknektarne Kämnersrätten erbjuden, men icke emottagen; men att Kämnersrätten i öfrigt icke hade att meddela några vidare upplysningar, än de som redan blifvit afgifna; hvarefter och sedan, under skriftvexlingens vidare fortgång, Engman framställt yrkande emot Kämnersrättens ledamöter om ansvar såsom för edsöresbrott och om ersättning för det lidande och den förlust af arbetsförtjenst, honom medelst häktandet blifvit tillskyndade, samt vittnesförhör i målet inför Kongl. Hofrätten ägt rum, advokatfiskals-embetet slutligen utfört talan, hufvudsakligast i öfverensstämmelse med ofvananmärkta grunder, med tillämpning af hvilka och då,

enligt hvad de hos Kongl. Hofrätten i målet hållna protokoll utvisade, Engman icke förmått styrka sin af Kämnersrätten bestridda uppgift, att derstädes hafva begärt inställelse af honom ålagda fängelsestraffet, i anseende till hans förnyade nådansökning, samt dertill komme, att Kongl. Maj:t sedermera genom utslag den 23 Oktober 1841 afslagit nyssberörde ansökning, och att Engman icke gittat förebära, mindre visa, att sådan förbättring i hans förmögenhets-omständigheter inträffat under den tid, som förflutit emellan den 9 April 1839, då han i häkte inmanades, och den 23 Oktober 1841, då Kongl. Maj:ts sistomförmälda utslag föll, att Engman derefter skulle varit i tillfälle att utgifva de honom ådömda böter, 133 R:dr 16 sk. banko, och såmedelst kunnat undgå att desamma med fängelse aftjena, hvadan något lidande icke kunde sägas hafva blifvit honom genom Kämnersrättens anmärkta förfarande tillskyndadt, advokatfiskals-embetet ansett sig böra inskränka sitt påstående dertill, att Kämnersrättens ofvanbemälde ordförande och ledamöter måtte, för det emot dem i öfrigt anmärkta felaktiga förfarande, jemlikt 1 kap. 12 § Rättegångsbalken, dömas att gemensamt böta femtio daler silfvermynt med sexton R:dr 32 sk. banko; derförutan advokatfiskals-embetet yrkat, att Engman för vanvördligt skrifsätt emot Kämnersrätten måtte fällas till bötesansvar enligt 14 kap. 7 § nämnde balk. Och hafva, uti häröfver afgifven förklaring, Kämnersrättens tilltalade ledamöter åberopat hvad de förut i målet anfört, samt tillika erinrat, att Kämnersrätten icke befattat sig med verkställighet af Kongl. Maj:ts utslag, utan endast, efter vunnen upplysning, att detsamma ej kunde af Öfverståthållare-embetets kansli verkställas, i anseende dertill att Engman saknade tillgång till böternas gäldande, lagligen förvandlat böterna till motsvarande fängelse, hvilket således icke borde anses hafva skett i förtid, i synnerhet som förvandlingen kunnat utsättas redan när det hufvudsakliga utslaget meddelades; att Kämnersrätten icke eller för verkställigheten af sitt nyssberörde förvandlingsbeslut vidtagit olaglig åtgärd, hvartill icke kunde hänföras, att rättens primariekämner, enligt den för Kämnersrätten gällande arbetsordning af den 21 Februari 1840, utskrifvit till vederbörande fångvaktmästare en så kallad promemoria angående bötesförvandlingen, samt att, äfven om Kämnersrätten begagnat sin i lag medgifna rättighet att verkställa sitt eget förvandlingsbeslut, Kämnersrätten ej ansåge sig hafva varit pligtig att hos exekutorn, som uti en dylik fråga vore Kämnersrätten sjelf, eller utaf Engman göra sig underrättad, om hinder mötte för verkställigheten, helst Kongl. Maj:ts utslag ådagalade, att Engmans ansökning om nåd blifvit afslagen, samt Engman, långt ifrån att anmäla

missnöje emot beslutet om böternas förvandling eller åberopa någon enda omständighet, på grund hvaraf verkställigheten af fängelsestraffet borde uppskjutas, tvertom, sedan omförmälda promemoria hunnit utskrifvas, enligt hvad upplyst vore, godvilligt åtföljt vederbörande vaktbetjente till häktet; på hvilka grunder Kämnersrätten anhållit, att det väckta åtalet måtte ogillas och Kämnersrätten från allt ansvar befrias, helst någon skada genom Kämnersrättens ifrågavarande förvandlingsbeslut icke skulle hafva uppkommit; hvarjemte Kämnersrätten yrkat, att Engman för sin falska angifvelse, som påtagligen vore gjord af arghet, måtte fällas till det uti 18 kap. 8 § Missgerningsbalken, sådant detta lagrum lyder i Kongl. Förordningen den 20 Januari 1779, stadgade ansvar. Varande slutligen af gesällen Engman, i likaledes inkommen förklaring, hans tillförne gjorda ansvars- och ersättningspåståenden förnyade, under anhållan om befrielse från de å honom yrkade böter.

Häruppå har i detta mål Kongl. Hofrätten, genom utslag den 4 Mars innevarande år, sig utlåtit, det Kongl. Hofrätten väl funnit, att, om än Kämnersrätten icke saknat laglig anledning att, sedan Kongl. Maj:t medelst utslag den 19 December 1838 fastställt det beslut, hvarigenom Engman blifvit till ifrågavarande böter fälld, och förklarat Engmans då framställda underdåniga nådansökning icke kunna bifallas, samt utrönt blifvit, att Engman saknade tillgång till gäldande af böterna, på sätt som skett, genom Kämnersrättens beslut den 9 April 1840, förordna om förvandling af berörde böter till motsvarande fängelsestraff, Kämnersrätten ändock oriktigt förfarit derutinnan, att Rätten, utan att, så vidt dess protokoll för sistnämnde dag utvisade, i enlighet med 24 kap. 5 § Rättegångsbalken och 38 punkten i Kongl. Förklaringen den 23 Mars 1807, Engman förekalla och om beslutet äfvensom om sättet för ändringssökande derutinnan underrätta, genast efter beslutets fattande låtit utfärda ofvannämnde promemoria till fångvaktmästaren, hvarigenom händt, att Engman samma dag är vorden å rådhushäktet till fängelsestraffets undergående insatt; men då, vid det förhållande, att Engman icke gittat styrka, att han under tiden från den 9 April 1840 och till dess Kongl. Maj:ts utslag i anledning af Engmans förnyade underdåniga nådansökning den 23 Oktober 1841 meddelades, erhållit tillgång till böternas gäldande, något lidande eller skada icke kunde antagas hafva genom Kämnersrättens omförmälda förfarande blifvit Engman tillskyndad, ansåge Kongl. Hofrätten någon påföljd af ansvar eller ersättning ej kunna Kämnersrättens ofvanbemälde ordförande och ledamöter i målet ådömas. I öfrigt och hvad angick det af

Kämnersrättens ledamöter emot Engman framställda ansvarspåstående, funne Kongl. Hofrätten detsamma icke kunna bifallas; hvaremot och enär Engman uti de af honom afgifna skrifter missfirmat ej mindre Kämnersrättens merbemälde ordförande och ledamöter, än äfven advokatfiskalen, Engman skulle, jemlikt 14 kap. 7 § Rättegångsbalken, derför böta tretio daler silfvermynt med tio R:dr banko, eller, vid bristande tillgång till dessa böter, i stället straffas med fjorton dagars fängelse.

Af infordrade handlingar hade jag erfarit, huruledes, å urtima bergsting i Gideå socken inom Westernorrlands bergmästaredöme den 23 Augusti 1841, Bergstingsrätten, efter föregången undersökning om den emot torparen Eric Flink i Eldsmark gjorda angifvelse att hafva olofligen åtkommit jern af Gideå bruks tillverkning, meddelat det beslut, att, då Flink, hvilken år 1836 blifvit af Bergstingsrätten, enligt Kongl. Hammarsmedsordningen den 26 Augusti 1823, för oloflig jernhandel med brukssmed, fälld till böter och hemlig skrift, åter befunnits, vid anställd visitation i hans hus den 15 Juli, innehafva åtskilligt jern af misstänkt beskaffenhet och deribland tvänne bitar om 6¾ markers vigt och till 18 sk. banko värderade, hvilka, enligt hvad mästersmeden vid nämnde bruk Fredrik Forsslund på sin ed tagit, utgjort skaft till ett honom tillhörigt huggjern, som blifvit i brukets smedja honom frånstulet några dagar före samma visitation, Bergstingsrätten, under åberopande af 26 § i samma Författning, ansåge Flink, för innehafvande af detta stulna jernskaft, dertill åtkomsten icke kunnat visas, vara förfallen att stånda tjufsrätt, men öfverlemnade till Häradsrätten i orten att ansvaret för denna olofliga åtkomst bestämma i sammanhang med det emot honom derstädes anställda åtal för tjufnadsbrott; hvarefter Arnäs Häradsrätt, som fortsatt ransakningen, medelst utslag den 8 nästderpåföljde November, enär Flink enständigt förnekat all kännedom om den stöld, hvarför han derstädes blifvit tilltalad, och laga bevisning till hans öfvertygande icke inlupit, förklarat honom i denna del af målet icke kunna till ansvar fällas, men, på grund af Bergstingsrättens beslut, att Flink, för innehafvande af det stulna, till 18 sk. värderade jernskaftet, skulle stånda tjufsrätt, samt med tillämpning af åberopade 26 § i Kongl. Hammarsmedsordningen, jemförd med 40 kap. Missgerningsbalken, Kongl. Förklaringen den 23 Mars 1807 och 5 kap. Straffbalken, dömt Flink att böta det stulnas värde tredubbelt med en R:dr 6 sk., eller, i brist af böter, straffas med fyra dagars fängelse vid vatten och bröd, samt dessutom

undergå uppenbar kyrkoplikt; hvilken bestraffning ock, enligt hvad fånglistan från länshäktet i Hernösand visade, gått i verkställighet.

Vid granskning af detta mål och som Häradsrätten icke tillkommit att pröfva laglighet af Bergstingsrättens beslut, utan endast att tillämpa detsamma vid bestämmande af det straff, den sakfällde i öfverensstämmelse dermed skulle ådömas, ansåg jag någon anmärkning emot förstbemälde Rätt, för dess enligt sådan grund meddelade utslag, icke äga rum; hvaremot jag, i anledning af Bergstingsrättens beslut, borde anmärka, att, efter hvad deri tydligen angåfves, det icke blifvit utredt, huruledes Per Flink åtkommit de tvänne vid Gideå bruk stulna bitar jern, för innehafvande af hvilka han blifvit sakfälld, och att således ej heller kunnat antagas, det han tillhandlat sig dessa af någon vid bruket anställd smed, ett förhållande, som likväl den af Bergstingsrätten åberopade 26 § i 1823 års Kongl. Hammarsmedsordning förutsatte för tillämpning af der stadgade ansvar å den brottslige att, för andra gången sådan förbrytelse, stånda tjufsrätt, utan afseende å det olofligen åtkomna godsets större eller mindre värde; i anseende hvartill och då den regel i lagskipningen alltid borde gälla, att en undantagslag ej finge tillämpas för annat fall, än densamma bestämdt utmärkte, den af Bergstingsrätten Flink till last lagda förbrytelse, att hafva innehaft de tvänne ifrån smeden Forsslund, enligt dennes utsago, stulna jernbitar, hvartill laga åtkomst ej kunnat visas, rätteligen skolat bedömas efter allmänna lagen och således, oaktadt den tilltalade ansetts förvunnen till kännedom om godsets olofliga åtkomst, icke kunnat medföra svårare ansvar, än att han, när godsets värde ej öfverstigit tio daler silfvermynt, bort, enligt 47 kap. Missgerningsbalken och Kongl. Förklaringen den 23 Mars 1807, böta för andra resan snatteri, godsets hela värde med 18 sk., eller, i brist deraf, undergå sex dagars fängelse samt dessutom enskild skrift, men Bergstingsrätten, i uppenbar strid mot denna lagenliga grund för målets bedömande, fattat dess ofvanberörde beslut, att Flink för sin förbrytelse borde stå tjufsrätt, i öfverensstämmelse hvarmed han äfven blifvit såsom för stöld dömd och straffad, målet öfverlemnades till advokatfiskals-embetet i Kongl. Svea Hofrätt, för att derstädes emot bergsdomhafvanden, som med Bergstingsrätten berörde olagliga beslut fattat och derför borde ansvara, föra den talan, hvartill målets beskaffenhet föranledde, och hvarvid advokatfiskals-embetet, jemte det tillfälle bereddes den sakfällde att anmäla sitt anspråk på ersättning för det honom åbragta lidande, om han dertill funne sig befogad, ägde att framställa yrkande äfven derom, att hans förbrytelse, utan afseende å den honom derför

öfvergångna bestraffning, icke borde i framtiden annorlunda än såsom andra resan snatteri honom till last räknas, och att underrättelse, det uppenbara kyrkoplikten blifvit honom emot lag ådömd, blefve kungjord i den församlings kyrka, der han densamma undergått.

Öfver advokatfiskals-embetets, enligt sådana grunder, anställda talan har bergsdomhafvanden sig förklarat och dervid anfört, att, då ofvanomförmälda jernskaft funnits hos Flink, denne måste hafva antingen tillhandlat sig detsamma af någon brukssmed, emedan smederne sjelfve hade vården om smedjan och de effekter, som der funnos, eller ock sjelf olofligen tillgripit det, hvarföre och då, i förra fallet, Flink, som bodde endast en fjerdedels mil från bruket, otvifvelaktigt haft sig bekant, att skaftet hörde till brukssmedernas verktyg, som ej finge afyttras, Bergstingsrätten ansett sig ej annat kunna än på Flink tillämpa Kongl. Hammarsmedsordningen, men att Bergstingsrätten icke föreskrifvit hvad slags straff honom skulle ådömas, utan öfverlemnat till Häradsrätten att, i sammanhang med det emot Flink der väckta åtal för tjufnadsbrott, ansvaret bestämma, och att således Flink skolat, efter vid Häradsrätten sig ytterligare företeende omständigheter, straffas antingen för stöld eller snatteri; deremot advokatfiskals-embetet, uti afgifvet slutpåstående, andragit, att om än å sido lemnades den motsägelse, som syntes ligga deri, att bergsdomhafvanden, på samma gång han försvarade Bergstingsrättens förfarande att i målet tillämpa förnämnda Författning, sökte undandraga sig ansvarigheten derför medelst förebärande, att det berott på Häradsrätten att bedöma, huruvida den tilltalade bort straffas för stöld eller snatteri, torde i allt fall, till vederläggning af berörde förebärande, uppmärksamheten endast behöfva fästas derå, att, då Bergstingsrättens anmärkta beslut innehöll, att Flink, som tillförne blifvit ådömd böter för oloflig jernhandel med brukssmed, nu med stöd af 26 § Hammarsmedsordningen ansågs skyldig att för innehafvande af jernskaftet stånda tjufsrätt, och samma § uttryckligen stadgade, att den, som af smed tillhandlade sig jern eller andra brukseffekter, skulle första gången plikta det tillhandlades tredubbla värde och undergå hemlig skrift, men, om han oftare dermed beträddes, stå tjufsrätt och straffas lika med den som stulit; följde ock deraf, att Häradsrätten, vid tillämpning af Bergstingsrättens omförmälda beslut, icke lagligen kunnat undgå att för den förbrytelse, om hvilken Bergstingsrätten sålunda ansett Flink förvunnen, döma honom, på sätt som skett; vid hvilket förhållande och då det af Bergstingsrätten åberopade stadgande i Hammarsmedsordningen icke varit på Flinks förbrytelse

förbrytelse tillämpligt, samt Flink följaktligen, på grund af Bergstingsrättens beslut, blifvit för sitt brott straffad annorlunda och svårare än lag förmådde, advokatfiskals-embetet, under åberopande af hvad förut blifvit anfördt, yrkade, att Bergstingsrättens ordförande måtte, med stöd af 1 kap. 12 § Rättegångsbalken, fällas att för berörde olagliga dom böta femtio daler silfvermynt med 16 R:dr 32 sk. banko samt derjemte förpligtas att till Flink utgifva hvad denne skäligen kunde fordra såsom godtgörelse för det honom genom Bergstingsrättens anmärkta förfarande förorsakade lidande. Och har, sedan bergsdomhafvanden i anledning af detta slutpåstående blifvit hörd, samt Flink, uti afgifvet yttrande, för det honom öfvergångna lidande fordrat ersättning, Kongl. Hofrätten, genom utslag den 14 April innevarande år, jemte anförande af ofvanberörde i målet förekomna omständigheter, vidare yttrat, att som Bergstingsrätten deraf, att Flink befunnits innehafva ifrågakomna jernbitar, så mycket mindre haft skäl att antaga, det han genom oloflig handel med smed desamma åtkommit, som den brukssmed, hvilken detta jern om händer haft, på sin ed tagit, att detsamma blifvit honom frånstulet, och anledning icke förekommit, det annan person under tiden varit deraf innehafvare, vid hvilket förhållande och då åberopade § i Kongl. Hammarsmedsordningen endast för den händelse, att någon andra gången beträdes att af brukssmed tillhandla sig jern eller andra brukseffekter, ovilkorligen stadgade, att, utan afseende å godsets värde, derå bör följa enahanda ansvar som för tjufnad, men deremot innehölle, att stöld och snatteri vid bruk af annan person än smed straffas efter allmänna lagen, Flink rätteligen bort af Bergstingsrätten endast förklaras skyldig till ansvar för olofligt tillgrepp af ifrågavarande jern, i hvilket fall han ej eller kunnat fällas till svårare ansvar, än efter 47 kap. Missgerningsbalken för snatteri; alltså och då Bergstingsrätten sålunda af vårdslöshet eller oförstånd fällt orätt dom, hvarigenom händt, att Flink fått undergå svårare bestraffning, än som å hans gerning lagligen följa bort, blef bergsdomhafvanden, hvilken för Bergstingsrättens ifrågakomna oriktiga domslut vore ansvarig, jemlikt 1 kap. 12 § Rättegångsbalken fälld att böta femtio daler silfvermynt med sexton R:dr 32 sk. banko; hvarförutan bergsdomhafvanden förpligtades att till Flink för hans lidande utgifva af honom i sådant afseende fordrade tio R:dr.

Att detta Kongl. Hofrättens utslag, ehuru Bergstingsrättens åtalade beslut, såsom lagstridigt, ådragit bergsdomhafvanden ansvar, jemte ersättning till den olagligen sakfällde, icke tillika innefattar något utlåtande angående den i

min skrifvelse till advokatfiskals-embetet slutligen omförmälda fråga, som hufvudsakligen afsåg den sakfälldes betryggande för framtiden emot tillämpning af lagstridiga beslutet, torde utan tvifvel kunna härledas ifrån advokatfiskals-embetets underlåtenhet att framställa denna fråga; och dess särskilda fullföljd, derföre mindre lämplig, har ej heller synts af nöden, så vida ändock det slut, hvari Kongl. Hofrätten stannat, bör anses tydligt nog utmärka, huru den sakfälldes ofvannämnda förbrytelse, om han framdeles varder för olofligt tillgrepp tilltalad, rätteligen må honom till last räknas.

Genom vederbörande hade blifvit infordradt och mig tillhandakommit ett af Östra Häradsrätt i Blekinge län den 22 December 1843 meddeladt utslag, tillika med tillförordnade domhafvandens derom afgifna utlåtande. Af förstnämnda handling upplystes, att bemälde Rätt, som ansett drängen Jonas Andersson ifrån Horsaryd, hvilken tillförne lidit straff för stöld med inbrott, vara lagligen förvunnen att hafva från sin husbonde stulit ett halft stop bränvin, värderadt till 6 sk. 8 r:st banko, och detta tillgrepp sålunda föröfvat, att Jonas Andersson med innehafd dyrk upptagit dörren till det rum, hvaruti bränvinet funnits förvaradt, i följd deraf och under åberopande af 40 kap. 2 och 6 §§, 42 kap. 1 § Missgerningsbalken, Kongl. Förordningarne den 9 December 1756 och den 10 Juni 1841 samt Kongl. Förklaringen den 23 Mars 1807, dömt Jonas Andersson att straffas för innehafvande af dyrk med nio par spö, för andra resan inbrott med aderton par, för andra resan stöld till värde af 6 sk. 8 r:st. med sex par och för det denna stöld blifvit från husbonde föröfvad med ett par, eller tillsammans trettiofyra par spö, samt att derefter undergå uppenbar kyrkoplikt; hvilken bestraffning äfven till verkställighet kommit.

Då berörde domslut närmare skärskådades, kunde jag icke undgå att först och förnämligast fästa uppmärksamhet dervid, att Häradsrätten, af den anledning, att tjufven begagnat dyrk vid inbrottsstöldens föröfvande, ålagt honom icke blott ansvar för inbrottet, utan derjemte det särskilda straff, Kongl. Förordningen den 9 December 1756 för olofligt innehafvande af dyrk stadgade. Att denna sednare straffbestämmelse uppenbarligen var stridande emot lagens uttryckliga ord och tydliga mening, visade den af Häradsrätten äfven åberopade Kongl. Förklaringen den 23 Mars 1807, som i dess 17:de punkt beskref de händelser, då lagens stadgande i 40 kap. 6 § Missgerningsbalken om straff för inbrott i afsigt att stjäla skulle tillämpas, och deribland

jemväl nämnde det fall, att dyrkar begagnades för att inkomma, utmärkande således på det mest otvifvelaktiga sätt, att bestraffningen för inbrottet, ehvad dyrkar eller andra listiga eller våldsamma medel dervid blifvit använda, borde efter samma lagstiftningsgrunder bestämmas, utan att i första fallet, lika litet som i något af de öfriga, kunna ökas eller försvåras på grund af annan lag, hvilket emedlertid, efter Häradsrättens förmenande, skulle ske enligt Kongl. Förordningen af år 1756. Men denna Författning anginge ej den fullbordade gerningen, eller ett med dyrk verkställdt inbrott, utan afhandlade blott den, såsom presumeradt försök dertill betraktade, händelse, att dyrkar innehades af obehörig person, hvarför ansvar, fastän skada icke skedt, vore stadgadt; och tillämpning af ansvar på en gång för fullbordadt brott och för innehafvande af medel till dess utförande vore ej heller i någondera af ofvannämnda Författningar i ringaste mån antydd och kunde följaktligen destomindre äga rum, som allmän rättsgrund bjöd, att, då tvänne eller flera brott af lika art föröfvades, det svårare borde anses inbegripa det ringare och bestraffningen för det förra således äfven försona det sednare, om än för ett hvar af dem lika straff funnes stadgadt, när nemligen iteration af svårare brottet ej ifrågakomme. Att här antaga ett motsatt förhållande, så länge den regel i lagskipningen vore gällande, att å flera ställen i afsigt att stjäla föröfvade inbrott, hvilka i en lagsökning emot gerningsmannen åtalades, icke medförde högre bestraffning, än ett enda, vore lika orimligt som orättvist, helst derigenom inträffade, att, endast i anseende till medlet för verkställande af ett inbrott, den brottslige skulle straffas hårdare, än den till flera inbrott förvunne och i samma mån gröfre förbrytaren; en högst betänklig afvikelse från oemotsägliga rättsbegrepp, hvartill dock lagen icke föranledde, och hvilken följaktligen ej i något hänseende finge dess stiftare tillräknas. Enligt dessa åsigter och sedan tillförne vid åtskilliga tillfällen domstolars beslut, att för begånget inbrott och för olofligt innehafvande af dyrk, hvarvid likväl det sednare förekommit såsom brott för sig, men icke såsom medel till verkställande af det förra, beräkna särskilda straff för den anklagade, blifvit, såsom olagliga, af mig åtalade och af vederbörande Öfverrätter ogillade, och i förevarande fall icke ens nyssomförmälda förhållande kunde åberopas, utan de förekomna omständigheter, att den anklagade innehaft dyrk och medelst dess begagnande föröfvat inbrott, sammanföllo till ett enda brott, vore fördenskull än större anledning att beifra den sällan, om någonsin, försporda öfverträdelse af detta lagens tydliga

bud, som ofvanbemälde Häradsrätt, genom stadgande af dubbel bestraffning för den sakfällde, ådagalagt.

Men Häradsrättens ifrågavarande domslut föranledde dessutom till den anmärkning af motsatt syftning, att, oaktadt den anklagade var förvunnen till andra resan inbrottsstöld, Häradsrätten likväl underlåtit att tillämpa Kongl. Brefvet den 1 April 1773, enligt hvilket honom bort, jemte laglig kroppsplikt, åläggas tvänne års arbete å Kronans fästning; en underlåtenhet, som t. f. domhafvanden, uti sitt afgifna utlåtande, äfven erkänt och uppgifvit vara af förbiseende tillkommen; hvilket han förklarat sålunda, att han, den dag utslaget fälldes, eller sista dagen af lagtima höstetinget, hade, på sätt domboken utvisade, att med nämnden öfverlägga om mera än etthundra särskilda utslag, hvilka då af Häradsrätten afkunnades; hvarjemte anfördt blifvit, att, kort efter det Jonas Andersson undergått det honom genom berörde utslag ådömda straff och blifvit på fri fot försatt, han ånyo häktades för stöld och derför af Häradsrätten, genom utslag den 17 Januari 1845, hvilket Kongl. Hofrätten öfver Skåne och Blekinge sedermera fastställt, dömdes att, jemte annan bestraffning, för sin återstående lifstid hållas till allmänt arbete å fästning, så att, efter t. f. domhafvandens förmenande, någon egentlig skada, genom dess vid förra tillfället timade förseelse, icke skulle hafva ägt rum. Vid granskning af dessa anförda omständigheter och om än å ena sidan synas ville, det Häradsrättens underlåtenhet att, genom dess meranämnda utslag af den 22 December 1843, ådöma den till andra resan inbrottsstöld skyldige förbrytaren, jemte kroppsplikt enligt lag, det särskilda uti Kongl. Brefvet den 1 April 1773 för dylik gerning stadgade straff af tvänne års fästningsarbete, hade beredt honom en otillbörlig mildring i bestraffningen, hvilken underlåtenhet väl icke kunde ursäktas af domarens sysselsättning med andra mål, men, i betraktande af sjelfva stöldens ovanliga ringhet, billigtvis icke borde honom strängeligen tillräknas; kunde likväl, å andra sidan, med fog påstås, att nämnde straff af fästningsarbete, om det blifvit förbrytaren ålagdt, tilläfventyrs skulle, såsom en svårare påföljd för brottet, hafva tjenat honom, om icke till förbättring, åtminstone till varning för framtiden att icke ånyo föröfva enahanda brott, samt i allt fall otvifvelaktigt utgjort hinder för honom att under tiden begå det, för hvilket han numera, genom laga dom, vore friheten för hela sin lifstid beröfvad, följaktligen möjligtvis förekommit den egentliga skada, som låg deri, att en person vore till lifstidsfängelse förfallen, som under andra omständigheter

kunnat förblifva obrottslig och i frihet, men hvilkens vård och underhåll numera måste af staten allt framgent bekostas.

I följd af sådant allt och hufvudsakligast derföre, att Häradsrätten i detta mål till last komme, att hafva, i uppenbar strid emot lagens tydliga och bestämda innehåll, ålagt den sakfällde särskildt kroppsplikt af nio par spö för innehafvande af den vid inbrottet begagnade dyrk, hvarigenom kroppsplikten uppgått till trettiofyra par spö, i stället för blott tjugufem par, som rätteligen bort ådömas; fann jag mig föranlåten att åtala Häradsrättens olagliga domslut, och uppdrog, genom skrifvelse den 28 Januari sistlidna år, åt advokatfiskals-embetet i ofvannämnde Kongl. Hofrätt att ett sådant åtal emot t. f. domhafvanden, såsom för domslutet ansvarig, efter lag och sakens beskaffenhet utföra.

Sedan advokatfiskals-embetet, till fullgörande häraf, inför Kongl. Hofrätten anställt talan emot t. f. domhafvanden, hvilken, i förklaring deröfver, ytterligare erkänt underlåtenheten att tillämpa Kongl. Brefvet den 1 April 1773, men, beträffande anmärkningen dervid, att Häradsrätten ådömt den sakfällde bestraffning för både inbrott och begagnande af dyrk, förmenat lagen icke vara klar och tydlig för antagande af den i samma anmärkning utvecklade åsigt, "enligt hvilken en person, som befunnits innehafva dyrk och tillika begått inbrott, skulle, derest han endast dömdes till nio par spö, undgå bestraffning för sjelfva inbrottet, enär han blott för innehafvande af dyrken gjort sig till berörde bestraffning saker;" slutande förklaringen med afsägelse af rättigheten att vidare blifva i saken hörd; har advokatfiskalsembetet afgifvit slutpåstående och yrkat, att t. f. domhafvanden, som icke ansåges hafva vederlagt de förhållanden och den lagtolkning, som lågo till grund för gjorda anmärkningarna, måtte för klandrade felen och beslutets lagstridighet ådömas sådant ansvar, som med bestämmelserna i 1 kap. 12 § Rättegångsbalken kunde pröfvas närmast förenligt; hvaruppå Kongl. Hofrätten, medelst utslag den 18 Januari innevarande år, sig utlåtit och funnit Häradsrätten, vid bestämmandet af det ansvar, hvartill Jonas Andersson gjort sig förfallen, hafva oriktigt förfarit derigenom, att Häradsrätten dels ådömt särskild kroppsplikt för det Jonas Andersson vid inbrottets föröfvande begagnat dyrk, dels ock underlåtit att, i enlighet med Kongl. Brefvet den 1 April 1773, ålägga honom två års arbete å fästning; samt fördenskull, jemlikt 1 kap. 12 § Rättegångsbalken, fällt t. f. domhafvanden att, för anmärkta lagskipningsfelen, böta sexton riksdaler 32 sk. banko.

Slutligen anser jag det vara min skyldighet att vördsamt inberätta en af mig nyligen väckt fråga, hvilken, ehuru ännu icke hufvudsakligen behandlad, ändock synes böra omedelbart och genast till Rikets Höglofl. Ständers kunskap komma, enär den angår behörig tillämpning af hvad i sednaste Riksdagsbeslut är föreskrifvet i afseende å Riksdagsmannaval till detta Riksmöte, samt särskildt och närmare berör ett af Riks-Stånden, der den tilläfventyrs torde i betraktande tagas.

Af Kongl. Bergskollegii under den 31 nästlidne Augusti gifna och den 2 påföljde September genom trycket utfärdade kungörelse, angående de för Bergsbruken skeende val af Riksdagsfullmäktige till Vällofl. Borgareståndet vid innevarande riksdag, hade jag erfarit, att Kongl. Kollegium förstnämnda dag afgjort detta ärende, i hvad det på Kongl. Kollegium berott, och att valen blifvit utsatte att hållas den 30 September.

I anledning häraf och då 81 § af Rikets Ständers den 24 Maj 1845 affattade Riksdagsbeslut, som innehöll kallelse till denna Riksdag, ålade vederbörande att, utan särskild påminnelse och utan annan anledning, än samma kallelse, besörja, det valen till Riksdagsmän, der sådana val ägde rum, i laga ordning och vid ansvar, under loppet af nästförutgående Augusti månad verkställdes, ansåg jag mig, såsom befogad att tillse, huruvida Rikets Ständers omförmälda föreskrift behörigen iakttoges, icke kunna undgå att anmärka den afvikelse derifrån, som i ofvanberörde måtto förelupit, i det att ärendet icke förr, än vid den föreskrifna tidens utgång, blifvit af Kongl. Kollegium slutligen handlagdt och sjelfva valens förrättande således måst till en sednare tid utsättas; hvilken anmärkning meddelades Kongl. Kollegium genom skrifvelse den 4 September, med begäran tillika, att i svar derå måtte fullständigt utredas, huruledes, af hvilka orsaker, eller genom hvilkas förvållande berörde anmärkningsvärda åsidosättande af Rikets Ständers omförmälda uttryckliga föreskrift kommit att äga rum.

Den 28 i sistnämnda månad emottog jag Kongl. Kollegii under den 11 affattade utlåtande, undertecknadt af Kongl. Kollegii Ledamöter, men icke af dess President. Efter tagen kännedom om innehållet af detta utlåtande och då den af mig framställda anmärkning afsåg icke blott Kongl. Kollegii den 31 nästlidne Augusti utfärdade, af Herrar Ledamöter undertecknade kungörelse, utan derjemte och hufvudsakligast hvad som derförinnan bort tillgöras och blifvit tillgjordt, för att behörigen iakttaga ofvanåberopade föreskrift i 1845 års Riksdagsbeslut, samt huruledes åsidosättandet deraf tillkommit, hvilket allt i Kongl. Kollegii utlåtande äfven omständligen afhandlades, men denna

fråga angående ärendets behandling i sin helhet tvifvelsutan påkallat Hr Presidentens, lika mycket som Hrr Ledamöters uppmärksamhet och omsorger, fann jag icke tillbörligt att närmare öfverväga, hvad angifna utlåtandet innehöll, förr än Hr Presidentens yttrande i frågan jemväl blifvit inhämtadt; hvarföre jag, i skrifvelse af den 12 Oktober, af Hr Presidenten begärde ett sådant yttrande, hvilket ock sedermera den 27 i samma månad mig tillhandakom.

I frågans så beskaffade, ännu varande, skick och sedan under tiden underrättelse ingått, att Hr Justitiekansleren äfven äskat Kongl. Bergskollegii förklaring rörande samma ämne, har jag, enligt ofvan angifna grund, funnit ordningen fordra att afbida hvad Hr Justitiekansleren härutinnan må tillgöra innan någon vidare embetsåtgärd å min sida äger rum; men då frågan här blifvit nämnd och möjligt vore, att den, under Riksdagens blifvande förhandlingar, kunde upptagas, torde det, för fullständighetens skull, fordras, att innehållet af de utlåtanden, hvarmed Kongl. Bergskollegii President och Ledamöter till mig inkommit, varder kändt; för hvilket ändamål dessa utlåtanden, såsom bilagor, berättelsen åtfölja.

Efter fulländad redovisning för de genom mina embetsåtgärder inledda anmärkningsmål, återstår ännu att, likasom tillförne, bereda en allmän öfversigt af öfriga emot domstolar, domare och embetsmän förordnade och anställda åtal, om hvilka nödig kännedom derföre blifvit inhämtad. Härvid och då redan är anfördt, att antalet af de förstnämnda, under sednare åren, minskats i följd af Hr Justitiekanslerens åt lagskipningen egnade tillsyn, bör vördsamt tilläggas, att de af honom till åtal öfverlemnade mål ej heller varit särdeles talrika, men att de flesta anmärkningsmålen nu, såsom förr, utgått ifrån Rikets Hofrätter, hvilka, likmätigt 8 kap. 1 § Rättegångsbalken samt Kongl. Brefven den 10 December 1756 och den 12 November 1761, det äfven är ålagdt "att hafva uppsigt och vård öfver lagskipningen vid underlydande domstolar samt domares större eller mindre felsteg till åtal förvisa;" en omsorg, som i sin vidsträckta och ändamålsenliga syftning torde kunna lättare och säkrare, än af allmänna åklagaremaktens högsta organer, iakttagas af dessa Öfverrätter, der alla ifrån underdomstolarne fullföljda mål skola under skärskådan komma; hvarförutan Hofrätternas advokatfiskaler äga rätt att, å embetes vägnar, såsom anmärkare och åklagare uppträda.

Om det således måste medgifvas, att för tillsynen å lagarnes efterlefnad och tillbörliga skipande är väl sörjdt, lärer ock böra erkännas, att resultaten af en sådan tillsyn lemna tillförlitliga bidrag för bedömande af lagskipningens tillstånd; och det bör då vara tillfredsställande att erfara, hurusom, med ett och annat undantag, de under åren 1844 och 1845 afgjorda anmärkningsmål, om hvilka i min sednaste embetsberättelse förmäles, äfvensom de sedermera år 1846 pröfvade, endast angått ringare fel och förseelser. Till undantagen, som förstnämnda begge år utgjorde två, i åberopade berättelsen redan anförda, kan för året 1846 anses höra blott ett, som, vid betraktande af dess beskaffenhet och utgång, tvifvelsutan äfven förtjenar särskild uppmärksamhet och derföre torde böra mera omständligt uppfattas.

Till Kongl. Svea Hofrätt hade advokatfiskals-embetet derstädes, jemte ett den 10 Juli 1843 afgifvet memorial, inlemnat åtskilliga af häradshöfdingen i Frösåkers med flera Häraders domsaga i Stockholms län, lagmannen C. G. Barthelsson, å Frösåkers Häradsrätts vägnar, underskrifna och utfärdade fastebref, försedda med anteckningar angående för ett hvar af dem beräknad lösen och stämpladt papper på följande sätt, nemligen: ett fastebref af den 2 Oktober 1829 å ett sjettedels mantal Warsvik, derför betingad köpeskilling utgjort, jemte lagan och andra förmåner, 1511 R:dr 5 sk. 4 r. riksgäldssedlar, lösen 5 R:dr och stämpladt papper 2 R:dr 18 sk., ehuru sådant papper funnes bilagdt endast för 1 R:dr 28 sk. banko; ett fastebref af den 1 Februari 1834 å likaledes ett sjettedels mantal Warsvik, köpeskillingen, jemte lagan och andre förmåner, utfäst till 666 R:dr 32 sk. banko, lösen 4 R:dr 45 sk. och stämpladt papper 2 R:dr 12 sk., fastän bilagda stämpelpapperet endast uppgick till 1 R:dr 24 sk. banko; ett fastebref af den 20 Juni 1835 å ett fjerdedels mantal Kohlvik, köpeskillingen utgörande 2666 R:dr 32 sk. banko, lösen 7 R:dr och stämpladt papper 5 R:dr 18 sk., men det bilagda endast för 3 R:dr 28 sk. banko; ett fastebref af den 7 Maj 1839 å två mantal rusthåli Sund med flere hemman, derför i köpeskilling 55,000 R:dr banko, lösen 122 R:dr 15 sk. och stämpladt papper 103 R:dr 24 sk. men sådant bifogadt endast för 69 R:dr banko; samt ett fastebref af den 7 Februari 1843 å två tredjedels mantal Warsvik, köpeskillingen utfäst, jemte lagan och andre förmåner, till 5666 R:dr 32 sk. banko, lösen 11 R:dr 24 sk. och stämpladt papper 12 R:dr, men det bilagda blott för 8 R:dr banko *);

I an-

*) Ett anmärkningsmål, i vissa delar lika beskaffadt som detta, finnes afhandladt i Embetsberättelserna för åren 1842 och 1843 pag. 81 samt för åren 1844 och 1845 pag 6.

I anledning af hvilka förhållanden advokatfiskals-embetet anmärkt, att den påförda ersättningen för stämpladt papper öfverstege beloppet så väl af det dervid bilagda, som äfven af det derför enligt Författningarne erforderliga stämplade papper, samt att lösen jemväl vore oriktigt beräknad och påförd, emedan, enligt taxan för expeditionslösen den 15 Maj 1821, denna lösen, i stället för de, på sätt ofvan förmäldt är, debiterade belopp, bort för fastebrefvet den 2 Oktober 1829, med afseende å köpeskillingen och hemmansdelens taxeringsvärde 450 R:dr banko, endast utgöra 3 R:dr 12 sk. samma mynt; för fastebrefvet den 1 Februari 1834, likaledes med hänsigt till taxeringsvärdet 650 R:dr banko och köpeskillingen, 2 R:dr 18 sk. nämnde mynt; för fastebrefvet den 20 Juni 1835, 4 R:dr 28 sk. banko; för fastebrefvet den 7 Maj 1839, 62 R:dr 40 sk. banko; och för fastebrefvet den 7 Februari 1843, med afseende å taxeringsvärdet 2575 R:dr banko och köpeskilingen, 8 R:dr 4 sk. samma mynt.

Öfver hvad advokatfiskals-embetet sålunda anmärkt, hade, uppå dess tillika gjorda begäran, förklaring blifvit affordrad lagmannen Barthelson, hvilken dervid hufvudsakligen anfört, att taxeringsvärdet å försåld fastighet, äfven om det vore domaren bekant, hvilket dock i förevarande fall icke inträffat, aldrig kunde antagas till rättelse vid köpebrefs kartering, enär Chartæsigillatæ-förordningen endast stadgade denna beräkningsgrund för gåfvo- och bytesbref, men salubref enligt 7 § 4 mom. borde karteras efter i sådant bref "skådbart jordavärde," hvadan, i det fall, att köpeskillingen vore bestämd ej blott i penningar, utan äfven i andra förmåner, som gemensamt motsvarade hemmanets värde, Häradsrätten, efter det lagfartssökanden lemnats tillfälle uppgifva hvad han ansåg fastigheten utan dessa betingade särskilda förmåner värd, bestämde skälig grund för lagfartshandlingarnes kartering och derför utgående lösen, hvilket borde anses antagligt så länge det icke vore genom lag stadgadt, att under egendomsvärde icke begrepes, i fråga om köpeafhandlingarnes kartering, hvad med utfästa varor och andra förmåner godtgjordes i köpeskilling, utan endast hvad i penningar utginge: att fastebrefvens charta sigillata och lösen vore å handlingarne antecknade i riksgäldssedlar till belopp motsvarande hvad desamma i bankomynt utgjorde, hvilket förfaringssätt icke vore förbjudet och föranledts deraf, att ortens allmoge vore ovan vid beräkning i bankomynt: att sådant äfven varit i orten kändt och vunne stöd deraf, att för fastebrefvet den 7 Maj 1839, på sätt en förklaringen bifogad skrift utvisade, de påförda afgifterna 225 R:dr 39 sk.

blifvit godtgjorda efter antagande, att detta belopp vore i riksgälds beräknadt; och att vid bestämmandet af lösen och stämplade pappersafgiften tagits i beräkning för fastebrefvet den 2 Oktober 1829 ej blott kontanta köpeskillingen 1007 R:dr 19 sk. 6⅔ r. banko, utan äfven antagna värdet af öfriga prestationer 92 R:dr 28 sk. 5⅓ r., så att köpeskillingen ansetts utgöra 1100 R:dr banko; för fastebrefvet den 1 Februari 1834 likaledes, jemte kontanta penningarne 666 R:dr 32 sk., antaget värde af betingade persedlar och undantag i ägor till 383 R:dr 16 sk., köpeskillingen sålunda ansedd till 1050 R:dr banko; samt för fastebrefvet den 7 Februari 1843, jemte utfästa penningarne 5666 R:dr 32 sk., värdet af persedlar och undantagne ägor till 600 R:dr, eller tillsammans såsom köpeskilling 6266 R:dr 32 sk. banko; hvarjemte lagmannen, som, för att visa de grunder, efter hvilka han i allmänhet beräknat lösen för fastebref, företett en uträkning öfver den för fastebrefvet den 7 Maj 1839 påförda lösen, enligt hvilken uträkning samma lösen skulle uppgå till 81 R:dr 26 sk. banko, motsvarande det debiterade beloppet 122 R:dr 15 sk. riksgäldssedlar, slutligen förmält, att i afseende å påförde afgifterna för ifrågakomna fastebref, han icke kunnat finna annan felaktighet begången, än att lösen för fastebrefvet den 7 Februari 1843 blifvit åtecknad till lägre belopp, än densamma rätteligen bort utgöra.

I anledning af denna förklaring hade advokatfiskals-embetet, uti ytterligare memorial, andragit, att enär både äldre och nu gällande Chartæsigillatæ-förordningar föreskrefvo, det fastebref borde förses med stämpladt papper till viss procent af köpeskillingen, samt Kongl. taxan på expeditionslösen den 15 Maj 1821 stadgade, att lösen för fastebref å egendom borde beräknas i mån af köpeskillingen eller, der någon sådan ej funnes utsatt, egendomens värde efter sista bevillningstaxering, men dessa Kongl. Författningar deremot icke ens antydde, att i sådana fall, då för såld fastighet både viss köpesumma och årliga præstationer in natura blifvit betingade till vissa personer i deras lifstid, domaren skulle vara berättigad att, på sätt lagmannen Barthelsson uppgifvit sig hafva förfarit, i samråd med nämnden, bestämma det värde å fastigheten, hvarefter salu- och fastebrefs-kartorna samt lösen för fastebrefvet borde beräknas; och lagen således anvisat domaren endast två grunder för dessa afgifters bestämmande, nemligen antingen efter köpeskillingen, utan inberäkning af så kallade fördels- eller lagansförmåner, eller efter det värde, som vid sista bevillningstaxering blifvit egendomen åsatt, dock alltid med rättighet att, i händelse af skillnad emellan bevillningsvärdet och köpesumman, antaga det högre beloppet för det lägre, samt

en tredje grund ej behöfdes eller finge uppsökas och användas; måste, enligt advokatfiskals-embetets öfvertygelse, hvarje annan grund, som antoges för bestämmandet af stämplade pappersbeloppet och lösen för fastebref betraktas såsom lagstridig och godtycklig; dertill följaktligen äfven borde hänföras den af lagmannen uppgifna, hvars beskaffenhet visade sig bland annat deraf, att, då vid kartering af fastebrefvet den 7 Februari 1843 undantagsförmånerna blifvit beräknade till värde af 600 R:dr, dessa förmåner, vid kartering af det i och för samma köp utfärdade salubref, uppskattats till högst 349 R:dr 47 sk. 11½ r., hvadan lagmannen således, vid hvarje af dessa beräkningar, följt särskilda grunder, ehuru allenast en och densamma bort iakttagas: att lagmannen lika oriktigt och emot ordalydelsen tillämpat författningen, när köpeskillingen varit endast i penningar utförd, såsom det visade sig i afseende å fastebrefvet den 7 Maj 1839, för hvilket, enligt den vid förklaringen fogade uträkning, han fått lösen att uppgå till 81 R:dr 26 sk. banko, ehuru densamma, enligt taxan, rätteligen bort utgöra 62 R:dr 40 sk. samma mynt, så att, om ock meningen varit att förstnämnda summa borde utgå med 122 R:dr 15 sk. riksgäldssedlar, ägaren likväl fått godtgöra 28 R:dr 3 sk. mer än vederbort: att, hvad beträffade lagmannens yrkade rätt att å expeditionerna anteckna lösen och stämplade pappersafgiften i riksgäldssedlar, alla Chartæsigillatæ-förordningar, utfärdade efter 1802 års Realisationsförordning, äfvensom Kongl. taxan på expeditionslösen den 15 Maj 1821, upptogo ensamt banko såsom den myntsort, uti hvilken stämplade pappersafgiften, i fullkomlig öfverensstämmelse med sjelfva stämplade papperets valeur, likasom expeditionslösen, borde beräknas och åtecknas expeditioner, som utgifvas för att af vederbörande lösas; i följd hvaraf bruket att utföra dessa afgifter i annat mynt, eller evalverade till riksgäld, en myntsort, som Staten i fråga om allmänna afgifter numera icke erkände såsom gångbar, äfven om det uttryckligen och oförtydbart utsattes, att afgifterna voro i sistnämnda myntsort beräknade, redan innebure en oriktighet, förtjent af beifran, såsom stridande dels emot Kongl. Förordningen den 30 Januari 1778, hvilken stadgade, att å "allt" hvad vid Rätter och Domstolar parterna emot lösen meddelades, borde, vid hårdt ansvar, tecknas, huru mycket i gångbart mynt derför, jemte stämplade pappersafgiften, skulle erläggas, och dels emot 1821 års Expeditionstaxa, som bjöde, vid ansvar, att på framsidan af hvarje expedition lösen riktigt efter taxan och särskildt afgiften för stämpelpapper skulle tecknas: att åter, såsom å ifrågavarande fastebref ägt rum, anteckna afgifterna, som derför borde erläggas, femtio procent högre än stämplade papperets värde

och Expeditionstaxan stadgade, utan att på något sätt utmärka i hvilken myntsort, afgifterna borde betalas, eller att meningen verkligen vore, att de skulle utgå i riksgäldssedlar, en omständighet, hvilken vid sådant förhållande äfven torde undgå de flestes uppmärksamhet och påtagligen äfven vore derpå beräknad, för att, om möjligt, få dessa afgifter att utgå i bankomynt, med tillfälle till den undflygt, i händelse någongång förhållandet skulle upptäckas, att kunna på skenbart sätt åtminstone förklara handlingssättet, det vore ett tilltag i ändamål att, på vederbörande lagfartssökandes bekostnad, obehörigen öka inkomsterna af embetet, som icke borde få aflöpa utan ganska hårdt ansvar: att det af lagmannen, till försvar för omförmälda förfarande, uppgifna skäl, det menigheten i orten vore ovan vid bankoräkning, förfölle vid betraktande deraf, att derstädes, likasom i öfriga delar af riket, sannolikt icke andra sedlar vore allmänt gängse, än de som lydde å banko, och att denna menighet äfven erlade kronoutskylder i sistnämnda mynt, äfvensom att lagmannen sjelf, efter hvad af tillgängliga handlingar inhämtades, till och med å andra expeditioner, utgångna från häradsrätterne i domsagan, tecknade, såsom vederborde, lösen och chartasigillata-afgiften i bankomynt, hvadan således den hos menigheten föregifna ovanan vid bankoräkning endast skulle uppenbara sig i fråga om lösen för fastebref: att då, enligt hvad ett advokatfiskals-embetet företedt bevis innehölle, åtecknade lösen och stämplade pappersafgiften för fastebrefvet den 7 Februari 1843 måst till länsmannen i häradet, som innehade lagmannens tingsexpeditioner till utlemnande, erläggas med 23 R:dr 24 sk. banko, enär myntsorten icke varit å fastebefvet utsatt och beloppet uti förevisad expeditionslista funnits i bankomynt upptaget, samt af detta bestyrkta fall kunde slutas till de öfriga, det vore uppenbart, i hvilken afsigt lagmannen sålunda förfarit, att, i fråga om fastebref, lösen och chartasigillata-afgiften i riksgäldssedlar uträknats och i öfverensstämmelse dermed å sådana handlingar tecknats, utan att dock blifvit utmärkt i hvilken myntsort, de borde erläggas: och ändtligen att detta förfaringssätt, vid sammanställuing af lagmannens uppgift i förklaringen, att åtecknade lösen och stämplade pappersafgiften för omförmälda fastebref borde i riksgäldssedlar utgå, med det som lagmannen vidtagit för uppbörden af den påskrifna lösen å fastebrefvet den 7 Februari 1843, derför lagmannen fordrat i banko den lösen, som blifvit handlingarne åtecknad i riksgälds, väl skulle kunna hänföras till den förbrytelse, att lagmannen fordrat mera för expeditionen, än påskrifven lösen, hvilket embetsbrott såsom straff medförde tjenstens förlust, men, med antagande deraf, att, ehuru å fastebrefven icke blifvit utsatt den myntsort, i hvilken derå tecknade expeditions- och chartælösen borde utgå, densamma dock, likasom för Tingsexpeditioner i allmänhet, blifvit, på sätt Expeditionstaxa och Chartæsigillatæ-förordningar bjöde, utförd i banko, och att meningen varit, att beloppen äfven efter ziffran borde af vederbörande erläggas i sistnämnda mynt, i allt fall innefattade den lagöfverträdelse, att lagmannen uträknat och åtecknat fastebrefven annan och högre lösen, än Expeditionstaxan medgåfve, och sålunda utöfver rätta beloppet beräknat sig till godo, för fastebrefvet den 2 Oktober 1829, 2 R:dr 26 sk., för fastebrefvet den 1 Februari 1834, 3 R:dr 15 sk., för fastebrefvet den 20 Juni 1835, 4 R:dr 14 sk., för fastebrefvet den 7 Maj 1839, 93 R:dr 47 sk., samt för fastebrefvet den 7 Februari 1843, 7 R:dr 20 sk.; I följd hvaraf och då lagmannen, jemte det han för dessa fastebref tagit mer än laglig lösen, och derföre, enligt 4:de punkten af de vid slutet af Expeditionstaxan meddelade föreskrifter vore skyldig att, för hvarje af ifrågavarande fem fastebref, böta tjugu riksdaler, med tillhopa etthundra riksdaler banko, tillika vore öfverbevisad att under en, såsom det syntes, lång följd af år, hafva på ett olofligt, nästan svikligt sätt beredt sig tillökning uti inkomsterna af embetet till skada och förfång för parter, som haft att af honom utlösa fastebref, hvilket embetsbrott, likaledes vore af så svår beskaffenhet, att detsamma ej kunde med böter till högsta belopp försonas, advokatfiskals-embetet påstått, det lagmannen, för alla de felaktigheter vid beräkningen och utförandet af expeditions- och chartælösen för fastebref, hvarom han i detta mål vore öfvertygad, måtte, med stöd af 1 kap. 12 § Rättegångsbalken, i en bot dömas att mista sitt innehafvande häradshöfdinge-embete till viss tid; hvarförutan, och då upplyst vore, att lagmannen, för fastebrefvet den 7 Maj 1839, erhållit derå debiterade lösen, beräknad i riksgäldssedlar efter påskriften, men densamma äfven i sådan myntsort beräknad, med 28 R:dr 3 sk. nämnde mynt eller 18 R:dr 34 sk. banko öfversteg det belopp, lagmannen varit lagligen berättigad att såsom lösen för samma fastebref uppbära, samt, beträffande fastebrefvet den 7 Februari 1843, ådagalagdt vore, att lagmannen låtit uttaga derå påskrifna lösen, beräknad i bankomynt, äfvensom lagmannen icke gittat på något sätt göra ens troligt, att den å öfriga trenne nu ifrågakomna fastebref, debiterade lösen kommit honom tillhanda i annan myntsort än banko till de zifferbelopp, som funnos dessa fastebref åtecknade, advokatfiskals-embetet yrkat, att lagmannen måtte förpligtas återbära hvad i expeditions- och chartælösen för alla dessa fem fastebref blifvit af honom för mycket uppburet.

Uti den öfver sistnämnda memorial afgifna förklaring hade lagmannen Barthelson förmält, att han, af flera embetsgöromål sysselsatt, och i saknad af nödig tid för anställande af en sakriktig efterforskning om förhållandet samt dessutom slagen af ärendets bekymmersamma natur, vid besvarande af advokatfiskals-embetets förra memorial vidtagit den irriga utvägen att söka göra antagligt, det lösen för ifrågavarande fem fastebref blifvit i riksgälds åtecknad och uppburen, men att lagmannen, vid sedermera skedd grundligare efterforskning, dels genom påträffade enskilda anteckningar och dels genom erhållna upplysningar af lagmannens fordom hafde biträden, funnit, att riksgäldsberäkningen icke ägt rum, utan att ifrågakomna lösen, likasom all annan, blifvit i banko debiterad och uppburen, hvilket fel, om än icke uppsåtligt, ändock stadnade honom till last; äfvensom han icke heller ville bestrida de grunder, advokatfiskals-embetet antagit såsom riktigast i afseende å beloppet af lösen och chartæsigillatæ-afgiften för fastebref, hvadan äfven i detta fall fel eller misstag torde vara af lagmannen begånget; hvarjemte lagmannen, under förklarande, det han så mycket mindre kunde bestrida den yrkade återbäringsskyldigheten utaf hvad han högre än vederbort uppburit, som, ehvad än kunde lagmannen till last läggas, han likväl aldrig i verkligheten varit vän af otillbörlig vinst, endast önskade mildring i det ansvar, som för hans ofvanberörde förseelse blifvit yrkadt, och att från embetets mistning förskonas.

Efter sålunda parterne emellan slutad skriftväxling, är detta mål afgjordt genom Kongl. Hofrättens utslag den 19 Maj sistlidna år, innehållande: att "ehuru anledning förekommit, som skulle, sedan lagmannen Barthelson, på sätt han sjelf till en början uppgifvit, låtit lösen och afgift för stämpladt papper å en del af ifrågavarande fem fastebref antecknas i riksgäldssedlar, lagmannen uttagit de för fastebrefven sålunda debiterade belopp, såsom om de utgjort bankomynt, och således fordrat för nämnde fastebref mera, än påskrifven lösen; dock som lagmannen sedermera förklarat, att han endast af misstag uppgifvit sig hafva beräknat och påtecknat de ifrågavarande expeditionerna stämpladt papper och lösen i riksgäldssedlar, men att han sedermera genom noggrannare efterforskningar kommit till visshet derom, att han dervid, såsom i afseende på öfriga från Häradsrätterna i lagmannens domsaga utfärdade tingsexpeditioner, beräknat sådana afgifter i banko, vid hvilket förhållande och om än, på sätt det af advokatfiskals-embetet företedda betyg innehöll, för fastebrefvet den 7 Februari 1843 lösen blifvit erlagd med 23 R:dr 24 sk. banko, lagmannen i allt fall derigenom icke kunde anses hafva

fordrat högre lösen, än som varit expeditionen påtecknad; funne Kongl. Hofrätten, det lagmannen icke kunde till det för sådan förbrytelse stadgade ansvar fällas. Men alldenstund, genom hvad lagmannen sjelf vidgått och ej mindre advokatfiskals-embetet utredt och ådagalagt, än äfven handlingarne i öfrigt utvisade, lagmannen vore öfvertygad att hafva å de fem ifrågavarande fastebrefven antecknat och för dem uppburit så väl högre lösen, än enligt Kongl. Expeditionstaxan den 15 Maj 1821 vederbort, som ock större chartæsigillatæ-afgift, än som motsvarade det fastebrefven bilagda stämplade papper, och på sådant sätt, tillskansat sig, utöfver lagliga afgifter, för fastebrefvet den 2 Oktober 1829, 2 R:dr 26 sk., för fastebrefvet den 1 Februari 1834, 3 R:dr 15 sk., för fastebrefvet den 20 Juni 1835, 4 R:dr 14 sk., för fastebrefvet den 7 Maj 1839, 93 R:dr 47 sk., deraf dock lagmannen, såsom ofvan är vordet utredt, uppburit allenast 18 R:dr 34 sk., samt för fastebrefvet den 7 Februari 1843, 7 R:dr 20 sk.; fördenskull och emedan det embetsbrott, som sålunda låge lagmannen till last, att hafva för af honom å embetets vägnar utfärdade fastebref beräknat och uttagit högre lösen och afgift för stämpladt papper, än som med gällande författningar varit öfverensstämmande, om det ock icke må, emot lagmannens nekande, anses med full bevisning ådagalagdt, att sådant skett uppsåtligen, för att till parters förfång bereda sig olaglig vinning af embetet, likväl måste, vid betraktande af ej mindre den längre tid ett slikt missbruk fått fortfara, eller, så vidt i detta mål förekommit, från år 1829 till år 1843, än äfven de för lagmannen och domare-embetets anseende i allmänhet menliga förhållanden, hvarunder samma missbruk ägt rum, och hvilka, i förening med de i öfrigt besvärande omständigheter, som under skriftvexlingen i detta mål emot lagmannen inlupit, utesluta möjligheten af missförstånd hos honom om författningarnes tillämpning, hänföras till sådan uppenbar vårdslöshet vid domare-embetets utöfning, derför, enligt 1 kap. 12 § Rättegångsbalken, urbota bestraffning följa borde; pröfvade, i förmågo af nämnde lagrum samt ofvanåberopade Expeditionstaxa, Kongl. Hofrätten rättvist döma lagmannen Barthelson, som gjort sig skyldig att, för hvartdera af de ifrågakomna fastebrefven, böta tjugu riksdaler banko eller tillhopa etthundra riksdaler samma mynt, men, för hvad honom i öfrigt i afseende härå till last låg, ansetts till urbota bestraffning förfallen, att i en bot för de embetsfel, hvarom han i detta mål blifvit öfvertygad, varda från utöfningen af sitt innehafvande häradshöfdinge-embete och dermed förenade löninkomster på sex månader skiljd; hvarförutan det ålåge lagmannen att till vederbörande återbära hvad han, såsom förr nämndt vore, i expeditions-

och chartæ-lösen för mycket uppburit, med de här ofvan anmärkta belopp, nemligen för fastebrefvet den 2 Oktober 1829 två R:dr 26 sk., för fastebrefvet den 1 Februari 1834 tre R:dr 15 sk., för fastebrefvet den 20 Juni 1835 fyra R:dr 14 sk., samt för fastebrefven den 7 Maj 1839 och den 7 Februari 1843 tjugusex R:dr 6 sk. allt banko."

Hvad åter angår öfriga anmärkningsmålen, deri tilltalade blifvit dels för olaga domslut och dels för andra embetsfel eller försummelser sakfällde, hafva förseelserna kunnat anses försonade med bötes-ansvar, jemte skadeersättning, när sådan ifrågakommit, och i vissa fall haft endast sistnämnda påföljd; äfvensom i andra fall, utan någondera påföljden, ogillande omdömen öfver åtalade förfaranden ändock blifvit af öfverdomaren uttalade. Förhållandet härutinnan upplyses vidare genom efterföljande sammandrag af alla de anmärkningsmål, hvilka, hos Rikets Hofrätter afdömda år 1846, slutat med ansvar å de tilltalade, eller annan för dem nödig ansedd rättelse, nemligen:

	Kongl. Svea Hofrätt.	Kongl. Göta Hofrätt.	Kongl. Hofrätten öfver Skåne och Blekinge.	Summa.
För olaga dom eller beslut i tvistemål eller brottmål	5	8	2	15
För försummelse med handlingars eller domböckers insändande, eller förseelser emot expeditionstaxan	36	7	1	44
För andra fel eller försummelser i embetsutöfning	5	8	2	15
Summa	46	23	5	74
Härtill komma de mål, uti hvilka de angifne blifvit frikände, dels genom utslag	6	4	1	11
dels derigenom, att målet afskrifvits eller utan pröfning fått förfalla	3	4	—	7
Summa	9	8	1	18
Summa summarum	55	31	6	92

De

De i dessa mål tilltalade hafva likväl, enär åtskillige ibland dem förekommit två eller tre gånger, icke varit flera än 79, hvaraf i Kongl. Svea Hofrätt 44 och i Kongl. Göta Hofrätt 29, men i Kongl. Hofrätten öfver Skåne och Blekinge lika med målens antal eller 6. I afseende på denna märkbara olikhet Hofrätterna emellan bör nämnas, att i den sistnämnda antalet af oafgjorda anmärkningsmål varit jemnförelsevis något större, och att i Kongl. Svea Hofrätt uti beräkningen ingått icke mindre än 29, af advokatfiskals-embetet anmälda emot domare, som försummat att inom föreskrifven tid insända nästförutgångna årets domböcker, en förseelse, som i de andra Hofrätterna i allmänhet icke åtalas, förr än vederbörande, särskildt anmanade att sin åsidosatta skyldighet härutinnan fullgöra, med fortfarande underlåtenhet deraf beträdas. Under årets lopp har deremot ingen enskild person blifvit, för falsk eller obehörig angifvelse emot domare eller annan embetsman, till ansvar fälld.

Enligt Grundlagens, med Instruktionen gemensamma, föreskrift åligger det Justitie-ombudsmannen att "utreda lagskipningens tillstånd." Såsom bidrag dertill torde, på sätt redan är nämndt, få räknas den i årsberättelsen och vidare här ofvan, dels utförligen och dels i sammandrag aflagda redovisning, huruledes anmärkningsvärda fel och oordningar i lagskipningen blifvit åtalade samt under loppet af åren 1844, 1845 och 1846 pröfvade och bedömda. Dessa åtalade tilldragelser utgöra dock endast mörka punkter i lagskipningen, för utredande af hvars tillstånd alltså fordras, att de förra sammanställas med dess verksamhet i det hela under den tid, de ägt rum. Då i allmänhet kan antagas, att enhvar timat ett eller två år förr, än åtalet blifvit afgjordt, falla de, åtminstone till större delen, inom åren 1841 till och med 1844. I fortsättning af hvad flera äldre årsberättelser innehålla, förekommer i den sist afgifna, pag. 61 och följande, en allmän öfversigt af domstolarnes och öfriga judiciella embetsmyndigheters göromål under nyssnämnde fyra år, sammandragen med hufvudsaklig ledning af de till Kongl. Maj:t ifrån Hans Exellens Hr Justitie-statsministern inkomna berättelser om justitieförvaltningen i riket, samt för öfrigt grundad å särskildt inhämtade upplysningar. Denna öfversigt, genom hvars framläggande jag sökt, så vidt möjligt varit, fullgöra hvad i ofvannämnde hänseende mig ålegat, och till hvilken derföre vördsamt hänvisas, omfattar ifrågavarande tidsrym-

den, den sednaste, som nu är öfverskådlig, och lemnar således tillfälle till anställande af den jemförelse, som här åsyftas.

En sådan jemförelse synes mig otvifvelaktigt lägga i dagen, att lagskipningen och de mångfaldiga grenarne af dess vidsträckta verksamhet i det hela förete den ordning och drift, hvarå rättmätiga anspråk kunna göras: att undantagen derifrån varit till antalet få och till beskaffenheten merendels af ringare vigt; och att fördenskull de lagskipande i allmänhet måtte anses, genom fortfarande upplysning, rättrådighet och nit, hafva uppfyllt sina, för samhället och enskilda, maktpåliggande pligter och sålunda förtjena den aktning och det förtroende, hvaraf de äfven tillförne varit i åtnjutande.

Den, enligt Instruktionens 17 §, Justitie-ombudsmannen åliggande skyldighet, "att inhämta fullständig kunskap om anledningarne till åklagade personers häktande", har ej heller blifvit åsidosatt; hvilket, såsom jag förmodar, torde bevittnas dels af den speciella redogörelsen för Embetets förvaltning, dels af öfriga dertill hörande och för Rikets Höglofl. Ständers Lagutskotts närmare granskning tillgängliga handlingar.

Uti ofta åberopade, sednast afgifna årsberättelsen, der, i sammanhang med ofvannämnda allmänna öfversigt af lagskipningen, pag. 69, en mera speciel uppgift lemnas angående de för brott, som å lif gå, slutligen dömda personer åren 1841 till och med 1844, meddelas sedermera, pag. 71 och följande, summariska uppgifter för hvartdera af dessa år: 1:o å de brott, som af dömde och å fästningarne och arbetsinrättningarne förvarade fångar blifvit begångna; 2:o å antalet fångar ej mindre å nämnde ställen, än i öfriga straff-fängelser, vid pionnier- och arbetskorpserna, samt i länshäktena och större städers häkten, under hela året; och 3:o å alla dömda fångars antal vid hvartdera årets slut; dessa uppgifter åtföljda slutligen af en sammandragen uppgift å antalet af de till fästningarne och korrektionsinrättningarne dömda fångar, ifrån och med år 1825 till och med år 1844, såsom det vid slutet af hvarje år befunnits. Under vördsamt åberopande af de iakttagelser och erinringar, som i berättelsen vidare rörande detta ämne anföras, så ock af hvad min vid sistförlidna riksdag framlagda berättelse angående fångvården och fängelsernas beskaffenhet innehåller, är för den sednast förflutna tiden endast att tillägga, att sedan, i följd af Kongl. Maj:ts före samma riksdag gifna förordnanden, nybyggnad af länsfängelser i hufvudstaden och å flera orter samt förändring af dessa fängelser å andra ställen hade blifvit börjad, nya fängelser redan äro färdigbyggda och till begagnande upplåtna: i hufvudstaden för Stockholms län, i Linköping för Östergötlands län, i Christianstad för Christianstads län, i Carlstad för Wermlands län och i Gefle för Gefleborgs län; äfvensom nytt fängelse i Falun för Stora Kopparbergs län finnes nära sin fullbordan; varande för öfrigt och ytterligare sådana fängelser under byggnad: i Carlskrona för Blekinge län, i Wexiö för Kronobergs län och i Wenersborg för Elfsborgs län, samt förändring och utvidgning af Skaraborgs länsfängelse i Mariestad likaledes företagen.

Då Regeringsformen ålade Justitie-ombudsmannen att, jemte redogörelse för hans Embetsförvaltning, "anmärka Lagars och Författningars brister och uppgifva förslag till deras förbättring," tvifvelsutan en ibland de vigtigaste af alla Embetet tillhörande pligter, hade Lagstiftarne säkerligen tagit i betraktande svårigheten för honom att uppfylla denna pligt, ehvad man afsåg dess föremål eller den pligtskyldiges förmåga och möjligheten för honom att deråt egna den tid och det arbete, ämnets vigt fordrade. Redan uti min vördsamma berättelse till 1840 och 1841 årens riksdag, är denna tanka uttalad. I hvad mån en sådan pligt blifvit, efter min förmåga, uppfylld, ej mindre vid samma riksdag än vid den derpå följda af åren 1844 och 1845, hafva Rikets Höglofl. Ständer Sjelfve ägt tillfälle att bedöma. De framställningar och förslag, hvilka vid dessa begge riksdagar blifvit Rikets Höglofl. Ständers omprövning underställda, hafva hufvudsakligen och till största delen gått i den syftning att, under särskilda af Lagstiftande Makten förordnade, snart fyratioåriga förberedningar till öfverseende och omarbetning af vårt hela lagverk, hvarigenom dess vidlådande brister skulle kunna på en gång afhjelpas, undanrödja de väsentliga bristerna särdeles i brottmålslagarna, och tillika främja öfvergången till ett bättre och med tidens fordringar öfverensstämmande lagsystem. Åt mitt åliggande härutinnan är under tiden en mera omfattande riktning gifven, sedan, i anledning af Rikets Höglofl. Ständers, vid förstnämnda riksdag, yttrade önskan, att Deras ombud finge deltaga i den ytterligare granskning af de utaf en redan år 1811 tillsatt kommitté uppgjorda förslag till allmän civil- och brottmålslag, som då ansågs nödig innan desamma kunde i grundlagsenlig ordning handläggas, Kongl. Maj:t den 30 Mars 1841 beslutit förordnande af en Lagberedning för nämnda ändamål, med rättighet för Justitie-ombudsmannen att deltaga i granskningen af denna Berednings arbeten; likasom och efter det Kongl. Maj:t, vid sistför-

lidna riksdag, aflåtit Dess nådiga Propositioner till Rikets Ständer angående den del af Beredningens arbeten, som då blifvit fulländad, och hvarom här nedan vidare skall förmälas, Kongl. Maj:t under den 31 Januari 1845 förordnat en ny Lagberedning för ännu återstående granskningsarbetet samt i nåder behagat kalla Justitie-ombudsmannen att vara ledamot i denna Beredning och deltaga i dess öfverläggningar i den mån hans öfriga embetsgöromål det medgåfve.

På sådant sätt hafva förändrade tider och förhållanden åt denna del af embetsutöfningen lemnat en anvisning, som utan tvifvel äfven bör iakttagas. Den slutliga beredning och derpåföljda grundlagsenliga behandling, som det ena af omförmälda lagförslag sedan 1840 och 1841 årens riksdag undergått, torde nemligen göra lika litet lämpligt, som behöfligt, att vidare eftersöka och utreda partiella brister i nu gällande lagar rörande den gren af lagstiftningen, hvarom samma lagförslag handlar, utan synes fastmera, efter sålunda förutgången handläggning, tiden vara inne att uppfatta det stora och vigtiga ämnet i hela sin vidd, åt hvilket Konung och Rikets Ständer redan länge egnat en synnerlig uppmärksamhet.

Deltagande i förberedande åtgärderna till omförmälda mål, såsom vid sistförlidna riksdag äfven inberättades, och biträdande hufvudsakligen det ifrågavarande slutliga lagförslaget, bör jag derföre nu icke underlåta att befordra dess vidare och ändtliga handläggning.

Samtidigt med stiftelsen af nu gällande Grundlagar hade Rikets Ständer insett och erkänt behofvet af en ny och förbättrad Civil- och Brottmålslag, samt derom gjort framställning hos Kongl. Maj:t, som under den 14 April 1811 förordnat ofvannämnda Kommitté, för att utarbeta de för sådant ändamål nödiga förslag. Sedan till Kongl. Maj:t denna Kommitté den 15 Mars 1815 afgifvit underdånigt betänkande, deruti, med afseende å då förestående utarbetning af förslaget till en förbättrad brottmålslag, Kommitteen sökt visa de olägenheter, som åtföljde flera af nu antagna bestraffningssätt, samt derföre, jemte erinran, att bötesstraff kunde ifrågakomma sparsammare än hittills, trott sig böra tillstyrka, att kroppsstraff i allmänhet måtte försvinna och i stället fängelse samt arbete och korrektionsstraff få användas, behagade Kongl. Maj:t, genom nådig Proposition den 19 April samma år till Rikets då församlade Ständer, gifva tillkänna, "att Kongl. Maj:t funnit omförmälda betänkande till alla delar instämma med hvad rättsläran och öfriga en vis

lagstiftnings grunder fordrade, och derföre velat detta betänkande Rikets Ständer proponera"; hvaruppå Rikets Ständer under den 11 nästderpåföljde Juli svarade, "att De, efter en granlaga pröfning af Lagkommitteens yttrande och hvad Kongl. Maj:t Sjelf täckts meddela, instämt deri, att rättslärans och en vis lagstiftnings grunder till alla delar talade för förslagets antagande, och att Rikets Ständer derföre velat lemna Lagkommitteen öppet att, efter sådan plan, föreslå så beskaffade bestraffningar, som instämde med närvarande tids hyfsning och som, skiljda ifrån förra tidens barbari, voro afpassade efter en bättre bildning, till upplysning och till känsla hos hvarje individ af dess eget värde."

Sålunda af Lagstiftande Makten bemyndigad, hade Lagkommitteen fortsatt sina arbeten samt, efter utgifvande af sitt förslag till civillag, slutligen äfven framlagt förslaget till brottmålslag; hvaruppå, i anledning af de emot sistnämnda förslag framställda anmärkningar, dels af Universiteten i Riket, hvilkas utlåtande blifvit infordradt, dels ock af enskilda personer, Kommitteen ånyo tagit förslaget under öfvervägande och, då vissa förändringar deri ansetts af nöden, afgifvit ett ytterligare, i enlighet dermed revideradt förslag. Jemte urskiljande och indelning af alla dithörande ämnen, hade Kommitteen, hvad straffsystemet angår, hufvudsakligen förblifvit vid sina först tillkännagifna åsigter. Utom det att de flera särskilda i nu gällande lag stadgade straffsätt, såsom landsförvisning, ärelöshet, i allmän och oinskränkt bemärkelse tagen, afbön inför Rätta och de så kallade skamstraffen i allmänhet, hvartill icke utan skäl den uppenbara eller offentliga kyrkoplikten blifvit räknad, på anförda grunder ansetts icke böra äga rum, hade, vid bestämmande af kroppsstraff, jemväl spö- och ris-straffen blifvit alldeles uteslutna, men fängelse vid vatten och bröd bibehållits, dock med förändring i afseende å dess verkställighet; för öfrigt och i allmänhet hade antagits så kallade frihetsstraff af tvänne slag: "straff-arbete och fängelse", med tillämpning af det ena eller andra efter brottets svårare eller lindrigare beskaffenhet.

Sedan Lagkommitteens slutliga förslag, likasom förut dess förslag till civillag, undergått granskning af Rikets Hofrätter och Konungens Högsta Domstol, samt en, uppå Rikets Ständers vid 1834 och 1835 årens riksdag anmälda önskan, af Kongl. Maj:t tillsatt särskild Kommitté uppgjort jemförelse emellan nu gällande lagar och de upprättade förslagen; hade Kongl. Maj:t, vid 1840 och 1841 årens riksdag, till Rikets Ständer öfverlemnat denna lagstiftningsfråga i hela dess vidd, med tillkännagifvande af de hinder, som mött för afgifvande af nådig Proposition om lagförslagens slutliga

pröfning; vid hvilket förhållande Rikets Ständer funnit någon åtgärd till granskning eller antagande af lagförslagen ej heller kunna, å Deras sida, under dåvarande riksdag vidtagas, men tillika, "då hela landet fästade högsta vigt vid frågan om ett förbättradt lagverk, särdeles i afseende å brottmålslagstiftningen, der behofvet deraf blefve med hvarje dag mera bjudande," och då Rikets Ständer för sin del ansåge en ytterligare granskning af förslagen vara af nöden, innan de till hufvudsaklig pröfning förekomme, såsom redan förmäldt är, hos Kongl. Maj:t i sådant afseende gjort den hemställan, i anledning hvaraf Kongl. Maj:t förordnat ofvannämnda Lagberedning till lagförslagets ytterligare öfverseende och granskning.

Den Lagberedning, hvilken sålunda trädt i verksamhet, hade, under den 16 December 1842, affattat och sedermera till Kongl. Maj:t i underdånighet insändt särskilda betänkanden, ibland hvilka ett "angående de straff, som i ny allmän Kriminallag borde bestämmas," samt derefter den 23 November 1844 till Kongl. Maj:t i underdånighet öfverlemnat ett fulländadt förslag till sådan lag, jemte förslag till särskild lag om verkställighet af de i den förra antagna fängelsestraff, äfvensom till de öfriga författningar, hvilka Beredningen ansett böra i sammanhang med den föreslagna nya kriminallagen införas. Afvikande ifrån Lagkommitteens reviderade lagförslag, hvad straffsystemet angår, hufvudsakligen deruti, att bestraffning med fängelse vid vatten och bröd blifvit utesluten samt den af Lagkommitteen, i afseende å de så kallade frihetsstraffen, utmärkta skillnad emellan "straffarbete och fängelse" likaledes upphäfven, omfattade Beredningens förslag för öfrigt samma straffsystem, som det förra, och uppställde således, såsom "allmänna straffarter": 1:o Dödsstraff; 2:o Frihetsstraff, eller fängelse i sju grader, i den första på lifstid, i de följande på längre och kortare tid intill den i sjunde graden bestämda af minst tretio dagar; och 3:o Böter; samt dessutom såsom "särskilda straff för embetsmän:" a) afsättning och b) mistning af embetet; hvarjemte, i afseende å vissa brott, den särskilda påföljd skulle stadgas, att de dömde ej må i allmänna värf brukas.

Slutligen och enligt hvad förhandlingarne vid sistförlidna riksdag gifva vid handen, hade Kongl. Maj:t, genom nådig Proposition till Rikets Ständer af den 17 December 1844, till Rikets Ständers antagande föreslagit en ny Strafflag, hufvudsakligen i öfverensstämmelse med nyssnämnda af Lagberedningen i underdånighet insända förslag till sådan lag, med de få afvikelser i öfrigt, hvilka Kongl. Maj:t, enligt bilagdt utdrag af Statsrådets protokoll,

beslutat; hvarjemte Kongl. Maj:t, medelst ytterligare Proposition af den 19 i samma månad, till Rikets Ständers antagande öfverlemnat det af Lagberedningen upprättade förslaget till särskild lag om verkställighet af de i Strafflagen stadgade fängelsestraff, dock med de förändringar, Kongl. Maj:t, på sätt likaledes vidfogadt utdrag af Statsråds-protokollet, ansett af nöden, och under tillkännagifvande tillika, att denna särskilda lag ej borde gå i verkställighet, utan i förening med Strafflagen.

I anledning af samtliga Riksståndens remiss af dessa Kongl. Maj:ts nådiga Propositioner till Lagutskottet, för att utlåtande deröfver afgifva, hade Lagutskottet till Rikets Ständer inkommit med sitt betänkande, deri Utskottet, — som, enär förslaget till Strafflag hvilade på vissa bestämda, i särskilda kapitel upptagna grunder, trott sig i första hand böra underställa Rikets Ständers pröfning de af dessa grunder, hvilka hade det väsentligaste inflytande på sjelfva Lagen, — således upptagit dessa ämnen, afhandlade i Lagens 2 och 6 kapitel, af hvilka det förra, jemfördt med särskilda lagen om verkställighet af fängelsestraff, bestämde "de straff, som efter lagen ådömas må," eller det "straffsystem", man sökte införa, och det sednare åter talade "om de allmänna grunder, hvarefter straff mätas skola, så ock om nedsättning eller förändring af straff i vissa fall", samt uppställde dermed det så kallade "latituds-systemet" vid straffmätning; efter fullständig utredning af hvilka ämnen, sådana de äro i lagförslagen uppfattade och utförda, samt med vidare utveckling deraf i vissa delar, Utskottet, som ansett det vara af största vigt för sakens framgång och möjligheten att komma till målet, att Rikets Ständer, om än en fullständig granskning af förslagen vid då varande riksdag icke medhunnes, ändock uttalade sitt omdöme öfver de grundvalar, hvarpå förslagen blifvit byggda, trott sig böra till Rikets Ständer särskildt framställa hufvudgrunderna till den föreslagna Lagen samt, i följd deraf och då Utskottet för sin del godkänt dessa hufvudgrunder, så vidt de innefattades i ofvannämnde granskade delar af lagförslagen, samma hufvudgrunder till Rikets Ständers antagande hemställt.

Med bifall till detta Betänkande och till hvad Lagutskottet uti ett ytterligare, nära riksdagens då tillkännagifna slut, afgifvet utlåtande tillstyrkt, hade Rikets Ständer, ehuru en fullständig granskning och pröfning af de med Kongl. Maj:ts ofvannämnda nådiga Propositioner öfverlemnade Lagförslag icke medhunnits, likväl, med erkännande af behofvet af en ny brottmålslag, funnit godt "antaga de hufvudgrunder derför, som innefattades i 2 och 6 ka-

pitlen af förslaget till ny Strafflag samt i den föreslagna särskilda Fängelselagen, nemligen:

a) att allmänna straffarterna böra vara: 1 dödsstraff; 2, 3, 4, 5, 6, 7 och 8, fängelse i sju grader; samt 9 böter;

b) att fängelsestraffen böra vara: första grad, på lifstid; andra grad, från åtta till och med tio år; tredje grad, från sex till och med åtta år; fjerde grad, från fyra till och med sex år; femte grad, från två till och med fyra år; sjette grad, från sex månader till och med två år; sjunde grad, från och med tretio till och med etthundraåttatio dagar;

c) att fängelsestraffen skola undergås i allmänna straffanstalter, inrättade dels till ensamhetsfängelse, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det så kallade Philadelphia-systemet, dels till gemensamhetsfängelse, i hufvudsaklig likhet med det så kallade Auburn-systemet;

d) att till en början och i den mån tillfälle dertill gifves, ensamhetsfängelse skall begagnas för dem, som dömas till fängelse i sjunde eller sjette grad;

e) att, då de i lagen bestämda fängelsestraff verkställas i ensamhetsfängelse, en viss del af strafftiden skall afkortas;

f) att böter skola i allmänhet i lagen bestämmas till ett visst minsta och högsta belopp, dock med förbehåll att för särskilda fall, der så pröfvas nödigt, härifrån göra undantag;

g) att böter, vid saknad tillgång till deras gäldande, skola förvandlas till fängelse, som dock bör vara af lindrigare art, än det fängelse, hvilket såsom urbota straff ådömes;

h) att, utom förstnämnda allmänna straffarter, vissa brott jemväl må beläggas med den särskilda påföljd, att den dömde ej må i allmänt värf brukas;

i) att härförutan särskilda straff för embetsmän böra vara: 1 afsättning; 2 mistning af embete;

k) att domaren skall äga att, inom vissa i lagen utsatta gränsor, mäta straffet efter brottets beskaffenhet samt dervid förekommande mildrande eller försvårande omständigheter;

l) att denna åt domaren lemnade latitud vid straffmätningen icke blott må gälla inom en viss straffart eller grad deraf, utan bör äfven, i de fall, der sådant pröfvas nödigt, i lagen utsträckas till mer än en straffart eller grad.

I det föregående är ådagalagdt, huruledes Rikets Höglofl. Ständer, efter att hafva väckt frågan om allmänna lagarnes öfverseende och förbättring fort-

fortfarande egnat sin uppmärksamhet och sina omsorger åt denna vigtiga samhällsangelägenhet samt, i hvad på Dem berott, velat främja densamma; och det må icke förtigas, att för detta ändamål betydliga understöd och årliga anslag af statens medel, i följd af Rikets Höglofl. Ständers beslut, blifvit anordnade och utgått. Det är likväl tvänne tillfällen under tiden, som i synnerhet kunna bemärkas. Då frågans skick det medgifvit, hafva nemligen Rikets Höglofl. Ständer ej eller tvekat att uttala sin mening angående vissa hufvudgrunder i afseende å brottmålslagstiftningen, "der behofvet af förbättring blefve med hvarje dag mera bjudande." Så erkändes vid Riksdagen år 1815 det då föreslagna nya straffsystemet, "såsom öfverensstämmande med rättslärans och en vis lagstiftnings grunder", med tillåtelse till lagens utarbetning efter sådan plan. Så antogs slutligen, tretio år sednare, vid 1844 och 1845 årens riksdag samma, med vissa förändringar uppställda straffsystem, i det omsider fulländade och till grundlagsenlig behandling öfverlemnade lagförslaget utfördt och tillämpadt; och längre kunde frågan då icke komma, när tiden ej medgaf förslagets fullständiga granskning och pröfning.

Om nu, å ena sidan, medgifves, att så väsentliga förändringar i ett lands lagstiftning, som det föreslagna nya straffsystemet åsyftar, icke böra tillvägabringas förr, än de blifvit med noggranhet skärskådade, samt öfvertygelsen om deras nytta och lämplighet är befästad; bör, å den andra, icke kunna bestridas, att, i förevarande fall, dessa vilkor må anses fullkomligen uppfyllda genom de långvariga och omsorgsfulla förberedande åtgärderna samt Lagstiftande Maktens redan tillkännagifna och under tretio år bibehållna omdömen. Alla omständigheter synas alltså förena sig till förverkligande af den förhoppning, att, vid innevarande riksmöte, den stora och vigtiga frågan må kunna lyckligen lösas och afslutas, om Rikets Höglofl. Ständer behaga åt densamma lemna lika sorgfällig uppmärksamhet som tillförne.

Under sådana förhållanden och ehuru otvifvelaktigt lärer förväntas, att Kongl. Maj:t täckes förnya Sina vid förra riksdagen afläta nådiga Propositioner rörande denna fråga, måtte det likväl få anses såsom min oeftergifliga pligt att verka till samma mål och att derföre, såsom härmed sker, till Rikets Höglofl. Ständers grundlagsenliga pröfning och till antagande, oförändradt eller med nödiga befinnande ändringar, vördsamt hemställa det ifrågavarande till Kongl. Maj:t af Lagberedningen i underdånighet öfverlemnade förslag till ny Strafflag, tillika med Beredningens förslag till särskild Lag om verkställighet af de i den förra föreslagna fängelsestraff; i hvilket afseende dessa för-

slag, med dertill hörande motiver, protokoll och af vissa Beredningens ledamöter afgifna reservationer, varda härjemte bilagda.

Att här vidare utveckla de af Lagberedningen antagna hufvudgrunder för omförmälda förslag, hvad straffsystemet angår, torde destomindre behöfvas, som de redan äro Rikets Höglofl. Ständer bekanta, såsom i Deras Lagutskotts vid sistförlidna riksdag afgifna Betänkande på det fullständigaste och mest upplysande sätt utredda; och hvilket allt lärer, vid frågans förnyade handläggning, tagas i öfvervägande. Det vill äfven, i betraktande af förhandlingarne vid samma riksdag, synas öfverflödigt att tillåta sig någon erinran emot omförmälda hufvudgrunder; men då en skiljaktig mening i detta hänseende blifvit uti den af mig till Lagberedningen aflemnade reservation tillkännagifven, nemligen i fråga om fängelsestraffen och deras beskaffenhet, och då min öfvertygelse härutinnan ännu är oförändrad, utber jag mig endast att vördsamt få åberopa denna särskilda mening, såsom den blifvit i reservationen, pag. 171 och följande, uppfattad.

Beträffande de öfriga i Lagförslaget uppställda hufvudgrunder och "allmänna bestämmelser", hvarom 1, 3, 4, 5, 7 och 8 kapitlen handla, äfvensom Förslagets återstående kapitel "om särskilda brott och deras bestraffning"; torde ock finnas tillräckligt att vördsamt hänvisa till de dels af f. d. Lagkommitteen och dels af Lagberedningen anförda motiver, jemte det att härvid i vissa delar, för mig enskildt, likaledes åberopas hvad ofvannämnde reservation vidare, rörande dessa ämnen, innehåller.

Den af Kongl. Maj:t, såsom ofvan förmäldt är, år 1845 förordnade nya Lagberedning, hvilken det ålegat att öfverse och granska de öfriga af f. d. Lagkommitteen uppgjorda Lagförslag, angående dels civillagen och dels rättegångsordningen i allmänhet, har, under sedermera förflutna tiden, förehaft och fulländat granskningen af de till den förra hörande Giftermåls-, Ärfda-, Jorda- och Byggninga-balkarne; i följd hvaraf nytt förslag till dessa är upprättadt och, åtföljdt af motiver samt åtskillige ledamöters afgifna reservationer, redan under tryckning, så att af Civillagförslaget endast Handelsbalken återstår. Varande Beredningen nu sysselsatt med öfverseende af Rättegångsordningens särskilda delar, eller Utsöknings- och Rättegångsbalkarne.

Då anledning icke är, att Civillagförslaget, vid denna riksdag, skall af Lagstiftande Makten upptagas och behandlas, inskränker jag mig, i afseende å nämnde Lagförslag, till denna vördsamma anmälan om fortgången af Lagberedningens arbeten. Men ehuru ej heller är att förvänta, att de ämnen, som tillhöra Utsöknings- och Rättegångsbalkarne, i sin helhet nu komma under handläggning och pröfning, synas särskilda omständigheter föranleda dertill, att ett af dessa ämnen icke destomindre må kunna, skiljdt ifrån de öfriga, hufvudsakligen skärskådas och afgöras, nemligen frågan angående indragning af vissa allmänna domstolar; hvilken fråga tillförne vid flera tillfällen utgjort föremål för Rikets Höglofl. Ständers öfverläggningar och beslut, och hvarom derföre här nedan göres vördsam framställning.

Sedan Rikets Höglofl. Ständer, vid riksdagen åren 1828—1830, efter derom väckt motion och enligt Deras Lagutskotts tillstyrkande, fattat det beslut, att Kämnersrätter i de städer, der sådana finnas, äfvensom Lagmansrätter och Riddaresynerätter, såsom öfverflödiga och mindre lämpliga, skulle upphöra, samt tillika gillat och antagit det i förening dermed af Lagutskottet utarbetade förslag till upphäfvande eller ändring af åtskilliga lagens rum, så ock till Kongl. Maj:t, jemte förslagets insändande, öfverlemnat att meddela de reglementariska föreskrifter, som kunde finnas nödiga för Stadsdomstolarnes organisation på flera afdelningar, der behofvet så påkallade; men detta lagförslag icke före riksdagens slut hunnit att, på sätt grundlagen föreskrifver, undergå granskning af Konungens Högsta Domstol, samt följaktligen kommit att förfalla; hade, vid 1834 och 1835 årens riksdag, då samma fråga åter uppstått, Rikets Höglofl. Ständer, med bifall till Deras Lagutskotts betänkande, stannat i lika beslut, som å förra riksdagen, samt till Kongl. Maj:t insändt det sålunda beslutade lagförslaget, hvilket, granskadt i Högsta Domstolen, af Dess flesta Hrr ledamöter blifvit tillstyrkt, dock med åtskilliga nödiga ansedda och derföre äfven tillstyrkta ändringar; hvaremot Kongl. Maj:t, i anseende till ifrågavarande ämnets, hvad Lagmansrätternas indragning beträffar, inflytande och inverkan på lagen och gällande rättegångsordning, och då förslaget till civillag, deri Lagmansrätterna icke voro bibehållna, förmodades snart komma under pröfning, förklarat Sig ej finna tillräckliga skäl att för det dåvarande, oberoende af nya Lagförslaget i dess helhet, särskild pröfning af detta ämne företaga; derföre Kongl. Maj:t vägrat sanktion å hvad Rikets Ständer föreslagit så väl om Lagmansrätternas indragning, som ock, i sammanhang dermed, rörande Riddaresynerätter och Kämnersrätter. När deruppå, vid 1840 och 1841 årens riksdag, frågan ånyo förekommit, och Lagutskottet framlagt ett nytt Lagförslag, i hufvudsaken lika med de

förut beslutade, men med iakttagande af de flera förändringar deri, som Högsta Domstolens pluralitet vid förutgångna riksdagen anmärkt och tillstyrkt, hade Rikets Ständer likaledes fastställt detta nya Lagförslag angående ifrågavarande domstolars indragning, samt, jemte dess insändande, till Kongl. Maj:t öfverlemnat att bestämma de flera verkställighetsåtgärder, som kunde pröfvas nödiga; hvilket lagförslag, likasom vid förra tillfället, Högsta Domstolens fleste Hrr ledamöter tillstyrkt, med vissa förändringar, innefattade i underdånigt förslag till kontraproposition, men Kongl. Maj:t, som med afseende på de verkningar, Lagmansrätternas indragning skulle åstadkomma, icke funnit tillräckliga skäl att då införa förändringen, således äfven för det dåvarande vägrat att bifalla. Slutligen och då hos Rikets Höglofl. Ständer, vid sistförlidna riksdagen, samma fråga för fjerde gången blifvit väckt, hade, efter dess handläggning af Lagutskottet, meningarne inom de Höglofl. Riksstånden synts, likasom tillförne, i allmänhet sammanstämma deri, att meranämnde domstolar måtte afskaffas och rättegångsinstantierna således inskränkas till blott trenne; hvaremot, i fråga om sättet, huruledes en sådan förändring skulle kunna tillvägabringas, den skiljaktighet i meningarne yppats, att, under det tvänne Respektive Riksstånd bifallit Lagutskottets afgifna betänkande, att, under åberopande af de skäl, Rikets Ständer tillförne andragit, frågan, såsom erfordrande närmare utredning, borde hos Kongl. Maj:t i underdånighet anmälas, med anhållan, att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbeta och till Rikets Ständer framlägga ett fullständigt förslag i ämnet, de tvänne öfriga Respektive Riksstånden åter gillat och antagit ett, vid Utskottets betänkande särskildt fogadt Lagförslag, affattadt till likhet med det vid nästförutgångna riksdagen beslutade, med de förändringar deri, hvartill det då af Konungens Högsta Domstol tillstyrkta förslag till kontraproposition föranledt. Vid hvilken skiljaktighet i meningarne frågan, utan vidare åtgärd, afstannat.

Det torde emedlertid få anses tillbörligt, att denna fråga, åt hvilken Rikets Höglofl. Ständer så länge och så oafbrutet fästat Sin uppmärksamhet, icke må alldeles lemnas å sido. Genom fyra, hvar efter annan följande, riksdagars beslut, är af den ena Statsmakten den mening utan afbrott uttalad, att ifrågasatta förändringen vore lika lämplig, som önskvärd. Det är nogsamt bekant, med hvilken noggranhet och omsorg de för ändamålet nödvändiga lagförslag blifvit utarbetade; dessa lagförslag hafva blifvit granskade och i hufvudsaken godkända af den lagkunniga Myndighet, som, enligt Grundlagen, räknas till den andra Statsmaktens Rådgifvare; och de sednaste, dels

å 1840 och 1841 årens riksdag beslutade och dels vid sistförlidna riksdag framlagda, lagförslagen äro affattade i fullkomlig öfverensstämmelse med hvad denna rådgifvande Myndighet tillstyrkt och föreslagit. Det vill då äfven synas, som skulle frågan vara tillräckligen utredd och granskad, för att kunna hufvudsakligen öfvervägas.

De skäl, uppå hvilka Rikets Höglofl. Ständer, vid trenne nästförutgångna riksdagar, för sin del beslutit ofvannämnde domstolars afskaffande, äro allmänt bekanta och lika allmänt såsom välgrundade erkända. Att här upprepa dem, vore derföre öfverflödigt. De ådagalägga oemotsägligen både behofvet och fördelarna af den önskade förändringen; och den enda väsentliga anmärkning, som deremot blifvit gjord, härleder sig ifrån den föreställning, att, om i rättegångsordningen för tvistemål en af Under-instantierna, i synnerhet Lagmansrätten, borttoges, Öfverdomstolarnes eller Hofrätternas göromål skulle till den grad ökas, att dessa domstolar icke i oförändradt skick skulle blifva tillräckliga; hvarföre den redan väckta och länge afhandlade frågan sammanställes med den ännu icke under Lagstiftande Maktens skärskådan komna, angående Hofrätternas fördelning eller utflyttning på flera ställen än hittills. Men om, i afseende å den förra frågan, allmänna tänkesättet otvifvelaktigt nu kan anses utbildadt och stadgadt, synes icke vara skäl att låta den bero derpå, att den sednare, hvarom tankarne alltid varit och ännu äro delade, tilläfventyrs skulle i framtiden förekomma och pröfvas, osäkert med hvilket slut. Ett annat och visserligen mera lämpligt och ändamålsenligt sätt, att undanrödja det förmenta hindret emot redan föreslagna förändringen, erbjuder sig deruti, att i den mån det, efter förändringens antagande, skulle visa sig, att Hofrätternas göromål ökades till den grad, att de icke af nu varande domarepersonal medhunnos, denna personal äfven blefve tills vidare förstärkt med flera eller färre ledamöter, och att, för aflöning af dessa, Rikets Höglofl. Ständer till Kongl. Maj:ts nådiga disposition ställde erforderliga medel; en disposition, som, i händelse den framdeles skulle befinnas obehöflig, då kunde åter upphöra.

I betraktande af dessa omständigheter och med stöd af de vigtiga skäl, Rikets Höglofl. Ständer Sjelfve tillförne åberopat, samt med iakttagande för öfrigt af hvad Konungens Högsta Domstols pluralitet tillstyrkt, varder fördenskull vördsamligen hemställdt, att en Författning måtte beslutas, hvarigenom stadgas:

"1:o *Alla Kämnersrätter skola från och med den 1 Januarii 1849 upphöra, och sådane mål och ärenden, som, enligt lag eller särskilda författnin-*

gar, nu höra till Kämnersrätt, derefter omedelbarligen upptagas af Rådstufvurätt, på sätt för närvarande sker i de städer, der Kämnersrätt ej är; börande jemväl de mål, hvilka intill nämnde dag blifvit hos Kämnersrätt anhängiggjorde, men då ännu icke äro afslutade, öfverlemnas till vederbörande Rådstufvurätt, att der vidare handläggas.

2:o Likaledes skola alla Lagmansrätter upphöra, på det sätt, att vad, som emot Häradsrätts eller Härads-Synerätts beslut erlägges eller anmäles sednare än tre veckor före lagtima Lagmansting år 1848 samt ej å det Tinget fullföljes, bör hänvisas till fullföljd i vederbörande Hofrätt, såsom här nedan sägs, och att de saker, hvilka, å Lagmansting fullföljde, icke derstädes innan nyssnämnde års slut afgöras, skola äfven till vederbörande Hofrätts handläggning öfverlemnas.

3:o Riddare-Synerätter varda ock, ifrån och med 1848 års slut, afskaffade: och skall med fullföljd från Härads-Synerätt af tvister om ägor och bolstada skäl, samt med dessa måls behandling i Hofrätt och hos Konungen, förhållas, på sätt här nedan i denna förordning stadgas. Dock skall den, som ej nöjes åt dom, den Lagmans-Synerätt gifver före slutet af nämnde år, äga att, såsom hittills tillåtet varit, Riddare-Syn hos Konungen begära. Har Lagmansrätt dömt till Syn, men saken ej med slut afhulpit före den 1 Januari 1849; varde den till vederbörande Hofrätts behandling öfverlemnad.

4:o I sammanhang härmed varda nedannämnde lagrum upphäfne eller ändrade, på sätt, som följer:

Rättegångsbalken.

1 Kap.

Af 1 §, sådan den lyder i Kongl. Förordningen den 18 December 1823, ändras första punkten sålunda:

Underrätt å landet är Häradsrätt. Der dömer Häradshöfding med Tolf Bönder, som i Häradet bo och dertill valde äro.

2 och 3 §§ varda till all kraft och verkan upphäfne.

Följande §§ ändras till denna lydelse:

4 §.

Underrätt i stad är Rådstufvurätt. Der äga Stadens Borgmästare och Rådmän döma.

5 §.

Öfver dessa äro Hofrätter, dit rättegångssaker från Underrätterna komma måge, som framdeles i denna Balk sägs.

8 §.

Häradshöfding skall denna ed svärja inför Hofrätten. Är han fjerran derifrån stadd, eller kan han sig der ej infinna, förr än Ting skall hållas; förordne Hofrätten, hvar det ske må. Nämndeman lägge eden af å Tinget. Borgmästare och Rådman göre ed sin å Rådstufva, i närvaro af Konungens Befallningshafvande, eller den han i sitt ställe förordnar.

10 §, sådan den lyder i omförmälde Kongl. Förordning, ändras sålunda:

Nu hafver Häradshöfding förfall, att han sitt Embete ej förrätta kan; kungöre det Hofrätten. Pröfvas det lagligt; förordne Hofrätten en skicklig man, som Embetet i hans ställe förestår. Samma lag vare om Borgmästare, der Rådstufvurätten utan honom ej domför är. Hafver Nämndeman förfall och varder förthy Häradsrätten ej domför, eller saknas eljest fulltalig Nämnd, i andra fall än det, som i 13 Kap. 4 § sägs: kalle Häradshöfding af de bönder, som närmast bo, en eller flere, efter thy som behofvet fordrar.

Tredje Kapitlet om Lagmansting upphäfves.

4 Kap.

Öfverskriften af detta Kapitel ändras sålunda:

Huru särskildt Häradsting skall hållas, som kallas Urtima Ting.

Sista punkten i 2 § eller orden: "om särskildt Lagmansting vare lag samma" uteslutes.

Femte Kapitlet om Kämnersrätt upphäfves.

6 Kap.

Detta Kapitel kommer att erhålla följande lydelse:

1 §.

Staden, med de ägor, som dit lyda och inom dess rågång belägne äro, vare Rådstufvurätts domsaga.

2 §.

I de städer, der målens antal så fordrar, böra flere afdelningar af Rådstufvurätten vara, och göromålen dem emellan fördelas, såsom å hvarje ställe lämpligast finnes; dock så, att Lagfarts-, Intecknings-, Äktenskapsförords-, Bouppteckning's-, Arfs-, Testaments- och Förmynderskaps-ärenden samt frågor om rätt till börd och lösen af fast egendom för hela staden till en och samma afdelning höra.

3 §.

Hvar måndag, eller, när helgedag å måndag inträffar, nästa söckne-dag derefter, skall Rådstufvurätt hållas; träde ock Rätten dessemellan tillsamman, så ofta det tarfvas och Ordföranden derom tillsäger. Då skola Borgmästare och Rådmän klockan tio till Rådstufva komma.

4 §.

Vid årets början, innan Rådstufvurätt första gång till domsäte träder, skall gudstjenst hållas.

5 §.

Rådstufvurätts dombok skall skrifvas under af alla, som i Rätten sitta; och varde den, med saköreslängd, till Hofrätten sänd inom Michaelsdag året derefter, vid bot tjugu daler. Äger staden sjelf sakören; då är ej nödigt saköreslängden till Hofrätten sända. Huru med dombok, som af Rådstufvurätt i Stockholm hålles, förfaras skall, är särskildt stadgadt.

9 Kap.

Följande §§ skola hafva denna lydelse:

1 §.

Kommer ej Häradshöfding till laga Ting, utan låter Rätten ligga neder; böte tretio daler, der han ej laga förfall viser, och gälde dem skadan åter, som Rätten sökte. Blifver han en tingsdag ute, då Ting flera dagar står; böte tio daler. Försummar han Syn eller urtima Ting, vare bot hälften mindre.

3 §.

3 §.

Kommer ej Borgmästare till Rådstufva den dag rättegång skall hållas; böte tre daler, och Rådman, som blifver från Rätten ute, två daler.

10 Kap.

Slutet af 5 § "gånge dermed, som i 6 Kap. 1 § sagdt är" ändras till följande lydelse:

döme derom Rätten i samma stad.

Andra punkten i 27 § eller orden: "I staden gånge om dessa mål, som sägs i 5 Kap. 1 §" ändras till denna lydelse:

I staden skall Rådstufvurätt dessa mål upptaga.

11 Kap.

Följande §§ erhålla denna lydelse:

4 §.

Käranden vare skyldig, att låta svaranden få stämning fjorton dagar förut, der han inom häradet bor: utom häradet eller i annan stad, tre veckor: utom länet, sex veckor: i tredje eller fjerde länet, eller längre bort, nio veckor. Stockholms stad räknas för särskildt län. Är den utom Riket, som stämmas skall; hafve sex månaders tid ifrån det han stämningen fick. Der stämning genom offentligt anslag sker å Rättens dörr, skall ock sex månaders dag föreläggas. Om stämning i konkursmål är särskildt stadgadt. I alla dessa fall, der stämning fordrar längre tid, än om lysning till Ting stadgadt är, må den svarande stämmas till viss månad, och underrätte han sig sedan sjelf, å hvad dag Tinget hållas skall.

5 §.

Till Rådstufvurätt stämmes åtta dagar förut; utan så är, att målet ej tål uppskof och derå förr svaras kan.

12 Kap.

Första punkten af 2 §, sådan den lyder i Kongl. Förordningen den 12 Mars 1830, ändras på följande sätt:

Är någor förfallolös borta, då han ropas af Rätten fram att kära eller svara, böte två daler.

5 § varder till all kraft och verkan upphäfven.

Sista punkten i 7 §, "Är någor borta från Lagmanssyn; vare lag samma; dock må man ej der vädja mot, utan gånge dermed, som i 25 Kap. 10 § stadgas", upphäfves.

13 Kap.

Följande §§ ändras sålunda:

2 §.

Jäfvar någor Domaren obeskedliga; böte i Underrätt tjugu daler, i Hofrätt femtio daler.

3 §.

Pröfvas jäf lagligt emot Häradshöfding, eller Borgmästare i den stad, der ej mer än en Borgmästare är, och Rådstufvurätten utom honom ej finnes domför; förordne Hofrätten en annan i hans ställe, på kärandens begäran och kostnad, och stadne den kostnad sedan å den, som saken tappar.

4 §.

Jäfvas någor i Härads-Nämnd; sätte Häradshöfding, om det tarfvas, annan i hans stad, så länge det målet slites. Jäfvas Rådman; nämne Rådstufvurätten den i hans ställe sitta må, der Rätten ej annars domför är. Är Rådstufvurätt aller jäfvad; förordne derom Hofrätten. Nu kan så hända, att så månge af Hofrättens Ledamöter jäfvade varda, att Rätten i thy mål ej fullsuten är; gifve Hofrätten det Konungen tillkänna, då Konungen förordnar andra i deras ställen. Ej må någor i Hofrätten jäfvas, der son eller måg i Underrätten dömt; utan så är, att de för embetesbrott der lagliga anklagade varda.

14 Kap.

1 och 2 §§ ändras till följande lydelse:

1 §.

I Underrätt bör käromålet muntliga föreställas, der sakens vigt och vidlyftighet eller andra omständigheter ej fordra, att det skriftliga ske må;

och varde då parterna ej tillåtet, att flera än en skrift hvardera inlägga, der saken ej är af dess större vigt.

2 §.

Kommer käranden till Rådstufvurätt å dag föresattan, och gifver dess käromål vid offentligt upprop skriftliga in, och svaranden då när är; skrifve Rätten derå, att han åtta dagar derefter svara skall. Försummar han då att ställa sig vid uppropet in, men kommer med svar innan klockan tolf; böte två daler. Blifver han alldeles ute, eller kommer han oberedd, utan laga ursägt; böte fyra daler, och gånge åter upprop i saken åtta dagar derefter. Kommer han ej ändå med svar in; böte som sagdt är, och varde på kärandens inlaga i saken dömdt; dock må han muntliga höras, om han det förut begärer: vare ock honom tillåtet, der han tappat, emot domen vädja. Försummar käranden den dag, då han sin vederparts svar emottaga skulle; böte två daler.

Andra punkten i 6 § ändras sålunda:

Hvar som då förfallolös blifver ute; böte i Rådstufvurätten fem daler, i Hofrätten tio daler.

8 § skall lyda sålunda:

Skrifver någor, eller talar inför Rätta, det han vet ej sant vara, och vill Domaren dermed förleda: varder han derom öfvertygad; böte i Underrätt tio daler, i Hofrätt tjugu daler, eller mera, allt som Domaren det pröfvar.

Första punkten af 9 § erhåller följande lydelse:

Vrångoed måge parterne ej äska af hvarannan i någon Rätt: dock äge Hofrätt, då hufvudsaken dit kommen är, pålägga endera parten eller begge denna vrångoed utan uppskof i rättegången svärja, om sanning ej annars utletas kan:

15 Kap.

15 och 16 §§ skola lyda sålunda:

15 §.

Alle äga Rätten heder och vördnad visa: Ty skall ej någor, i stället för laga fullmäktig, låta öfvermaga, tjenstedräng, eller annan otjenlig, gifva dess skrifter in, eller till muntligt förhör skicka. Gör det någor; böte i Underrätt fem daler, i Hofrätt tio daler.

16 §.

Tager någor sig talan för Rätta i den sak, der han hvarken är målsägande eller ombudsman, eller äger å embetes vägnar kära och söka, eller efter lag dertill lof hafver; böte i Underrätt fem daler, i Hofrätt tio daler, eller mera, som saken är till: Sker det hos Konungens Befallningshafvande; böte fem daler, Konungens ensak: fylle ock i dessa fall allan skada.

16 Kap.

Andra punkten i 1 § ändras till följande lydelse:

Nöjes endera parten ej derät; gifve han det Rätten tillkänna genast, eller sist innan nästa dagen tilländagått, och lägge sedan dess besvär in i Hofrätten, inom hälften af den tid, som i lagvadda saker föreskrifven är: vare ock Domaren skyldig att teckna å utslaget hvad dag, klockan före tolf, det ske bör.

17 Kap.

Fjerde punkten af 3 § ändras sålunda:

Kommer ej vittne, som stämdt är; böte i Underrätt tre daler, i Hofrätt fem daler: och lägge Rätten sedan viss dag och vite före.

Slutet af 31 §, sådan den lyder i Kongl. Förordningen den 30 Maj 1835: "Fäller Lagman någon till ed, då bör han den gånga, innan Tinget slutes: är han sjelf ej tillstädes, lägge eden af inför nästa domstol i orten, inom den tid, som Lagman föreskrifver", kommer alldeles att utgå.

18 Kap.

Första punkten af 3 § skall lyda sålunda:

Är någor sak genom vad kommen till Hofrätt, och gifver sig en annar först der an: finnes hans talan sådan, som i 1 § sägs; gånge dermed, som der föreskrifves.

19 Kap.

1 § ändras sålunda:

Reser någor bort, då hans sak för Rätta är, utan han hafver Domarens lof dertill, eller laga fullmäktig ställt, och Rätten det kungjort; böte i Underrätt fem daler, i Hofrätt tio daler, och gånge ej dess mindre dom i saken.

20 Kap.

Andra punkten af 1 § ändras sålunda:

Göra de det ej; böte så svaranden, som käranden, i Underrätt tio daler, i Hofrätt tjugu daler.

21 Kap.

4 § ändras till följande lydelse:

Hafver man Underrätts dom för sig, men tappar i Hofrätten; då bör kostnaden å båda sidor emot hvarannan qvittas, der Domaren ej finner de omständigheter i något mål vara, att endera ändå rättegångskostnad gälda bör. Äro i saken åtskillige käromål, och vinna eller tappa parterne deri ömsom; då stånde ock hvar sin skada.

22 Kap.

De två första punkterna i 1 § erhålla följande lydelse:

I Hofrätt skall någor af Rättens Ledamöter, i lagvadda eller der instämda saker, skriftlig berättelse om deras sammanhang uppsätta, innan de till dom företagas. I Underrätt måge parterne det ej äska, der Rätten ej sjelf finner, att sakens vigt eller vidlyftighet det fordrar.

Tredje punkten i 2 § skall lyda sålunda:

Sist uppteckneс inlagorna, att kunna Rätten föreläsas, efter den tid, som de inkommit; och Rätten gifve sedan den berättelse till parterna ut, med förelagd tid och vite, i Hofrätten tio, i Underrätten fem daler, att den hvar för sig genomse, underskrifva och återställa.

23 Kap.

1 §, sådan den lyder i Kongl. Förordningen den 15 Juni 1818, ändras sålunda:

Å Häradsting, så ock vid laga syn i jordatvist, må ej dömas, der ej sju i Nämnden äro. Rådstufvurätt vare domför, der tre i Rätten sitta. I

Hofrätt må ej färre än fem ledamöter döma i mål, som å ära eller lif gå. I andra mål må fyra ledamöter utgöra domfört antal, der alle om slutet ense äro.

2 § skall hafva följande lydelse:

När dom å Häradsting fällas skall; underrätte Häradshöfding Nämnden om saken, och de skäl deri äro, så ock hvad lag i thy fall säger. Varder Nämnd från Häradshöfding skiljaktig; gälle den mening, som Nämnden faller på, och svare den för dom sin. Äro ej alle i Nämnden ense; stånde vid det, som Häradshöfding rättvist pröfvar.

24 Kap.

5 §, sådan den lyder i Kongl. Förordningen den 10 September 1823, jemförd med Kongl. Brefvet den 19 Augusti 1761, Expeditionstaxan den 5 Maj 1821 och Konkurslagen den 12 Mars 1830, ändras sålunda:

I Häradsrätt skall dom offentliga afsägas, så snart den författad är; och gifve Häradshöfding domen skriftliga ut, innan han från tingstad reser, om det så tidigt äskas, att det ske kan: gör han det ej; böte tjugufem daler. I Rådstufvurätt böra parterne vid middagstima dagen förut stämmas, genom anslag å Rättens dörr, att dom å tid föresattan afhöra; dock må Rådstufvurätt genast och utan anslag dom muntliga eller skriftliga kungöra, der saken af ringa värde är. I Hofrätt skall dom, efter anslag som sagt är, till parterna utgifvas. Tager någor Rättens offentliga anslag bort; böte tjugu daler. Om utgifvande af dom i konkurssak är särskildt stadgadt.

11 § ändras sålunda:

Nu kunna sådana omständigheter sig yppa långt efter, sedan dom och utslag fallit, att förklaring deröfver nödig är; den bör ej vägras. Är Häradshöfding, som dömt, ej då i samma Rätt; gifve den, som i hans ställe kommit, förklaring med Nämnden. Äro i Rådstufvu- och Hofrätten ej så månge qvar af dem, som i utslaget ense varit, att de domföre äro; då böra de, som sedan der domare blifvit, utslaget förklara. Innehåller den förklaring, som parten gifves, något sådant, som i utslaget ej är tydliga utsatt; då må vad deremot tillåtas.

25 Kap.

1 §, sådan den lyder i Kongl. Förordningen den 12 Mars 1830, ändras sålunda:

Nöjes man ej åt den dom eller utslag, som Häradsrätt i hufvudsaken, å Tinget eller vid laga syn i jordatvist, eller husesyn å frälse- eller skattehemman, fällt hafver; då må han vädja med tre daler under Hofrätt, antingen genast eller sist innan åttonde dagen gått till ända, den inräknad, då domen föll: och Häradshöfding skrifve straxt å domen, att han lagliga vädjat, och sätte dagen ut, då parterne skola till Hofrätten komma, den vädjande att gifva sin inlaga in, och svaranden att den anamma, utan stämning eller annan kungörelse; så ock att borgen förut bör ställas för kostnad och skada, efter thy som i 26 Kap. stadgas: vare ock den, som vunnit, skyldig att underrätta sig af Domaren, om vädjadt är: och der så skett, låte ock han det teckna, till sin rättelse, å dombref sitt; der må ej fordras särskild betalning före. Vädja de både; gånge dermed sammaledes. Vädja de ej, som nu är föreskrifvet; stånde Häradsrätts dom fast.

2 § skall erhålla följande lydelse:

Vill den, som under Hofrätt vädjat, sitt vad sedan öfvergifva; kungöre det sin vederdeloman, inom hälften af den tid, som han eljest skulle till Hofrätten komma. Gör han det ej, och kommer svaranden dit; njute han betalning för kostnad sin.

3 § upphör att vara gällande.

4 § skall hafva följande lydelse:

Vädjas emot Häradsrätts dom i mål, der ofrälseman, efter offentligt anslag, sökt att afstå all dess egendom till sina borgenärer: eller endera maken begärt skilnad i ofrälse bo: eller tvist varit om borgenärers rätt och företräde till sådan gäldbundens gods; sände Häradsrätt de skrifter, som parterne der vexlat, till Hofrätt in, tre veckor förr, än de skola sig der inställa.

Första punkten af 5 § ändras sålunda:

I brottmål, ehvad de äro svårare eller mindre, hafve ej någor lof att vädja, antingen emot värjemålsed, böter eller kostnad och skada, som Underrätt i thy fall ålagt; utan må den, som ej nöjes åt dess dom, besvära sig deröfver i Hofrätten, inom hälften af den tid, som lagvadda saker der fullföljas böra.

Sista punkten, så lydande: "Om mindre brott, som följa något tvistemål åt, sägs i 3 Kap. 4 §" upphäfves.

6 och 7 §§ upphöra att vara gällande.

9 §, sådan den lyder i Kongl. Förordningen den 29 November 1823, ändras sålunda:

I de saker, som genom laga vad gå till Svea Hofrätt ifrån Häradsrätt i Upland, Södermanland, Westmanland, Kopparbergs län, Nerike och Gestrikland, ingifve käranden sin inlaga, innan klockan tolf på den fyrationde dagen, den oräknad, då Häradsrättens dom föll, eller hafve sitt vad förlorat; ifrån Häradsrätt i Wermland, Helsingland, Jemtland, Herjeådalen, Medelpad och Ångermanland på den sextionde dagen; ifrån Häradsrätt i Westerbotten och på Gottland på den nittionde dagen: I Götha Hofrätt från Häradsrätt i Östergöthland, Calmar län, Småland, Skaraborgs och Elfsborgs län på fyrationde dagen; från Häradsrätt i Halland, Dahl och Bohus län på sextionde dagen: I Hofrätten öfver Skåne och Blekinge från Häradsrätt i dessa landskap på den fyrationde dagen. I vexel och sjörätts-sak vare tid hälften kortare, att fullfölja vad från Häradsrätt i hvarje ort till Hofrätt.

10, 11, 12, 13 och 14 §§ varda till all kraft och verkan upphäfne.

Andra punkten i 15 § ändras sålunda:

Huru vittnesbörd derom af Rätten gifvas bör, vare lag samma, som i 1 § af detta Kapitel för Häradsrätt stadgadt är.

16 och 17 §§ upphöra att vara gällande.

24 § erhåller följande lydelse:

Besinnar han sig, som emot Rådstufvurätts dom vädjat, och vill ej sitt vad sedan fullfölja; kungöre det vederparten, såsom i 2 § om Häradsrätt sagdt är, vid äfventyr, som der stadgadt finnes.

26 Kap.

Öfverskriften till detta Kapitel ändras sålunda:

Huru borgen skall sättas, innan laga vad i Hofrätt fullföljes; så ock huru Underrätts dom, deremot vädjadt är, verkställas må.

1 § kommer att erhålla följande lydelse:

Hvar, som ifrån Underrätt vädjar, ställe för sig två löftesmän, som borga, begge för en, och en för begge, för kostnad och skada, den han kan skyldig

skyldig kännas att gälda; tage deras skrift derå, och lägge den vid sin inlaga i Hofrätten in. Nu kan så hända, att han hellre vill penningar, eller silfver, eller guld, till säkerhet för kostnad och skada ställa, och sätter det hos Konungens Befallningshafvande in, eller i taka händer; då vare ock det för borgen gildt, när Domaren det pröfvat hafver. Försummar han det; hafve sitt vad och talan emot Underrättens dom förlorat.

2 § ändras sålunda:

Underrätts dom, deremot vädjadt är, gånge i verkställighet, efter thy, som i 3 Kap. 5 § Utsökningsbalken sägs, der den, som vunnit, det äskar, och vadet ej derigenom onyttigt blefve.

3, 4, 5, 6 och 7 §§ varda till all kraft och verkan upphäfne.

27 Kap.

3 § erhåller följande lydelse:

Menar svaranden, att käranden ej bör njuta dess vad till godo, förthy, att han ej ställt borgen för kostnad och skada; gifve dess påstående skriftliga vid uppropet in, och Hofrätten höre vederparten deröfver. Hafver han det försummat, som i 26 Kap. 1 § föreskrifvet står; gånge derom efter thy, som der sagdt är. Finnes det annorlunda; då svares i saken, när anslag deri sker. Vill någondera parten emot Hofrättens utslag i detta fall Konungen söka; göre det å sätt, som i 30 Kap. 1 och 6 §§ sägs.

28 Kap.

Detta Kapitel varder sålunda ändradt:

1 §.

Hvar som ånyo drager den sak för Rätta, deri dom eller utslag förr är, som vunnit laga kraft; eller tadlar sådan dom för Rätten, eller utom: böte för Underrätts dom tio daler; för Hofrätts dom etthundrade daler. Är det Konungens dom; plikte med femhundrade daler.

2 §.

Qväljes Underrätts dom för Rätta; döme deröfver den Rätt, der det sker. Tadlar man sådan dom utom Rätten; döme deröfver Underrätt i den

ort, der brutet är. Qväljes Hofrätts eller Konungens dom, ehvad det är för Rätta, eller eljest; det skall i Hofrätten dömas.

29 Kap.

1 och 2 §§ af detta Kapitel skola hafva följande lydelse:

1 §.

Djerfves någor missbruka rättegång, och emot klara skäl och bättre vett, af arghet, drager någon för Rätta; böte i Underrätt ifrån tio till tjugu daler, de fattigas ensak; och gälde dertill rättegångskostnad, hinder och skada.

2 §.

Hafver någor tappat i Underrätt, och gillar Hofrätten i allt Underrätts utslag; pröfve Hofrätten ock, om han för ohemul klagan gjort sig till ansvar förfallen: finnes det; böte han då från tretio till etthundrade daler. I alla dessa fall plikte fullmäktig, som i 15 Kap. 14 § sagdt är. Orkar den brottslige ej böta; plikte med fängelse, som i 10 Kap. Utsökningsbalken stadgadt är.

30 Kap.

Detta Kapitels öfverskrift skall lyda sålunda:

Huru sökas skall, att Konungen må Hofrätts dom öfverse och skärskåda; så ock huru det, som dömdt är, skall utgifvas, innan saken hos Konungen fullföljes.

Af 3 § ändras tredje punkten sålunda:

Parten ställe ock borgen för kostnad och skada, som i 25 Kap. om vad från Underrätt föreskrifves.

5 § erhåller följande förändrade lydelse:

Den, som tappat i Hofrätt och vill Konungen deremot söka, gifve omant ut hvad dömdt är, och sätte det hos Konungens Befallningshafvande, eller i taka händer. Är det, hvarom dömdt är, sådant, att ändringssökandet onyttigt blefve, der dom fullgöras skulle; då gånge den ej till fullbordan. Skola penningar efter dom gäldas, och säger han, att han dem ej äger, ej eller silfver eller guld: styrke det, der vederdeloman det äskar, med ed sin, hos Konungens Befallningshafvande, eller Domaren i orten, om det beqvämligare der ske kan; och hafve sedan lof, men ej förr, att gifva andra lös-

ören dertill upp, med laga värde derå. Finnas ej de; gifve då upp gods och jord å landet, eller hus och tomt i staden, med Rättens bevis, om de för annan gäld häfta eller ej. Är tvifvelsmål, om den egendom svarar emot det, som dömdt är, och kan den ej mätas, innan tid är inne, att han saken hos Konungen fullfölja bör; sätte borgen till dess värdering derå ske kan. Gitter han ej någotdera, som nu sagdt är; sätte för hvad dömdt är full borgen. Kan han ej eller det; ställe då borgen för sig sjelf, eller träde i fängelse till sakens slut. Är i ett utslag öfver flera särskilda mål dömdt, och hafver den, som ändring sökt, det i ett eller flera fullgjort; gälle ändringssökandet deri, och hafve i de andra ingen talan. Huru det lyftas må, som utgifvet är, sägs i 3 Kap. 5 § Utsökningsbalken. Hafver den, som gifvit gods, hus eller gård upp, till doms fullbordan, ej annat hemvist att tillgå; då förhålles dermed, som i 5 Kap. 8 § samma Balk stadgadt är. Vill den, som vunnit, ej lyfta det, som utgifvet är, eller kan han ej borgen sätta; kungöre det straxt Konungens Befallningshafvande, eller Domaren: och vederdelomannen tage det åter, och sätte han borgen i stället. Om pröfning af borgen sägs i 26 Kap. 8 §: äge ock Konungen att borgen godkänna, när så omtränger.

32 Kap.

3 § skall, efter den förändrade redaktion, som densamma, genom Kongl. Förordningen den 20 Januari 1779, erhållit, lyda sålunda:

Af Häradets lott i sakören behålle en tredjedel Häradshöfdingen, annan Nämnden, tredje Häradet. I Rådstufvurätt tage Borgmästare dubbel lott emot Rådman.

Utsökningsbalken.

3 Kap.

5 § skall hafva följande lydelse:

Hafver någor vunnit hos Underrätt, och varder deremot vädjadt; njute ändå utmätning, och ställe borgen för det han om händer får, eller låte godset sättas i qvarstad. När godset så utmätt är, må det sedan ej skingras, eller utom ägarens vilja föryttras, förr än saken i Hofrätten afdömd varder. Tappar han der; gånge det, som utmätt, eller i qvarstad satt är, åter, med dess ränta och afgäld.

Första afdelningen af 6 §, eller orden: "Nu gitter ej den, som tappat hafver, gifva ut, hvad dömdt är, innan saken för Hofrätten kommer; sätte der full borgen före: gitter han ej eller det; ställe då borgen för sig sjelf, eller träde i fängelse till sakens utslag": skola från lagtexten uteslutas.

Jordabalken.

14 Kap.

3 § ändras sålunda:

Nu vill någor med den synedom sig ej åtnöja; vädje då under Hofrätt, som i Rättegångsbalken sägs. Fullföljes vadet och finner Hofrätten ny syn tarfvas; utnämne Hofrätten en af sina Ledamöter, att synen hålla, och kalle två Underdomare i orten att honom biträda. Det protokoll, som vid synen föres, gifve han till Hofrätten in, och Hofrätten döme sedan i saken. Drages saken under Konungen, och finnes den ej tillräckligen utredd, ändå att syn föregått; då må ytterligare syn hållas, och nämne Konungen i Högsta Domstolen dertill en af dess Ledamöter; låte ock genom Hofrätten kalla två Underdomare, att vid synen biträda. Öfver denna syn skall protokoll till Konungen ingifvas, på sätt om den syn, som Hofrätt förordnat, sagdt är. Vid dessa syner måge ock vittnen höras, der någon af parterna det äskar. Göres jäf emot vittne, varde vittne ändå hördt; och pröfve sedan Hofrätt eller Konungen jäfvet, så ock hvad verkan vittnesmålet äga må. Finner Hofrätten eller Konungen syn nödig, och är den ej af Underrätt hållen; då må Hofrätten eller Konungen låta synen af Underrätten verkställas, och pröfve sedan saken.

5:o I öfrigt förklaras alla de särskilda, tid efter annan utkomna författningar, som angå Lagmansrätter, Riddare-Synerätter och Kämnersrätter hafva förfallit, i hvad de icke, så vidt de angå Kämnersrätter, böra lämpas på Rådstufvurätt, såsom i de förras ställe utgörande förste domstol i stad; äfvensom alla de bestämmelser, hvilka, genom särskilda Kongl. Resolutioner, i afseende på en del Rådstufvurätter gifna äro derom, att emot deras domar ej finge vädjas, der hufvudsaken ej ginge öfver ett visst värde, till all kraft och verkan upphäfvas.

6:o De i fjerde punkten af denna Förordning stadgade lagförändringar skola från den 1 Januari 1849 gälla för alla de mål, i hvilka vad emot Häradsrätts eller Rådstufvurätts dom eller utslag erlägges eller anmäles, så ock för de mål, hvilka efter nämnde dag från Kämnersrätt till Rådstufvurätt, eller från Lagmansrätt till Hofrätt oafgjorda öfverlemnas. Likaledes gälla dessa lagförändringar före 1848 års utgång i de fall, då vad under Hofrätt dessförinnan äger rum, såsom i andra punkten här ofvan sagdt är; och iakttages härvid, att de mål, hvilka oafgjorda öfverlemnas från Kämnersrätt till Rådstufvurätt, eller från Lagmansrätt till Hofrätt, böra anses och behandlas, de förra, såsom voro de till Rådstufvurätten omedelbarligen instämda, och de sednare, såsom hade de genom vad kommit från Häradsrätt till Hofrätten; dock att verkställighet å Häradsrätts beslut i sistnämnde mål ej må äskas; men för alla före den 1 Januari 1849 från Kämnersrätt till Rådstufvurätt, eller inom laga tid efter 1848 års Lagmansting från Lagmansrätt till Hofrätt vädjade mål, skola hitintills gällande föreskrifter, i afseende på vads fullföljande och målens behandling i Rådstufvurätt och Hofrätt, oförändrade tjena till efterrättelse."

I sammanhang med detta Lagförslag och under förutsättning, att det kunde vinna Rikets Höglofl. Ständers bifall, hemställes tillika vördsamt, att, då hinder möjligen skulle kunna möta för verkställighet af lagförändringen vid den tid, som i förslaget omförmäles; — då öfverflyttningen af Kämnersrätternas domsrätt till Rådstufvurätterna torde hafva den följd, att för Stockholm och tilläfventyrs för några bland de öfriga städerna, der Kämnersrätter nu finnas, flera afdelningar af de nuvarande Rådstufvurätter blifva erforderliga, hvilket fall i synnerhet lärer inträffa i förstnämnda stad, der dessutom det egna förhållande äger rum, att flera särskilda domstolar äro förordnade, som, jemlikt särskilda stadganden och författningar, upptaga åtskilliga judiciella mål; — då, fastän Kämnersrätterna i allmänhet lätt kunna, i mån af behof, till afdelningar af Rådstufvurätter förändras, en förändring, som i afseende å nyssnämnda särskilda domstolar i Stockholm redan, medelst Kongl. Maj:ts nådiga Kungörelse den 12 December 1845, gått i verkställighet, så att endast deras förändrade benämning skulle fordras, det likväl synes otvifvelaktigt, att, genom lagförändringen, åtskilliga reglementariska föreskrifter angående Rådstufvurätternas organisation samt målens och arbetets fördelning blefvo af nöden; — då emedlertid dylika speciella föreskrifter ej synas hafva lämpligt rum i en allmän Författning, samt Rikets Höglofl. Ständer torde sakna den noggranna kännedom om särskilda lokalförhållanden, förutan hvilken tjenligt förslag, huru den ifrågavarande förändringen ändamålsenligt må tillvägabringas, icke kan varda uppgjordt; och då äntligen den föreslagna lagförändringen, om den stadgades, möjligen skulle kunna hafva den följd, att, åtminstone i början, de ifrån Underrätterna genom vad till Hofrätterna

inkommande mål ökades i den mängd, att Hofrätternas göromål icke kunde bestridas af det antal ledamöter, som der nu funnes; och, i fall antalet derföre finge ökas, tillfälle ej torde saknas, då nuvarande lagmän önskade att såsom ledamöter i Hofrätterna ingå, samt i öfrigt ej må förgätas, att framdeles efter lagmännens frånfälle eller befordran till annan beställning, deras löner och innehafvande boställen, som då hemföllo till Staten, ersatte kostnaden för aflöning åt nya ledamöter i Hofrätterna; — Rikets Höglofl. Ständer, jemte Lagförslagets antagande, må täckas besluta:

"att, derest Kongl. Maj:t i nåder skulle finna för godt att gilla samma Lagförslag, men anse den beslutade indragningen af ofvannämnda domstolar ej kunna verkställas å den i förslaget utsatta tid, Rikets Ständer vilja öfverlemna till Kongl. Maj:t att bestämma tiden, då denna indragning lämpligen må kunna för sig gå:

att Rikets Ständer likaledes vilja hos Kongl. Maj:t i underdånighet begära, det Kongl. Maj:t täcktes, efter vederbörandes hörande och i öfverensstämmelse med den föreslagna författningsgrunden, att endast en Underrätt skall finnas, så i städerna som å landet, vidtaga de anstalter och åtgärder, samt stadga och till efterrättelse kungöra de reglementariska föreskrifter, som pröfvas lämpliga för Rådstufvurätternas organiserande och ordnande; samt slutligen

att, i händelse rättegångsärendena i Hofrätterna skulle befinnas, genom ifrågaställda lagförändring, tilltaga i den mån, att deras tillbörligt skyndsamma handläggning icke af Hofrätternas nuvarande ledamöter medhunnes, Rikets Ständer anse nödigt, att flere ledamöter dersammastädes, efter förekommande behof, tills vidare förordnas, och derföre äfven vilja anslå och anvisa nödiga medel till deras aflönande samt ställa dessa medel till Kongl. Maj:ts nådiga disposition för nämnde ändamål, med vilkor tillika, att sådana aflöningsmedel framdeles, så vidt omständigheterna medgifva, må kunna indragas."

Och torde, om sådana beslut fattas, desamma böra hos Kongl. Maj:t i underdånighet anmälas genom Rikets Höglofl. Ständers skrifvelse, med hvilken Lagförslaget varder till Kongl. Maj:ts nådiga pröfning insändt.

I anledning af Instruktionens 18 § och uppå min under den 31 sistlidne Augusti skriftligen gjorde anhållan att undfå del af de förklaringar öfver Lagen, hvilka Kongl. Maj:t, genom Dess Högsta Domstol, uppå inkomna

förfrågningar af domare och embetsmän må hafva utfärdat sedan början af sistförflutna riksdag, har Hans Exellens Hr Justitie-statsministern, uti skrifvelse af den 14 derpåföljde Oktober, tillkännagifvit, att sedan nämnde tidpunkt någon förklaring öfver lagen i den ordning, Grundlagen bestämmer, icke blifvit från Kongl. Maj:t meddelad; hvilket härigenom vördsamligen inberättas.

Till fullgörande af hvad Instruktionen uti 14 § ibland annat bjuder, får jag vördsamt icke allenast öfverlemna, såsom bilagor till denna berättelse, de ifrån Kongl. Statsdepartementen insända förteckningar, jemte tillägg och rättelser deri, utvisande hvilka af Rikets Ständers vid sistförflutna riksmöte fattade beslut och gjorda hemställningar blifvit af Konungen gillade, utfärdade och i verket ställda, eller eljest slutligen pröfvade, utan äfven särskildt upptaga dem, hvilka, på sätt eller af orsaker, samma bilagor antyda, icke blifvit i underdånighet föredragna eller i nåder afgjorda, här nedan anförda med anteckning af nummer och dag, derunder Rikets Ständers skrifvelse i hvarje ämne förekommer i 10:de samlingen af bihanget till Riksståndens protokoll vid nämnde riksdag, nemligen:

hos Kongl. Justitie-departementet

N:o 19 af den 26 Oktober 1844, angående tillhandahållande af gesällböcker (9 *);

N:o 60 af den 11 Januari 1845, angående skärpta kontroller i afseende på kyrkoböckers förande m. m. (18);

N:o 135 af den 1 Mars 1845, angående en del i Krigslagarne antagna straff (33); och

N:o 240 af den 24 Maj 1845, angående åtgärder för utveckling af frågan om national-representationens ombildning (58);

hos Kongl. Landtförsvars-departementet

N:o 154 af den 5 April 1845, i hvad denna skrifvelse afser inqvarteringen i de Skånska städerna (74); och

N:o 182 af den 15 Maj 1845, angående åtskilliga rusthåll inom Westmanlands län ålagd dagsverksskyldighet (79);

---

*) Det här och i följande punkter sist utsatta siffertal utvisar den nummer, under hvilken hvarje skrifvelse igenfinnes i Bilagorna till denna Embetsberättelse.

hos Kongl. Sjöförsvars-departementet

N:o 228 af den 23 Maj 1845, om förändrad beräkningsgrund för båtsmans-vakansafgift af nyroterad jord inom Blekinge län (87);

hos Kongl. Civil-departementet

N:o 59 af den 11 Januari 1845, angående åtgärder till befrämjande af smärre handaslöjder (98);

N:o 131 af den 22 Februari 1845, angående indragning af Bergsfogdetjensterna (109);

N:o 144 af den 26 Mars 1845, om uppgörande af förslag till förändring i lagstiftningen, rörande bränvinstillverkningen (115); och

N:o 166 af den 22 April 1845, angående åtgärder till upphjelpande af sillfisket i Bohuslänska skärgården (119);

hos Kongl. Finans-departementet

N:o 26 af den 9 November 1844, angående de bland Statsverkets ordinarie inkomster upptagna gerningsören (138);

N:o 64 af den 11 Januari 1845, angående godtgörande af tvenne från Banken till Myntverket utgifna förskott (146);

N:o 87 af den 8 Februari 1845, angående reglering af utgifterna under Riksstatens Sjunde Hufvudtitel, i hvad denna skrifvelse afser utredning af Skogsplanteringskassans tillgångar och inkomster samt hvad deraf tagits i beräkning för jägeristatens aflöning med flera erforderliga omkostnader (158);

N:o 98 af den 15 Februari 1845, angående förändradt myntsystem (166);

N:o 99 af den 15 Februari 1845, angående Borgmästares i Städerna utom Stockholm samt Kommissionslandtmätares delaktighet i Civilstatens pensionsinrättning (164);

N:o 105 af den 15 Februari 1845, angående framtida bestämmelser, i afseende på handels- och sjöfartsförhållandena emellan Sverige och Norrige (251);

N:o 109 af den 22 Februari 1845, i hvad denna skrifvelse afser Gottlandspostens sättande i förbindelse med södra snällposten (171);

N:o 110 af den 22 Februari 1845, angående uppbyggande af ett magasin för kronotiondespanmål vid Mörbylånga köping (170);

N:o 117 af den 22 Februari 1845, angående preskriptionstid för liqviderandet af åtskilliga, i Riksgäldskontorets räkenskaper balanserade, äldre skuldposter (174);

N:o

N:o 142 af den 26 Mars 1845, angående utarrendering af den invid staden Nyköping belägna s. k. Lilla eller Tyska Kungsladugården (175);

N:o 145 af den 26 Mars 1845, angående ränteförsäkrings-, lifränte- och liflörsäkrings-anstalters inrättande (179);

N:o 156 af den 5 April 1845, angående Statsverkets s. k. Reservfond m. m. (181);

N:o 159 af den 18 April 1845, angående ändringar i stadgandena, rörande sättet för markegångsprisens bestämmande m. m. (185);

N:o 161 af den 18 April 1845, angående bokföring af landträntorna m. m. (186);

N:o 168 af den 22 April 1845, angående föreskrifter i afseende på kronobrefbäringen (188);

N:o 173 af den 7 Maj 1845, i anledning af Rikets Ständers Revisorers afgifna berättelser om verkställda granskningar af Statsverkets samt andra af allmänna medel bestående fonders tillstånd, styrelse och förvaltning; beträffande framställningarne uti: *9:de punkten*, om bestämmande af preskriptionstid för återlyftning af depositionsmedel i Landtränterien; *13:de punkten*, angående utsättande af en viss preskriptionstid för uppvisande af åtskilliga assignationer å Banken; *14:de punkten*, angående ett förändradt formulär för Rikshufvudboken; *15:de punkten*, angående inrättande af åtskilliga nya konti i Myntverkets hufvudböcker; *16:de punkten*, om nytt Reglemente för samma Verk; *19:de punkten*, angående en i Postverkets räkenskaper balanserad fordran hos Norrska Postverket; *39:de punkten*, angående Landsböckernas tidigare afslutande och insändande till Kammarrätten; samt *40:de punkten*, angående redovisning för åtskilliga i Landsböckerna balanserade förskott m. m. (254);

N:o 186 af den 15 Maj 1845, angående förändring i tiden för kronouppbördsstämmorna (194);

N:o 187 af den 15 Maj 1845, angående förändring i tiden för kronouppbördsstämmorna på Gottland (195);

N:o 188 af den 15 Maj 1845, angående lindring i Tionde- och räntegifvares skyldigheter (196);

N:o 200 af den 15 Maj 1845, i anledning af väckt fråga om upphäfvande af Kongl. Resolutionen den 13 November 1747, angående inskränkning uti en del socknars i Dalarne rättighet att använda skog (214);

N:o 217 af den 22 Maj 1845, angående lindring för hemmansägarne å ön Hven i dagsverksskyldigheten till Uranienborgs kungsgård (204); och

N:o 233 af den 24 Maj 1845, angående förändring i sättet för indelta räntornas utgörande samt dessas och kronotiondespanmålens indragning till Statsverket (209); samt

hos Kongl. Ecklesiastik-departementet

N:o 39 af den 30 November 1844, angående Stadsskolans i Sköfde förening med folkskolan derstädes (217);

N:o 51 af den 18 December 1844, angående rättighet för tiondegifvare i Skåne att få lösa den till Stockholms allmänna Barnhus anslagna kronotionde efter markegångspris, med tillökning af forsellön (220);

N:o 97 af den 15 Februari 1845, angående förändringar uti rikets Elementar-läroverk (227);

N:o 101 af den 15 Februari 1845, angående utskrifning af Registratur, som bort från Statsdepartementen aflemnas till Riksarkivet (228); och

N:o 227 af den 23 Maj 1845, angående den till Skolorna i städer inom Lunds stift utgående helgonskyld (246).

I följd af Instruktionens 21 §, har jag emottagit nedannämnde, efter sistförflutna riksdags slut utfärdade, Kongl. Resolutioner uppå dels Hedervärda Bondeståndets och dels åtskilliga Riksdagsfullmäktiges af nämnde Riksstånd ingifna ansökningar och besvär:

1:o af den 13 Juni 1845 uppå Riksdagsfullmäktigen L. J. S. Gezelii från Stora Kopparbergs län underdåniga ansökning om bidrag af allmänna medel till fullbordande af en väg emellan Wermland och Öfra Vester-dalarne;

2:o af den 25 Juni 1845, uppå Riksdagsfullmäktige Ola Jeppssons och G. B. Appelquists från Blekinge län underdåniga ansökning om anslag till vattenaftappningsarbeten i Blekinge län;

3:o af den 14 Juli 1845, uppå Riksdagsfullmäktigen J. A. Lundbergs, å Piteå och Skellefteå socknemäns vägnar gjorda, underdåniga ansökning i afseende å en ifrågasatt omläggning af allmänna landsvägen emellan gästgifvaregårdarne Öijebyn i Norrbottens och Byske i Westerbottens län;

4:o af den 12 Augusti 1845, uppå Bondeståndets underdåniga ansökning i fråga om användandet af Welanderska donationsfonden;

5:o af den 16 Oktober 1845, uppå Riksdagsfullmäktigen Pehr Bengtssons underdåniga ansökning om Calmar läns fördelning i tvänne särskilda län;

6:o af den 2 Juli 1846, uppå innevånarnes i Östra härad af Jönköpings län besvär öfver Kongl. Kammarkollegii utslag den 4 Juni 1845, angående sökt tillstånd till marknads hållande vid Brostugan; och

7:o af den 23 Februari innevarande år, uppå Riksdagsfullmäktige Nikolaus Nilssons, Sven Isacssons och M. Månssons underdåniga ansökning om upphörande af bropenningars erläggande vid Calmar.

Hvilka Kongl. Resolutioner redan blifvit till Hedervärda Bondeståndets Kanslidirektion öfversända.

De särskilda ämnen, hvilka, likmätigt Grundlagens och Instruktionens föreskrifter, i ett eller annat hänseende tillhöra Justitie-ombudsmannens embetsbefattning, äro nu afhandlade, och denna vördsamma Berättelse borde följaktligen slutas. Men då under samma tid, Embetet gunstigt varit mig anförtrodt, och genom Kongl. Maj:ts nådiga förordnande af en Kommitte till förberedande behandling af den hos Rikets Höglofl. Ständer väckta vigtiga fråga, hvarom De hos Kongl. Maj:t gjort framställning, det i nåder blifvit äfven mig ålagdt att såsom ledamot i denna Kommitte ingå och deltaga i dess numera fullgjorda uppdrag, torde det anses för min skyldighet att detta förhållande vördsamt anmäla.

Uti en till Kongl. Maj:t, vid sistlidna riksdag, under den 24 Maj 1845 aflåten skrifvelse, hade nemligen Rikets Höglofl. Ständer, med förklarande, att den hos Dem väckta fråga angående ombildning af National-representationen funnes af vigt, men, ehuru reformens behöflighet allmänligen och klart insåges, likväl i afseende på sättet för dess utförande, tilläfventyrs icke vore till alla delar så utredd, att omdömet hos pluraliteten inom de särskilda samhällsklasserna kunde i detta hänseende anses tillfredsställdt, vid sådana förhållanden och då emedlertid både Regering och Folk otvifvelaktigt nitälskade för, att den vigtiga reformfrågan icke måtte falla, utan bringas till ett önskligt slut, samt angeläget således vore, att den ej med riksdagens utgång afbröts, utan genom tjenliga åtgärder emellan riksdagarne vidare upplystes och förbereddes, i underdånighet begärt, att, så vida något fullständigt representationsförslag icke blefve å dåvarande riksdag antaget att för vidare grundlagsenlig behandling hvila till den nästinstundande, Kongl. Maj:t behagade, på sätt lämpligast syntes, låta till innevarande riksdag bereda en ytterligare utveckling af frågan om National-representationens ombildning.

I anledning häraf och sedan ofvannämnde riksdag slutats, utan att något grundlagsförslag i denna fråga blifvit till hvilande antaget, har Kongl. Maj:t under den 3 Februari sistlidne år 1846 beslutat tillsättande af ofvannämnde Kommitté, som skulle, jemte samlande af statistiska och andra erforderliga upplysningar i ämnet, fullständigt utveckla grunderna för National-representationens ändamålsenliga ombildning samt yttra sig angående de grundlagsförändringar, som deraf kunde föranledas; till hvilken Kommitté Kongl. Maj:t i nåder behagat kalla femton ledamöter.

Huru denna Kommitté utfört det i nåder lemnade uppdraget, inhämtas af dess, under den 22 sistlidne Juni, till Kongl. Maj:t i underdånighet afgifna betänkande, åtföljdt af generalsammandrag af statistiska tabeller i ämnet samt särskildt uppgjorda förslag till ny Riksdagsordning och till förändrad redaktion af Regeringsformen och rikets öfriga Grundlagar; hvilka handlingar, till följd af Kongl. Maj:ts nådiga befallning, blifvit tryckta, för att, såsom i den från Kongl. Justitie-departementet insända förteckningen å de vid förra riksdagen hos Kongl. Maj:t anmälda ärenden uppgifves, vara tillgängliga för Rikets Höglofl. Ständer och allmänheten.

Hvilka åtgärder Lagstiftande Makten angående denna vigtiga fråga i grundlagsenlig ordning kommer att vidtaga, torde snart visa sig. Till åtlydnad af Kongl. Maj:ts nådiga förordnande pligtig att deltaga i den förberedande åtgärden, har jag dervid hvarken bort eller kunnat tveka att, såsom enskild medborgare, uttala en efter samvetsgrant öfvervägande af frågan fattad, på innerlig öfvertygelse grundad mening. Närmare redogörelse derför vid detta tillfälle vore emedlertid icke tillbörlig, då sjelfva ämnet ej räknas ibland dem, om hvilka, enligt Grundlagen och Instruktionen, någon framställning till Rikets Höglofl. Ständer af Deras Justitie-ombudsman må äga rum. Den enskilda medborgaren vare dock tillåtet, att, då "behöfligheten af national-representationens ombildning allmänligen och klart är insedd", samt "både Regering och folk otvifvelaktigt nitälska derför, att den vigtiga reformfrågan icke må falla, utan bringas till önskligt slut," för sin ringa del äfven instämma deri, under varmaste önskningar, att, genom denna lifsfrågas slutliga afgörande, ett älskadt Fäderneslands frihet och sällhet måtte lyckligen befästas.

Stockholm den 15 November 1847.

C. L. Landin.

J. N. Söllscher.

Bilagor

till R. St. Justitie-ombudsmans Embetsberättelse den 15 November 1847.

Ank. den 25 September 1847.

Till Rikets Ständers Justitie-ombudsman.

Enligt hvad en till Kongl. Bergskollegium aflåten skrifvelse af den 4 uti innevarande månad innehåller, har Hr Justitie-ombudsmannens uppmärksamhet blifvit fästad derå, att, ehuru 1845 års Riksdagsbeslut uti 81 §, jemte kallelsen till lagtima Riksdag i Stockholm den 15 November detta år, tillika innefattar föreskrift derom, att valen till Riksdagsmän, der sådane val äga rum, i allmänhet borde under loppet af nästförutgående Augusti månad i laglig ordning verkställas; så utvisade likväl Kongl. Bergskollegii den 31 i förra månaden utfärdade kungörelse om Bruks- och Bergverksägarnes sammanträden för utväljande af fullmäktige till Borgare-Ståndet, att desse valförrättningar då blifvit till den 30 innevarande September utsatte. Och som Hr Justitie-ombudsmannen, såsom befogad att tillse, huruvida Rikets Ständers ofvan omförmälda föreskrift behörigen iakttages, icke kunnat undgå anmärka den afvikelse derifrån, som i ofvanberörde måtto förelupit, i det att ärendet icke förr, än vid den föreskrifna tidens utgång, blifvit af Kongl. Kollegium slutligen handlagdt, och sjelfva valens förrättande således måst till en sednare tid utsättas, jemte denna anmärknings meddelande, uti samma skrifvelse begärt, det Kongl. Kollegium måtte i svar derå fullständigt utreda, huruledes, eller på hvad sätt, den här förut omnämnde afvikelsen från Riksdagsbeslutets föreskrift kommit att äga rum; alltså får nu Kongl. Kollegium, vid besvarandet af Hr Justitie-ombudsmannens omförmälda skrifvelse, till närmare upplysning om rätta förhållandet härmed samt för utredande af hithörande särskilda omständigheter, anföra följande.

Emedan det, enligt 14 § 6 mom. i Riksdagsordningen, åligger Styrelsen öfver Bergverken att, "*när riksdag inträffar*", uppgöra grunderne för Bergverksägarnes representationsrätt i Borgare-Ståndet samt att "*då fördela bergs-*"*bruken i fem, till röstetalet i det närmaste lika, val-distrikt, afpassade efter orter-*"*nes lägen,*" så hade ock Kongl. Kollegium redan den 15 sistlidne Juli, det vill säga ½:dels år eller 4 månader före den blifvande riksdagen, samt således innan Kongl. Maj:ts den 23 Juli uti Post- och inrikes-tidningarne införde nådiga Riksdagskallelse ännu var känd, derom ock särskildt nådigt Bref till Kongl. Kollegium kort derpå ankommit, vidtagit vissa förberedande åtgärder, för att kunna i behörig tid upprätta val-längderne, efter förut skeende

ny vederbörlig indelning af Bergsbrukens 5 val-distrikter enligt 1846 års tillverkningsvärden, såsom ibland annat synes af Kongl. Kollegii den 15 Juli till Kongl. Statskontoret aflåtne bref angående begärdt meddelande, *"så fort ske kunde"*, af en del för rösträttighetens beräknande nödige prisuppgifter; och var det tillika i omedelbart sammanhang härmed, som dels tillförlitlige upplysningar ifrån vederbörande i Stockholms jernvåg infordrades om 1846 års gängse priser å jern-manufaktur af alla slag samt å vissa andra bruks-effekter, dels ock, genom Kongl. Kollegii Ledamöters försorg, måste ifrån de fleste Bergmästare, eller andre vederbörande, förmedelst brefväxling, anskaffas åtskillige uppgifter antingen om sådane Bruk, som nyligen hade ombytt ägare, eller angående flere andre särskilda på ägarnes valmannarätt inverkande förhållanden, hvilka i Bergmästarnes, vid början af året upprättade, förteckningar öfver Bruken samt deras ägare icke behörigen observerats, eller *då* af dem icke ens kunnat, för bristande kännedoms skull, meddelas.

Sedermera, och enär Borgare-Ståndets Kanslidirektion, uti ankommen skrifvelse, hade gifvit Kongl. Kollegium tillkänna, att bergsbrukens *fjerde val-distrikt* också vore i ordningen att inom sig utse en Revisor till den statsrevision, som blifvit utsatt att den 15 innevarande September taga sin början, fann Kongl. Kollegium af sådan orsak sig föranlåtet att, under den 20 sistlidne Juli, om anställande revisorsval i Örebro utfärda *särskild kungörelse*, och hvaremot något hinder destomindre då syntes förekomma, som, enligt den förut i dylika fall alltid följde tillämpningen af Riksdagsordningens stadganden, *1844 års till sista riksdagen uppgjorde distrikt-indelning dervid borde följas;* hvadan ock nämnde val utsattes till förrättande den 28 Augusti, ehuru sjelfva *val-längden* dertill, hvilken borde grunda sig uppå de prisförhållanden, som för 1846 års tillverkningar varit gällande, ändock *icke kunde utfärdas förr, än under den 5 Augusti*, eller å den dag då Kongl. Kollegium ifrån Kongl. Statskontoret fått emottaga den derifrån begärde uppgiften om medel-priserne å vissa brukseffekter, hvaraf kronans tionde eller skatt för år 1846 blifvit vid hållne auktioner försåld.

Emedlertid, och oaktadt Kongl. Kollegium den 26 Juli funnit några upplysningar, angående en och annan bruksägares kompetens att såsom valmän uppföras, ännu felande, så att beslut då fattades om skyndsamt infordrande deraf, var likväl Kongl. Kollegium den 28 Juli, då Kongl. Maj:ts särskilda nådiga Bref angående valens förrättande till riksdagen föredrogs, ännu i saknad af de ifrån Kongl. Statskontoret uti brefvet af den 15 Juli begärde prisuppgifterne, hvilka dock, såsom här förut blifvit anmärkt, uti en den 27 Juli daterad skrifvelse, sedermera den 5 sistlidne Augusti Kongl. Kollegium tillhandakommo.

Att nu på samma gång, utan afseende på en eller annan saknad uppgift, eller den förut följda tillämpningen af Riksdagsordningens 14 § 6 mom., i hvad samma moment angår *vilkoren för bergsbrukens nya fördelning uti 5 val-distrikter*, omedelbart härefter, genom annan distrikt-indelning, helt enkelt upphäfva eller väsendtligen förändra *fjerde val-distriktet, innan revisorsvalet blifvit verkstäldt* enligt de derför genom kungörelsen af den 20 Juli fastställde grunder, hade visserligen *kunnat ske;* men Kongl. Bergskollegium, som framförallt ägde att tillse, att så väl det ena, som de andra valen blefvo *"i laga ordning"* verkställde, har åtminstone bort finna betänkligt, att låta tvenne, efter särskilda grunder upprättade, *olika indelningar af Bergsbrukens val-distrikter* under sistlidne Augusti månad blifva *samtidigt gällande*, fastän det i allmänhet lärer medgifvas, att en *sednare* uppgjord distrikt-fördelning innebär upphörande af *den förras* gällande kraft; men hvilket sistnämnde här dock icke grundlagsenligt kunde få ske, innan den utsatta särskilda valförrättningen inom 4:de bruks-distriktet hade för sig gått.

Om det nu sålunda var i sin ordning, att revisorsvalet, som borde verkställas enligt den gamla, förut kända distrikt-indelningen, också i sjelfva verket i anseende till tiden *föregick*, men *ingalunda fick sammanträffa med* riksdagsmannavalen, hvilka borde i grundlagsenlig ordning förrättas *sedan ny distrikt-fördelning blifvit af Kongl. Kollegium uppgjord;* så låter det sig ock häraf förklaras, hurusom det inträffade och anmärkte uppskofvet med bruksägarnes riksdagsmannaval nu tillika kan sägas hafva härrört af den vid kungörelsens utfärdande om revisorsvalet den 20 Juli oförutsedda kollision, hvartill statsrevisionens inträffande så nära, som tvenne månader inpå, sjelfva riksdagen, gifvit anledning. Och det kommer nu derpå an, huruvida icke, i det skick saken sålunda kommit, samt då här skulle blifva fråga om, att antingen *väl icke i sak, men blott i anseende till tiden för verkställigheten*, lemna ouppfylldt ett *formelt*, tillförne aldrig tillämpadt, stadgande i Riksdagsbeslutet, eller ock att veterligen afvika från den förut följda rätta tillämpningen af Riksdagsordningens föreskrift om ny distrikt-fördelnings uppgörande *endast* till grund för blifvande riksdagsmannaval, det ju ej tilläfventyrs skulle hafva ansetts mera klandervärdt, än det nu inträffade förhållandet, derest Kongl. Kollegium, oaktadt de den 31 sistlidne Augusti till viss dag i September utsatte riksdagsmannavalen *ändock kunde ske tidigare, än som vid någon förutgående riksdag ägt rum*, i stället skulle hafva, vid ena eller andra valförrätningen, förbisett någon af *de i Riksdagsordningen stadgade grunder* för utöfningen af vederbörandes valmannarätt *endast och allena för att kunna efterkomma det här*

förut omnämnda formella stadgandet uti 1845 års riksdagsbeslut; hvilket sistnämnde dock ingalunda, *såsom Riksdagsordningen, är af grundlags-natur.*

Skulle det åter invändas, att det på Kongl. Kollegium hade berott, att söka undvika den nu ifrågakomne *konflikten emellan gamla och nya val-distrikternes tillämpning* vid de särskilda valförrättningarne derigenom, att revisorsvalet inom 4:de bruks-distriktet blifvit utsatt t. ex. en månad tidigare, än som skedde; så måste med afseende härå först anmärkas, att dels den sedermera i sjelfva verket uppkomne kollisionen emellan båda valen, *som borde ske efter olika distrikt-indelning,* icke gerna kunde af Kongl. Kollegium 5 eller 6 månader före riksdagen beräknas, dels äfven, att Kongl. Kollegium icke ens rätteligen var befogadt att ingå i författning om utsättande af val till statsrevisionen *förr,* än Kongl. Kollegium, vid medlet af sistlidne Juli månad, genom skrifvelse ifrån Borgare-Ståndets Kanslidirektion, hade fått emottaga officiel underrättelse derom, att *fjerde bruks-distriktet* ägde att utse en revisor till den i September månad blifvande revisionen öfver Stats-, Banko- och Riksgäldsverkens förvaltning; och emedan äfven denna särskilda valförrättning skulle kungöras inom 5 särskilda län, så kunde den icke utsättas till företagande förr, än vid pass en månad efter den dag, då tryckta kungörelsen derom hade härifrån hunnit afgå.

Vidkommande åter särskildt den i 81 § af 1845 års Riksdagsbeslut intagna föreskriften om nästblifvande riksdagsmannavals verkställande inom *en viss begränsad tid,* och hvilken förut alldeles icke vanliga föreskrift det nu var fråga om att tillämpa; så håller Kongl. Kollegium för sin del före, att dervid i tillämpningen alltid måste substitueras orden: *"så vidt lagligen ske kan,"* emedan det i samma § tillika heter, *"att det åligger vederbörande besörja det "valen till riksdagsmän i laglig ordning verkställas."* Det är ock derföre, som här förtjenar att omnämnas, huru olika, *i jemförelse med alla andra riksdagsmannaval,* förhållandet är, *med grundernes uppgörande för bergverksägarnes representationsrätt,* samt distrikt-indelningen och valens utsättande och allmänna kungörande *på en gång för hela riket;* emedan endast derigenom kunna inses och bedömas de svårigheter, hvilka stundom måste möta uppgöringen, *å någon viss dertill förut bestämd tid,* af den uti 14 § 6 mom. Riksdagsordningen, *näst före hvarje riksdag* anbefallde, *bergsbrukens fördelning uti 5 särskilda närmast lika val-distrikt, efter sammanräknade värdet af rikets alla, till uppförande å vallängd kompetente pröfvade, bruks- och bergverksägares eller interessenters särskildt under nästföregående året åstadkomne tillverkningar af alla slag.*

Under sådane förhållanden och då, *efter meddelandet* af de ifrån Bergmästarne till Kongl. Kollegium ingående uppgifter till ledning för val-längdernes slutliga upprättande, ej sällan *nära inpå tiden för distrikt-fördelningen,* förändringar i äganderätten genom dödsfall, försäljningar, eller andra på personernes valbarhet inverkande omständigheter, kunna inträffa, såsom händelsen nu jemväl verkligen varit, har också Kongl. Kollegium alltid måst låta sig angeläget vara, att från Bergmästarne infordra *ytterligare säkra upplysningar,* innan oftaberörde distrikt-indelning och de derpå grundade val-längderne kunnat uppgöras; ty, *med ägande kännedom, att förändringar ägt rum,* har det, till fullgörande af *Riksdagsordningens stadganden om pröfningen af vederbörande bruksägares valbarhet,* städse varit en af Kongl. Kollegii förnämsta pligter, vid handläggningen af nu ifrågavarande ärender, *att noga tillse, det icke någon,* af ett eller annat skäl, *oberättigad person å val-längden upptoges,* likasom att *ej heller någon till uppförande derstädes berättigad måtte ifrån sin valmannarätt,* för bristande upplysning skull om kompetensen, *varda derifrån utesluten.*

Men för att nu återkomma till hufvudfrågan, eller den om Kongl. Kollegii i närvarande fall iakttagne behandling af ärendet angående distrikt-indelningen och valdagens utsättande för gagnandet af bruks- och bergverksägarnes representationsrätt i Borgare-Ståndet vid nästblifvande riksdag; så är det här ofvan upplyst och erkändt, att Kongl. Kollegium den 5 sistlidne Augusti hade fått ifrån Kongl. Statskontoret emottaga de för beräkningen af vissa tillverkningars värden behöfliga prisuppgifterne. Antages det ock nu, att Kongl. Kollegium *då,* såsom förhållandet i allmänhet kunde anses vara, ifrån alla öfrige vederbörande fått sig meddelade alla för val-längdernes fullständiga upprättande behöflige upplysningar; så är det dock otvifvelaktigt, att, i anseende till det med uträkningarne, distrikt-regleringen och kontrollerne härvid förenade både noggranna och i sig sjelft tidödande arbetet, 6 à 8 dagars tid behöft påräknas för utfärdandet af den allmänna kungörelsen om nya distrikt-fördelningen och de särskilda valförrättningarne, hvartill sjelfva vallängderne samtidigt måste uppgöras för att till Konungens vederbörande Befallningshafvande kunna expedieras, Kongl. Kollegii kungörelse i ämnet ändock icke hade kunnat beslutas eller utgå *förr,* än den 12 Augusti, eller deromkring. Och om då valdagen hade blifvit af Kongl. Kollegium utsatt till *den 31 Augusti,* eller *inom* den i Riksdagsbeslutet utmärkte terminen; så är det obestridligt, att, utom det att *derigenom,* såsom ofvan nämndt är, den förut fastställde grunden för valrättens utöfvande, *förmedelst 4:de bruks-distriktets väsendtliga förändring,* blifvit rubbad, kungörelsen också, *i sådant fall, icke medhunnit att före valdagen öfver hela riket vederbörligen publiceras,* och till följe hvaraf med största skäl anmärkningar och klagomål *deröfver* måst befaras, att många vederbörande, i anseende till saknad kännedom om valen, eller till

följe af val-ortens aflägsenhet, *icke ens kommit i tillfälle att kunna begagna den dem i Grundlagen tillerkända valmannarätt.* En annan föga mindre afsevärd olägenhet, som af ett sådant förfarande hade skolat blifva en följd, i anseende till den betydliga förändring, 4:de bruks-distriktet vid nya indelningen kommit att undergå, hade jemväl varit den, att *bruksägarne inom Skaraborgs län* då skolat *nästan samtidigt* utöfva valmannarätt den ena dagen inom 4:de distriktet *uti Örebro* och den andra dagen inom 2:dra distriktet *i Linköping*, under det att åtskillige *valberättigade bruksägare inom Wermlands, Westmanlands och Kopparbergs län* ungefär vid samma tid ägt att begagna valrätt *både inom 4:de distriktet uti Örebro,* och *särskildt inom 3:dje och 5:te distriktet uti Carlstad och Hedemora.*

Enär nu för öfrigt i sådant fall äfven *behörigheten* af revisorsvalet kunnat ifrågasättas, om valmannarätt velat samtidigt göras gällande *efter olika grunder* inom det 4:de bruks-distriktet, dit vid nya distrikt-indelningen, utom andra förändringar, hela Elfsborgs län måste förläggas, samt emedan framförallt angeläget var, att den kungörelse, som om riksdagsmannavalen och den derför uppgjorda nya fördelningen af bergsbruken utfärdades, skulle blifva *i så god tid före valdagen*, genom uppläsning i alla rikets kyrkor, känd och offentliggjord, att vederbörande valmän blefvo satte i tillfälle att, inom de merendels vidsträckta valmanna-distrikterne, utöfva rösträttigheten å särskilda, ifrån deras hemvist vanligen ganska aflägsne orter, måste sålunda Kongl. Kollegium se sig föranlåtet att, *då valen icke syntes kunna i fullt "laga ordning" verkställas före utgången af Augusti månad,* låta den gamla distriktfördelningen få blifva oförändradt gällande *intilldess att revisorsvalet inom fjerde bruks-distriktet hade hållits;* helst enär i alla fall *kungörelsen om bergsbrukens nya indelning för riksdagsmannavalen kunde*, såsom nu äfven skett, *utfärdas i Augusti månad,* fastän sjelfva valdagen, af här förut angifne orsaker, måste framflyttas till slutet af September, emedan *minst 4 veckors tid* för valförrättningarnes kungörande inom hela riket alltid tillförne funnits behöflig. Att för öfrigt all den skyndsamhet vid sjelfva beslutens expedierande om de ifrågavarande riksdagsmannavalen, hvartill stadgandet i 11 § af Riksdagsordningen, då den jemföres med föreskrifterna i 14 § 6 mom., kunde och borde gifva anledning, jemväl blifvit af Kongl. Kollegium iakttagen, sådant torde kunna inhämtas deraf, att tryckta kungörelsen af den 31 Augusti angående valen och den nya distrikt-regleringen utgafs i Stockholm och expedierades med posterne redan den 2 September; äfvensom de personella val-längderne för samtlige val-distrikterne oförtöfvadt derefter ifrån Kongl. Kollegium blefvo

öfversände till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, för att vederbörande Magistrater i val-orterne tillställas.

Dessutom må det tillåtas Kongl. Kollegium här tillägga och åberopa, att det nu var *första gången*, som det varit i fråga att inom en viss *begränsad termin inskränka verkställigheten af dessa*, enligt Riksdagsordningens 14 § 6 mom., *på högst invecklade förhållanden och förut samlad kännedom af en mängd specialiteter beroende riksdagsmannaval*, dertill samtlige öfver hela riket spridde röstberättigade bruksägarne skola genom en, för hela landet gemensam, kungörelse kallas; och det var äfven *första gången*, då en sådan kollision som nu kunnat inträffa *af tvenne nära liktidiga val*, hvilka inom ett och samma val-distrikt skolat efter olika grunder verkställas, emedan aldrig tillförne någon statsrevision lärer hafva blifvit utsatt att hållas så nära inpå blifvande riksdag, som nu ägt rum.

Hvad särskildt angår den af Kongl. Kollegium nu utsatte tiden för valförrättningarnes hållande, så visar det sig emedlertid, vid närmare granskning af förhållanderne, att valen utaf bruksägarnes Riksdagsfullmäktige till den i November detta år blifvande riksdagen likafullt komma att verkställas *längre tid före sjelfva riksdagen*, än som någonsin tillförne varit händelsen vid urtima eller lagtima riksdagar alltsedan år 1830, då representationsrätt inom Borgare-Ståndet först tillerkändes bergverkens ägare. Ty år 1834 började riksdagen den 15 Januari, och uti Kongl. Kollegii kungörelse om valen, utfärdad den 26 November 1833, hade valdagen blifvit utsatt till den 4 Januari 1834, *eller 41 dagar före riksdagen:* till 1840 års lagtima riksdag, hvilken begyntes den 14 Januari, utgafs kungörelsen angående valförrättningarne den 22 Oktober 1839, och var valdagen deri utsatt till den 3 derpåföljde December, eller *41 dagar* före sjelfva riksdagen; till 1844 års riksdag åter, som började den 11 Juli, hade bergsbruks-ägarnes riksdagsmannaval, genom kungörelse af den 25 Maj, blifvit utsatte att verkställas den 21 Juni och således *20 dagar före Rikets Ständers sammanträdande;* men för innevarande års lagtima riksdag, hvilken är bestämd att taga sin början den 15 November, utsätter Kongl. Kollegii kungörelse af den 31 sistlidne Augusti valdagen till den 30 innevarande September, eller *45 dagar före den blifvande riksdagen.* Stockholm den 13 September 1847.

D. V. Tribler. F. A. Berndes. Adolf Hallgren.

L. Åkerberg.

Ank. den 27 Oktober 1847.

Till Rikets Ständers Herr Justitie-ombudsman!

Genom skrifvelse af den 12 i denna månad, har Rikets Ständers Hr Justitie-ombudsman begärt mitt yttrande i anledning af den, uti en dess förutgående skrifvelse till Kongl. Maj:ts och Rikets Bergskollegium af den 4 sistlidne September, redan anmärkta omständighet, att de för bergverken skeende val af Riksdagsfullmäktige för Borgare-Ståndet, vid instundande lagtima riksdag, först genom kungörelse af den 31 Augusti blifvit till den 30 derpåföljande September utsatte; och hvaröfver Kongl. Kollegium äfven under den 11 September sitt utlåtande afgifvit.

Till svar härå torde jag först, hvad mig särskildt beträffar, få äran upplysa, det jag, till följe af erhållen Kongl. permission till min helsas skötande, icke, från och med den 27 sistlidne Juli till och med den 30 derpåföljande September deltagit i några Kongl. Bergskollegii förhandlingar och beslut, hvadan jag lika litet varit i tillfälle, att underteckna kungörelsen af den 31 Augusti och utlåtandet af den 11 September, som hvarje annan under denna tidsrymd från Kongl. Kollegium utfärdad expedition.

Hvad åter beträffar den nästförutgångne tiden, och särskildt de med den nu förevarande frågan gemenskap ägande tillgöranden, som under den 15, 20 och 26 Juli å Kongl. Kollegii sida ägt rum, så har jag deruti varit deltagande, och får nu äfven, för min del, äran åberopa hvad Kongl. Kollegii utlåtande af den 11 September *derom* till upplysning innehåller; hysande jag äfvenväl och i allmänhet den förmening, att, i det skick, hvari frågan kommit, dels genom 4:de bruks-distriktets inkallande till revisorsval, dels genom begärda, men fördröjda upplysningar *all* kollision emellan, på olika föreskrifter och häfdvunnen praxis beroende olika åtgärder, här svårligen stått att undvika, helst då dervid i betraktande tagas de invecklade förhållanden, som alltid uppstå genom sjelfva det föreskrifna val-sättet.

Stockholm den 23 Oktober 1847.

D. v. Schulzenheim.

Bilagor

till R. St. Justitie-omoudsmans Embetsberättelse den 15 November 1847.

Uppgift

på Rikets Ständers under Riksdagen åren 1844 och 1845 aflåtna underdåniga skrifvelser, hvilka ankommit till Kongl. Justitie-departementet, jemte anteckning af de åtgärder, som i anledning deraf blifvit vidtagne.

1:o af den 18 September 1844, angående omröstning öfver Högsta Domstolens Ledamöter (3. *).

1844 den 1 Oktober blef denna skrifvelse i Statsrådet anmäld och lagd till handlingarne.

2:o af den 9 Oktober 1844, angående tillägg i 5 § 3 kap. Handelsbalken, i fråga om afgifterna vid utflyttning till utrikes ort (6).

Rikets Ständers förslag af Kongl. Maj:t bifallet, och Förordning i ämnet utfärdad den 9 November 1844.

3:o af den 14 Oktober 1844, rörande af Kongl. Maj:t i nåder föreslagen och af Rikets Ständer antagen förändring af 87 § Regeringsformen (8).

1844 den 12 November i Statsrådet anmäld. Skrifvelsen lagd till handlingarne.

4:o af den 17 Oktober 1844, rörande förslag till ändringar i rikets Grundlagar (9).

Ifrågavarande förslag af Kongl. Maj:t bifallet, hvarom underrättelse blifvit Rikets Ständer meddelad å rikssalen den 19 och 30 Oktober 1844.

5:o af den 7 November 1844, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition om upphörande af Dess tvänne röster i Högsta Domstolen (10).

1844 den 12 December i Statsrådet anmäld och lagd till handlingarne.

6:o af den 7 November 1844, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition om upphäfvande af hvad nu stadgadt är, rörande Lagförklaringars utfärdande af Högsta Domstolen (11).

1844 den 12 December i Statsrådet anmäld och lagd till handlingarne.

7:o af den 26 Oktober 1844, angående arfvoden till tre nya Ledamöter i Lagberedningen (16).

---

*) Det i slutet af hvarje rubrik utsatta siffertal utvisar Skrifvelsens nummer i 10 Samlingen af Bihanget till samtlige Riksståndens protokoll vid 1844 och 1845 årens riksdag.

1844 den 7 November i Statsrådet anmäld; och nådiga Bref i ämnet till Statskontoret och Riksgäldskontoret expedierade.

8:o af den 26 Oktober 1844, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående inteckning af lifstidsstädja och undantagsaftal, m. m. (18).

Förordning i ämnet utfärdad den 9 November 1844.

9:o af den 26 Oktober 1844, angående tillhandahållande af gesällböcker (19).

1844 den 1 November remitterad till Kommerskollegii underdåniga utlåtande, som ännu icke till Kongl. Maj:t inkommit.

10:o af den 9 November 1844, angående val af Justitie-ombudsman och dess Suppleant (27).

1844 den 19 November i Statsrådet anmäld och lagd till handlingarne.

11:o af den 30 November 1844, angående förtydligande af Kongl. Brefvet den 25 September 1777 (35).

Rikets Ständers förslag af Kongl. Maj:t bifallet. Förordning utfärdad den 19 Maj 1845.

12:o af den 4 December 1844, angående upphäfvande af 3 § i 2 kap. Giftermålsbalken (41).

Rikets Ständers förslag af Kongl. Maj:t bifallet. Förordning utfärdad den 19 Maj 1845.

13:o af den 11 December 1844, angående afskrifning af Majoren C. Venus's skuld till fordna Spinn- och korrektions-inrättningen i Stockholm (44).

Under den 19 December 1844 nådig skrifvelse till Styrelsen öfver fängelser och arbetsinrättningar i riket aflåten, med befallning om verkställighet af ifrågavarande afskrifning.

14:o af den 18 December 1844, angående bestämmande af viss tid, hvarifrån den i Kongl. Förordningen den 13 Juni 1800 bestämda preskriptionstid för fordringars utsökande räknas må (49).

Kongl. Maj:t har ej lemnat bifall till Rikets Ständers förslag; hvarom underrättelse blifvit meddelad Ständerna å rikssalen den 19 Maj 1845.

15:o af den 18 December 1844, angående förtydligande af de i lag och särskilda författningar innefattade bestämmelser af straffet för inbrottsstöld (50).

Kongl. Maj:t har ej lemnat bifall till Rikets Ständers förslag; hvarom underrättelse blifvit meddelad Ständerna å rikssalen den 19 Maj 1845.

16:o af den 18 December 1844, angående granskning af de i Statsrådet förda protokoll (52).

1844 den 28 December i Statsrådet anmäld. Skrifvelsen lagd till handlingarne.

17:o af den 11 Januari 1845, angående ytterligare kontroller öfver vissa föreskrifters efterlefnad inom Katolska församlingen i riket (53).

Första punkten af Rikets Ständers förslag, angående lysning till äktenskap emellan personer, af hvilka den ena tillhör Luthersk församling och den andra tillhör annan Kristen trosbekännelse, af Kongl. Maj:t bifallen, samt Förordning utfärdad den 19 Januari 1847.

Vid underdånig anmälan i Statsrådet nyssnämnde dag af hvad Rikets Ständer i öfrigt föreslagit, har Kongl. Maj:t till 2:dra punkten af förslaget i så måtto lemnat bifall, att Kongl. Maj:t i nåder förordnat, att karterade lysningssedlar, med sådana bilagor och förteckningar öfver alla under hvarje förflutet år inom församlingen förefallne äktenskapslysningar, hvilka det, enligt 20 § 2 mom. uti Kongl. Kungörelsen den 14 November 1845, åligger Stockholms presterskap att till Konsistorium innan Januari månads slut det påföljande året aflemna, skola af Katolska presterskapet, inom nämnde tid, afgifvas till Öfverståthållare-embetet, som vidare har att förfara enligt hvad för Konsistorium är i samma moment stadgadt; hvarom nådigt bref blifvit till Öfverståthållare-embetet expedieradt.

Beträffande åter 3:je och 4:de punkterna af Rikets Ständers ifrågavarande förslag, har Kongl. Maj:t icke funnit skäl att härtill lemna bifall.

18:o af den 11 Januari 1845, angående skärpta kontroller i afseende på kyrkoböckers förande m. m. (60).

Sedan Kyrkolags-kommitteen häröfver afgifvit infordradt yttrande, har ärendet blifvit den 9 Mars 1847 i Statsrådet anmäldt och remitteradt till Högsta Domstolens underdåniga utlåtande, som ännu icke inkommit.

19:o af den 11 Januari 1845, angående ansvar för förfalskning af Privatbanks-sedlar (61).

Rikets Ständers förslag af Kongl. Maj:t antaget, och Förordning utfärdad under den 19 Maj 1845.

20:o af den 16 Januari 1845, angående utdelningen af Justitie-ombudsmannens embetsberättelser (72).

1845 den 6 Februari i Statsrådet anmäld och lagd till handlingarne.

21:o af den 30 Januari 1845, angående medel till arfvoden m. m. för Lagberedningen (81).

1845 den 31 Januari i Statsrådet anmäld, samt Ledamöter uti Lagberedningen af Kongl. Maj:t förordnade.

22:o af den 20 Januari 1845, angående regleringen af utgifterna under Riksstatens Andra hufvudtitel (82).

1845 den 17 Februari i Statsrådet anmäld, och nådiga bref i ämnet till vederbörande Auktoriteter expedierade.

23:o af den 12 Februari 1845, angående förändring i vissa delar af nu gällande lagstadganden om giftorätt, arfsrätt och istadarätt (91).

Rikets Ständers förslag af Kongl. Maj:t bifallet, samt Förordning den 19 Maj 1845 utfärdad.

24:o af den 15 Februari 1845, angående fullgörande af Underrätts dom i en del skuldfordringsmål (103).

Rikets Ständers förslag af Kongl. Maj:t bifallet, och Förordning utfärdad den 13 Juni 1845.

25:o af den 15 Februari 1845, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition, angående borgenärs rätt att, efter anställdt utmätningsförsök, använda bysättning (104).

1845 den 19 Maj Kongl. Maj:ts nådiga Förordning i ämnet utfärdad.

26:o af den 22 Februari 1845, om ändring i 17, 22 och 24 §§ Regeringsformen (106).

1845 den 8 Maj i Statsrådet anmäld och lagd till handlingarne.

27:o af den 22 Februari 1845, om ändringar och tillägg i 6, 15 och 43 §§ Regeringsformen (107).

1845 den 8 Maj i Statsrådet anmäld och lagd till handlingarne.

28:o af den 22 Februari 1845, om ett tillägg vid 1 § 9 mom. Tryckfrihetsförordningen (108).

1845 den 8 Maj i Statsrådet anmäld och lagd till handlingarne.

29:o af den 22 Februari 1845, angående förklaring af Kongl. Kungörelsen den 1 Oktober 1812, rörande vissa iakttagelser vid besvärsskrifters och ansökningars inlemnande (124).

Rikets Ständers förslag af Kongl. Maj:t bifallet, samt Förordning i ämnet den 19 Maj 1845 utfärdad.

30:o af den 22 Februari 1845, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition om ändring af 8, 9 och 10 §§ 17 kap. Handelsbalken, samt förklaring af 2 § i samma kap. (125).

1845 den 8 Maj i Statsrådet anmäld och lagd till handlingarne.

31:o af den 22 Februari 1845, angående ändring i 4, 5 och 6 §§ 24 kap. Byggningabalken (127).

Rikets Ständers förslag af Kongl. Maj:t bifallet, samt Förordning i ämnet utfärdad den 19 Maj 1845.

32:o af den 22 Februari 1845, angående undanrödjande af stadgade hinder för Adelsmäns befordran till tjenstbefattningar i städerna (132).

Rikets Ständers förslag af Kongl. Maj:t antaget, samt Kungörelse i ämnet utfärdad den 8 Maj 1845.

33:o af den 1 Mars 1845, angående en del i Krigslagarne antagna straff (135).

Sedan Krigshofrättens, Justitie-kanslerens och Högsta Domstolens underdåniga yttranden i ämnet blifvit infordrade och afgifne, har Kongl. Maj:t den 23 Januari 1846 förordnat en Kommitté, för att utarbeta och till Kongl. Maj:t inkomma med förslag till ny krigslag för krigsmakten till lands och sjös, hvarvid jemväl de uti Rikets Ständers ifrågavarande skrifvelse väckta frågor borde af Kommitteen tagas i öfvervägande. Nämnda förslag har ännu icke blifvit af Kommitteen afgifvet.

34:o af den 26 Mars 1845, angående förändring i 7 § och upphäfvande af 8 § uti 16 kap. Jordabalken (143).

Rikets Ständers förslag af Kongl. Maj:t antaget, och Förordning utfärdad den 19 Maj 1845.

35:o af den 5 April 1845, angående vissa förändrade föreskrifter i afseende på lagfart och nyttjanderätts inteckning (146).

Rikets Ständers förslag af Kongl. Maj:t antaget, och Förordning utfärdad den 19 Maj 1845.

36:o af den 5 April 1845, angående förändrade stadganden i afseende på utmätning (147).

Rikets Ständers förslag af Kongl. Maj:t antaget, och Förordning utfärdad den 19 Maj 1845.

37:o af den 22 April 1845, angående ett tillägg till 9 kap. 8 § Handelsbalken samt Kongl. Förordningen den 28 Juni 1798 i fråga om varors utborgande (171).

Vid föredragning häraf i Statsrådet den 13 Juni 1845, har Kongl. Maj:t ej funnit skäl att till Rikets Ständers ifrågavarande förslag lemna bifall.

38:o af den 7 Maj 1845, i anledning af Rikets Ständers Revisorers afgifna berättelser om granskning af Statsverkets räkenskaper för åren 1838 till och med 1841, i hvad samma skrifvelse tillhört Justitie-departementets föredragning, nemligen: (173)

a) 32:dra punkten, angående insändande till Statskontoret af de så kallade rasp- och spinnhus-medlen;

b) 33:dje punkten, angående förbud mot utlemnande på kredit af de arbeten, som vid Korrektions-inrättningarne i riket åstadkommas;

c) 34:de punkten, angående utredning af förhållandet med åtskilliga balanser i räkenskaperna för fångvården;

d) 35:te punkten, angående biläggande af inventarii-konto vid Fångvårdsstyrelsens räkenskaper;

e) 36:te punkten, angående slutlig utredning af Assessoren Wallbergs balans, m. m.; samt

f) 37:de punkten, angående vidtagande af åtgärder till beredande af besparing i utgifterna för fångars vård och underhåll.

Vid underdånig föredragning häraf i Statsrådet den 13 Augusti 1845, har Kongl. Maj:t lemnat Dess nådiga bifall till Rikets Ständers i 32:dra och 35:te punkterna gjorda anhållanden, för verkställighet hvaraf nådiga Bref blifvit till vederbörande Embetsverk aflåtna; hvarjemte Kongl. Maj:t, angående 33:dje och 34:de punkterna, anbefallt dels Fångvårdsstyrelsen att tillse, det de arbeten, som vid Korrektionsinrättningarne åstadkommas, hädanefter icke må till enskilde utlemnas, förr än full liqvid blifvit erlagd, eller nöjaktig säkerhet för betalningen är vorden ställd, dels ock Justitie-kanslers-embetet, att, ej mindre beträffande den gjorda anmärkningen, att uppgifven fordran hos Klädesfabriksidkaren Dihlström ej skall blifvit bevakad i hans konkursmål, vidtaga den åtgärd, hvartill omständigheterna kunde föranleda, än äfven tillse, att utredning sker af öfriga i sammanhang härmed anmärkta, hos Fångvårdsstyrelsen balanserade poster;

Vidkommande 36:te punkten, har Kongl. Maj:t beslutat, att, sedan Justitie-kanslers-embetet den 8 April 1843 fått sig anbefalldt att tillse, om och hvilken åtgärd borde vidtagas i anledning af det dröjsmål, som inträffat med afgifvande och granskning af Wallbergs redogörelse, samt att med uppmärksamhet följa och, så vidt på Justitie-kanslers-embetet ankommer, söka till skyndsamt slut befordra de mål, som äro gjorda anhängiga hos vederbörande embetsmyndigheter, till följd af yppade anmärkningar emot Wallberg, såsom föreståndare och kamererare vid Norra korrektionsinrättningen, skulle Justitie-kanslers-embetet nu jemväl erhålla del af hvad Rikets Ständers ifrågavarande skrifvelse i ämnet innefattar, för behörig handläggning i sammanhang med förra remissen.

Enligt Justitie-kanslers-embetets för år 1846 afgifna embetsberättelse, har Fångvårdsstyrelsen hos Justitie-kanslers-embetet anmält, att åtskilliga af ofvanberörde anmärkta balanserade fordringar blifvit dels godtgjorde, dels ock afskrifne, hvarjemte åtgärder för indrifvandet af de öfriga blifvit vidtagne; äfvensom Wallbergska balansmålet, tillika med frågan om Wallbergs underlåtenhet att behörigen bevaka ofvanomförmälda fordran hos Fabriksidkaren Dihlström, blifvit af Fångvårdsstyrelsen slutligen handlagda samt vidare till Kammarrättens pröfning hänskjutna.

Beträffande slutligen 37:de punkten, har Kongl. Maj:t anbefallt Fångvårdsstyrelsen att, med fästad uppmärksamhet på de gjorda anmärkningarne, omsorgsfullt iakttaga all nödig sparsamhet och omtanka i detta hänseende.

39:o af den 7 Maj 1845, angående ersättning af allmänna medel till vittnen i brottmål (177).

Rikets Ständers förslag af Kongl. Maj:t antaget, samt Kungörelse utfärdad den 20 November 1845.

40:o af den 7 Maj 1845, angående tillägg till Kongl. Förordningen den 9 November 1844, rörande inteckning af ej mindre lifstidsstädja och undantagsaftal, än ock all annan afhandling om nyttjanderätt till fast egendom å landet (178).

Rikets Ständers förslag af Kongl. Maj:t antaget, och Förordning utfärdad den 13 Juni 1845.

41:o af den 15 Maj 1845, angående ändring af Kongl. Förordningen den 9 Maj 1835, om hvad iakttagas bör vid handel om lösören, som köparen låter i säljarens vård qvarblifva (189).

Rikets Ständers förslag af Kongl. Maj:t antaget, samt Förordning utfärdad den 20 November 1845.

42:o af den 15 Maj 1845, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till Förordning om jords eller lägenhets afstående för allmänt behof (194).

Rikets Ständers förslag af Kongl. Maj:t antaget, samt Förordning utfärdad den 20 November 1845.

43:o af den 15 Maj 1845, om förändrad ordning för lagsökningsmåls behandling i vissa fall (195).

Vid föredragning i Statsrådet den 20 November 1845, har Kongl. Maj:t ej funnit skäl att till Rikets Ständers ifrågavarande förslag lemna bifall.

44:o af den 15 Maj 1845, om förändring af 24 kap. 8 § Missgerningsbalken, i afseende på ansvar för den, som i oträngdt mål och af vredesmode drager och begagnar vapen (196).

Rikets Ständers förslag af Kongl. Maj:t antaget, samt Förordning utfärdad den 19 Augusti 1845.

45:o af den 15 Maj 1845, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga propotition, angående förändrad lydelse af 1 § i 23 kap. Ärfdabalken och tillägg till 7 § i 20 kap. samma balk (198).

I enlighet med Kongl. Maj:ts, af Rikets Ständer bifallna proposition, Förordning utfärdad den 19 Maj 1845.

46:o af den 15 Maj 1845, angående stiftande af lag för Aktiebolag (206).

1847 den 9 Mars har Kongl. Maj:t i Statsrådet förklarat Sig vägra antagande af Rikets Ständers ifrågavarande förslag.

47:o af den 15 Maj 1845, angående förmånsrätt för förskott, lemnadt å varor, som blifvit till försäljning emottagne (207).

Till Rikets Ständers ifrågavarande förslag har Kongl. Maj:t i Statsrådet den 20 November 1845 vägrat bifall.

48:o af den 15 Maj 1845, angående förändring af stadganderna uti 17 kap. 2 § Rättegångsbalken samt Kongl. Förklaringen den 15 Oktober 1810 (208).

Till Rikets Ständers ifrågavarande förslag har Kongl. Maj:t i Statsrådet den 20 November 1845 vägrat bifall.

49:o af den 19 Maj 1845, angående nedsättning af beloppet för summa appellabilis vid Rådstufvurätten i Falun (216).

Rikets Ständers förslag af Kongl. Maj:t bifallet, samt Kungörelse i ämnet utfärdad den 19 Augusti 1845.

50:o af den 22 Maj 1845, angående ändring af 4 § i Kongl. Förordningen den 10 Juni 1841, rörande bysättning (223).

Vid underdånig föredragning häraf i Statsrådet den 20 November 1845, har Kongl. Maj:t vägrat bifall till Rikets Ständers ifrågavarande förslag.

51:o af den 22 Maj 1845, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition, angående antagande af dels ny Strafflag, dels ock Lag om verkställighet af fängelsestraff (224).

1845 den 11 Juni i Statsrådet anmäld; och föranledde ej till någon åtgärd.

52:o af den 22 Maj 1845, om förändring och tillägg uti Bankolagen (225).

Rikets Ständers förslag af Kongl. Maj:t antaget, samt Kungörelse utfärdad den 19 Augusti 1845.

53:o af den 22 Maj 1845, angående ny ansvarighetslag för Rikets Ständers fullmäktige i Banken (226).

Rikets Ständers förslag af Kongl. Maj:t antaget, samt Ansvarighetslag för Fullmäktige i Banken utfärdad den 19 Augusti 1845.

54:o af den 23 Maj 1845, angående gemensamma ransakningshäkten och tingsställen för särskilda härader (230).

Rikets Ständers förslag af Kongl. Maj:t gilladt, samt Förordning utfärdad den 20 November 1845.

55:o

55:o af den 24 Maj 1845, med förslag till Lag för enskilda Banker (237).

Sedan Kongl. Maj:t, uppå Justitie-statsministerns underdåniga föredragning, i Statsrådet den 20 November 1845, af de delar af förslaget, hvilka angingo rättsförhållanden eller ägde gemenskap med allmän lag, icke funnit skäl att förslaget i dess helhet antaga, så har, för vidare underdånig föredragning af ämnet, Rikets Ständers ifrågavarande skrifvelse blifvit till Finans-departementet öfverlemnad.

56:o af den 24 Maj 1845, angående upphäfvande af skyldighet för revisionssökande att i Hofrätten erlägga lösen för handlingarne i målet (238).

Rikets Ständers förslag af Kongl. Maj:t gilladt, samt Förordning utfärdad den 20 November 1845.

57:o af den 24 Maj 1845, angående befrielse för revisionssökande parter från skyldigheten att till Hofrätt ingifva stämpladt papper till handlingarne i målet (239).

Rikets Ständers förslag af Kongl. Maj:t gilladt, samt Förordning utfärdad den 20 November 1845.

58:o af den 24 Maj 1845, angående åtgärder för utvecklingen af frågan om national-representationens ombildning (240).

Sedan Kongl. Maj:t den 3 Februari 1846 förordnat en Kommitté, för att, jemte samlandet af statistiska och andra erforderliga upplysningar i ämnet, fullständigt utveckla grunderna för national-representationens ändamålsenliga ombildning, samt yttra sig angående de grundlagsförändringar, som deraf kunde föranledas; så har nämnde Kommitté den 22 sistlidne Juni till Kongl. Maj:t inkommit med underdånigt betänkande om national-representationens ombildning, åtföljdt af General-sammandrag af statistiska tabeller i ämnet, äfvensom Kommitteen afgifvit uppgjorda särskilda förslag till ny Riksdagsordning och till förändrad redaktion af Regeringsformen och rikets öfriga Grundlagar; hvilka handlingar blifvit tryckta, för att vara tillgängliga för Rikets Ständer och allmänheten.

Stockholm den 11 Oktober 1847.

Carl Lilljeborg,

Arkivarie i Justitie-statsexpeditionen.

Förteckning å Rikets Ständers vid 1844 och 1845 årens riksdag till Kongl. Maj:t, genom Dess Landtförsvars-departements Kansli-expedition, aflåtna underdåniga skrifvelser, jemte Kongl. Maj:ts i anledning af dem fattade beslut eller vidtagna åtgärder.

59:o *) Rikets Ständers underdåniga skrifvelse af den 9 Oktober 1844, angående behofvet af militär-poster till bevakning vid Lånekontoren i Malmö och Göteborg (7).

1844 den 16 Oktober föredragen; och ville Kongl. Maj:t, med bifall till Rikets Ständers underdåniga anhållan, i kommandoväg förordna om ifrågavarande militär-posters utsättande.

60:o af den 30 November 1844, angående förhöjd dagspenning för till handtlangning vid militieboställs-byggnad kommenderadt manskap (20).

1845 den 12 Juli föredragen; och förordnade Kongl. Maj:t, att ifrågavarande dagspenning skulle från 1846 års början utgå med det af Rikets Ständer föreslagna belopp 13 sk. 6 rst. banko.

61:o af den 2 November 1844, angående skyldigheten att med sqvadronsmärken förse kavalleri-hästar (25).

1846 den 1 April föredragen; och med afseende å hvad de i ämnet hörde Embetsmyndigheter anfört, samt enär pluraliteten af Rusthållarne vid indelta kavalleriet, hvilka i ämnet fått sig yttra, icke heller ansett någon olägenhet vara förenad med framtida bibehållandet af ifrågavarande skyldighet, utan hästarnes märkning tvertom i åtskilliga afseenden medförde nytta och fördel för de rustande, fann Kongl. Maj:t Rikets Ständers förevarande underdåniga anhållan ej kunna bifallas.

62:o af den 30 November 1844, angående afsöndring från f. d. Öfverstebostället vid Dal-regementet, Näs Kungsgård, af tvenne dithörande ålfisken (33).

1844 den 5 December föredragen, och vederbörande derom förståndigade i och för verkställigheten af Kongl. Maj:ts och Rikets Ständers i ämnet fattade sammanstämmande beslut.

63:o af den 30 November 1844, angående Kamereraren E. M. Dahlerus och Krigsrådet A. L. Hauffman medgifven befrielse från dem ålagd ersättningsskyldighet, såsom kontrollanter å förre Krigskassören S. H. Brattströms uppbörd (34).

---

*) Ordningsnummern i denna och följande förteckningar, gående från början i en följd, är tillsatt vid tryckningen.

1844 den 5 December föredragen, och nådig befallning meddelad om upphörande af den å Dahleri egendom lagda seqvester och afskrifning af det ådömda ersättningsbeloppet.

64:o af den 11 December 1844, angående upplåtande till Solna församling af en Carlbergs Kungsgård tillhörande jordrymd (46).

1844 den 19 December föredragen, och vederbörande, för verkställighet af den medgifna jordupplåtelsen, derom underrättade.

65:o af den 11 Januari 1845, angående ett ytterligare anslag af 4000 R:dr årligen till understöd för Rust- och Rotehållare i Jemtland (57).

1845 den 30 Januari föredragen och vederbörande till kännedom meddelad.

66:o af den 30 Januari 1845, angående regleringen af utgifterna under Riksstatens Fjerde Hufvudtitel (84).

1845 den 10 Februari föredragen; och vederbörande Embetsverk derom förståndigade till underdånig efterrättelse i hvad på dem ankomme; hvarjemte erforderliga föreskrifter i nåder meddelades i afseende på användandet af de särskilda anslagen.

67:o af den 8 Februari 1845, angående regleringen af Riksstatens Nionde Hufvudtitel (89).

1845 den 20 Februari anmäld genom Finans-departementet och, i de delar samma skrifvelse rörde Landtförsvars-departementet, detta Departement meddelad.

1845 den 12 Mars föredragen genom Landtförsvars-departementet, och vederbörande under Departementet lydande Embetsverk derom till behörig efterrättelse förståndigade.

68:o af den 22 Februari 1845, angående befrielse från ordinarie roteringsskyldighet för Östra Wingåkers församlings kyrkoherde-boställe (113).

1847 den 19 Februari föredragen; och blef nämnde boställe i nåder förklaradt fritt från ordinarie rotering, med vilkor likväl, då några hemman eller lägenheter icke funnos, på hvilka den bostället hittills åliggande roteringsskyldighet kunde öfverflyttas, att bostället skulle, enligt Rikets Ständers alternativa förslag, fortfarande qvarstå i roten N:o 213 af Södermanlands Regemente och 1:sta Majorens kompani, emot det att boställsinnehafvaren, från 1847 års början räknadt, tillgodokomme vederlag i kontant för roteringsbesvärets fortsatta utgörande.

69:o af den 28 Februari 1845, angående upphörande af Invalid-inrättningen å Ulriksdal (114).

1845 den 3 Mars anmäld och remitterad till Direktionens öfver Invalid-inrättningen utlåtande, efter hvars inhämtande frågan ej ännu blifvit till slutlig pröfning företagen.

70:o af den 22 Februari 1845, i fråga om förändring i sättet för ersättning af hästar och persedlar, som vid Rusthålls-regementena under krig gå förlorade (118).

1847 den 16 Mars slutligen anmäld; hvarvid, då vederbörande rustande i allmänhet icke velat antaga någotdera af de efter hvarandra framställda förslagen, angående först allmänna föreningar och derefter föreningar regements- eller korpsvis till ersättande af de i krig inträffande förluster och skador å hästar och rustnings-persedlar, Kongl. Maj:t ansåg frågan om jemväl sistberörde inskränktare föreningar för närvarande förfalla; dock fann Kongl. Maj:t, med afseende å förloppet af de för de rustandes hörande sednast hållna sammankomsterna vid Andra Lifgrenadier-regementet och Westgöta Regemente, godt i nåder förklara, att, så framt rusthållarne vid dessa Regementen träffade öfverenskommelse att enhälligt för någotdera Regementet antaga det sist framställda förslaget i ämnet, Kongl. Maj:t ville, efter underdånig anmälan härom, frågan, i hvad dem rörer, ånyo till nådig pröfning företaga.

71:o af den 22 Februari 1845, angående en del lönförmåner till Underofficerarne vid trenne kompanier af Helsinge Regemente (121).

1845 den 3 Mars föredragen och vederbörande till behörig verkställighet meddelad.

72:o af den 5 April 1845, angående öfverlåtande till Haparanda stad af Kapitensbostället vid Norrbottens Fältjägarekorps Hapaniemi N:o 1, ¼ mantal (152).

1846 den 29 April föredragen, då Kongl. Maj:t jemväl för Sin del i nåder bifoll, att nämnde boställe jemte dertill hörande laxfiske finge såsom donation för all framtid till staden Haparanda öfverlåtas, under vilkor, som tillika i nåder fastställdes.

73:o af den 5 April 1845, i anledning af väckt fråga om ny Inqvarterings-ordning för Stockholms stad, samt andra i sammanhang dermed förekommande frågor (153).

1845 den 12 Juli föredragen; och ansågs någon kasern för Svea Artilleriregemente för närvarande ej kunna, i saknad af erforderliga medel, komma att uppföras; hvaremot till underhållet af Lifgardes-regementenas kasern- och stallbyggnader anvisades det belopp, som, enligt Rikets Ständer meddelade uträkningar, derför erfordrades utöfver de bidrag härtill, hvilka borde af de från staden till Regementena utgående inqvarteringsmedel bestridas.

74:o af den 5 April 1845, angående inqvarteringen i de Skånska städerna och Göteborg (154).

1845 den 19 Juni föredragen; och ville Kongl. Maj:t i afseende å de ifrågaställde kasern- och stallbyggnaderna i Malmö, Helsingborg och Landskrona, till hvilka icke några medel ännu funnes anslagne, framdeles i nåder besluta, huruvida de till dessa byggnader erforderliga medel borde hos Rikets Ständer äskas.

Beträffande åter inqvarteringen i Göteborg, fastställdes i nåder en tariff, efter hvilken garnisonen derstädes ägde uppbära inqvarterings-ersättning i kontant, att, jemte hvad 1841 års Inqvarterings-ordning i öfrigt innehåller, lända till efterrättelse från och med den tid, då gällande kontrakt om inqvarteringen i nämnde stad, efter föregången behörig uppsägning, komme att upphöra.

75:o af den 18 April 1845, angående Krigskollegii Artilleri-afdelnings skulder för inköp af Mariebergs egendom (164).

1845 den 30 April föredragen och vederbörande till kännedom och behörig verkställighet meddelad.

76:o af den 22 April 1845, angående regleringen af planpenningar m. m. (167).

1846 den 14 Januari föredragen; och, med bifall till Rikets Ständers underdåniga anhållan, blef, i fråga om planpenningars beräknande vid Uplands, Södermanlands, Jönköpings, Kronobergs och Calmare Regementen, den af Rikets Ständer begärda nådiga Förklaring öfver Kongl. Brefvet den 28 Oktober 1817 i nåder meddelad.

77:o af den 22 April 1845, angående en förändring i utgörandet af beväringsskyldigheten å Gottland (170).

1845 den 24 Oktober föredragen och i nåder bifallen, hvarom Landshöfdingen på Gottland anbefalldes att utfärda Kungörelse.

78:o af den 7 Maj 1845, i anledning af Rikets Ständers Revisorers afgifna Berättelser om verkställda granskningar af Statsverkets samt andra af allmänna medel bestående fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under åren 1838 till och med 1841 (173).

1845 den 15 Juli anmäld genom Finans-departementet, och Landtförsvars-departementet meddelad i nedan omförmälda punkter.

1845 den 31 Juli genom Landtförsvars-departementet föredragen;

2:o Och blef, i anledning af Rikets Ständers i denna punkt yttrade åsigt, att den vid 1841 års slut förefunna egentliga bristen å för detta Tredje, nu mera Fjerde, Hufvudtiteln 15,934 R:dr 8 sk. 6 rst. borde intill nästinstun-

dande riksdag uti Statsverkets räkenskaper fortfarande inom linien balanseras, Statskontoret om iakttagande deraf förständigadt.

11:o Öfver den i denna punkt gjorda hemställan, om förändrandet af de å anslaget för blesserade Officerare och Underofficerare tid efter annan uppkomna besparingar, infordrades Statskontorets utlåtande, hvarefter, och sedan detta inkommit, frågan ånyo föredrogs den 24 September 1845, då Rikets Ständers berörde framställning i nåder bifölls, och Statskontoret i afseende på verkställigheten erhöll nödiga föreskrifter.

24:o Krigskollegii utlåtande infordrades i anledning af Rikets Ständers här gjorda anhållan rörande utarrendering af den Mariebergs egendom tillhörande jord, och sedan detsamma afgifvits, företogs detta ärende ånyo till pröfning den 15 Maj 1846, hvarvid Kongl. Maj:t, i betraktande af hvad upplyst blifvit angående orsakerna till den under åren 1839—41 inträffade minskning uti nämnda egendoms afkastning med hvad mera i frågan förekommit, icke fann skäl att till förevarande anhållan lemna bifall.

25:o Efter inhämtande af Krigskollegii utlåtande, föredrogs den 15 Maj 1846 Rikets Ständers underdåniga anhållan om inrättande af fyra nya särskilda konti uti Carl Gustafs stads Gevärsfaktoris räkenskaper, hvarvid och sedan, enligt hvad Kollegium anmält, det vid Artilleri-verkstäderna följda, af Rikets Ständer godkända redogörelsesätt redan blifvit i Faktoriets räkenskaper infördt, Kongl. Maj:t i nåder gillade och biföll de af Kollegium föreslagna, till ytterligare förenkling ledande, förändringar och tillägg vid nämnde räkenskaper, med föreskrift om noggrant iakttagande deraf, att beviljade extra anslags användande för afsedda ändamål genom behöriga omslut gjordes lätt synligt.

26:o Rikets Ständers underdåniga framställning, angående försäljning af sådana vid Carl Gustafs stads Gevärsfaktori för Kronans räkning tillverkade gevär och gevärsdelar, som för mindre bristfälligheter blifvit kasserade, föredrogs, jemte Krigskollegii deröfver afgifna utlåtande, den 15 Maj 1846; men då härvid ådagalagdt blifvit, att den begärda försäljningen ej skulle för Statsverket medföra fördelar, motsvarande de dermed förenade olägenheter, fann Kongl. Maj:t, med afseende derjemte å hvad i saken för öfrigt förekommit, den gjorda framställningen icke böra till någon Kongl. Maj:ts höga åtgärd föranleda.

27:o Krigskollegium anbefalldes att i räkenskaperna fortfarande balansera den i denna punkt omförmälda fordran hos Kongl. Spanska Regeringen.

38:o Sedan Kommitterade för salpeter-ärendena sig utlåtit öfver den i denna punkt gjorda underdåniga anhållan om åtgärders vidtagande för spridande af kännedom utaf ändamålsenligare metoder att tillverka salpeter,

föredrogs denna fråga ånyo den 15 Maj 1846, hvarvid Kongl. Maj:t lät vid hvad redan i afseende å salpeter-näringens upphjelpande tillgjordt blifvit, för närvarande bero, samt anbefallde Kommitterade att vid 1848 års början afgifva underdånig berättelse om verkningarna deraf och då tillika föreslå de åtgärder, som kunde finnas gagneliga.

79:o af den 15 Maj 1845, angående åtskilliga rusthåll inom Westmanlands län ålagd dagsverksskyldighet (182).

1845 den 11 Juni anmäld och remitterad till Krigs- och Kammarkollegiernas utlåtande, som ännu ej inkommit.

Stockholm i Kongl. Landtförsvars-departementets Kansli-expedition den 21 Oktober 1847.

M. G. von Schantz.

Förteckning på de af Rikets Ständer vid 1844 och 1845 årens Riksdag till Kongl. Maj:t aflåtna underdåniga skrifvelser, hvilka röra Kongl. Sjöförsvars-departementet; upptagande jemväl de åtgärder, hvilka i anledning af dessa skrifvelser vidtagits.

80:o af den 11 Januari 1845, angående förbättring af Lotsstatens lönvilkor (65).

1845 den 24 Januari i underdånighet anmäld och remitterad till Förvaltningens af sjöärendena underdåniga utlåtande. 1846 den 29 December underdånigt utlåtande afgifvet, deruti föreslagits, att den af behofvet påkallade lönförhöjningen må åstadkommas medelst 25 procents förhöjning i Lotstaxorna. 1847 den 23 Februari i underdånighet föredragen. Kongl. Maj:t förklarade i nåder, att förhöjning i Lotstaxorna för närvarande icke borde bestämmas, utan ville Kongl. Maj:t i sammanhang med pröfningen af frågan angående Femte Hufvudtitelns statsbehof taga i öfvervägande, om och till hvad belopp särskildt anslag må hos Rikets näst sammanträdande Ständer begäras för åstadkommande af ifrågavarande, af så väl Konung som Ständer nödiga ansedda aflöningsförhöjning.

81:o af den 30 Januari 1845, angående Femte Hufvudtitelns reglering (85).

1845 den 10 Februari i underdånighet anmäld och delgifven vederbörande; varande i anledning deraf sedermera utfärdade stater, arbetsplaner och föreskrifter så väl för ordinarie statsanslagen, som för de medel, hvilka för tillfälliga behof blifvit anvisade.

82:o af den 15 Februari 1845, angående ersättning till Kaptenlöjtnanten C. A. Gosselmans sterbhus för åtskilliga af honom i lifstiden bestridda kostnader (100).

1845 den 24 Februari i underdånighet föredragen, samt bref till vederbörande expedieradt.

83:o af den 1 Mars 1845, angående Piteå och Luleå städers ordinarie båtsmanshåll (138).

1845 den 12 Mars i underdånighet anmäld. Fordrar ingen vidare åtgärd.

84:o af den 22 April 1845, angående Båtsmansroteringen för Falu stad (169).

1845 den 30 April i underdånighet föredragen samt remitterad till Förvaltningens af sjöärendena och Kammarkollegii underdåniga utlåtande, hvilket under den 1 dennes afgifvits.

85:o af den 7 Maj 1845, i anledning af Rikets Ständers Revisorers berättelser för åren 1838 till och med 1841 (173).

1845 den 31 Juli i underdånighet föredragen; då

1:o Amiralitets Krigsmanskassans Direktion förständigades att insända, för att Rikets Ständers Revisorer tillställas, nödiga handlingar;

2:o Frågan om Kanonierkorpsens beklädnads m. m. ställande på passevolans, förklarades af uppgifna skäl icke kunna bifallas.

3:o Rikets Ständers hemställan om afskrifning af i räkenskaperna balanserade 20,000 R:dr för 1836 års rustnings-anstalter, ansågs icke leda till någon vidare åtgärd, enär afskrifningen redan skett.

86:o af den 15 Maj 1845, angående uppförandet af en fyr å skäret Understen (205).

1845 den 3 Juni i underdånighet föredragen och remitterad till Förvaltningens af sjöärendena underdåniga utlåtande, hvilket den 4 Juli 1845 inkom, hvarefter den 31 Juli 1845 målet afgjordes, och Rikets Ständers underdåniga hemställan bifölls.

87:o af den 23 Maj 1845, om förändrad beräkningsgrund för Båtsmans-vakansafgift af nyroterad jord inom Blekinge län (228).

1845 den 19 Juni i underdånighet anmäld samt remitterad till Förvaltningens af sjöärendena och Kammarkollegii underdåniga utlåtande, hvilket ännu icke inkommit.

Stockholm af Kongl. Sjöförsvars-departementet den 25 Oktober 1847.

W. Gynther.

Uppgift

Uppgift på de underdåniga Skrifvelser af Rikets Ständer vid 1844 och 1845 årens riksdag, hvilka till Kongl. Civil-departementet ingifvits, jemte anteckning af de åtgärder, som i anledning deraf vidtagits.

88:o af den 3 Augusti 1844, angående kröningens firande under riksdagen (1).

1844 den 14 Augusti besvarad af Hans Maj:t Konungen, vid lemnadt företräde åt en deputation af Rikets Ständer.

89:o af den 17 Oktober 1844, om upphörande af försvarsbref för socken-handtverkare (13).

1845 den 16 Oktober i underdånighet anmäld, hvarvid Kongl. Maj:t, med bifall till Rikets Ständers hemställan, förordnade, att stadgandet om gerningsmäns skyldighet att anskaffa så kalladt försvarsbref skulle upphöra; och hvarom Kommerskollegium anbefalldes utfärda allmän kungörelse.

90:o af den 17 Oktober 1844, angående riksdagens förlängning (12).

1844 den 22 Oktober i underdånighet anmäld och bifallen.

91:o af den 26 Oktober 1844, i fråga om nedsättning i räntan för Ulldiskont-kreditivet, samt om Manufaktur-diskontens förstärkning från samma kreditiv (15).

1844 den 12 November i underdånighet anmäld, då Kongl. Maj:t, som vid hvad Rikets Ständer i dessa afseenden beslutit, lät bero, till behörigt iakttagande derom underrättade Kommerskollegium.

92:o af den 26 Oktober 1844, angående revision af de under Kommerskollegii förvaltning ställda fonder för åren 1841, 1842 och 1843 (14).

1844 den 12 November i underdånighet anmäld och lagd till handlingarne, såsom icke fordrande någon åtgärd.

93:o af den 20 November 1844, i fråga om undersökning af Teknologiska Institutets förvaltning (31).

Sedan den af Kongl. Maj:t, under den 28 November 1844, förordnade Kommitté, för verkställighet af den utaf Rikets Ständer begärda undersökning om Teknologiska Institutets förvaltning, afgifvit dess underdåniga berättelse om denna förrättning, anbefallde Kongl. Maj:t den 29 Oktober 1845 Kommitterade att uppgöra förslag till nya stadgar för Institutet. Vid underdånig föredragning af detta förslag till nya stadgar, den 8 Maj 1846, behagade Kongl. Maj:t detsamma i nåder gilla, med förklarande likväl, att med verkställigheten af Institutets förändrade organisation och med tillämpningen af de nya stadgarne för detsamma skulle anstå, intill dess den väckta frågan om Insti-

tutets och Bergsskolans i Falun förening blifvit afgjord. Då denna sistnämnda fråga numera förfallit, har Kongl. Maj:t under den 17 September 1847 i i nåder förordnat, att de förnyade stadgarne för Institutet skola från och med nästa år lända till efterrättelse, i hvilket afseende Kongl. Maj:t jemväl genom nådigt bref af samma dag anbefallt den för ledningen af Institutets angelägenheter tillförordnade Styrelsen att vidtaga behöriga åtgärder, för att vid nästa års början bringa de nya stadgarne till fullständig verkställighet.

94:o af den 30 November 1844, angående brandstodsmedels uppbörd och redovisning i sammanhang med kronouppbörden (36).

Med bifall till denna Rikets Ständers framställning, har Kongl. Maj:t, den 14 Juli 1845, derom utfärdat Cirkulär till samtlige Dess Befallningshafvande.

95:o af den 4 December 1844, angående kungörande af nödiga handlingar till bestyrkande af utländska fartygs nationalitet (42).

Vid underdånig föredragning häraf den 10 December 1844, hafva erforderliga föreskrifter i ämnet blifvit Kommerskollegium meddelade.

96:o af den 30 November 1844, i fråga om kontroll-behandling af äkta bokguld från utrikes ort (38).

Det utlåtande, som från Kommerskollegium infordrats, har inkommit den 27 September 1847.

97:o af den 11 Januari 1845, angående tillägg i 1 § 7 kapitlet af 1827 års Skiftesstadga (62).

1847 den 10 September har Kongl. Maj:t beslutit utfärdandet af allmän Kungörelse i ämnet.

98:o af den 11 Januari 1845, angående åtgärder till befrämjandet af smärre handaslöjder (59).

1845 den 6 Februari remitterad till Kommerskollegium, hvars utlåtande i ämnet ännu ej inkommit.

99:o af den 11 Januari 1845, angående en gåfva af allmänna medel åt Landa socknemän, för dem frånröfvad utflyttningshjelp (54).

1845 den 6 Februari i underdånighet anmäld, då Statskontoret anbefalldes att medlen utbetala.

100:o af den 16 Januari 1845, i fråga om tillgång för inköp af instrumentalier m. m. för trenne Navigationsskolor (66).

1845 den 20 Februari i underdånighet anmäld, i sammanhang med staterna för Navigationsskolorna; och föranledde ej till någon särskild åtgärd.

101:o af den 16 Januari 1845, i fråga om kontroll mot missbruk af gårdfarihandels idkande (75).

1847 den 19 Januari har uti detta ämne allmän Kungörelse blifvit utfärdad.

102:o af den 22 Januari 1845, om ändring i Mäklarestadgan, i afseende på leveranshandel (76).

1847 den 10 September i underdånighet anmäld, då Kongl. Maj:t, på grund af hvad Kommerskollegium i ämnet anfört, fann Rikets Ständers underdåniga hemställan icke böra bifallas.

103:o af den 30 Januari 1845, angående reglering af utgifterna å Riksstatens Sjette Hufvudtitel (86).

1845 den 20 Februari i underdånighet anmäld, då vederbörande Embetsverk om innehållet förständigades, till efterrättelse i hvad på dem ankom.

104:o af den 15 Februari 1845, angående framtida bestämmelser om handels- och sjöfartsförhållanden mellan Sverige och Norrige (105).

Sedan en af Kongl. Maj:t förordnad Kommitté den 14 December 1846 härutinnan afgifvit underdånigt förslag och betänkande, hafva handlingarne blifvit öfverlemnade till Finans-departementets föredragning.

105:o af den 15 Februari 1845, angående öfverlemnande af Landtbruks-Akademiens räkenskaper till Rikets Ständers Revisorer (102).

1845 den 1 Augusti i underdånighet anmäld och bifallen, hvarom nådigt Bref af samma dag afgått till Landtbruks-Akademien.

106:o af den 22 Februari 1845, om fortskyndande af afvittringen inom Vester-Dalarne (128).

1846 den 7 Januari i underdånighet anmäld, då de föreskrifter, som funnos nödige, blefvo meddelade.

107:o af den 22 Februari 1845, om åtgärder till befordrande af ett skyndsammare antagande af nya systemet för mått, mål och vigt (129).

Sedan den af Vetenskaps-Akademien, på nådig befallning, utarbetade afhandling, rörande omförmälda nya system, den 8 Juli 1845 till Kongl. Maj:t inkommit, har Akademien under den 1 Augusti samma år erhållit nådig befallning att låta densamma från trycket utgifva och till Folkskolorna utdela.

108:o af den 22 Februari 1845, om utvidgande af smidesrätt inom Bergslag (130).

1846 den 27 April i underdånighet anmäld, i sammanhang med allmänna frågan om stångjernssmidet och den gröfre jernförädlingen, hvarom Kongl. Maj:t under samma dag utfärdat allmän Förordning.

109:o af den 22 Februari 1845, angående indragning af Bergsfogdetjensterna (131).

Denna Rikets Ständers framställning anmäldes i underdånighet den 6 Maj 1845, då Kongl. Maj:t förklarade, att densamma skulle framdeles förekomma, i sammanhang med den väckta frågan om förändrad organisation af Bergsstaten.

110:o af den 22 Februari 1845, med förslag till förändrade föreskrifter angående vilkoren för tillverkning och försäljning af bränvin (123).

1845 den 13 Juni i underdånighet anmäld, och allmän Förordning utfärdad.

111:o af den 8 Februari 1845, i hvad denna Rikets Ständers skrifvelse rörer anslaget å Nionde Hufvudtiteln till hyresmedel för Landtstaten (89).

1845 den 13 Mars i underdånighet anmäld och lagd till handlingarne, såsom icke fordrande någon åtgärd.

112:o af den 1 Mars 1845, om förtydligande af Kongl. Maj:ts Bref den 10 Maj 1815, angående vite för försummad snöplogning (137).

Kongl. Maj:t har under den 13 Maj 1845 förordnat de närmare bestämmelser, som Rikets Ständer i detta afseende åsyftat, och hvarom Rikets Hofrätter, genom nådigt cirkulärbref af samma dag, blifvit till iakttagande förständigade.

113:o af den 1 Mars 1845, om upphäfvande af Kongl. Brefven den 9 April 1805 och 6 November 1822, angående rättighet till svedjande inom Blekinge län (136).

Kongl. Maj:t har, under den 1 Augusti 1845, i nåder förklarat, att, på sätt Rikets Ständer anhållit, de för svedjande i allmänhet inom riket gifna föreskrifter skola vara gällande äfven för Blekinge län; och anbefalldes Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i nämnde län att härom, till vederbörandes efterrättelse, allmän kungörelse i länet utfärda.

114:o af den 1 Mars 1845, om anslag till boskapsskötselns befrämjande genom stamholländeriers anläggande (134).

Sedan Landtbruks-Akademien afgifvit underdånigt betänkande i afseende på anslagets ändamålsenliga användande, förordnade Kongl. Maj:t en Kommitté att uppgöra förslag för stamholländeriers organiserande å lämpliga ställen i riket. Vid föredragning af detta förslag den 22 April 1846 behagade Kongl. Maj:t detsamma, med vissa ändringar, i nåder gilla och fastställa.

115:o af den 26 Mars 1845, om uppgörande af förslag till förändrad lagstiftning för bränvinstillverkning (144).

1845 den 13 Juni i underdånighet anmäld, då en Kommitté af Kongl. Maj:t i nåder förordnades, att utarbeta förslag i ämnet.

116:o af den 18 April 1845, underdånig anmälan, att en skådepenning till åminnelse af Deras Majestäters kröning vore under pregling. (158).

1845 den 6 Maj i Statsrådet anmäld och lagd till handlingarne.

117:o af den 18 April 1845, om anslag till befrämjande af slöjdexpositioner (165).

Sedan Kommerskollegium, efter det Direktionerna för Teknologiska Institutet i Stockholm och Chalmerska slöjdskolan i Göteborg blifvit hörde, inkommit med anbefaldt underdånigt förslag, angående sättet för anslagets användande, samt hvad för verkställigheten af expositionerna iakttagas borde, har Kongl. Maj:t, vid underdånig föredragning häraf, under den 20 November 1846 meddelat vederbörande nödiga föreskrifter i ämnet.

118:o af den 22 Februari 1845, i fråga om restitution af bränvinsbränningsbevillning (111).

Med gillande af ifrågavarande af Rikets Ständer anmälda beslut, har Kongl. Maj:t, till vederbörandes efterrättelse, låtit detsamma intaga uti Kongl. Maj:ts den 13 Juni 1845 utfärdade nådiga Förordning angående vilkoren för bränvinstillverkningen i riket.

119:o af den 22 April 1845, om åtgärder till sillfiskets upphjelpande i Bohus läns skärgård (166).

Denna Rikets Ständers skrifvelse öfverlemnades till Vetenskaps-Akademien att tagas i öfvervägande vid afgifvande af infordradt underdånigt förslag till särskilda stadganden, som i ett nytt reglemente för fiskerierna borde intagas; och hvilket förslag nu är beroende på Kongl. Maj:ts nådiga pröfning.

120:o af den 7 Maj 1845, angående sättet för återbetalningen af lån af allmänna medel för vattenaftappningar och odlingar (176).

Kongl. Maj:t har bifallit hvad Rikets Ständer härutinnan föreslagit, hvarom allmän Kungörelse är utfärdad den 13 Juni 1845.

121:o af den 15 Maj 1845, angående extra statsanslag för allmänna arbeten m. m. (192).

122:o af den 15 Maj 1845, angående sättet, ordningen och vilkoren för utbetalning af anslag och lån till befrämjande af odlingsföretag och allmänna arbeten (180).

123:o af den 15 Maj 1845, angående reserverandet af de vid 1841 års riksdag anvisade statsbidrag för hamnanläggning vid Åhus och upprensning af Rottne å (179).

124:o af den 7 Maj 1845, angående ett staden Sölvitsborg beviljadt lånunderstöd (175).

125:o af den 22 Maj 1845, angående lånbidrag till Göteborgs hamnbyggnad (219).

Vid underdånig föredragning af Rikets Ständers uti dessa fem skrifvelser anmälda beslut, har Kongl. Maj:t, med antagande af hvad Rikets Ständer så-

lunda beviljat till befrämjande af allmänna arbeten, äfvensom de dervid fästade vilkor, genom nådigt bref af den 13 Juni 1845 anbefallt Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader att icke allenast underrätta Kongl. Maj:ts Befallningshafvande om de beviljade anslagen, för att länens invånare kungöras, utan äfven derom lemna öfrige vederbörande erforderliga underrättelser, samt att vidtaga de förberedande åtgärder, som för ändamålets vinnande i öfrigt påkallades.

126:o af den 15 Maj 1845, om upphäfvande af Kongl. Resolutionen den 13 November 1747, om inskränkning i en del socknars i Dalarne rättighet att använda skog (200).

Öfverlemnad till Finans-departementet.

127:o af den 15 Maj 1845, angående de till Emåns upprensning beviljade anslag (193).

Efter det fullmäktige i Riksgäldskontoret med yttrande inkommit, anbefallde Kongl. Maj:t dess Befallningshafvande i Calmar att vidtaga åtskilliga åtgärder för beredande af utbetalning af ifrågavarande anslag; hvarefter Kongl. Maj:t, vid underdånig anmälan häraf, den 4 Augusti 1846 i nåder förklarat: att, derest icke före det årets slut behörigen fullgjordes hvad, som blifvit föreskrifvet såsom vilkor för medlens utbekommande, desamma skulle såsom tillgång till andra odlingsföretags befrämjande komma att anses. Då vilkoren sedermera ej blefvo fullgjorde, hafva medlen disponerats till understöd för andra vattenaftappnings-arbeten.

128:o af den 19 Maj 1845, angående beviljadt lån för återuppbyggande af Konradsfors jernbruk i Wermland (211).

Om detta Rikets Ständers beslut har Kongl. Maj:t under den 25 Juni 1845 förständigat Dess Befallningshafvande i Wermlands län, för att ägaren af Konradsfors bruk till kännedom och efterrättelse delgifvas.

129:o af den 7 Maj 1845, rörande vissa anslag å Handels- och sjöfartsfonden (173) *).

1845 den 16 Oktober i underdånighet anmäld och lagd till handlingarne, såsom icke fordrande någon åtgärd.

Stockholm den 11 Oktober 1847.

N. F. Wallensteen.

*) Denna fråga innefattas uti Rikets Ständers underdåniga skrifvelse af uppgifna dagen, "i anledning af Rikets Ständers Revisorers Berättelser om verkställda granskningar af "Statsverkets samt andra af allmänna medel bestående fonders tillstånd, styrelse och "förvaltning under åren 1838 till och med 1841."

Förteckning på Rikets Ständers vid urtima riksdagen åren 1844 och 1845 till Kongl. Maj:t uti Dess Finans-departements-expedition inkomna underdåniga skrifvelser, samt uppgift angående åtgärderna, som i anledning deraf ägt rum.

130:o angående riksdagskostnadernas bestridande genom Riksgäldskontoret (2).

Härom har under den 23 September 1844 Statskontoret blifvit i nåder förständigadt i afseende på reqvisition af ersättning för de utgifter i och för riksdagen, hvilka till Statskontorets utbetalningsåtgärd af Kongl. Maj:t anvisas.

131:o om förändradt sätt för skådepenningarnes utdelande vid Kongl. Maj:ts kröning (4).

Vid föredragning häraf den 26 September 1844 har Kongl. Maj:t, enär pregling af minnes- eller så kallade kastpenningar vid den förestående kröningen ej komme att äga rum, funnit Rikets Ständers underdåniga framställning icke till någon åtgärd föranleda.

132:o angående bestämmande af preskriptionstid för fordringsanspråk i anledning af Göta Kanalbolags och Malmö f. d. Diskontverks utredning (5).

Allmän kungörelse härom har under den 24 Oktober 1844 blifvit, i öfverensstämmelse med hvad Rikets Ständer föreslagit, i nåder utfärdad.

133:o angående nedsättning i den för tackjerns-tillverkningen utgående tionde-afgift (24).

Godkännande Rikets Ständers härvid i underdånighet anmälda beslut, har Kongl. Maj:t, under den 29 November 1844, i nåder låtit allmän Kungörelse härom utgå.

134:o angående upphörande af den s. k. sölf- eller husmansskatten i Bohus län (23);

135:o angående ollongäldens upphörande (22).

Kungörelser, i enlighet med Rikets Ständers, uppå Kongl. Maj:ts nådiga propositioner, fattade beslut, hafva, under den 12 December 1844, blifvit i nåder utfärdade.

136:o angående tiden för öfverlemnande till Riksgäldskontoret af öfverskotten å Statsverkets inkomster (21).

Om detta Rikets Ständers, af Kongl. Maj:t gillade beslut har, under den 12 November 1844, Statskontoret blifvit till behörig efterrättelse i nåder förständigadt.

137:o angående regleringen af utgifterna under Riksstatens Första Hufvudtitel (30).

Hvad Rikets Ständer härvid beslutat, har, under den 19 November 1844, blifvit Statskontoret och Riksmarskalks-embetet till behörig kännedom och efterrättelse i nåder meddeladt.

138:o angående de bland Statsverkets ordinarie inkomster upptagna gerningsören (26).

Proposition kommer i anledning häraf att vid nu instundande riksdag till Rikets Ständer aflåtas.

139:o angående äkta bokgulds kontroll-behandling (38).

Öfverlemnad till Civil-departementet den 11 December 1844.

140:o om upphörande af den nedsatta tullen å från Finland inkommande varor (43).

Kongl. Maj:t, som redan under den 13 Augusti 1844 förklarat en i ministeriel väg å Kejserliga Ryska sidan gjord framställning om förlängning af 1838 års Handelstraktat, beträffande Finland, icke kunna antagas, har vid sådant förhållande funnit Rikets Ständers den 12 påföljde December i underdånighet anmälda skrifvelse i detta ämne icke till någon åtgärd föranleda.

141:o angående ersättning till Elfkarleby gästgifveri-hemman för förlorad mark i följd af en väganläggning (45).

Rikets Ständers, på Kongl. Maj:ts nådiga framställning, härvid fattade beslut har, under den 14 Januari 1845, blifvit vederbörande till efterrättelse i nåder meddeladt.

142:o angående nedsättning af arrende-afgiften för Motala kronofiske och mjölqvarn (47).

Härom hafva, under den 14 Januari 1845, vederbörande Embetsmyndigheter blifvit i nåder förständigade, med befallning att noga vaka deröfver, att de för arrende-nedsättningen föreskrifna vilkor af arrendatorn behörigen iakttagas och uppfyllas.

143:o angående utsyning af virke å kronoskog inom Skaraborgs län för knektestugors uppbyggande (48).

Efter inhämtande af Kammarkollegii och öfrige vederbörandes infordrade underdåniga utlåtanden, har Kongl. Maj:t, i anseende till hvad derutinnan anfördt och upplyst blifvit, vid föredragningen af målet den 9 Juli 1846, funnit Rikets Ständers förnyade framställning i detta ämne icke kunna bifallas.

144:o angående ett årligt understöd af 600 R:dr åt aflidne Generaldirektören C. Livijns enka (58).

Med bifall till hvad Rikets Ständer för deras del härvid beslutat, har Kongl. Maj:t, under den 28 Januari 1845, låtit till Statskontoret nådigt bref i ämnet afgå.

145:o

145:o angående ifrågaställd ytterligare begrafningshjelp efter aflidne Landträntmästaren J. F. Alm (56).

Den 28 Januari 1845 i underdånighet föredragen, hvarvid Kongl. Maj:t, på grund af hvad Rikets Ständer anmält, fann någon tillökning i begrafningshjelpsbeloppet icke kunna i nåder bifallas.

146:o angående godtgörande af tvenne från Banken till Myntverket utgifna förskott (64).

I anledning häraf har Kongl. Maj:t, efter vederbörandes hörande, i nåder förordnat dels under den 17 Juni 1845, att halfva förskottsbeloppet borde till Banken återlevereras, dels under den 16 Juni 1846, att med återbetalningen af återstoden borde anstå, intill dess Kongl. Maj:t, efter inhämtande af Rikets Ständers yttrande rörande en emellan Banken och Myntverket uppgjord liqvidation, komme i tillfälle härom ytterligare nådigt beslut meddela.

147:o angående eftergift af en Kronofogden A. G. Lidinson ådömd ersättningsskyldighet (55).

Vid föredragning häraf den 28 Januari 1845 har Kongl. Maj:t godt funnit i nåder bevilja Lidinson den eftergift af ifrågavarande ersättningsskyldighet, som af Rikets Ständer blifvit medgifven.

148:o angående afskrifning af f. d. Statstidningens skuld till Statsverket (69).

Härom har, under den 28 Januari 1845, Statskontoret blifvit till behörig efterrättelse i nåder förständigadt.

149:o angående öfverflyttning till Riksgäldskontoret af befattningen med det staden Wexiö beviljade byggnadslån (70).

Hvad Rikets Ständer, i anledning af Kongl. Maj:ts om ifrågavarande öfverflyttning gjorda framställning, beslutat, har under den 6 Februari 1845 blifvit vederbörande embetsverk till behörig efterrättelse meddeladt.

150:o angående sökt lindring i betalningsvilkoren för det Wexiö stad beviljade byggnadslån (71).

Om Rikets Ständers härvid anmälda beslut har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande uti Kronobergs län, under den 6 Februari 1845, blifvit till egen och vederbörandes efterrättelse i nåder förständigad.

151:o angående restitution af erlagd bevillning inom Neder Calix socken af Norrbottens län (73).

Om verkställigheten af hvad härvid, i anledning af Rikets Ständers förklarande borde iakttagas, hafva, till vederbörandes efterrättelse, Kammarrätten

och Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Norrbottens län, under den 25 Juni 1845, erhållit nådigt förständigande.

152:o angående stämpling af spelkort samt afgifterna derför (74).

Rikets Ständers härvid framställda anhållan har, under den 28 Januari 1845, blifvit af Kongl. Maj:t i nåder bifallen.

153:o angående begrafnings- och öfrige kostnader, föranledde af Högstsalig Hans Maj:t Konung Carl XIV Johans dödliga frånfälle (78); samt

154:o angående kostnaderna i och för Kongl. Maj:ts och Dess Höga Gemåls kröning (79).

Rikets Ständers härvid fattade beslut hafva, under den 28 Januari 1845, blifvit Statskontoret till kännedom och efterrättelse i nåder meddelade.

155:o angående foliiafgiften för assigneringsräkning med Banken (80).

Denna underdåniga skrifvelse, som den 6 Februari 1845 blifvit i underdånighet föredragen, har, enär det af Rikets Ständer begärda kungörande af deras beslut i detta ämne icke komme i fråga förr, än efter framdeles skeende underdånig anmälan af Bankostyrelsen, ansetts för det då varande icke påkalla någon åtgärd.

156:o angående föreskrifter i afseende på byggnadslån till brandskadade städer (77).

Kongl. Maj:t har under den 6 Februari 1845 i nåder förklarat, att Rikets Ständers beslut, angående vilkoren för hädanefter meddelande byggnadslån, bör blifva föremål för nådig pröfning om och när fråga framdeles härom förekommer; men att de uti denna underdåniga skrifvelse under litt. *d* och *e* upptagne stadganden må jemväl å redan utgifna byggnadslån vinna tillämpning; hvarom vederbörande blifvit till behörig efterrättelse i nåder förständigade.

157:o angående aflöningsmedel, som icke uttagits af numera aflidne Provincialläkaren Rudolphi (68).

Efter inhämtande af Statskontorets underdåniga utlåtande i afseende på uppgifna tillgången för denna utbetalning, har under den 21 April 1845 nådigt beslut, i enlighet med Rikets Ständers framställning, blifvit Statskontoret genom Ecklesiastik-departementet meddeladt.

158:o angående reglering af utgifterna under Riksstatens Sjunde Hufvudtitel (87).

Innehållet af denna underdåniga skrifvelse har under den 13 Februari 1845 blifvit Statskontoret till kännedom och efterrättelse i nåder meddeladt, äfvensom öfrige vederbörande om Rikets Ständers beslut, i hvad dem särskildt rörde, erhållit nådigt förständigande. I anledning af Rikets Ständers i sammanhang härmed gjorda framställning, om utredning af Skogsplanteringskassans tillgångar och inkomster, samt hvad deraf tagits i beräkning för Jägeristatens aflöning med flera erforderliga omkostnader, anbefalldes Kammarkollegium att, sedan vederbörande blifvit i ämnet hörde, afgifva underdånigt utlåtande, hvilket den 9 Januari 1847 till Kongl. Maj:t inkommit, hvarefter, uppå nådig befallning, Statskontoret sig i ämnet yttrat. — Frågan beror nu på vidare föredragning inför Kongl. Maj:t.

159:o angående reglering af utgifterna å Riksstatens Nionde Hufvudtitel (89).

1845 den 20 Februari föredragen, då, med gillande af Rikets Ständers beslut angående de pensionsanslag, som på grund af enskilda motioner inom Riksstånden blifvit beviljade, befallning afläts, att innehållet af denna skrifvelse skulle Statskontoret till efterrättelse meddelas, samt öfrige auktoriteter om Rikets Ständers beslut, i hvad dem rörde, särskildt förständigas; hvarjemte de andra Stats-departementen borde, medelst protokolls-utdrag, undfå del af hvad Rikets Ständer beslutat beträffande frågor, tillhörande dessa Departementers underdåniga föredragning.

160:o angående förlängning af arrendet å Sundbyholms kungsgård (96).

161:o angående åtskillige i Göteborgs och Bohus läns skärgårdar belägna holmars upplåtande till allmänt begagnande (92).

162:o angående Häradsskrifvaren Thysenii befrielse från ersättning af anmärkningsmedel (93).

163:o angående Kronofogden Lundqvists ansökning om afskrifning af uppbörds-balans (95).

Hvad Rikets Ständer uti förrberörde fyra skrifvelser, på grund af Kongl. Maj:ts nådiga framställningar, beslutat, har under den 10 Mars 1845 blifvit vederbörande till kännedom och efterrättelse meddeladt.

164:o i fråga om Borgmästares och Kommissionslandtmätares delaktighet i Civilstatens pensionsinrättning (99).

Sedan Direktionen öfver Civilstatens pensionsinrättning inkommit med i anledning häraf infordradt underdånigt yttrande angående de åtgärder samt de förändringar i nu gällande reglementariska stadganden, som för Borgmästares och Kommissionslandtmätares inträdande såsom delägare i nämnde inrättning kunde anses erforderlige, har Kongl. Maj:t öfverlemnat frågan till ytterligare behandling af Civilstatens nu församlade fullmäktige i sammanhang med den om åtgärderna för betryggande af Pensionsinrättningens framtida bestånd.

165:o angående af Kronofogden Westlinger och Häradsskrifvaren Lindfors sökt eftergift af ådömdt ersättningsansvar (94).

Härtill har, enligt Rikets Ständers medgifvande, nådigt bifall under den 12 Mars 1845 lemnats, med särskildt förklarande i afseende på den vederbörande aktor tillkommande provision.

166:o angående förändradt myntsystem (98).

Härom har under den 8 Maj 1845 nådig skrifvelse till Rikets Ständer afgått. Vederbörandes i afseende på verkställigheten infordrade utlåtanden bero nu på Kongl. Maj:ts nådiga pröfning.

167:o angående användande af de under Statskontorets vård stående äldre depositionsmedel (115).

Rikets Ständers härvid i underdånighet anmälda, af Kongl. Maj:ts nådiga framställning föranledda beslut har, under den 10 Mars 1845, blifvit Statskontoret samt Fullmäktige i Riksgäldskontoret till kännedom och efterrättelse i nåder meddeladt.

168:o angående användande af en på Postverkets räkning i Banken innestående summa (116).

Om Rikets Ständers, med anledning af Kongl. Maj:ts nådiga framställning, härvid fattade beslut har Öfverpostdirektörs-embetet under den 10 Mars 1845 blifvit i nåder förständigadt, äfvensom särskild skrifvelse i ämnet till Fullmäktige i Riksgäldskontoret afgått.

169:o angående afskrifning af åtskillige i förra allmänna Magasinsfondens räkenskaper balanserade summor (112).

Rikets Ständers beslut, angående afskrifning af vissa uppgifna, i allmänna Magasinsfondens räkenskaper balanserade fastighetsvärden, har under den 10 Mars 1845 blifvit Statskontoret till egen och vederbörandes efterrättelse meddeladt, med nådig befallning att tillse, det utredningen af öfriga uti samma räkenskaper upptagne fordringsposter med möjligaste skyndsamhet fortginge, och hvarom Statskontoret ägde att före nästa riksdag med fullständig berättelse till Kongl. Maj:t inkomma.

170:o angående uppbyggande för allmänna medel af ett magasin för kronotiondespanmål i Mörbylånga (110).

Efter inhämtande af vederbörandes utlåtanden i ämnet, har Kongl. Maj:t under den 6 Maj 1847 förklarat den väckta frågan böra komma under öfvervägande i sammanhang med ett af särskilde Kommitterade afgifvet betänkande och förslag, angående skatteväsendets reglering.

171:o angående dubbel postgång emellan Gottland och fasta landet (109).

Sedan Öfverpostdirektörs-embetet med infordradt underdånigt utlåtande häröfver inkommit, har Kongl. Maj:t under den 29 Maj 1845, med förklarande, att frågan om Gottlandspostens sättande i förbindelse med södra snällposten skulle framdeles, efter inhämtande af härvid erforderliga undersökningar och utredningar, tagas under öfvervägande, i öfrigt gillat och bifallit hvad i och för inrättande af den utaf Rikets Ständer föreslagna dubbla postgången blifvit af Öfverpostdirektörs-embetet hemställdt.

172:o angående sökt restitution eller afkortning af bränvinsbrännings bevillning (111).

1845 den 10 Mars föredragen, då befallning gafs, att Rikets Ständers beslut, i hvad det rörde personer, för hvilka denna förmån medgifvits, skulle Kongl. Maj:ts Befallningshafvande till efterrättelse och vederbörandes förständigande meddelas; hvarjemte, med hänsigt till intagande i näst utfärdande Förordning, angående bränvinsbränningen i riket, af erforderlig föreskrift, rörande den åt Kongl. Maj:t för framtiden uppdragna pröfning af enahanda ansökningar, utdrag af protokollet borde till Civil-departementet expedieras.

173:o angående förändrad reglering af mulbetesrättighet å kronoparken Edsmären (122).

Sedan Kammarkollegium, efter vederbörandes hörande, infordradt underdånigt utlåtande afgifvit, har Kongl. Maj:t, vid föredragningen häraf den 12 Februari 1846, i betraktande af hvad i ämnet anfördt och upplyst blifvit, funnit Rikets Ständers omförmälda framställning icke kunna i nåder bifallas.

174:o angående preskriptionstid för liqvid af åtskilliga i Riksgäldskontorets räkenskaper balanserade poster (117).

Häröfver hafva så väl Justitiekanslers-embetets, som Högsta Domstolens underdåniga utlåtanden, genom särskilda remisser af den 18 Maj 1845 och den 27 Januari 1846, blifvit i nåder infordrade.

175:o angående utarrendering af Tyska Kungsladugården vid Nyköping (142).

1845 den 3 April föredragen, då från Kammarkollegium infordrades underdånigt utlåtande om och i hvad mån staden Nyköping kunde äga grundade anspråk på ytterligare godtgörelse för den omförmälda kronofordran, samt huruvida, med hänsigt härtill, skäl till beviljande af den för staden föreslagna förlängda arrenderättigheten vore för handen. — Utlåtandet är ännu icke inkommet.

176:o angående åtskilliga afskrifningar af utbetalte statsmedel (139).

Härom har, under den 3 April 1845, Statskontoret blifvit till kännedom och efterrättelse i nåder förständigadt.

177:o angående Häradsskrifvaren Thysenius förunnad eftergift af oriktigt afkortade kronoutskylder (141).

Rikets Ständers, på Kongl. Maj:ts nådiga framställning, härvid fattade beslut har under den 3 April 1845 blifvit vederbörande till behörig efterrättelse i nåder meddeladt.

178:o angående ett förklarande i afseende på det f. d. Konsulatsekreteraren Thulstrup beviljade understöd (140).

Härom har, till kännedom och efterrättelse, Statskontoret blifvit under den 3 April 1845 i nåder förständigadt.

179:o angående ränteförsäkrings-, lifränte- och lifförsäkrings-anstalters inrättande (145).

1845 den 17 Juni i underdånighet föredragen, då åt visse utsedde Kommitterade i nåder uppdrogs i ämnet afgifva utlåtande och förslag, hvilket snart är att invänta.

180:o angående Assessor Törnemans och Revisor Nyströms bibehållande af sina löner vid det nu upplösta Revisionskontoret för Allmänna magasins-ärendenas utredning (157).

Detta Rikets Ständers, af Kongl. Maj:ts nådiga framställning föranledda beslut har, under den 19 Maj 1845, blifvit Statskontoret till kännedom och efterrättelse meddeladt.

181:o angående den s. k. Reservfonden (156).

Efter inhämtande af Statskontorets underdåniga utlåtande, hafva handlingarne i detta mål blifvit öfverlemnade till Kommitterade för utarbetande af förslag till skatteväsendets och uppbördsverkets förenklande, som i ämnet afgifvit särskildt utlåtande.

182:o angående utarrendering af ett laxfiske i Umeå elf vid Norfors by (155).

Under den 10 April 1845 har Kongl. Maj:t bifallit hvad Rikets Ständer för deras del beslutat, och derom låtit nådigt bref till Kammarkollegium afgå.

183:o angående afskrifning af förskotter i och för revisionen af Rikets Elementar-läroverk (148).

Rikets Ständers uti denna underdåniga skrifvelse anmälda beslut har, under den 10 April 1845, blifvit Statskontoret till behörig efterrättelse meddeladt.

184:o angående förvaltningen af Sala Silfververks ränteersättningsfond (162).

Efter inhämtande af Kammar- och Bergskollegiernas samt öfrige vederbörandes häröfver infordrade underdåniga yttranden, har Kongl. Maj:t, vid föredragningen af detta ärende den 13 April 1847, förordnat, att Bergslaget borde omfatta första lämpliga tillfälle att, i enlighet med Rikets Ständers framställning, använda fonden till inköp af någon passande jordegendom,

hvars afkastning någorlunda motsvarade den inkomst, som genom medlens utlåning vanligen står att erhålla; kommande emedlertid fondens kapital, tillika med hvad vidare årligen inflyter, att antingen hos Bergslaget få innestå emot ränta af sex för hundrade eller ock genom utlåning göras fruktbart.

185:o angående ändringar i stadganderne om markegångsprisens bestämmande (159).

186:o angående bokföring af Landträntorna (161).

Rikets Ständers i dessa skrifvelser gjorda framställningar hafva, jemte öfrige frågor, som äga sammanhang med skatteväsendet samt uppbörds- och redogörelse-verket, utgjort föremål för ett af särskilde i nåder utsedde Kommitterade afgifvet betänkande i dessa ämnen, hvarom nådig proposition kommer att vid nu förestående riksdag till Rikets Ständer aflåtas.

187:o angående frågan om förändrad reglering af stapelstädernas tolag (160).

I följd af Rikets Ständers härvid anmälda beslut har Kongl. Maj:t, vid föredragningen af denna underdåniga skrifvelse den 19 Maj 1845, funnit frågan förfalla.

188:o angående förändrad reglering af kronobrefbärings-skyldigheten (168).

Kammarkollegii, efter inhämtande af samtlige Länsstyrelsernas yttranden, på nådig befallning häröfver afgifna underdåniga utlåtande, har den 1 nästlidne Juni till Kongl. Maj:t inkommit.

189:o med förslag till förnyad Författning om stämplade pappersafgiften (172).

Efter inhämtande dels af Statskontorets, dels af Hofrätternas underdåniga utlåtanden, har Kongl. Maj:t, under den 14 November 1845 och den 15 Maj 1846, i detta ämne låtit nådiga Kungörelser utfärda.

190:o angående tiden för nästa statsrevision (174).

Härom har under den 15 Juli 1845 allmän Kungörelse utfärdats, och embetsskrifvelser, dels med erinran till redan valde revisorer, dels om vals anställande, i vanlig ordning särskildt expedierats.

191:o i anledning af Rikets Ständers Revisorers Berättelser om granskning af Statsverkets räkenskaper för åren 1838—1841 (173).

Rikets Ständers härvid fattade beslut har Kongl. Maj:t under den 15 Juli 1845 Statskontoret till behörig efterrättelse i nåder meddelat, äfvensom Kongl. Maj:t, med bifall till Rikets Ständers i öfrigt gjorda hemställanden, derom låtit Statskontoret och öfrige vederbörande i nåder förständiga.

192:o angående åtskillige föreslagna förändringar i 1841 års Tulltaxa (190).

Efter inhämtande af Kommerskollegii och General-Tullstyrelsens underdåniga utlåtanden, har Kongl. Maj:t, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Rikets Ständers förslag, under den 5 November 1845 i nåder låtit utfärda Taxa å tullafgifterna för inkommande och utgående varor, jemte tariff för kreditupplaget och transito-afgiften, att tjena till efterrättelse från och med den 1 Januari 1846.

193:o om ändring i vissa Tullförfattningar (197).

I anledning häraf och efter öfvervägande af hvad Kommerskollegium och General-Tullstyrelsen uti häröfver infordradt utlåtande i underdånighet anfört, har Kongl. Maj:t under den 22 Januari 1846 låtit utfärda nådig Kungörelse, angående ändringar i vissa delar af Kongl. Förordningen den 22 December 1841 till förekommande af oloflig införsel och utförsel af varor.

194:o angående förändrad tid för krono-uppbördsstämmorna (186).

Se N:ris 185 och 186.

195:o om förändrad tid för krono-uppbördsstämmorna på Gottland (187).

Se N:ris 185 och 186.

196:o angående lindring i Tiondegifvares skyldigheter (188).

Se N:ris 185 och 186.

197:o angående förräntande af ekplanterings-kassans medel (181).

Efter inhämtande af Statskontorets underdåniga utlåtande, har Kongl. Maj:t uti nådigt bref till bemälda Embetsverk af den 4 December 1845, i enlighet med Rikets Ständers hemställan, uti detta ämne meddelat nådigt förordnande.

198:o angående inlösen af förläningar, upplåtna till Löfås Silfververk (183).

Om verkställighet af Rikets Ständers härvid anmälda, af Kongl. Maj:t gillade beslut har, under den 17 Juni 1845, Bergskollegium blifvit i nåder förständigadt.

199:o angående Riksbankens låne- och kredit-rörelse (191).

Vid föredragningen häraf den 17 Juni 1845 har Kongl. Maj:t, beträffande Rikets Ständers anhållan om Kongl. Maj:ts nådiga bemedling och garanti vid upptagande af utländskt lån till förstärkande af Bankens metalliska kassa, i nåder förklarat Sig vilja, uppå Bankofullmäktiges särskilda anmälan, då behofvet af lån inträffade, nådigt beslut i ämnet meddela, i följd hvaraf och med afseende jemväl å hvad Rikets Ständers skrifvelse i öfrigt innehöll, densamma för det då varande icke föranledde till någon åtgärd.

200:o

200:o angående Presidenten af Billberghs, Kanslirådet Valerii, Kammarrättsrådet Winroths och Kontrollören Middendorffs ansvarsskyldighet i Finérska tullbalansmålet (184).

Rikets Ständers härvid anmälda, af Kongl. Maj:t bifallna beslut har under den 17 Juni 1845 blifvit vederbörande till kännedom och efterrättelse i nåder meddeladt.

201:o angående beräkningen af Statsverkets inkomster för åren intill nästa Statsreglering (204).

Hvad Rikets Ständer härvid beslutat, har, uti nådigt Bref af den 17 Juni 1845, blifvit Statskontoret till kännedom och efterrättelse meddeladt.

202:o angående kolonien St. Barthelemys återställande under Sveriges allmänna drätsel och förvaltning m. m. (213).

I öfverensstämmelse med hvad Rikets Ständer beslutat, har Kongl. Maj:t anbefallt nödiga verkställighetsåtgärder genom till samtlige vederbörande aflåtna nådiga skrifvelser af den 17 Juni 1845.

203:o angående förändrade föreskrifter till iakttagande vid utarrendering af kungs- och kungsladugårdar samt andra kronolägenheter (218).

Härom har, i öfverensstämmelse med de af Rikets Ständer fastställda grunder, allmän Kungörelse blifvit under den 17 Juli 1847 i nåder utfärdad.

204:o om lindring för hemmansägarne å ön Hven i dagsverksskyldigheten till Uranienborgs kungsgård (217).

Efter inhämtande af Kammarkollegii underdåniga utlåtande, har Kongl. Maj:t under den 19 Januari 1847 i nåder förordnat, att noggrann undersökning af hithörande förhållanden borde i närvaro af vederbörande skattskyldige, äfvensom krono-ombud och en i jordbruk kunnig ståndsperson genom Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes i Malmöhus län försorg anställas, samt förrättningsmännen derefter sig yttra, om och till huru stort belopp dagsverkspenningarne må nedsättas. I anledning häraf har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande den 30 Juli 1847 till Kongl. Maj:t inkommit med undersökningsprotokollet och öfrige handlingar jemte eget underdånigt utlåtande i ämnet. — Blir föremål för proposition till Rikets Ständer.

205:o angående de i 63 § af Regeringsformen föreskrifna kreditivsummor (220).

Hvad Rikets Ständer i afseende på beloppet af nämnde kreditivsummor och sättet för deras tillhandahållande härvid beslutat, har Kongl. Maj:t uti nådigt Bref af den 17 Juni 1845 Statskontoret till behörig kännedom meddelat.

206:o angående åtgärder till behöfvandes undsättning i missväxtår (232).

Med bifall till Rikets Ständers hemställan om öfverlemnande till Riksgäldskontoret af de för undsättningsbehof afsedda spanmåls-tullmedlen, samt af inflytande afbetalningar å deraf beviljade undsättningslån, emot åliggande för Riksgäldskontoret att dessa medel, i den mån anvisningar derå i nåder beslutas, vederbörande tillhandahålla, har Kongl. Maj:t detta nådiga beslut, jemte hvad Rikets Ständer i öfrigt, angående tillgångarne för undsättning och sättet för deras användande, härvid i underdånighet anmält, Statskontoret till kännedom och efterrättelse under den 17 Juni 1845 i nåder meddelat, med förständigande att om föreskrifterna i sistnämnde afseende samtlige Länsstyrelserna uti afgående cirkulärbref underrätta.

207:o angående Reglementet för Riksgäldskontoret (236).

Rikets Ständers den 17 Juni 1845 i underdånighet anmälda skrifvelse i detta ämne föranledde icke till någon åtgärd.

208:o angående afyttrande af Fatburs-egendomen å Riddarholmen (235).

Om de i anledning häraf föranledda åtgärder hafva uti afgångna skrifvelser af den 18 Augusti 1845 vederbörande erhållit nådigt förständigande.

209:o angående förändring i sättet för indelta räntornas utgörande, samt tiondespanmålens indragning till Statsverket (233).

Se N:ris 185 och 186.

210:o med Riksstaten för åren 1845, 1846 och 1847 (215).

Medelst nådigt bref af den 17 Juni 1845 har Kongl. Maj:t tillställt Statskontoret denna Riksstat för att lända till behörig efterrättelse, med nådigt förständigande derjemte om hvad Rikets Ständer i sammanhang härmed särskildt i underdånighet anmält.

211:o med förslag till lag för enskilda Banker (237).

Öfverlemnad till Justitie-statsexpeditionen den 5 Juni 1845.

212:o med ny Bevillningsstadga (201).

Med gillande af de i samma Stadga förekommande bötesbestämmelser och öfriga föreskrifter af beskaffenhet att grundlagsenligt erfordra Kongl. Maj:ts, äfven af Rikets Ständer begärda, godkännande, har Kongl. Maj:t under den 17 Juni 1845 utfärdat nådig Kungörelse, angående den af Rikets Ständer åtagna bevillning.

213:o med nytt Reglemente för Bankoverkets styrelse och förvaltning (229).

På sätt Rikets Ständer begärt, har i detta ämne allmän Kungörelse blifvit under den 1 Augusti 1845 i nåder utfärdad.

214:o angående inskränkning i en del socknars i Dalarne rättighet att använda skog (200).

Kommer att behandlas i sammanhang med väckt fråga om skattekols-prestationen till Falu Bergslag och kopparräntans förmedling, i hvilka ämnen nådig proposition skall till Rikets Ständer aflåtas.

215:o angående afskaffande af slafveriet på ön St. Barthelemy (212).

Efter inhämtande af Konvoykommissariatets underdåniga utlåtande om och i hvad mån erforderliga medel härtill å Handels- och sjöfartsfonden kunde anvisas, har Kongl. Maj:t, vid föredragningen af detta ärende den 22 Januari 1846, i nåder bifallit hvad Rikets Ständer härvid föreslagit, och derom till behörig efterrättelse förständigat Konvoykommissariatet och Guvernören å ön St. Barthelemy, med nådig befallning till denne sistnämnde att qvartalsvis till Chefen för Finans-departementet afgifva särskild berättelse om användandet af de för ifrågavarande ändamål anslagne medel.

Stockholm den 16 Oktober 1847.

A. F. Normelin.

Förteckning å Rikets Ständers vid riksdagen åren 1844 och 1845 till Kongl. Maj:t i dess Ecklesiastik-departements-expedition ingifna underdåniga skrifvelser, med uppgift på de åtgärder, som dervid ägt rum.

216:o angående befrielse för Lofta, Gamleby och Törnesfalla församlingar från utgörande af Socknegångsspanmål till Skollärarne i Westervik (17).

Hvad Rikets Ständer härvid beslutat, har Kongl. Maj:t under den 19 November 1844 Konsistorium i Linköpings stift till vederbörandes förständigande i nåder meddelat.

217:o angående ifrågasatt förening af Stadsskolan i Sköfde med dervarande folkskola (39).

Konsistorium i Skara stift, som den 10 December 1844 i nåder anbefalldes att häröfver underdånigt utlåtande afgifva, har, af särskilda anledningar, hittills icke varit i tillfälle att med ett sådant utlåtande till Kongl. Maj:t inkomma.

218:o angående upplåtande af en jordrymd till byggnadsplats för nya Observatorium i Upsala (32).

Om Rikets Ständers i detta ämne fattade beslut hafva vederbörande under den 20 December 1844 blifvit i nåder förständigade.

219:o angående inköp och utdelning af ett antal exemplar af Svenska Fornskriftssällskapets handlingar (40).

Sedan Vitterhets-, Historie- och Antiqvitets-Akademien inkommit med underdånigt förslag till fördelning af ifrågavarande handlingar, har Kongl. Maj:t den 2 April 1845, med gillande af berörda förslag, om Rikets Ständers beslut vederbörande förständigat.

220:o angående rättigheten för tiondegifvare i Skåne att få lösa den till Allmänna Barnhuset anslagna kronotionde efter markegångspris jemte forsellön (51).

Med afseende å hvad Direktionen öfver Allmänna Barnhusinrättningen uti infordradt utlåtande upplyst, har Kongl. Maj:t den 4 Augusti 1845 förklarat, att någon förändring i det närvarande, af Rikets Ständer omförmälda förhållandet nu icke kunde vidtagas, men att Kongl. Maj:t framdeles ville i nåder pröfva, huruvida någon framställning i frågan till Rikets näst sammanträdande Ständer må af behofvet vara påkallad.

221:o angående inköp till kyrkorne af en ny upplaga utaf Psalmboken med koralmelodierna och messan (63).

Under den 19 Februari 1846 har Kongl. Maj:t i så måtto bifallit Rikets Ständers anhållan, att Kongl. Maj:t genom nådigt cirkulär anbefallt Konsistorierna att om utgifvandet af ifrågavarande Psalmbok underrätta församlingarna och dervid fästa deras uppmärksamhet å vigten att för kyrkorna tillegna sig densamma.

222:o angående skärpta kontroller i afseende på kyrkoböckers förande m. m. (60).

Öfverlemnad till Justitie-statsdepartementet.

223:o angående ytterligare kontroller öfver vissa föreskrifters efterlefnad inom katolska församlingen i riket (53).

Öfverlemnad till Justitie-statsdepartementet.

224:o angående ytterligare beviljadt anslag till fullbordandet af reparationen å de vid Wreta klosters kyrka befintliga grafchor (67).

Med nådigt bifall till det härvid af Rikets Ständer fästade vilkor, har Kongl Maj:t den 3 Februari 1845 derom vederbörande förständigat.

225:o angående ersättning till Provincial-läkaren D. F. Rudolphis enka och barn för af honom i lifstiden ej utbekomna aflöningsmedel (68).

Öfverlemnad till Finans-departementet.

226:o angående reglering af utgifterna å Riksstatens Åttonde Hufvudtitel (88).

Kongl. Maj:t, som under den 17 Februari 1845 antagit de af Rikets Ständer å denna hufvudtitel beviljade anslag, har derom förständigat Statskontoret och öfrige vederbörande.

227:o angående förändringar i rikets Elementar-läroverk (97).

Denna fråga, för hvars behandling förberedande åtgärder blifvit vidtagna, har ännu icke hos Kongl. Maj:t till pröfning förekommit.

228:o angående utskrifning af Registratur, som bort från Statsdepartementen aflemnas till Riksarkivet (101).

I likhet med hvad, i anledning af Rikets åren 1840 och 1841 församlade Ständers enahanda framställning, blifvit den 4 Juni 1841 nådigst förklaradt, har Kongl. Maj:t vid underdånig föredragning den 24 Februari 1845 funnit nu ifrågavarande hemställan icke för det närvarande påkalla någon åtgärd; börande dock framdeles till öfvervägande komma, huruvida nådig proposition om medels anslående för ofvannämnda ändamål må vid nästa riksdag till Rikets Ständer aflåtas.

229:o angående inköp af boställe åt en kapellpredikant i Undenäs (120).

Sedan Kongl. Maj:t häröfver infordrat underdåniga yttranden från Konsistorium i Skara stift och församlingen, hvilken antagit det vid anslagets beviljande fästade vilkor, har Kongl. Maj:t den 12 Februari 1846 anbefallt Konsistorium att vidtaga åtgärder för tillsättandet af Predikants-beställningen i Undenäs kapell.

230:o angående grufägares åläggande att deltaga i församlingarnes fattigvård (126).

Efter det att Kammar- och Bergskollegierna inkommit med häröfver infordradt gemensamt utlåtande, har Kongl. Maj:t den 25 Maj 1847 förklarat, att då Dess samma dag utfärdade nådiga Förordning angående fattigvården i riket innefattar nödiga föreskrifter i förevarande fråga, Rikets Ständers framställning icke föranledde till någon särskild åtgärd.

231:o angående utvidgande af apologistklassen i Falu högre lärdomsskola (119).

Efter vederbörandes hörande, har Kongl. Maj:t, i öfverensstämmelse med Rikets Ständers underdåniga hemställan, den 4 Augusti 1845 i nåder förordnat, att en andre apologist skall vid ifrågavarande skola anställas.

232:o angående ändringar i Stadgan rörande folkundervisningen i riket af den 18 Juni 1842 (133).

Vid underdånig föredragning af detta ärende den 3 Juni 1845, har Kongl. Maj:t förklarat Sig icke finna skäl att för det närvarande meddela de af Rikets Ständer begärda ändringar i berörde nådiga Stadga.

233:o angående ett lånunderstöd för fullbordandet af den nya stiftskyrkan i Hernösand (151).

Om Rikets Ständers härvid fattade beslut har Kongl. Maj:t den 25 Juni 1845 förständigat Konsistorium i Hernösands stift jemte öfrige vederbörande.

234:o angående lån till uppförande af en gymnastik-byggnad i Malmö (150).

Rikets Ständers i detta ämne vidtagna beslut är under den 14 April 1845 vederbörande meddeladt.

235:o angående bestämmande af vissa vilkor för vinnande af dispositions- och jordäganderätten till de så kallade kyrkohemmanen i Halland (149).

Rikets Ständers härom gjorda anmälan har Kongl. Maj:t, vid underdånig föredragning den 14 April 1845, funnit icke föranleda till någon åtgärd.

236:o angående kurhus-afgiftens fortfarande (90).

Härom har Kongl. Maj:t under den 8 Maj 1845 utfärdat allmän Kungörelse.

237:o angående åtskillige kyrkoherdars ansökningar om lönförhöjning af indragen behaglig tids förlänings-spanmål (163).

Med bifall till hvad Rikets Ständer för sin del i detta ämne beslutit, har Kongl. Maj:t den 8 Maj 1845 härom aflåtit nådigt bref till Kammarkollegium och Statskontoret till egen efterrättelse och vederbörandes förständigande.

238:o angående ändring af 8 § i Kongl. Förordningen om kyrkoråd af den 29 Augusti 1843 (199).

Sedan Kyrkolags-kommitteen häröfver blifvit hörd, har Kongl. Maj:t den 5 Mars 1847 förklarat Sig ej finna skäl den begärda ändringen i nåder bifalla.

239:o angående bildande af ett National-museum (185).

Med anledning af Rikets Ständers i detta ämne vidtagna beslut, har Kongl. Maj:t förordnat om de åtgärder, hvilka verkställigheten deraf påkallar.

240:o angående en, emot skedd nedsättning i personliga skyddsafgiften svarande, afgift till folkundervisningens befrämjande (202).

Öfverlemnad till Finans-departementet.

241:o angående förhöjning af anslagen till folkundervisningens befrämjande (203).

Med antagande af det utaf Rikets Ständer beviljade anslag, har Kongl. Maj:t i afseende på användandet deraf meddelat nödiga föreskrifter.

242:o angående beviljadt lån för reparation och utvidgning af Nyköpings skolhus (214).

Sedan Konsistorium i Strengnäs stift blifvit hördt, har Kongl. Maj:t under den 27 Augusti 1845, med gillande och antagande, för Dess del, af ifrågavarande lån, härom förständigat Fullmäktige i Riksgäldskontoret samt ofvanbemälda Konsistorium.

243:o angående lån för uppbyggande af ny kyrka i Christinehamn (221).

Med gillande af det utaf Rikets Ständer beviljade lånanslaget, har Kongl. Maj:t den 15 Juli 1845 härom aflåtit nådig skrifvelse till Fullmäktige i Riksgäldskontoret samt Konsistorium i Carlstads stift.

244:o angående en gratifikation åt Akademi-adjunkten Ramström för hans genom inrättandet af Stockholms Lyceum ådagalagda förtjenster (222).

Kongl. Maj:t har under den 16 Juli 1845 i nåder förklarat Adjunkten Ramström berättigad att uppbära ifrågavarande gratifikation, hvarom Fullmäktige i Riksgäldskontoret, äfvensom Statskontoret, blifvit förständigade.

245:o angående ändringar och tillägg i Kongl. Förordningen om prestval af den 1 April 1843 (231).

Sedan Högsta Domstolen äfvensom Justitiekanslers-embetet i ämnet sig yttrat, har Kongl. Maj:t under den 20 Maj 1846 förklarat Sig icke finna skäl att, i anledning af Rikets Ständers förrberörda underdåniga skrifvelse, någon åtgärd i nåder besluta.

246:o angående den till skolorna i städer inom Lunds stift utgående helgonskyld (227).

Den 18 Juni 1845 infordrades häröfver Kammarkollegii underdåniga utlåtande, hvilket först den 16 uti innevarande månad till Kongl. Maj:t inkommit.

247:o angående beredande af ny lokal för Riksarkivet (234).

Kongl. Maj:t har, under den 18 Juni 1845, gifvit Fullmäktige i Riksgäldskontoret tillkänna, att Kongl. Maj:t till lokal för Riksarkivet samt, i mån af utrymme och behof, till förvarande jemväl af Vitterhets-, Historie- och Antiqvitets-Akademiens samlingar, funnit godt antaga det af framl. Hofmarskalken Friherre G. Ridderstolpes sterbhusdelägare till inköp erbjudna, vid Stockholms Skeppsbro, emellan Slottsbacken och Saltkompani-gränden belägna hus.

Stockholm och Kongl. Ecklesiastik-departementets expedition den 18 Oktober 1847.

Nils af Zellén.

Uppgift på de underdåniga skrifvelser från Rikets Ständer vid 1844 och 1845 årens riksdag, hvilka till Kongl. Maj:t ingifvits och tillhört Kongl. Utrikes-departementets underdåniga föredragning, äfvensom de åtgärder, som dermed vidtagits.

248:o Rikets Ständers underdåniga skrifvelse af den 30 Januari 1845, angående reglering af utgifterna under Riksstatens Tredje hufvudtitel (83).

Föredrogs inför Kongl. Regeringen den 24 Februari 1845, samt Statskontoret, till följd af Regeringens beslut, förständigadt om innehållet af Rikets Ständers förrberörde underdåniga skrifvelse.

249:o af den 7 Maj 1845, i anledning af Rikets Ständers Revisorers berättelser för åren 1838, 1839, 1840 och 1841, hvaraf 12:te punkten, rörande besparing af de för embeten och tjenster fastställda löner vid de tillfällen, då embetenas eller tjensternas innehafvare varda i diplomatiska befattningar anställda, blifvit genom Utrikes-departementet i underdånighet föredragen (173).

Föredrogs i Statsrådet den 31 Juli 1845, dervid Kongl. Maj:t behagade besluta, att Kongl. Maj:t vid förekommande frågor, då sådane förhållanden inträffade, ville pröfva och tillse i hvad mån den af Rikets Ständer i berörde afseende framställda grundsats, den Kongl. Maj:t i allmänhet gillade, kunde vinna tillämpning.

Stockholm den 10 November 1847.

L. Manderström,
Kabinetts-Sekreterare.

Tillägg och rättelser uti förestående Förteckningar:

250:o Rikets Ständers underdåniga skrifvelse af den 11 Januari 1845, angående förbättring i Lotsstatens lönevilkor (65). Fortsättning från N:o 80.

Den 9 November 1847, uppå underdånig föredragning genom Sjöförsvarsdepartementet, beslöts nådig proposition i ämnet till Rikets Ständer.

251:o af den 15 Februari 1845, angående framtida bestämmelser, i afseende på handels- och sjöfarts-förhållandena mellan Sverige och Norrige (105). Fortsättning från N:o 104.

Efter det, enligt Kongl. Maj:ts genom Civil-departementet meddelade beslut, förevarande fråga utgjort föremål för behandling af en särskild Kommitté, bestå-

bestående af Svenska och Norrska män, hafva handlingarne i målet blifvit till Finans-departementet öfverlemnade, för att tjena till upplysning vid utarbetande af förslag till en förnyad tulltaxa.

252:o af den 22 Februari 1845, angående upphörande af Invalid-inrättningen å Ulriksdal (114). Fortsättning från N:o 69.

Den 29 Oktober 1847, uppå underdånig föredragning genom Landtförsvarsdepartementet, slutligen pröfvad, hvarvid Kongl. Maj:t, som, till förberedande af den utaf Rikets Ständer ifrågasatta förändring med Invalid-inrättningen, i nåder förordnat, att tills vidare ingen invalid finge å inrättningen intagas, förklarade Sig vilja till Rikets Ständer aflåta nådig framställning derom, att de till denna inrättnings underhåll anslagna hemmansräntor, äfvensom Invalidfondens samlade kapital, fortfarande ställas till Kongl. Maj:ts disposition, så att de härigenom inflytande årliga tillgångar må efter behof kunna användas till pensioner och gratifikationer åt sådane afskedade krigsmän, hvilka, enligt nu gällande föreskrifter, kunna å Invalid-inrättningen intagas, samt uppkommande öfverskott tilläggas kapitalfonden.

253:o af den 22 April 1845, angående båtsmans-roteringen för Falu stad (169). Fortsättning från N:o 84.

Den 2 November 1847, uppå underdånig föredragning genom Sjöförsvarsdepartementet, beslöts nådig skrifvelse i ämnet till Rikets Ständer.

254:o af den 7 Maj 1845, i anledning af Rikets Ständers Revisorers afgifna berättelser om verkställda granskningar af statsverkets samt andra af allmänna medel bestående fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under åren 1838 till och med 1841 (173). Fortsättning från N:o 191.

Den 18 Juli 1845 genom Finans-departementet i underdånighet föredragen, hvarvid denna skrifvelse i vissa delar funnits tillhöra andra Departementers behandling, i följd hvaraf blifvit öfverlemnade: till *Justitie-departementet* punkterna N:ris 32, 33, 34, 35, 36 och 37 (se N:o 38 här ofvan); till *Utrikes-departementet* punkten N:o 12 (se N:o 249); till *Landtförsvars-departementet* punkterna N:ris 2, 11, 24, 25, 26, 27 och 38 (se N:o 78); till *Sjöförsvars-departementet* punkterna N:ris 28, 29 och 30 (se N:o 85): till *Civil-departementet* punkterna N:ris 8 och 23 (se N:o 129), samt till *Ecklesiastik-departementet* punkterna N:ris 20, 41, 42, 43, 44, 45, 46 och 47.

I afseende på öfriga delar af skrifvelsen hafva genom Finans-departementet särskilde åtgärder och beslut blifvit vidtagne, på sätt som följer:

Rikets Ständers framställningar i 1:sta, 3:dje, 6:te och 7:de punkterna angående balanserande af den å Riksstatens Andra Hufvudtitel uppkomna brist, angående anvisande å Postmedlen af ett Chefen för Topografiska korpsen tillagdt arfvode för uppsigt öfver telegraf-inrättningen, angående sättet för afföring af provision, postporto m. m. vid inköp och remitterande af vexlar för Statsverkets räkning och angående det för Lejonbackens ombyggnad upptagna lån, hafva af Kongl. Maj:t blifvit bifallne.

Framställningarne i 4:de och 5:te punkterna, angående byggnads- och reparationskostnader vid Korrektions-inrättningarne och Stuterierna, har Kongl. Maj:t förklarat Sig vilja taga under öfvervägande vid framdeles förekommande frågor om medels anvisande för enahanda ändamål.

I anledning af framställningarne i 9:de och 13:de punkterna om bestämmande af preskriptionstid dels för återlyftning af depositionsmedel i ränterierna, dels för inlösen af åtskilliga Statskontorets assignationer på Banken, har Kongl. Maj:t ansett nödigt inhämta Justitiekanslers-embetets underdåniga utlåtande; och hafva desse frågor derefter, genom ett sednare beslut, blifvit öfverlemnade till Lagberedningen.

Rikets Ständers hemställan i 10:de och 31:sta punkterna, om embetsrum i kronans hus för Öfverståthållare-embetets kansli samt Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader, har Kongl. Maj:t, efter inhämtande af Öfverintendents-embetets utlåtande, funnit för det närvarande icke kunna bifallas.

Hvad Rikets Ständer uti 14:de, 39:de och 40:de punkterna hemställt i afseende på nytt formulär för Rikshufvudboken, angående tidigare afslutande af Landsböckerna och angående redovisningen för i Landsböckerna balanserade förskotter m. m., har ansetts böra komma under öfvervägande, i sammanhang med öfriga frågor angående uppbörds- ech redogörelseverket, om hvars reglering nådig proposition nu äfven kommer att till Rikets Ständer aflåtas.

Framställningarne i 15:de och 16:de punkterna om nytt Reglemente för Myntverket och om förändradt formulär för detta Verks hufvudbok har Kongl. Maj:t till framdeles pröfning uppskjutit.

I anledning af hvad i 17:de punkten blifvit anfördt, rörande undsättningsskulderna och distriktmagasinen i Westerbottens län, hafva särskilde åtgärder, ledande till det åsyftade ändamålet, blifvit anbefallde.

Till Rikets Ständers hemställan i 18:de punkten, om förräntande af Skogsplanterings-kassans tillgångar, har Kongl. Maj:t, efter vederbörandes hörande, under den 4 December 1845 lemnat bifall.

I anledning af framställningen i 19:de punkten, angående en i Postverkets räkenskaper balanserad fordran hos Norrska Postverket, hafva ytterligare åtgärder, i afseende på denna frågas bringande till slut, blifvit vidtagne.

Beträffande frågan i 21:sta punkten, om tullfrihet för s. k. öfverskottsproviant å kronofartyg, har ett särskildt förklarande blifvit under den 5 November 1845 i nåder meddeladt.

Hvad slutligen angår Rikets Ständers anhållan i 22 punkten, rörande en Tullverkets fordran i J. & O. Halls konkurs, har Kongl. Maj:t anbefallt vederbörande att vidtaga nödige åtgärder, för att, i den mån omständigheterna medgifva, söka bereda ersättning för denna fordran.

De till Ecklesiastik-departementet, på sätt ofvan är upptaget, öfverlemnade punkter hafva genom samma Departement vunnit följande handläggning, nemligen:

20:de punkten, angående anmärkning vid Veterinär-inrättningens i Skara räkenskaper.

Efter det Direktionen öfver berörda Inrättning samt Sundhetskollegium blifvit i ämnet hörde, har Kongl. Maj:t den 12 November 1845 förklarat, att Kongl. Maj:t fann den begärda undersökningen rörande inrättningens tillstånd för det närvarande icke erfordras; men, i öfverensstämmelse med Rikets Ständers begäran, förordnat, att, då räkenskaperna till Kammarrättens granskning hädanefter aflemnas, dessa skola åtföljas af en förteckning öfver säkerhetshandlingarne för de af inrättningens medel utgifna lån; hvilket Kongl. Maj:t samma dag meddelat Sundhetskollegium till Direktionens förständigande.

41:sta punkten, angående granskningsrätt för Rikets Ständers Revisorer af Serafimer-lasarettets räkenskaper och säkerhetshandlingar.

Vid underdånig föredragning häraf den 30 Oktober 1845, har Kongl. Maj:t, på sätt Rikets Ständer hemställt, i nåder anbefallt Direktionen öfver Serafimer-lasarettet att till Rikets Ständers Revisorer för de tvenne år, hvarje revision omfattar, låta öfverlemna räkenskaperna öfver alla under dess förvaltning ställda medel, jemte dertill hörande säkerhetshandlingar.

42:dra punkten, om tillhandahållande åt Rikets Ständers Revisorer af Danviks Hospitals räkenskaper.

Denna Rikets Ständers begäran har Kongl. Maj:t den 1 Oktober 1845 i nåder bifallit och derom förständigat Hospitals-direktionen.

43:dje punkten, angående förvaltningen af den så kallade Scherpingska fonden.

På grund af hvad Justitiekanslers-embetet uti infordradt utlåtande upplyst och anfört, har Kongl. Maj:t den 19 December 1845 förklarat, det Kongl. Maj:t fann detta mål icke erfordra någon vidare åtgärd.

44:de punkten, angående förvaltningen af Göteborgs Biskopshus-fond. Jemlikt Rikets Ständers underdåniga anhållan, har Kongl. Maj:t den 4 Augusti 1845 i nåder förordnat, att ifrågavarande fond skall af Konsistorium i Göteborg förvaltas; hvarom Kongl. Maj:t under samma dag aflåtit nådigt bref till Konsistorium.

45:te punkten, om frikallelse för Rikets Ständers Revisorer från granskning af kyrkornas räkenskaper.

Hvad Rikets Ständer sålunda beslutat, har Kongl. Maj:t den 4 Augusti 1845 meddelat Kammarrätten och Statskontoret till underdånig efterrättelse.

46:te punkten, angående insändande till Kammarrätten af summariska extrakt öfver kyrkoräkenskaperna i Hallands och Blekinge län.

Vid underdånig föredragning häraf den 4 Augusti 1845, har Kongl. Maj:t denna Rikets Ständers framställning bifallit och derom förständigat Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i omförmälde tvenne län.

47:de punkten, angående åtskilliga i Christianstads läns kyrkoräkenskaper balanserade äldre fordringar.

På grund af hvad Kammarrätten uti infordradt utlåtande upplyst, har Kongl. Maj:t den 8 December 1846 förklarat någon åtgärd uti ifrågavarande ämne nu icke erfordras; derom nådigt bref till Kammarrätten afgått.

255:o af den 15 Maj 1845, angående en emot skedd nedsättning i personliga skyddsafgiften svarande afgift till folkundervisningens befrämjande (202). Fortsättning från N:o 240.

I anledning af denna skrifvelse har, genom Finans-departementet, Kongl. Maj:ts nådiga Kungörelse, angående en allmän afgift i och för folkundervisningens befrämjande den 13 Mars 1846 blifvit utfärdad.

256:o af den 24 Maj 1845, med förslag till lag för enskilda Banker (237). Fortsättning från N:o 55.

Sedan denna skrifvelse blifvit, jemte protokollsutdrag den 20 November 1845, ifrån Justitie-departementet öfverlemnad till Finans-departementet, har under den 9 Januari 1846 en allmän Författning, omfattande de reglementariska och financiella delarne af frågan, blifvit, genom sistnämnda Departement, utfärdad.

257:o af den 30 November 1844, angående kontroll-behandling af äkta bokguld från utrikes ort (38). Fortsättning från N:o 96.

Den 2 November 1847 anmäldes i underdånighet genom Civil-departementet detta ärende, då Kongl. Maj:t i nåder fann godt att, med upphäfvande af Kommerskollegii kungörelse i ämnet af den 9 Augusti 1758 och Kongl. Brefvet den 15 December samma år i de delar, de ännu kunna anses vara gällande, förklara, att bladguld, inhemskt eller utländskt, hädanefter icke skall vara hvarken probering vid Kontrollverket eller något slags tull- eller kontrollstämpling underkastadt, såsom ej medförande någon säkerhet emot svek i handel med nämnde vara, samt att bladguld af hvad halt som helst må tillverkas, införas och försäljas af den eller dem, som dertill äga rättighet, dock med åliggande för säljaren att alltid, då köparen sådant äskar, meddela honom ordentlig försäljningsräkning, hvari halten å det försålda bladguldet utsättes; hvarjemte Kongl. Maj:t i nåder beslöt, att hvad i fråga om kontroll och stämpling af bladguld sålunda af Kongl. Maj:t blifvit föreskrifvet, äfven bör tillämpas å slaget silfver eller bladsilfver, som tillverkas och försäljes i samma form som bladguld.

Stockholm af Rikets Ständers Justitie-ombudsmans-expedition den 15 November 1847.

Tabell, utvisande hvarest åtgärderna, i anledning af Rikets Ständers vid 1844 och 1845 årens riksdag aflåtna, i 10:de Samlingen af Bihanget till Riksståndens Protokoll för samma riksdag införda skrifvelser, finnas upptagna i Statsdepartementens afgifna Förteckningar, jemte Tillägget dertill.

(Första siffertalet betecknar skrifvelsens nummer i nyssberörda samling, och det sednare talet nummern i förenämnda Förteckningar eller Tillägg).

1.	88.	14.	92.	27.	10.	38.	257.	51.	220.	62.	97.
2.	130.	15.	91.	28.	*)	39.	217.	52.	16.	63.	221.
3.	1.	16.	7.	29.	*)	40.	219.	53.	223.	64.	146.
4.	131.	17.	216.	30.	137.	41.	12.	„	17.	65.	80.
5.	132.	18.	8.	31.	93.	42.	95.	54.	99.	„	250.
6.	2.	19.	9.	32.	218.	43.	140.	55.	147.	66.	100.
7.	59.	20.	60.	33.	62.	44.	13.	56.	145.	67.	224.
8.	3.	21.	136.	34.	63.	45.	141.	57.	65.	68.	225.
9.	4.	22.	135.	35.	11.	46.	64.	58.	144.	„	157.
10.	5.	23.	134.	36.	94.	47.	142.	59.	98.	69.	148.
11.	6.	24.	133.	37.	**)	48.	143.	60.	222.	70.	149.
12.	90.	25.	61.	38.	139.	49.	14.	„	18.	71.	150.
13.	89.	26.	138.	„	96.	50.	15.	61.	19.	72.	20.

73.	151.	102.	105.	130.	108.	161.	186.	186.	194.	215.	210.
74.	152.	103.	24.	131.	109.	162.	184.	187.	195.	216.	49.
75.	101.	104.	25.	132.	32.	163.	237.	188.	196.	217.	204.
76.	102.	105.	104.	133.	232.	164.	75.	189.	41.	218	203.
77.	156.	„	251.	134.	114.	165.	117.	190.	192.	219.	125.
78.	153.	106.	26.	135.	33.	166.	119.	191.	199.	220.	205.
79.	154.	107.	27.	136.	113.	167.	76.	192.	121.	221.	243.
80.	155.	108.	28.	137.	112.	168.	188.	193.	127.	222.	244.
81.	21.	109.	171.	138.	83.	169.	84.	194.	42.	223.	50.
82.	22.	110.	170.	139.	176.	„	253.	195.	43.	224.	51.
83.	248.	111.	172.	140.	178.	170.	77.	196.	44.	225.	52.
84.	66.	„	118.	141.	177.	171.	37.	197.	193.	226.	53.
85.	81.	112.	169.	142.	175.	172.	189.	198.	45.	227.	246.
86.	103.	113.	68.	143.	34.	173.	254.	199.	238.	228.	87.
87.	158.	114.	69.	144.	115.	„	38.	200.	126.	229.	213.
88.	226.	„	252.	145.	179.	„	78.	„	214.	230.	54.
89.	67.	115.	167.	146.	35.	„	85.	201.	212.	231.	245.
„	111.	116.	168.	147.	36.	„	129.	202.	240.	232.	206.
„	159.	117.	174.	148.	183.	„	249.	„	255.	233.	209.
90.	236.	118.	70.	149.	235.	174.	190.	203.	241.	234.	247.
91.	23.	119.	231.	150.	234.	175.	124.	204.	201.	235	208.
92.	161.	120.	229.	151.	233.	176.	120.	205.	86.	236.	207.
93.	162.	121.	71.	152.	72.	177.	39.	206.	46.	237.	211.
94.	165.	122.	173.	153.	73.	178.	40.	207.	47.	„	55.
95.	163.	123.	110.	154.	74.	179.	123.	208.	48.	„	256.
96.	160.	124.	29.	155.	182.	180.	122.	209.	***).	238.	56.
97.	227.	125.	30.	156.	181.	181.	197.	210.	*).	239.	57.
98.	166.	126.	230.	157.	180.	182.	79.	211.	128.	240.	58.
99.	164.	127.	31.	158.	116.	183.	198.	212.	215.		
100.	82.	128.	106.	159.	185.	184.	200.	213.	202.		
101.	228.	129.	107.	160.	187.	185.	239.	214.	242.		

*) Utfärdade förordnanden.
**) Skrifvelse, som i anseende till återremiss ej blifvit expedierad.
***) Se Kommitterades till Tryckfrihetens vård berättelse den 15 November 1847.

TILL

Rikets Höglofl. Ständer,

Berättelse

AF

Deras till Tryckfrihetens vård utsedde Kommitterade,

Afgifven vid lagtima Riksdagen i Stockholm år 1847.

Vördsamt Memorial.

Enligt den förändrade lydelse, 59 § Riksdagsordningen genom Konungens och Rikets Ständers sammanstämmande beslut vid sistförflutna riksdag erhållit, har det ålegat Rikets Höglofl. Ständers till Tryckfrihetens vård utsedde Kommitterade att efter riksdagens slut hafva uppsigt öfver fortgången af tryckningen utaf de Bihanget till Riks-Ståndens protokoll tillhörande handlingar, jemte Rikets Höglofl. Ständers förafskedade Riksdagsbeslut; hvarförutan Rikets Höglofl. Ständer, genom öppet förordnande vid nämnde riksdag den 15 Maj 1845, åt Kommitterade uppdragit att vaka deröfver, det så väl grundlagarne, med de deruti vid samma riksdag antagne förändringar, vid skeende omtryckning af dessa lagar, som ock Riksdagsbeslutet, blefve felfritt tryckta.

Till fullgörande af de sålunda, dels genom Grundlagens föreskrift, dels ock i följd af särskildt uppdrag, bestämda åligganden, hafva under Kommitterades tillsyn alla de vid riksdagens slut från trycket icke utkomna handlingar, hvilka bort i förutnämnda Bihang till Riks-Ståndens protokoll intagas, blifvit inom 1845 års utgång färdigtryckta, jemte det öfver samma Bihang upprättade Register; äfvensom, i afseende å tryckningen af Grundlagarne och Riksdagsbeslutet, Kommitterade, efter det koncept-exemplaret af Riksdagsbeslutet, jemte hufvudskriften eller den med samtlige Riks-Ständens

godkännande åtecknade så kallade Löparen, är vordet från Rikets Höglofl. Ständers Expeditions-Utskotts Kansli aflemnadt, sammanträdt och, i liket med hvad tillförne iakttagits, öfverenskommit, att först skulle företagas tryckningen af Riksdagsbeslutet, med tillägg dertill af innehålls-förteckning öfver hvarje särskild paragraf; att, vid tryckningen och kollationeringen af Riksdagsbeslutet, den förrberörde hufvudskriften borde ländа till efterrättese: att, efter det Riksdagsbeslutet lemnat pressen, omtryckningen af Grundlagarne genast komme att verkställas; samt att för öfrigt, vid verkställigheten af Kommitterades åliggande, tre af dem, deribland Ordföranden, skulle gemensamt granska de ifrån Redaktionen af Svensk Författningssamling ankommande sista korrektur-arken, hvaräf, sedan befunna fel blifvit rättade, förnyade afdrag borde hos Kommitterade företes, intill dess tillstånd till hvarje arks tryckning meddelades. Och hafva, efter en på sådant sätt samt med all uppmärksamhet företagen och fulländad granskning, blifvit tryckta uti Svensk Författningssamling för år 1845, Riksdagsbeslutet under N:o 19, Regeringsformen under N:o 23, Riksdagsordningen under N:o 25 och Tryckfrihetsförordningen under N:o 28.

Hvilket till Rikets Höglofl. Ständer härmed vördsamligen inberättas. Stockholm den 15 November 1847.

C. L. LANDIN.

BROR EM. HILDEBRAND. J. G. RICHERT. ABR. Z. PETTERSSON.

NILS AF ZELLÉN. CHR. SUNDIN. L. M. ENBERG.

J. N. Söllscher.

STOCKHOLM, 1847. P. A. NORSTEDT & SÖNER, *Kongl. Boktryckare.*